

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ
ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิทยานิพนธ์

ของ

จรรยาศักดิ์ พุดน้อย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

ธันวาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ
ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิทยานิพนธ์
ของ
จรรยาศักดิ์ พุดน้อย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา
ธันวาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

POLICY RECOMMENDATION FOR ACADEMIC ADMINISTRATION TOWARDS
EXCELLENCE OF DISTRICT NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION
CENTRES IN NORTH-EASTERN REGION

BY
CHAROONSAK PUTNOI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
The Degree Doctor of Philosophy Program in
Educational Administration and Development at
Sakon Nakhon Rajabhat University

December 2015

All Rights Reserved by Sakon Nakhon Rajabhat University

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความเมตตากรุณาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.จ่านอง วงษ์ชาชม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลนิภา ฉลากบาง กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ มีคุณค่า อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 15 ท่าน กลุ่มเป้าหมายสัมภาษณ์จำนวน 10 ท่าน ผู้บริหารสถานศึกษาดีเด่นจำนวน 3 แห่ง ผู้เชี่ยวชาญการตรวจเครื่องมือวิจัย จำนวน 7 ท่าน และผู้ร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการทั้ง 35 ท่าน (รายนามอยู่ในภาคผนวก) ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลและนำเสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่เมตตาสั่งสอนสรรพวิชาการต่างๆ เพื่อสร้างองค์ความรู้และประสบการณ์อันทรงคุณค่ายิ่งต่อผู้วิจัยทั้งทางตรงและทางอ้อม ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณพี่ น้อง เพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษารุ่นที่ 1 และรุ่นน้องๆ ทุกท่าน ที่ให้กำลังใจในการทำ วิทยานิพนธ์ด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณ ดร.สุประณีต ยศกลาง ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดสกลนคร ท่านผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่ง ที่ให้ความร่วมมือและให้โอกาสเก็บข้อมูลวิจัยและ สนับสนุนเป็นกำลังแรงใจอย่างดียิ่ง และจะเป็นความทรงจำที่ดีของผู้วิจัยตลอดไป

ความสำเร็จของการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยขออุทิศให้คุณพ่อแก่น พุดน้อย ผู้ล่วงลับไปแล้ว และที่สำคัญกำลังใจจากครอบครัวคุณแม่ละม้าย พุดน้อย คุณครูกนกวรรณ พุดน้อย ผู้เป็นภรรยา นางสาวกรรณก พุดน้อย นายพดุมพิงค์ พุดน้อย และนายเกริกพล พุดน้อย บุตรและธิดา และขอขอบคุณน้องๆที่น่ารักทุกคนของผู้วิจัยที่เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยมีความ เพียรพยายามมากยิ่งขึ้น

จรรยาศักดิ์ พุดน้อย

ชื่อเรื่อง	ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผู้วิจัย	นายจรูญศักดิ์ พุดน้อย
กรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร รองศาสตราจารย์ ดร.จำนง วงษ์ชาชม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลนิกา ฉลากบาง
ปริญญา	ปร.ด. (การบริหารและพัฒนาการศึกษา)
สถาบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปีที่พิมพ์	2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหา และความคาดหวังของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 2) พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวปฏิบัติเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การดำเนินการวิจัยมี 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาบริบทเพื่อร่างข้อเสนอเชิงนโยบายโดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร การวิจัยเชิงสำรวจ การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย และการศึกษาพหุกรณี ระยะที่ 2 การพัฒนาและตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการสัมมนาเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 510 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างและแบบสอบถาม มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.97 ค่าสถิติเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าสถานศึกษาไม่ใช้ระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ ไม่มีการปรับปรุงและพัฒนา

หลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ กลยุทธ์ และแนวปฏิบัติ ครูส่วนใหญ่ไม่จัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชา แผนการเรียนรายภาคตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้สถานศึกษาไม่มีการกำกับดูแล และส่งเสริมให้แก้ปัญหาในลักษณะของการวิจัย ขาดการส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง อีกทั้งขาดการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่มีความเที่ยงตรงสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และด้านความคาดหวัง พบว่า ต้องการให้สถานศึกษามีระบบการบริหารทรัพยากรเพื่อให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด มีระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ มีการส่งเสริมให้ครูมีทักษะด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง จัดหาสื่อ และนวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการ มีการกำกับติดตาม และประเมินผลโครงการและกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และการจัดระบบนิเทศภายในของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งเป็น 9 ด้าน คือ 1) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 2) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนการทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 4) การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 5) การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ป็นมืออาชีพ 6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 7) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 8) การพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ และ 9) การนิเทศการศึกษา ข้อเสนอเชิงนโยบายแต่ละด้านประกอบด้วยวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ กลยุทธ์ และแนวปฏิบัติ

คำสำคัญ : นโยบาย/ การบริหารงานวิชาการ/ ความเป็นเลิศ

TITLE	Policy Recommendation for Academic Administration towards Excellence of District Non-formal and Informal Education Centres in North-eastern Region
AUTHOR	Charoonsak Putnoi
ADVISORS	Assoc. Prof. Dr.Sakthai Surakitbowon Assoc. Prof. Dr.Chumnong Wongchachom Asst. Prof. Dr.Wannika Chalakbang
DEGREE	Ph.D.(Education Administration and Development)
INSTITUTION	Sakon Nakhon Rajabhat University
YEAR	2015

ABSTRACT

The objectives of this study were 1) to study the problems and expectations of academic administration towards excellence of district non-formal and informal education centres in North-eastern region and 2) to develop a policy recommendation and practice for academic administration towards excellence of district non-formal and informal education centres in North-eastern region. The study was divided into 2 phases. The first phase was a context study in order to draft a policy recommendation, conducted through document analysis and synthesis, survey research, target group interview and multi-case studies. The second phase was the development and verification of the recommended policy by interviewing experts and organizing stake holders workshop seminar, The Sample were directors and teachers of district non-formal and informal education centres in North-eastern region in academic year B.E. 2558, totally 510. . The research instruments were a semi-structured interview and a questionnaire that has Cronbach's alpha coefficient at 0.97. Statistics applied in this study were percentage, mean and standard deviation.

The findings were as follows.

1. The problems of academic administration towards excellence of District non-formal and informal education centres in North-eastern region were that the education centres did not implement result-based management in their

administration system and the school curriculum did not receive due improvement and development, which made them incoherent with the education centres' visions, goals, objectives, missions and strategies. Most teachers neglected to create a lesson plan for each subject, a semester plan and a content and learning unit with an emphasis on learner-centred approach. There was also a lack of monitoring and evaluation of education centres and encouragement to solve problems through the use studies and researches. No support was given to teachers in organizing a diverse and continuous learning process, and there was no development of evaluation tools that were accurate and met the learning standards. On the other hand, the expectations of the subjects on the education centres were the highest effectiveness in resources management, information management system, encouragement for teachers to continually learn and improve their innovative media development skills, providing adequate media and innovation for education and academic development, having a continuous supervision and assessment of projects and activities, and having a knowledge and experience sharing and internal supervision system.

2. The policy recommendation for academic administration towards excellence of district non-formal and informal education centres in North-eastern region comprised 9 sections, which were 1) the studies and researches for educational quality improvement in education centres; 2) the development of educational media and innovation that meet new paradigm of educational management in the 21st century; 3) the effective measurement, evaluation and credit transfer; 4) curriculum management and implementation; 5) potential development for teachers and educational personnel towards professionalism; 6) the development of internal quality assurance; 7) the development of learning process; 8) the development of result-based administration system, and 9) educational supervision. Each aforementioned section in the author's policy recommendation consisted of vision, goals, objectives, missions, strategies and practices.

Keyword: Policy / Academic Administration / Excellence.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	5
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
กรอบแนวคิดของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย	14
ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา	48
ตอนที่ 3 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด 82	
ตอนที่ 4 การจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด..... 90	
ตอนที่ 5 การวิจัยเชิงนโยบาย	113
ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดการวิจัยข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการ สู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	119
3 วิธีดำเนินการวิจัย	121
ขั้นตอนการวิจัย	121
รายละเอียดของการดำเนินการวิจัย	122
ระยะที่ 1 การจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	122

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ระยะที่ 2 การพัฒนาและตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหาร จัดการสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ...	134
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	139
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาบริบทการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ	140
ตอนที่ 2 ผลการศึกษากการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	208
ตอนที่ 3 ผลการตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	231
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	256
สรุปผลการวิจัย	256
การอภิปรายผลการวิจัย	272
ข้อเสนอแนะ	281
บรรณานุกรม	283
ภาคผนวก	295
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการวิจัย	296
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	310
ภาคผนวก ค ภาพประกอบการดำเนินงาน	369
ภาคผนวก ง ค่า IOC ของแบบสอบถามโดยการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ	374
ประวัติย่อของผู้วิจัย	380

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบาย	25
2 การสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการ ของสถานศึกษา	59
3 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบาย การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียง เหนือตอนบน	125
4 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด	144
5 สภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวม	145
6 สภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำแนกตามขอบข่ายการบริหาร งานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	147
7 สภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำแนกตามขอบข่ายการบริหาร งานวิชาการ ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ กระบวนการทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21	149
8 สภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำแนกตามขอบข่ายการบริหาร งานวิชาการ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา ที่มีประสิทธิภาพ	151
9 สภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำแนกตามขอบข่ายการบริหาร งานวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	152

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
10 สภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำแนกตามขอบข่ายการบริหาร งานวิชาการ ด้านพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็น มืออาชีพ	154
11 สภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำแนกตามขอบข่าย การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	156
12 สภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำแนกตามขอบข่าย การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้	158
13 สภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำแนกตามขอบข่าย การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์	160
14 สภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำแนกตามขอบข่าย การบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา	161
15 การสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาบริบทเพื่อจัดทำข้อเสนอ เพื่อบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ด้านองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ สู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา	209
16 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบสอบถาม (ค่า IOC)	375
17 แสดงผลการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม	378

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบความคิดการวิจัย	9
2 องค์ประกอบในเชิงโครงสร้างของนโยบาย	19
3 แผนภูมิขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน	83
4 กรอบแนวคิดในการวิจัยข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัด	120
5 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย	138
6 การพัฒนาข้อเสนอเพื่อการบริหารจัดการงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	208
7 ข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวปฏิบัติเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ...	261

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษา มีความสำคัญกับการพัฒนาคน รัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญโดยการกำหนดนโยบายทางด้านการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานมาโดยตลอด เช่น แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับต่างๆ จนกระทั่งถึงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) รวมทั้งออกกฎหมายแม่บททางการศึกษา คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อให้คนไทยทุกคน ทุกสาขาอาชีพทุกพื้นที่ของประเทศได้มีโอกาสได้รับการศึกษาให้มากที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548, หน้า 2) จากรายงานการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า สภาพคุณภาพการศึกษาในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน เช่น ในเขตเมืองใหญ่ๆ ผลการเรียนรู้โดยเฉลี่ยจะสูง แต่ในต่างจังหวัดหรือในชนบทซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศ ระดับผลการเรียนของนักเรียนจะอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

รัฐบาลได้มีแนวคิดในการกระจายโอกาสทางการศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งของการศึกษาให้มากที่สุด เนื่องจากยังมีเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียนเป็นจำนวนมากที่ไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษาในระบบปกติ และประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ รัฐบาลจึงจำเป็นต้องหาวิธีที่จะต้องให้โอกาสคนเหล่านี้ได้เรียนหนังสือ โดยการเข้าเรียนในระบบที่เหมาะสมกับตัวเขานั้นคือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยความเชื่อ ดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงเสนอให้มีการปฏิรูปหรือปรับเปลี่ยนการศึกษา ในหลายๆ เรื่อง พร้อมๆ กัน คือ ปรับเปลี่ยนความมุ่งหมาย หลักการ สิทธิหน้าที่ทางการศึกษา ระบบการศึกษา แนวทางจัดการศึกษา การบริหารจัดการ แนวทางเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพการศึกษา แนวปฏิบัติเกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษา ระบบงบประมาณ สื่อและเทคโนโลยีการศึกษา ดังที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 5) ในส่วนที่

เกี่ยวกับการบริหารจัดการทางการศึกษา โดยเฉพาะการปฏิรูปการศึกษา มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพ จำเป็นจะต้องมีการกระจายอำนาจและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ซึ่งกำหนดให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้มีเอกภาพเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาดังปรากฏในบทบัญญัติมาตรา 39 ที่ว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง การกระจายอำนาจดังกล่าว จะทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการ เป็นไปตามหลักการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลจึงให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล โดยได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มาตรา 35 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548, หน้า 7) ทั้งนี้ เพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาอย่างเป็นอิสระ คล่องตัว ให้สามารถบริการจัดการได้สะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ตามหลักการกระจายอำนาจและการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานและเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ผ่านมามีข้อสรุปในภาพรวมหลายประเด็น (จรรยาพร ธรนิษฐ์, 2556, ออนไลน์) เช่น 1) สังคมส่วนใหญ่มองการศึกษานอกระบบเป็นทางเลือกสุดท้ายไม่นิยมเรียน 2) สังคมมองผลผลิตของการศึกษานอกระบบยังไม่มีคุณภาพ 3) กลุ่มเป้าหมายการศึกษานอกระบบเป็นผู้ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจและย้ายถิ่นสูงไม่สามารถเข้ารับบริการหรือร่วมกิจกรรมได้ต่อเนื่อง 4) ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของหน่วยงาน/ผู้จัดบริการ ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ไม่เท่ากัน 5) กระแส

โลกาภิวัตน์และวัตถุนิยมทำให้ข้อมูลไหลบ่าเข้าถึงประชาชนได้เร็วและหลากหลาย ทำให้ศีลธรรมเสื่อมการจัดการเรียนรู้ให้เป็นคนดีทำได้ยากขึ้น 6) คนทั่วไปไม่เข้าใจความแตกต่างระหว่างการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 7) การบริหารจัดการในระดับสำนักที่ไม่เป็นนิติบุคคลตามโครงสร้างการปฏิรูประบบราชการ 2546 ทำให้ฐานะหน่วยงานเป็นเพียงสำนักขนาดใหญ่ ตัดสินใจด้านนิติกรรมไม่ได้ 8) บุคลากรของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ยังขาดทักษะและประสบการณ์ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนากำลังคนโดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรม 9) คนออกนอกระบบการศึกษาปกติจำนวนมาก และหันมาสู่การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รัฐบาลจึงควรกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติและ 10) ผู้บริหารและทีมงานการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องการพัฒนาทักษะการบริหารและบริการลูกค้ายุคใหม่อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและเป็นมืออาชีพ ดังนั้น การบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงต้องให้ความสำคัญเร่งด่วนในเรื่องงานวิชาการให้มากกว่างานอื่นๆ เพราะงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเข้าใจขอบข่ายของงาน เพื่อจะได้บริหารงานได้ครอบคลุมงานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผล การศึกษามีคุณภาพ

จากการที่กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายในการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการกรณีปกติ ประจำปีงบประมาณ 2557 ไว้ 6 นโยบาย ผลการตรวจราชการ กรณีปกติ งวดที่ 2 /2557 ตามนโยบายที่ 1 เร่งปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งระบบให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา พบว่า การดำเนินการ/สภาพความสำเร็จในการพัฒนาผลการทดสอบแห่งชาติการศึกษานอกระบบ (Non-Formal National Educational Test) หรือ N-NET ปีการศึกษา 2556 นักศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของหน่วยงาน/สถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัด โดยภาพรวมเขตตรวจราชการที่ 11 และที่ 13 อยู่ในระดับปรับปรุง แต่มีผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น นักศึกษาที่เข้าสอบได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ปัญหาอุปสรรค คือ 1) ผู้เรียนในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เข้ารับการทดสอบ N-NET เป็นผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน มีอายุที่แตกต่างกัน มีพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกัน ประกอบกับผู้เรียนมีภาระทางครอบครัว การงานอาชีพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลคะแนนต่ำใน

การทดสอบ N-NET 2) นักศึกษามาสอบน้อย ไม่ให้ความสำคัญในการสอบ ผู้เรียนส่วนใหญ่ ไม่มีพื้นฐานและไม่มีเวลาเข้าชั้นเรียน เข้าเรียนน้อย ด้านการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ผลการดำเนินการและสภาพความสำเร็จ จำนวนร้อยละของสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอก (สมศ.) ตัวชี้วัดที่ 5 ด้านมาตรฐานการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด เขตตรวจราชการที่ 11 และที่ 13 โดยภาพรวมสถานศึกษาที่เข้ารับการประเมินในรอบที่ 2 จำนวน 85 แห่ง ผ่านเกณฑ์การประเมินตัวชี้วัดที่ 5 จำนวน 58 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 68.23 สถานศึกษาที่เข้ารับการประเมินในรอบที่ 3 จำนวน 70 แห่งผ่านเกณฑ์การประเมินตัวชี้วัดที่ 5 จำนวน 19 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 27.14 ปัญหาอุปสรรค คือ 1) ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความรู้ น้อย เวลาในการมาพบกลุ่มน้อย เนื่องจากมีภารกิจ หน้าที่การงานอาชีพ และการเดินทาง ไม่สะดวก พร้อมทั้งความแตกต่างในด้านช่วงอายุ จึงทำให้การจัดการเรียนการสอน ไม่สะดวก 2) ผู้เรียนส่วนมากอยู่ในวัยแรงงานและขาดการศึกษาอย่างต่อเนื่องทำให้การเรียนรู้ช้า 3) นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ในวิชาหลักได้ไม่เต็มที่ 4) สัดส่วนครูต่อนักศึกษายังสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานการประเมินภายนอก ครูบางส่วน ยังไม่สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และผู้เรียนที่ประสบผลสำเร็จ การศึกษาตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกำหนด ยังไม่บรรลุเป้าหมาย 5) สถานศึกษาในสังกัดได้พยายามจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ทักษะ การคิด และนำกระบวนการคิดไปใช้ มีปัญหาและอุปสรรคที่คล้ายคลึงกัน ครูยังไม่มีความ เข้าใจในความหมายและกระบวนการคิดแต่ละชนิดเท่าที่ควร ทำให้ไม่สามารถวางแผนการ สอนที่ชัดเจนและจัดกิจกรรมการสอนได้ เนื่องจากการคิดมีลักษณะเป็นนามธรรมและการ คิดไม่ใช่เนื้อหาสาระ แต่เป็นทักษะกระบวนการซึ่งค่อนข้างยากแก่ครูที่จะเข้าใจ ถึงแม้จะ ได้รับการอบรมในเรื่องการคิดแต่การอบรมก็ยังไม่สามารถช่วยให้ครูเกิดความกระจ่างได้ เนื่องจากครูมีเวลาที่จะศึกษาทำความเข้าใจน้อยเกินไป เพราะครูมีภาระอื่นๆมาก จนทำให้ ไม่มีเวลาศึกษาด้วยตนเองและพัฒนาตนเองได้อย่างจริงจัง กอปรกับการขาดผู้ชี้แนะและให้ คำปรึกษาในการลงพื้นที่ปฏิบัติ เมื่อนำความรู้ความเข้าใจไปใช้แล้ว เมื่อประสบปัญหาครูไม่ สามารถแก้ปัญหาได้ (จิรพรรณ ปุณเกษม, 2557, หน้า 20-34) และข้อมูลสรุปผลการสอบ ปลายภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สอบเมื่อวันที่ 20-21 กันยายน 2557 จำนวน 20 จังหวัด พบว่า ยอดส่งข้อสอบทั้งหมด 2,259,845 ฉบับ จำนวนผู้เข้าสอบ

1,473,604 คน คิดเป็นร้อยละ 65.21 จำนวนผู้สอบผ่าน 1,070,612 คน คิดเป็นร้อยละ 72.65(สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ, 2557)

จากสภาพปัญหาดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้ยกระดับการจัดการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานคุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ.และเพื่อบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานทางวิชาการ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

การวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามการวิจัยไว้ 2 ข้อ ดังนี้

1. สภาพปัญหาและความคาดหวังของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นอย่างไร
2. นโยบายและแนวทางปฏิบัติเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะและแนวทางปฏิบัติอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความคาดหวังของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. เพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวปฏิบัติเพื่อการบริหารงานวิชาการ
สู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถที่จะนำไปใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ ดังนี้

1. ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวปฏิบัติเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในด้านต่างๆ
2. ได้แนวทางในการจัดการศึกษาด้านงานวิชาการให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสามารถนำไปใช้ในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
3. สถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด หรือสถานศึกษาอื่นๆ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนางานวิชาการที่เหมาะสมและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
4. เป็นสารสนเทศสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในการจัดการศึกษาอย่างมีระบบ เพื่อเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในการเข้าสู่สถานศึกษาที่มีมาตรฐานและมีคุณภาพทางการศึกษา
5. เป็นสารสนเทศพื้นฐานสำหรับหน่วยงานระดับนโยบายเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้นำคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล มากำหนดเป็นขอบเขตของการวิจัยด้านเนื้อหาเพื่อพัฒนาเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

1.1 องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 2) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 4) การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 5) การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ 6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 7) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 8) การพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ และ 9) การนิเทศการศึกษา

1.2 องค์ประกอบข้อเสนอเชิงนโยบาย ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ 2) เป้าหมาย 3) วัตถุประสงค์ 4) พันธกิจ 5) กลยุทธ์ และ 6) แนวปฏิบัติ

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยในการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายดังนี้

2.1.1 การสอบถามความคิดเห็นโดยใช้แบบสอบถาม

2.1.1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2558 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 322 คน ครูผู้สอน จำนวน 2,673 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 2,995 คน

2.1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2558 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 175 คน ครูผู้สอน จำนวน 335 คน จำนวนทั้งสิ้น 510 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan;(อ้างถึงใน วาโร เฟ็งส์วัตต์,2551, หน้า 191) และใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)(บุญชม ศรีสะอาด, 2545,หน้า 47)

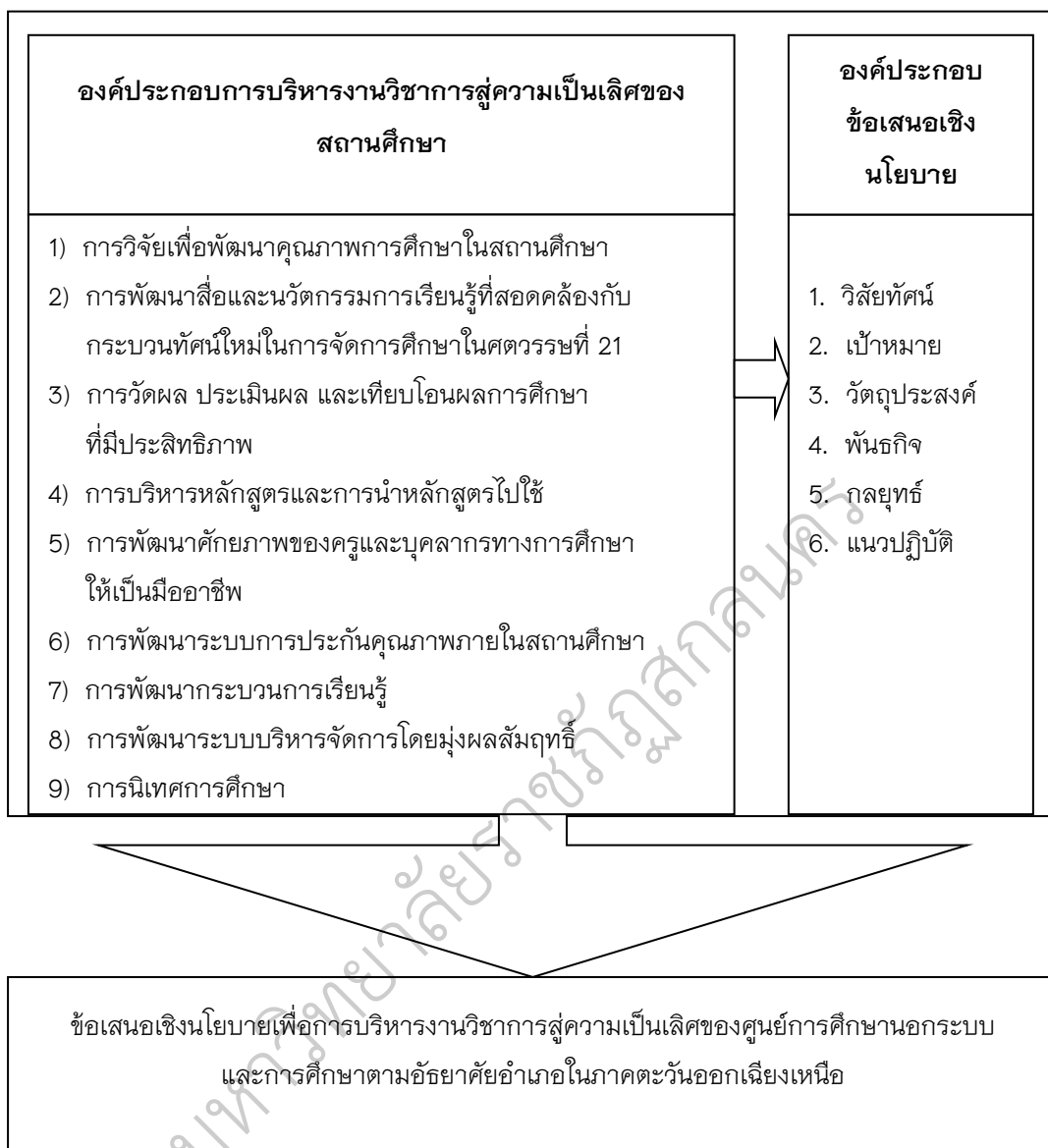
2.1.2 การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 10 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัด ซึ่งมีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือตำแหน่งผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และ 2) กลุ่มผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม

อัยยาศัยอำเภอ ซึ่งมึคณวุฒิมการศึษาาระดบัปรึญญาเอก หรือตำแห่งผู้อำนวยการ เช็ยวชาญ หรือตำแห่งผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ จำนวน 5 คน

2.1.3 การศึษาคงานสถานศึษาตึเต่น ซึ่งเป็นสถานศึษาสังกัด ลำนั้กงานสงเสรมการศึษานอกระบบและการศึษาตามอัยยาศัยจั้งหวัด ที่ประสบ ความสำเร็จด้ำนการบรึหารงานวึชาการจำนวน 3 แห่ง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในแต่ละแห่ง ประกอบด้วย ผู้บรึหารสถานศึษา 1 คน ครุผู้สอน 4 คน คณะกรรมการสถานศึษา 2 คน และนักศึษา จำนวน 2 คน รวมจำนวน 9 คน

กรอบบแนวคึดการวึจัย

การวึจัยเรื่งขอเสนอเช็งนโยบายเพื่อการบรึหารงานวึชาการสู่ความเป็นเลิศของ คณญ์การศึษานอกระบบและการศึษาตามอัยยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วึจัยได้สงเคราะห์ข้อมูลมาจาก 4 ส่วน ประกอบด้วย 1) การศึษาเอกสารและงานวึจัยที่ เก็ยวข้อง 2) การศึษาเช็งสำรวจ 3) การสั้ภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์เก็ยวกับการบรึหารการศึษา จำนวน 10 คน และ 4) การศึษาคงาน จากสถานศึษาตึเต่น จำนวน 3 แห่ง และจากผลการวึเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลท้้งหมด นำมากำหนดเป็นกรอบบแนวคึดการวึจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการ
สู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

1. นโยบาย หมายถึง ข้อกำหนดหลัก หรือแนวทางการปฏิบัติ ที่ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้อง และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1.1 วิสัยทัศน์ หมายถึง ภาพหรือสิ่งที่พึงปรารถนาที่องค์การใช้เป็นทิศทางที่จะนำไปสู่การกำหนดภารกิจที่มีความชัดเจน เพื่อชี้้นำสิ่งที่องค์การต้องการจะทำและจำเป็นในอนาคต

1.2 เป้าหมาย หมายถึง การกำหนดสิ่งที่ต้องการในอนาคตซึ่งองค์การต้องการให้เกิดขึ้น หรือผลลัพธ์/ผลสำเร็จ ที่เกิดจากการดำเนินงานที่เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงาน

1.3 วัตถุประสงค์ หมายถึง ข้อความที่สามารถตรวจวัดได้เกี่ยวกับผลงานหรือจุดสุดท้ายที่ต้องการจากการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดขึ้น

1.4 พันธกิจ หมายถึง ภารกิจหน้าที่ในการดำเนินงานขององค์กร หรือสถานศึกษา ที่ตอบสนองนโยบาย วิสัยทัศน์ที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดขึ้นเพื่อให้เกิดความก้าวหน้า และการพัฒนาการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ

1.5 กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการหรือข้อกำหนดที่องค์การเลือกเพื่อจะปฏิบัติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด ภายใต้ข้อจำกัดของสภาพแวดล้อมภายนอกและขีดความสามารถขององค์การ

1.6 แนวปฏิบัติ หมายถึง วิธีการปฏิบัติที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้การยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอเชิงนโยบาย หมายถึง ข้อความที่บอกให้ทราบถึงทิศทางการเปลี่ยนแปลงขององค์การหรือของสังคมซึ่งมีการระบุเป้าหมายและแนวทางหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือผสมผสานกัน

3. การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ หมายถึง ภาระหน้าที่การดำเนินงานวิชาการที่นำไปสู่ความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

3.1 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง

กระบวนการค้นหาความจริง ความรู้ พัฒนาและการทำความเข้าใจในความรู้อย่างมีวิธีทางวิทยาศาสตร์ การวิจัยเพื่อการศึกษา นั้น เป็นไปเพื่อให้ผู้บริหารพัฒนาศักยภาพของครู ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยและเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานในการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษานั้น

3.2 การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับระบบทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ที่บรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดเนื้อหาส่งไปถึงผู้เรียนสื่อจึงเป็นตัวกลางสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนซึ่งเป็นตัวนำความต้องการของครูไปสู่ผู้เรียน

3.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษามีประสิทธิภาพ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบผลการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน และการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษา

3.4 การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การวางแผน การควบคุม กำกับดูแล การดำเนินงานด้านต่างๆ เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยการใช้ทรัพยากร คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการที่เหมาะสม โดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องในการบริหารหลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหาร รองผู้บริหาร ครูวิชาการ ครูผู้สอน

3.5 การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้มืออาชีพ หมายถึง กระบวนการ การส่งเสริมให้บุคลากรมีทิศทาง แนวความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และทัศนคติในการทำงานอย่างมีระบบและเกิดการต่อเนื่อง ส่งเสริมให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน การออกแบบงานใหม่ๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีในการทำงาน

3.6 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาโดยมีมาตรฐานและตัวบ่งชี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3.7 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่หลากหลายที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ครูแปลงหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างแท้จริง

3.8 การพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ หมายถึง การบริหารเพื่อการจัดหาให้ได้ทรัพยากรการบริหารมาอย่างประหยัด เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการได้ผลงานที่บรรลุเป้าหมายขององค์การ โดยกำหนด พันธกิจ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของงานที่ชัดเจน ตลอดจนจนถึงการปรับปรุงพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้สูงขึ้น สามารถสนองความต้องการของผู้รับบริการได้เป็นอย่างดี

3.9 การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อให้การช่วยเหลือแนะนำ และให้ความร่วมมือกับครูในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

4. ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ หมายถึง แนวทางในการปฏิบัติ หรือการตัดสินใจ เพื่อการบริหารงานวิชาการให้เกิดความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

6. ครูผู้สอน หมายถึง พนักงานราชการหรือลูกจ้างชั่วคราวที่ทำหน้าที่สอนหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ

7. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและทักษะด้านการบริหารการศึกษา ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านการวิจัย ด้านการวัดผลและประเมินผล การศึกษาทั้งจากระดับอุดมศึกษา ระดับจังหวัด ระดับสถานศึกษา เพื่อ พิจารณาให้ความเห็นในประเด็นที่สำคัญๆ ในเรื่องนั้นๆ

8. ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งจากระดับกระทรวงศึกษาธิการระดับอุดมศึกษา ระดับจังหวัด ระดับสถานศึกษา เพื่อให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบ วิธีการแนวทางและกระบวนการพัฒนาในการบริหารสถานศึกษา

9. การศึกษาดูงาน หมายถึง การศึกษาเรียนรู้จากสถานศึกษา หน่วยงาน หรือสถานที่อื่นที่ตรงกับความต้องการ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการบริหารสถานศึกษา จากสภาพจริงทั้งการฟัง การสังเกตการสัมภาษณ์ การสอบถาม การสนทนา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

10. สถานศึกษาดีเด่น หมายถึง สถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดที่ผู้บริหารคณะครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันทำงานและประสบความสำเร็จ จนเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับนโยบาย

ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล

สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด

ตอนที่ 4 การจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด

ตอนที่ 5 การวิจัยเชิงนโยบาย

ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดการวิจัยข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับนโยบาย

1. ความหมายของนโยบาย

การพัฒนาองค์กรหรือประเทศจะไปทิศทางใด เพื่อเป้าหมายใดและอย่างไรนั้น สิ่งสำคัญที่ถูกลำเอียงมาใช้เป็นกรอบและเครื่องชี้นำแนวปฏิบัติ (Course of Action) ก็คือ นโยบาย (Policy) ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของนโยบายไว้ที่สำคัญคือ (ทวีป ศิริรัศมี, 2544 หน้า 30) กล่าวไว้ว่า นโยบายหมายถึง แนวทางในการปฏิบัติหรือการตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยเฉพาะในสังคมที่ซับซ้อน เช่น ในปัจจุบันและองค์กรซึ่งมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เป็นทางการ นโยบายจะถูกประกาศใช้อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงเป้าหมายปลายทาง คุณค่าและแนวทางหรือหลักการ ในการปฏิบัติหรือการตัดสินใจ ในการปฏิบัติในปัจจุบันและอนาคตที่คาดว่า น่าจะเป็นไปได้โดยมีประสิทธิภาพ และ ประชุม รอดประเสริฐ (2545, หน้า 20) กล่าวว่า นโยบาย(Policy) และกลยุทธ์ (Strategy) มีความหมายใกล้เคียงกันมาก เป็นสิ่งที่บ่งชี้ ถึงความตั้งใจของผู้บริหาร ว่าควรจะทำหรือไม่ควรทำกิจกรรมใดในอนาคตหรือในสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในขณะนั้นและเป็นแนวคิดอันจะนำไปสู่การดำเนินงาน ที่มีประสิทธิภาพ โดยเป็นที่ยอมรับกันว่าหน้าที่อันสำคัญประการแรก ของ ผู้บริหาร คือ การกำหนดนโยบายหรือกลยุทธ์ในการบริหารงาน ซึ่งนโยบายและกลยุทธ์จะเป็นตัวที่ให้ทิศทางและข้อมูลในการวางแผน นอกจากนี้ Frank J Goodnow (1900 อ้างถึงใน ประชุม รอดประเสริฐ, 2545 หน้า 21) นักรัฐศาสตร์ ชาวอเมริกันได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของนโยบาย กับการบริหารไว้ว่า นโยบายเป็นสิ่งที่ฝ่ายการเมืองเป็นผู้จัดทำขึ้น ส่วนการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นเป็นเรื่องของฝ่ายบริหารและ วิโรจน์ สารรัตน์ (2548, หน้า 32) กล่าวว่า นโยบายเป็นข้อความที่บอกให้ทราบถึงทิศทางของการเปลี่ยนแปลงองค์การหรือของสังคม โดยอธิบายถึงเรื่องอะไร เพื่ออะไร อย่างไร และเพียงใดของความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น จำแนกได้ 3 กลุ่ม คือ 1) ข้อความที่เป็นการบอกให้ทราบถึงกิจกรรมหรือการกระทำ (Activity or Action) 2) ข้อความที่บอกให้ทราบถึงแนวทางหรือวิธีการ (Strategy or Mean) 3) ข้อความที่บอกให้ทราบถึงคุณค่าและการตัดสินใจ (Value and Decision Making)

จากความหมายของนโยบาย ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปเป็นความหมาย คำว่า นโยบาย หมายถึง ข้อกำหนดหลัก หรือแนวทางการปฏิบัติ ที่ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้อง และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. ระดับของนโยบาย

นโยบายมีระดับต่างๆกันซึ่งในแต่ละระดับนั้น มีขอบเขตครอบคลุมเป้าหมายปลายทางผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปใช้หรือปฏิบัติ ผู้ที่ได้รับผลการปฏิบัติและความละเอียดชัดเจน ของข้อความลดหล่นแตกต่างกันไปในแต่ละระดับนั้นมีความเกี่ยวเนื่องและสอดคล้องกันโดยตลอด ซึ่งสามารถจำแนก เพื่อพิจารณาระดับของนโยบายได้ดังนี้ (ทวีป ศิริรัศมี, 2544, หน้า 25) กลุ่มนโยบายในการบริหารประเทศ สามารถจำแนกออก

ได้เป็น 3 ระดับ คือ

2.1 นโยบายหลักหรือนโยบายระดับชาติ (National Policy) เป็นนโยบายที่มีลักษณะเป็นแนวทางกว้างๆ ที่ใช้เป็นพื้นฐานหรือกรอบในการกำหนดนโยบายระดับอื่นๆ ต่อไป เป็นนโยบายที่รัฐบาล คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีกำหนดขึ้น โดยแสดงถึงเจตนารมณ์ ในการดำเนินการ หรือพัฒนาประเทศ เพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนและความเจริญก้าวหน้าความมั่งคั่ง และความมั่นคงหรือความมีเสถียรภาพของประเทศ

2.2 นโยบายการบริหาร (Administrative Policy) เป็นนโยบายระดับกระทรวง ทบวง กรม โดยผู้บริหารระดับปลัดกระทรวง และอธิบดี เป็นผู้กำหนดขึ้น ตามกรอบของนโยบาย หลักหรือนโยบายระดับชาติ แต่มีขอบเขตที่แคบลง (ความครอบคลุมของนโยบาย) มีความละเอียด จำเพาะเจาะจงมากขึ้นตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และภารกิจของหน่วยงานโดยคำนึงถึงทรัพยากรหรือบริบทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2.3 นโยบายเฉพาะกิจ (Specific Policy) เป็นนโยบายระดับล่างสุด ซึ่งกำหนดขึ้นโดยผู้บริหารระดับกองหรือระดับฝ่าย โดยยึดถือนโยบายหลักหรือนโยบายระดับชาติและนโยบายการบริหารที่หน่วยงานสังกัดเป็นเกณฑ์ เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานเป็นไป ตามเป้าหมายและเจตนารมณ์แห่งนโยบายระดับชาติ และนโยบายการบริหารในเวลาเดียวกัน หรือ อาจจะเป็นนโยบายที่กำหนดขึ้นอย่างปัจจุบันทันด่วน เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เมื่อปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขแล้ว นโยบายก็อาจจะสิ้นสุดไปโดยปริยาย นโยบายเฉพาะกิจ จะมีขอบเขตรายละเอียดที่ชัดเจน และจำเพาะเจาะจงชี้แนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

3. ความสำคัญของนโยบาย

นโยบายมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการบริหาร และต่างก็เอื้อหรือสนับสนุน ซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลา กล่าวคือ การบริหารงานโดยปราศจากนโยบายย่อมก่อให้เกิดความผิดพลาดหรือหลงทางและในขณะเดียวกันนโยบายจะปรากฏผลในทางปฏิบัติได้ ก็โดยอาศัยการบริหารเป็นกลไกหลักในการบริหารงานองค์การโดยทั่วไปแล้ว นโยบาย มีความสำคัญ ดังนี้ (Harold D. Lass well อ้างถึงใน จรัส สุวรรณเวลา, 2535, หน้า 20)

3.1 นโยบายเป็นเครื่องชี้แนะและกรอบในการวางแผน ในกระบวนการวางแผนงานโครงการของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน สิ่งแรกที่จะต้องดำเนินการก่อนคือการกำหนดนโยบายหน่วยงานนโยบายที่กำหนดขึ้นดังกล่าวจะได้รับการพัฒนาเป็นแผนหรือแผนงานโครงการ หรือกิจกรรมอันเป็นงานประจำของหน่วยงานต่างๆ ในลำดับต่อมา

3.2 นโยบายเป็นเครื่องชี้แนะการบริหารขององค์การ ดังนี้ 1) ช่วยให้ผู้บริหารทราบว่าทำอะไร ทำอย่างไร และใช้ปัจจัยชนิดใดบ้าง ซึ่งจะช่วยให้อำนาจหน้าที่ของผู้บริหารมีความมั่นใจในการตัดสินใจ หรือวินิจฉัยสั่งการ 2) ช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ เพราะนโยบายเป็นเสมือนเข็มทิศและหางเสือที่ช่วยให้การบริหารงานดำเนินไปอย่างถูกต้องทิศทาง ซึ่งการบริหารที่ดำเนินไปอย่างถูกต้องทิศทาง จะทำให้ประหยัด ทั้งการเงิน เวลา บุคลากร และมีขีดความสามารถ หรือศักยภาพ (Potentiality) ของบุคลากร 3) ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการใช้อำนาจ ของผู้บริหารให้เป็นไปโดยถูกต้องมีเหตุผลและมีความยุติธรรม อันจะนำมาซึ่งความร่วมมือและขวัญกำลังใจ ของบุคลากรในหน่วยงาน 4) ช่วยให้เกิดการพัฒนาการทางวิชาการทั้งในแง่ของการนำนโยบายไปเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติและการกำหนดนโยบายระดับล่างมาหรือนโยบายเฉพาะเรื่องโดยอาศัยนโยบายระดับที่สูงขึ้นไป หรือนโยบายหลักเป็นกรอบและแนวทาง 5) เป็นเครื่องมือในการประสานงาน นโยบายจะช่วยให้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติงานทุกระดับมีความเข้าใจถึงเป้าหมาย แนวปฏิบัติและทิศทางการดำเนินงานร่วมกัน ก่อให้เกิดความเข้าใจ ความร่วมมือ และประสานงานกันได้อย่างดีมากขึ้น เป็นการดำเนินงานบนแกนเดียวกัน 6) นโยบายเป็นเครื่องมือในการควบคุมกำกับและติดตามงานของผู้บริหาร ซึ่งจะช่วยให้การปฏิบัติงานบุคลากรหรือหน่วยงานเป็นไปตามเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ในกรณีของนโยบายสาธารณะ (Public Policy) หรือนโยบายของรัฐ นโยบายจะยังมีความสำคัญมากเป็นพิเศษ เพราะนอกจากจะเป็นเครื่องชี้แนะทิศทางการพัฒนาประเทศและสังคม ส่วนรวม ตลอดจนการบริหารงานของรัฐบาลหรือหน่วยงานราชการระดับต่างๆ แล้ว นโยบายสาธารณะ ยังเป็นเรื่องที่กระทบต่อประชาชนทุกคนทั่วประเทศ เพราะนโยบายสาธารณะ เป็นเรื่องของการได้เสียผลประโยชน์ของประชาชนทุกคนในสังคม คือเป็นการกำหนดว่าใครจะได้อะไร เมื่อไรและอย่างไร (Who get what, when and how)

4. องค์ประกอบของนโยบาย

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยข้อเสนอเชิงนโยบาย และมีผู้รู้หลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของนโยบาย ดังนี้

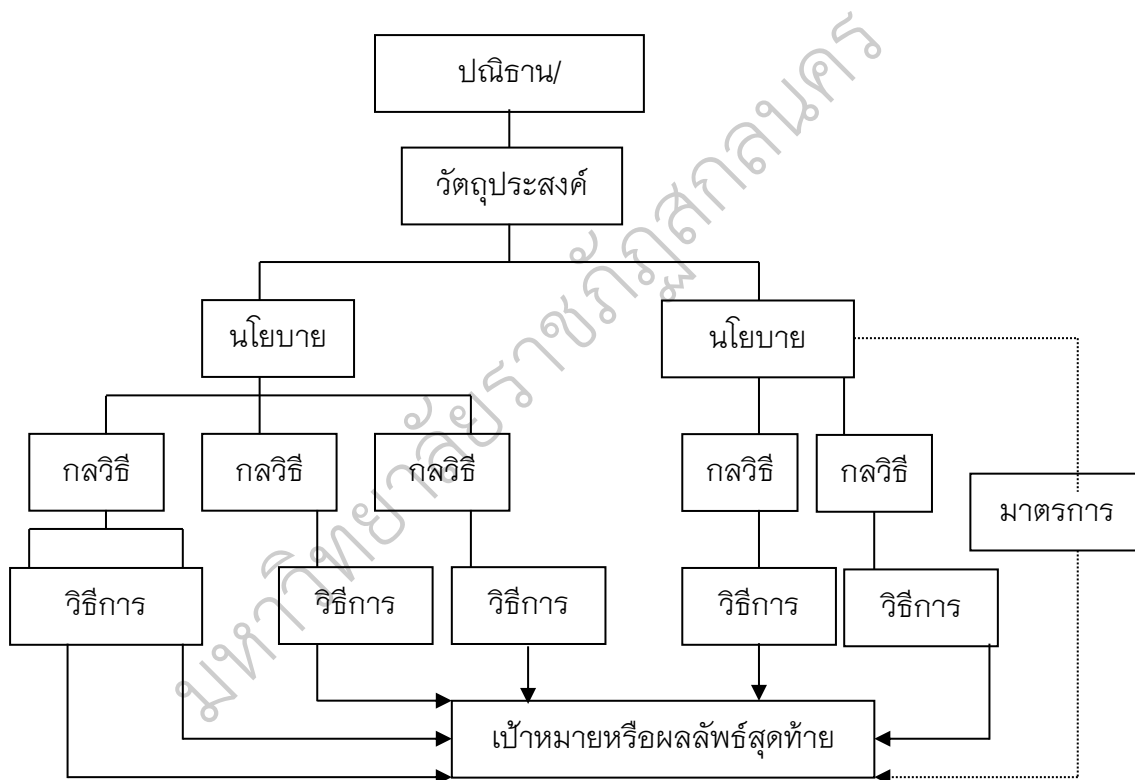
ทวีป ศิริรัตมี (2544, หน้า 25-26) กล่าวว่า องค์ประกอบของนโยบาย หมายถึง ปัจจัยที่เน้นคุณสมบัติพื้นฐานของนโยบาย ซึ่งโดยทั่วไปจะมี 2 ลักษณะ คือ

1. องค์ประกอบในเชิงโครงสร้างของนโยบาย ประกอบด้วย

1) วัตถุประสงค์(Objective) หมายถึง สิ่งที่ต้องการมุ่งหวังที่จะบรรลุถึงซึ่งสามารถวัดหรือประเมินได้อย่างชัดเจน โดยอาจแสดงออกในเชิงปริมาณ (ในรูปของตัวเลข) หรือในเชิงคุณภาพ (ระดับคุณภาพ) หรือเงื่อนไขแสดงมาตรฐานของสิ่งของ หรือบริการอันเป็นหน่วยของวัตถุประสงค์ดังกล่าว โดยทั่วไปแล้วในระดับของหน่วยราชการ หรือองค์การสาธารณะ หรือองค์การในภาครัฐบาล วัตถุประสงค์ มักจะกำหนดขึ้นจากปณิธานหรืออุดมการณ์อันเป็นจุดหมายของหน่วยงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นวิสัยทัศน์ (Vision) ค่านิยม ความเชื่อหรือความปรารถนาในเชิงนามธรรมอันเป็นที่มาของการก่อตั้งหน่วยงานนั้นๆ ส่วนวัตถุประสงค์ขององค์การธุรกิจเอกชน จะมาจากความปรารถนาหรือแรงจูงใจในการดำเนินกิจการของผู้เป็นเจ้าของกิจการ เช่น การแสวงหากำไร เป็นต้น 2) นโยบาย (Policy) หมายถึง แนวปฏิบัติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยทั่วไปแล้วการบรรลุวัตถุประสงค์ในแต่ละเรื่อง อาจมีแนวปฏิบัติหรือวิธีดำเนินการที่เป็นไปได้หลายวิธีหรือหลายทางเลือก แนวปฏิบัติหรือทางเลือก ที่ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจพิจารณาหน้าที่พิจารณาเลือกมาเพื่อถือปฏิบัติ แนวปฏิบัติหรือทางเลือกนั้น คือ นโยบาย แต่อย่างไรก็ตาม การนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้นั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบย่อยของนโยบาย ส่วนที่เรียกว่า ยุทธศาสตร์ หรือกลวิธี (Strategy) ซึ่งนโยบายหนึ่งๆ อาจประกอบด้วยกลวิธีหลายวิธี ที่ผู้ปฏิบัติต้องเลือกเอากลวิธีที่ดีที่สุดหรือเหมาะสมที่สุดไปใช้ กลวิธี จึงจัดเป็นนโยบายซึ่งมีความจำเพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น อนึ่ง กลวิธีที่ได้รับการเลือกสรรเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติดังที่กล่าวแล้วนั้น การที่จะนำไปปฏิบัติได้สำเร็จจะต้องอาศัยวิธีการ (Methods) ซึ่งเป็นวิถีทางหรือแนวทางเฉพาะที่กำหนดขึ้น เพื่อดำเนินงานตามกลวิธีและนโยบายที่กำหนดไว้ กลวิธีหนึ่งๆ อาจประกอบด้วยวิธีการมากกว่าหนึ่งวิธีการขึ้นไป กลวิธีและวิธีการจึงเป็นองค์ประกอบย่อยของนโยบายที่เป็นรูปธรรม และมีความจำเพาะเจาะจงมากขึ้นซึ่งในบางนโยบายบางหน่วยงานอาจกำหนดในส่วนของกลวิธี และวิธีการอยู่ในส่วนเดียวกัน โดยเรียกว่า “มาตรการ” (Measurement, Procedures) ซึ่งเป็นชุด (Series) ของแนวปฏิบัติหรือวิธีดำเนินการเพื่อให้นโยบายนั้นๆ ประสบความสำเร็จ

นอกจากกลวิธีและวิธีการดังที่กล่าวมาแล้วนั้น องค์ประกอบย่อยประการสุดท้ายก็คือ เป้าหมาย (Targets หรือ Goals) หรือผลลัพธ์สุดท้าย (End Results

หรือ Ultimate Results) อันหมายถึง สิ่ง que แสดงถึงลักษณะเชิงรูปธรรมในรายละเอียดของ วัตถุประสงค์นั่นเอง ผลลัพธ์สุดท้ายของนโยบายหนึ่งอาจเป็นสินค้าหรือบริการของ หน่วยงานหรือในกรณีของหน่วยงาน ราชการก็อาจหมายถึงจำนวนบริการสาธารณะ ที่ผลิตขึ้น และจัดให้แก่ประชาชน หรือสังคม หรืออาจเป็นลักษณะสถานการณ์บางประการ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นเช่น ความสงบเรียบร้อย (ซึ่งอาจแสดงให้เห็นจากสถิติอาชญากรรม) สภาพเงินเฟ้อ (แสดงในรูปของราคาสินค้าและบริการพื้นฐานบางประเภท) การกระจาย รายได้ (แสดงในรูปของความแตกต่างระหว่างชั้นรายได้ของกลุ่มประชากรอาชีพต่างๆ เป็นต้น ซึ่งองค์ประกอบในเชิงโครงสร้างของนโยบายดังที่กล่าวมานั้น) ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบในเชิงโครงสร้างของนโยบาย

ที่มา : ทวีป ศิริรัศมี (2544, หน้า 25-26)

2. องค์ประกอบในเชิงกระบวนการกำหนดนโยบายการที่นโยบายจะมี ผลในเชิงบังคับใช้ หรือการถือปฏิบัติอย่างแท้จริงนั้น จะมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ

เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นองค์ประกอบในเชิงกระบวนการกำหนดนโยบาย คือ การให้ความเห็นชอบนโยบายและการถือเป็นแนวทางปฏิบัติ มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การให้ความเห็นชอบนโยบาย นโยบายใดๆ ก็ตามจะเป็นนโยบายได้ก็ต่อเมื่อผ่านผู้บริหารระดับสูงเท่านั้น อย่างไรก็ตามในกรณีของรัฐบาล การที่รัฐบาลแถลงว่ามีนโยบายเรื่องใดเรื่องหนึ่งแต่ยังไม่ผ่านการอนุมัติหรือเห็นชอบจากรัฐสภา นโยบายแถลงนั้นก็ไม่ได้เพียงความตั้งใจหรือเจตนารมณ์ของรัฐบาลเท่านั้น ไม่ใช่เป็นนโยบายสาธารณะตามความหมายทางวิชาการที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแต่ประการใด

2.2 การถือเป็นแนวทางปฏิบัติ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเงื่อนไขสำคัญประการสุดท้ายของนโยบาย โดยปกติแล้วเมื่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ผ่านกระบวนการพัฒนานโยบายและได้ประกาศเป็นนโยบายเพื่อให้องค์กรหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบและถือปฏิบัติ ในขั้นตอนต่อไปก็จะเป็นเรื่องของการปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้แล้วต่อไป แต่อย่างไรก็ตามบางครั้งคำประกาศหรือตัวบทกฎหมาย ในหลายกรณีที่ผู้บริหารอาจดเว้นไม่ปฏิบัติตาม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดผลในลักษณะที่แตกต่างไปจากคำประกาศหรือตัวบทกฎหมายที่กำหนดไว้ แนวทางปฏิบัติที่ประกาศให้ทราบหรือกฎหมายที่ประกาศใช้นั้นก็ไม่ใช่นโยบายจริงๆ หากเป็นแต่เพียง “นโยบายจอมปลอม” เท่านั้นตรงกันข้ามกับแนวปฏิบัติที่ ผู้บริการเลือกมาปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ในลักษณะที่เป็นแนวปฏิบัติที่ถาวร คงเส้นคงวาแนวปฏิบัตินั้นก็ถือว่าเป็น “นโยบายที่แท้จริง” ลักษณะดังที่กล่าวมานี้สอดคล้องกับคำอธิบายของ Thomas R. Dye (1972) อ้างถึงใน จรัส สุวรรณเวลา, 2535, หน้า 30) ที่ว่า “นโยบาย หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่ผู้บริหารเลือกกระทำและไม่ทำการ” นั่นเอง ตรงกันข้ามกับในลักษณะหนึ่ง คือองค์การได้สั่งการและควบคุมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามนโยบาย ที่แท้จริงแล้ว แต่หน่วยปฏิบัติหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมิได้ปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวอย่างเคร่งครัด จะเนื่องด้วยเงื่อนไขใดก็ตามซึ่งทำให้การปฏิบัติตามนโยบายนั้นไม่บรรลุผลหรือได้ผลไม่เต็มที่ กรณีนี้ นโยบายที่ประกาศใช้แล้วนั้นยังคงจัดเป็นนโยบายที่แท้จริง ส่วนผลลัพธ์ที่ปรากฏว่าการปฏิบัติตามนโยบายไม่บรรลุผลหรือได้ผลไม่เต็มที่นั้น เป็นเรื่องของ “การบริหารนโยบายที่ขาดประสิทธิภาพ” ไม่ใช่เรื่องของ “นโยบายจอมปลอม” ดังกรณีที่กล่าวข้างต้น การถือเป็นแนวทางปฏิบัติจึงนับเป็นเงื่อนไขสุดท้าย ที่สำคัญยิ่งขององค์ประกอบในเชิงกระบวนการกำหนดนโยบาย ทั้งนี้เพราะไม่ว่านโยบายนั้นจะเป็นนโยบายที่ดีเพียงใดก็ตาม แต่ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้อง ไม่นำไปถือปฏิบัติ

ตามที่นโยบายได้กำหนดไว้แล้วนโยบายนั้นก็ไม้อาจบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายที่กำหนดไว้ได้แต่ประการใด

คมสันที่ ขจรปัญญาไพศาล (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาข้อเสนอแผนที่ยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ ภายใต้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 มีองค์ประกอบของข้อเสนอนโยบายที่สำคัญ คือ 1) วิสัยทัศน์ 2) พันธกิจ 3) วัตถุประสงค์ 4) ยุทธศาสตร์ 5) กลไกเร่งรัดยุทธศาสตร์ 6) การควบคุมยุทธศาสตร์ และ 7) การประเมินผลยุทธศาสตร์สอดคล้องกับ วิโรจน์ สารรัตนะ (2548, หน้า 25) กล่าวว่า องค์ประกอบของนโยบายมี 3 องค์ประกอบ คือ 1) เป้าหมาย (End) คือสิ่งที่บอกกล่าวให้ทราบว่าสังคมหรือองค์กรต้องการให้เกิดอะไรขึ้นในอนาคต 2) แนวทาง (Mean) คือ วิธีการหลักหรือวิธีการสำคัญที่ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุผลในเป้าหมาย และ 3) กลไกเชิงนโยบาย (Policy Mechanism) คือสิ่งที่ต้องการใช้ในการสนับสนุนวิธีการหลักเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขณะที่ ประยุทธ์ ชูสอน (2548, หน้า 32) กล่าวว่าองค์ประกอบของนโยบายที่สำคัญมี 3 องค์ประกอบ คือ 1) เป้าหมาย (End) คือ สิ่งทีบอกกล่าวให้ทราบว่าสังคมหรือองค์กรต้องการให้เกิดอะไรขึ้นในอนาคต 2) แนวทาง (Mean) คือ วิธีการหลัก หรือวิธีการสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลในเป้าหมาย และ 3) กลไกเชิงนโยบาย (Policy Mechanism) คือ สิ่งที่ต้องการใช้ในการสนับสนุนวิธีการหลักเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ส่วน คณิง สายแก้ว (2549, หน้า 17) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการศึกษาปทุมวัยในจังหวัดสุรินทร์มีองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบายที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ 1) วิสัยทัศน์ 2) พันธกิจ 3) เป้าหมาย 4) กลยุทธ์ และ 5) ตัวชี้วัด นอกจากนี้ วีรเทพ เนียมหัตถ์ (2550, หน้า 16-18) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 1 มีองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบายที่สำคัญ 2 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบในเชิงโครงสร้างของนโยบาย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ และ นโยบาย และ 2) องค์ประกอบในเชิงกระบวนการ กำหนดนโยบายประกอบด้วย การให้ความเห็นชอบนโยบาย และการถือเป็นแนวทางปฏิบัติ และ นกตล พูลสวัสดิ์ (2551, หน้า 7) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มีองค์ประกอบของข้อเสนอนโยบายที่สำคัญ คือ 1) เป้าหมาย 2) ยุทธศาสตร์ 3) กลไกปฏิบัติ และ 4) กลไกประเมินผล

นอกจากนี้ วิจิต กำมันตะคุณ (2552, หน้า 218-228) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายศักยภาพการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด มีองค์ประกอบของข้อเสนอ นโยบายที่สำคัญ คือ 1) วิสัยทัศน์ 2) พันธกิจ 3) วัตถุประสงค์ 4) ยุทธศาสตร์ 5) เป้าประสงค์ 6) กลยุทธ์ 7) มาตรการ 8) กลไกสู่การปฏิบัติ และ 9) การประเมินผล สอดคล้องกับ สมภาร คีโล (2552, หน้า 18) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนา วิชาการในสถาบันอุดมศึกษา : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีองค์ประกอบของ ข้อเสนอ นโยบายที่สำคัญ คือ 1) วัตถุประสงค์ของนโยบาย 2) เป้าหมาย และ 3) แนว ดำเนินงานของนโยบาย และ พงษ์ศักดิ์ ภูภาพขาว (2553, หน้า 107) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิง นโยบายเพื่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนเรียนร่วมจังหวัดขอนแก่น มีองค์ประกอบของ ข้อเสนอเชิงนโยบายที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ 1) วิสัยทัศน์ 2) พันธกิจ 3) เป้าหมาย 4) กลยุทธ์ และ 5) ตัวชี้วัด ขณะที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553, หน้า 17-19) ได้กำหนดองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบาย ประกอบไปด้วย 1) ประเด็นนโยบาย 2) มาตรการเร่งด่วน และ 3) มาตรการระยะยาวอีกทั้ง แกว้วรรณ พงษ์สะอาด (2554, หน้า 24-36) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพของ การ จัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีองค์ประกอบของ ข้อเสนอเชิงนโยบายที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ 1) เป้าหมาย 2) กลยุทธ์ 3) ตัวบ่งชี้ และ 4) กลไกเชิงนโยบาย สอดคล้องกับ สันติสุข ภูศรีโสม (2554, หน้า 28-29) ได้ศึกษา ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบายที่ สำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ 1) เป้าหมาย 2) แนวทาง และ 3) กลไกเชิงนโยบาย

ส่วนพระมหาลุด กุนขุนทด (2555, หน้า 18) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิง นโยบายในการจัดระบบบริหารและจัดการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนก สามัญศึกษากลุ่มที่ 11 มีองค์ประกอบของข้อเสนอ นโยบายที่สำคัญ คือ 1) การจัดระบบ บริหาร 2) การจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา อีกทั้งวิเศษ พลอาจทัน (2555, หน้า 24) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนางานวิชาการใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบายที่สำคัญ 2 องค์ประกอบ คือ 1) เป้าหมาย และ 2) แนวทาง และครรชิต วรณชชา (2556, หน้า 36) ได้ศึกษาองค์ประกอบของนโยบาย ในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มีองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบายที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ 1) วิสัยทัศน์ 2) พันธกิจ 3) เป้าหมาย 4) กลยุทธ์ และ 5) มาตรการ นอกจากนี้ ธนู วงษ์จินดา (2556, หน้า 32) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

มีองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบายที่สำคัญ คือ ส่วนที่ 1 วัตถุประสงค์ของนโยบาย ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ส่วนที่ 2 แนวทางของนโยบายประกอบด้วย กลยุทธ์ การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ และตัวชี้วัดความสำเร็จ ขณะที่พริ้มเพรา วราพันธุ์พิพิธ (2556, หน้า 142) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบายที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ 1) จุดเด่น 2) จุดด้อย 3) โอกาส และ 4) ภาวะคุกคาม ส่วน สวัสดิ์ สุวรรณศรี (2556, หน้า 32) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการควบคุมสถานศึกษาขนาดเล็กของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มีองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบายที่สำคัญ คือ 1) จุดมุ่งหมาย และ 2) แนวปฏิบัติ การศึกษางานวิจัยเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับมหาวิทยาลัยแมกกิล (Proposed Environmental for McGill University, 1995; อ้างถึงใน ไชยา ภาวะบุตร, 2549 หน้า 39) มีองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบายที่สำคัญ คือ 1) พันธกิจ 2) ข้อตกลงหรือมาตรการ 3) ก้าวต่อไป และ 4) หลักการ สอดคล้องกับ Wheelen and Hunger (2000; อ้างถึงใน คะนิง สายแก้ว, 2549 หน้า 16) ได้กำหนดองค์ประกอบของนโยบายไว้ 4 องค์ประกอบ คือ 1) การระบุภารกิจหลัก 2) การกำหนดเป้าประสงค์ 3) การพัฒนากลยุทธ์ และ 4) การกำหนดเป้าหมาย และ Ozga (2009) กลับเห็นว่านโยบายน่าจะมีองค์ประกอบที่สำคัญอย่างน้อย 3 ประการคือ 1) การกำหนดเป้าหมายของสิ่งที่ต้องการกระทำเป้าหมาย (Target) ซึ่งอาจเป็นทั้งจุดประสงค์ (Purpose) และผลงานที่เกิดขึ้นในที่สุด (Ended Result) ในลักษณะที่เป็นการทำอะไรได้อะไรและเพื่ออะไร 2) การกำหนดวิธีทางในการดำเนินงานตามหลักการและเกณฑ์ของนโยบายผู้กำหนดนโยบายจะต้องมีความรู้และกำหนดไว้ก่อนและอาจรวมถึงกลยุทธ์ (Tactics) และกลยุทธ์ (Strategic) ต่างๆ อีกด้วย 3) ปัจจัยสำคัญในการกำหนดนโยบายประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการคือปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกปัจจัยภายในได้แก่คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการในการกำหนดนโยบายหากขาดปัจจัยภายในแม้เพียงอย่างเดียวนโยบายก็ไม้อาจเกิดขึ้นได้และปัจจัยภายนอกได้แก่สภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม

หรือแม้แต่สภาพดินฟ้าอากาศซึ่งมีผลกระทบต่อข้อกำหนดนโยบายเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังเห็นว่านอกจากองค์ประกอบ 3 ประการแล้วควรจะมีการประเมินผลหรือการประเมินนโยบายเพราะนโยบายหนึ่งๆเมื่อกำหนดขึ้นมาแล้วจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

จากการศึกษาทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบของข้อเสนอโยบายดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าองค์ประกอบที่นักวิชาการและนักวิจัยได้เสนอไว้นั้น แม้จะได้ระบุชื่อที่แตกต่างกัน แต่มีความหมายเป็นไปในลักษณะเดียวกัน ดังนั้น เพื่อให้การสังเคราะห์องค์ประกอบมีความเหมาะสม ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือปรากฏดังตาราง 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบาย

องค์ประกอบข้อเสนอเชิงนโยบาย	นักวิชาการ/นักวิจัยปี																รวม	องค์ประกอบที่มุ่งศึกษา							
	ทวีป ศิริรัตน์ (2544)	คมสันท์ ขจรปัญญาไพศาล (2547)	วิโรจน์ สารรัตน์ (2548)	ประยูทธ ชูสอน (2548)	คณิง สายแก้ว (2549)	วีรเทพ เนียมหัตถ์ (2550)	นมาดล พูลสวัสดิ์ (2551)	วิชุด กำมันตะคุณ (2552)	สมภาร คีโล (2552)	พงษ์ศักดิ์ ภูภาชวา (2553)	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553)	แหวววรรณ พงษ์สะอาด (2554)	สันติสุข ภูศรีโสม (2554)	พระมหาลุด ภูขุนทด (2555)	วิเศษ พลอาจทัน (2555)	ดรธริต วรรณษา (2556)			ธนุ วงษ์จินดา (2556)	พริ้มเพรา วรพันธุ์พิพิธ (2556)	สวัสดิ์ สุวรรณศรี (2556)	Thomas R. Dye (1972)	มหาวิทยาลัยแมกกิล (1995)	Wheelen and Hunger (2000)	Ozga (2009)
วัตถุประสงค์	✓	✓				✓		✓	✓									✓						7	✓
วิสัยทัศน์	✓	✓			✓		✓		✓							✓	✓				✓	✓	✓	10	✓
นโยบาย	✓		✓	✓		✓				✓		✓												6	
ยุทธศาสตร์หรือกลวิธี		✓				✓	✓				✓													4	
กลยุทธ์	✓				✓		✓		✓		✓				✓	✓						✓		8	✓
ตัวชี้วัด					✓				✓		✓					✓								4	
วิธีการ	✓																							1	
มาตรการ	✓									✓					✓									4	
เป้าหมาย	✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓						✓	✓	✓	15	✓
การให้ความเห็นชอบนโยบาย	✓					✓													✓					3	
การถือเป็นแนวทางปฏิบัติ	✓					✓	✓	✓								✓			✓					6	

ตาราง 1 (ต่อ)

องค์ประกอบข้อเสนอเชิงนโยบาย	นักวิชาการ/นักวิจัย/ปี											รวม	องค์ประกอบที่มุ่งศึกษา												
	ทวีป ศิริวัฒน์ (2544)	คมสันท์ ขจรปัญญาไพศาล (2547)	วิโรจน์ สารรัตน์ (2548)	ประยูทธ ชูสอน (2548)	คณิง สายแก้ว (2549)	วิรเทพ เนียมหัตถ์ (2550)	นภดล พูลสวัสดิ์ (2551)	วิจิต กำมันตะคุณ (2552)	สมภาร คีโล (2552)	พงษ์ศักดิ์ ภูกาบขาว (2553)	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553)			แนววรรณ พงษ์สะอาด (2554)	สันติสุข ภูศรีโสม (2554)	พระมหาสุท ภูมขุนทด (2555)	วิเศษ พลอาจทัน (2555)	ดรชิต วรรณชา (2556)	ธนู วงษ์จินดา (2556)	พริ้มเพรา วราพันธุ์พิพิธ (2556)	สวัลย์ สุวรรณศรี (2556)	Thomas R. Dye (1972)	มหาวิทยาลัยแม่กา (1995)	Wheelen and Hunger (2000)	Ozga (2009)
พันธกิจ		✓			✓				✓						✓	✓		✓						8	✓
กลไกเร่งรัดยุทธศาสตร์		✓								✓														2	
การควบคุมยุทธศาสตร์		✓																						1	
การจัดระบบบริหาร													✓											1	
จุดเด่น																		✓						1	
จุดด้อย																		✓						1	
โอกาส																		✓						1	
ภาวะคุกคาม																		✓						1	
การจัดการศึกษา													✓											1	
การประเมินผลยุทธศาสตร์		✓				✓	✓																	3	
แนวทางปฏิบัติ			✓	✓				✓				✓		✓									✓	6	

จากตารางที่ 1 การสังเคราะห์เอกสารจากงานวิจัย ตำรา ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของข้อเสนอแนะนโยบายในการจัดทำกรวิจัยเชิงนโยบาย ใช้เกณฑ์การนับจำนวนความถี่ของความสอดคล้องที่มีจำนวนสูงที่สุด (จำนวนความถี่ตั้งแต่ 7 ขึ้นไป) ได้ 6 องค์ประกอบ คือ 1) เป้าหมาย 2) วิสัยทัศน์ 3) กลยุทธ์ 4) พันธกิจ 5) วัตถุประสงค์ 6) แนวปฏิบัติ ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

4.1 เป้าหมาย

มีผู้ให้นิยามไว้หลายทัศนะ อาทิ บุญเลี้ยง คำชู (2544, หน้า 21) กล่าวว่า เป้าหมาย หรือตัวชี้วัดความสำเร็จ เป็นการกำหนดการคาดหวัง เป็นเป้าหมาย ที่สถานศึกษาต้องการรู้ล่วงหน้า ที่ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้องพยายามที่จะให้เกิดขึ้นในอนาคต ในทำนองเดียวกัน ตะเนิง สายแก้ว (2549, หน้า 8) ได้ให้ความหมาย เป้าหมาย (Goal) ว่าหมายถึง การระบุปริมาณและคุณภาพของความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในด้านการบริหารโดยภาพรวม การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไปสอดคล้องกับแผนวรรณ พงษ์สะอาด (2554, หน้า 25) กล่าวว่า เป้าหมายคือ สิ่งที่เราต้องการให้ไปถึงตามที่ได้คาดหมายไว้ หรือกำหนดไว้ หรือเป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เป้าหมายคือระดับหรือมาตรฐานของผลการปฏิบัติงานที่คาดหวังองค์การกำหนดเป้าหมายเพื่อใช้หลักเปรียบเทียบวัดความก้าวหน้า และความสำเร็จขององค์การ และ แผนวรรณ พงษ์สะอาด (2554, หน้า 13) ได้ให้ความหมาย เป้าหมาย ว่าหมายถึง การระบุปริมาณและคุณภาพของความสำเร็จในการจัดการศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ขณะที่ สันติสุข ภูศรีโสม (2554, หน้า 9) กล่าวว่า เป้าหมาย หมายถึง ผลลัพธ์สุดท้ายในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนใน 5 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านคุณธรรมจริยธรรม อีกทั้ง วิเศษ พลอาจทัน (2555, หน้า 9) ได้ให้ความหมาย เป้าหมาย ว่าหมายถึง การกำหนดสิ่งที่ต้องการในอนาคต หรือผลลัพธ์ที่องค์การคาดหวังให้เกิดขึ้น สอดคล้องกับ ครรชิต วรรณชา (2557, หน้า 9) ได้ให้ความหมาย เป้าหมาย ว่าหมายถึง การกำหนดสิ่งที่ต้องการทำตามภาระหน้าที่ขององค์การให้เสร็จในอนาคต เพื่อให้ภารกิจบรรลุผลสำเร็จ

สรุปได้ว่า เป้าหมาย หมายถึง การกำหนดสิ่งที่ต้องการในอนาคตซึ่งองค์กรต้องการให้เกิดขึ้น หรือผลลัพธ์/ผลสำเร็จ ที่เกิดจากการดำเนินงานที่เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงาน

4.2 วิสัยทัศน์

มีผู้ให้นิยามไว้หลายทัศนะ อาทิ บุญเลี้ยง คำชู (2544, หน้า 21) กล่าวว่า วิสัยทัศน์ คือ เป้าหมายที่มีลักษณะกว้างๆ ซึ่งเป็นความต้องการของสถานศึกษาในอนาคต โดยไม่ได้กำหนดวิธีการเอาไว้ เป็นการสร้างความคิดในทัศนะของการกำหนดทิศทางในอนาคต เพื่อเป็นการกำหนดแนวคิดที่สถานศึกษาต้องการ และพยายามที่จะดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ ตะเนิง สายแก้ว (2549, หน้า 8) ได้ให้ความหมาย วิสัยทัศน์ (Vision) ว่าหมายถึง ข้อเสนอเกี่ยวกับอนาคตของการบริหารจัดการศึกษา นอกจากนี้ ญัฎฐพันธ์ เขจรนันท์ (2552, หน้า 199-200) กล่าวว่า วิสัยทัศน์ หมายถึง ภาพหรือทิศทางในอนาคตของธุรกิจ ซึ่งเกิดจากการตอบคำถามว่า เราต้องการให้องค์กรเป็นอย่างไรในอนาคต ในทำนองเดียวกัน พงษ์ศักดิ์ ภูคาบขาว (2553, หน้า 107) กล่าวว่า วิสัยทัศน์เป็นภาพ หรือสิ่งที่พึงปรารถนาที่องค์กรใช้เป็นที่ทิศทางที่จะนำไปสู่การกำหนดภารกิจที่มีความชัดเจน เพื่อชี้นำสิ่งที่องค์กรต้องการจะทำและจะเป็นในอนาคต วิสัยทัศน์ทำให้เกิดวิธีการใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาและสิ่งท้าทายที่เกิดขึ้น วิสัยทัศน์จึงเป็นทั้ง กระบวนการและผลลัพธ์ และ ครรชิต วรธนะ (2557, หน้า 9) ได้ให้ความหมาย วิสัยทัศน์ว่า หมายถึง ภาพทางความคิดที่แสดงถึงที่เราต้องการสร้างขึ้นมาเป็นผลสำเร็จในอนาคตขององค์กรขณะที่ กัญญา แซ่มซ้อย (2552, หน้า 180) กล่าวถึงความสำคัญของวิสัยทัศน์ว่า 1) ช่วยกำหนดทิศทางหรือกิจกรรมองค์กร โดยมีจุดหมายที่ชัดเจน 2) ช่วยให้สมาชิกรู้ว่าแต่ละคนมีความสำคัญ และรู้ว่าทำอะไรทำไม่ต้องทำอะไร และทำเมื่อใด 3) ช่วยกระตุ้นให้สมาชิกมีความรู้สึกน่าสนใจ ผูกพัน มุ่งมั่นปฏิบัติ ตามด้วยความเต็มใจ มีความภูมิใจและทุ่มเทเพื่อคุณภาพของงาน 4) ช่วยกำหนดมาตรฐานขององค์กร แสดงถึงการมีคุณภาพและเจริญก้าวหน้ามีความเป็นเลิศในทุกด้าน อนึ่ง องค์กรประกอบสำคัญที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ 1) นโยบายและแผนงานที่ชัดเจน มีระบบ และประสานประโยชน์อย่างจริงจัง 2) ปรับเปลี่ยนผู้บริหารได้ง่าย เช่นเดียวกับภาคเอกชนในกรณีที่บริหารงานผิดพลาดหรือเป็นผู้ที่ขาดความก้าวหน้า 3) ใช้เครื่องมือเทคนิคการปรับปรุงงานเช่นเดียวกับภาคเอกชนเพื่อทำงานให้รวดเร็ว และ

ลดขั้นตอน 4) พัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีทัศนคติที่ดีตลอดจนการปรับทัศนคติและให้มีจิตสำนึกรับผิดชอบ 5) การใช้เทคนิคการบริหารและการใช้ความรู้เฉพาะสาขาช่วยในการบริหารให้สำเร็จ 6) การปรับโครงสร้างองค์กรและกำลังคนให้กะทัดรัดคล่องตัวเหมาะสมกับภาระหน้าที่และสภาพปัจจุบัน 7) การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบให้สามารถปฏิบัติได้คล่องตัวและรวดเร็ว 8) เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการบริหาร

สรุปได้ว่า วิสัยทัศน์ หมายถึง ภาพหรือสิ่งที่พึงปรารถนาที่องค์การใช้เป็นทิศทางที่จะนำไปสู่การกำหนดภารกิจที่มีความชัดเจน เพื่อชี้นำสิ่งที่องค์การต้องการจะทำและจะเป็นในอนาคต

4.3 กลยุทธ์

มีผู้ให้นิยามไว้หลายทัศนะ อาทิ Hitt, Hoskisson, and Ireland (2007, p. 4) กล่าวว่า กลยุทธ์เป็นการบูรณาการและการประสาน การออกแบบการปฏิบัติเพื่อใช้ประโยชน์สมรรถนะหลักขององค์การในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน สอดคล้องกับ คะเน็ง สายแก้ว (2549, หน้า 8) ได้ให้ความหมาย กลยุทธ์ (Strategy) หมายถึง แนวทางหรือสิ่งจำเป็นที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของการบริหารจัดการศึกษา ในด้านการบริหารโดยภาพรวม การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป เพื่อให้บรรลุผลตามที่วางไว้และวางแผน พงษ์สะอาด (2554, หน้า 13) ได้ให้ความหมาย กลยุทธ์ ว่าหมายถึง รูปแบบหรือแนวทางที่ต้องนำมาปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายในการจัดการศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ขณะที่ ธนุ วงษ์จินดา (2556, หน้า 35) กล่าวว่า กลยุทธ์ หมายถึง วิธีดำเนินงานที่คาดว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การ หรือแผนของผู้บริหารระดับสูงที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ต่างๆ ที่สอดคล้องกับภารกิจและเป้าหมายขององค์การ ส่วน ครรชิต วรรณษา (2557, หน้า 9) ได้ให้ความหมาย กลยุทธ์ หมายถึง ข้อกำหนดการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ

สรุปได้ว่า กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการหรือข้อกำหนดที่องค์การเลือกเพื่อจะปฏิบัติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด ภายใต้ข้อจำกัดของสภาพแวดล้อมภายนอก และขีดความสามารถขององค์การ

4.4 พันธกิจ

มีผู้ให้นิยามไว้หลายทัศนะ อาทิ บุญเลี้ยง คำชู (2544, หน้า 21) กล่าวว่า พันธกิจ เป็นพื้นฐานของการกำหนดแนวทางปฏิบัติงาน การจัดลำดับกลยุทธ์ แผนการปฏิบัติงาน และการกำหนดกิจกรรมเพื่อให้เกิดผลต่อนักเรียนตามความคาดหวังของ สถานศึกษาที่เข้าร่วมมือกันตั้งไว้ และ คะเนิง สายแก้ว (2549, หน้า 8) ได้ให้ความหมาย พันธกิจ (Mission) หมายถึง ภารกิจของสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาด้านการ บริหารโดยภาพรวม การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงาน งบประมาณ และการบริหารงานทั่วไปนอกจากนี้ ฌ็ญฐพันธ์ เขจรนันท์ (2552, หน้า 199–200) กล่าวว่า พันธกิจ หมายถึง จุดมุ่งหมายเฉพาะที่เป็นเอกลักษณ์ของ องค์การซึ่งเกิดจากการตอบคำถามว่า เราทำธุรกิจอะไร และ สุพานิ สฤษฏ์วานิช (2553, หน้า 23) ได้กล่าวว่า พันธกิจ หมายถึง ข้อความที่จะพรรณนาเพื่อให้ทราบว่างค์การ นั้นๆ ตั้งขึ้นมาเพื่อทำอะไร ทำอย่างไร และเพื่อใคร เนื้อหาของภารกิจ มักจะครอบคลุม ขอบเขตของการดำเนินงาน ปรัชญา ความเชื่อของกิจการ เป้าหมายพื้นฐาน และ ผลประโยชน์สำคัญที่จะมอบให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญขององค์การนั้นๆ อีกทั้ง พงษ์ศักดิ์ ฎกาบขาว (2553, หน้า 109) กล่าวว่า พันธกิจ หมายถึง ภาระหน้าที่ที่องค์การหรือ สถานศึกษาต้องปฏิบัติซึ่งแสดงลักษณะของงานหรือกิจกรรมตามกรอบภาระหน้าที่ การกำหนดกรอบภาระหน้าที่ หรือขอบเขตเพื่อเสนอแนะการกำหนดทิศทางกลยุทธ์ เป็นข้อความที่มุ่งหมายหรือทางเลือกที่เป็นไปได้แล้วนำมาเรียงให้เป็นข้อความภารกิจ หลักขององค์การ ขณะที่ ธนุ วงษ์จินดา (2556, หน้า 31) กล่าวว่า พันธกิจ (Mission) คือ การกำหนดขอบเขต เป้าหมายหรือทางเลือกที่เป็นไปได้ ในการดำเนินงานในองค์การ ซึ่ง กำหนดขึ้นเป็นภาพรวม โดยระบุถึงหน้าที่ที่องค์การต้องการกระทำต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นอกจากนี้ ครรชิต วรรณษา (2557, หน้า 9) ได้ให้ความหมาย พันธกิจ ว่าหมายถึง ขอบเขตในการดำเนินงานตามกรอบภาระหน้าที่ขององค์การ

สรุปได้ว่า พันธกิจ หมายถึง ภารกิจหน้าที่ในการดำเนินงานขององค์กร หรือ สถานศึกษา ที่ตอบสนองนโยบาย วิสัยทัศน์ที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดขึ้นเพื่อให้เกิด ความก้าวหน้า และการพัฒนาการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ

4.5 วัตถุประสงค์

มีผู้ให้นิยามไว้หลายทัศนะ อาทิ ทวีป ศิริรัตมี (2544, หน้า 25-26) ได้ให้ความหมาย วัตถุประสงค์ ว่าหมายถึง สิ่งที่ต้องการมุ่งหวังที่จะบรรลุถึง ซึ่งสามารถวัดหรือประเมินได้อย่างชัดเจน โดยอาจแสดงออกในเชิงปริมาณ (ในรูปตัวเลข) หรือในเชิงคุณภาพ (ระดับคุณภาพ) หรือเงื่อนไขแสดงมาตรฐานของสิ่งของ หรือบริการอันเป็นหน่วยของวัตถุประสงค์ดังกล่าว โดยทั่วไปแล้วในระดับของหน่วยราชการ หรือองค์การสาธารณะหรือองค์การในภาครัฐบาลวัตถุประสงค์ มักจะกำหนดขึ้นจากปณิธานหรืออุดมการณ์ อันเป็นจุดหมายของหน่วยงาน และ เสริมศักดิ์ นิลวิสัย (2549, หน้า 32) กล่าวว่า วัตถุประสงค์หมายถึงสิ่งที่ตรวจวัดได้เกี่ยวกับผลสำเร็จของแผนงานและโครงการที่คาดว่าจะทำเสร็จภายในระยะเวลาหรือเป็นผลผลิตที่ต้องทำให้สำเร็จตามเป้าประสงค์ ขณะที่ วิชิต กำมันตะคุณ (2552, หน้า 10) ได้ให้ความหมาย วัตถุประสงค์ของนโยบายว่าหมายถึง จุดหมายปลายทางหรือทิศทางที่กำหนดไว้เพื่อให้เป็นแนวทางในการหาวิธีดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจและวัตถุประสงค์ และ ธรรมนูญพันธ์ เขจรนันท์ (2552, หน้า 199-200) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ หมายถึง สิ่งที่ต้องการต้องการที่จะบรรลุภายใต้กำหนดเวลาที่แน่นอน นอกจากนี้ จงใจ เตโช (2555, หน้า 6) ได้ให้ความหมาย วัตถุประสงค์ (End) ว่าหมายถึง สิ่งที่เป็นความต้องการหรือผลลัพธ์ที่ต้องการในอนาคตที่เป็นข้อสรุปที่ได้จากศึกษางานวิจัยทั้ง 4 แหล่ง ตามขั้นตอนของงานวิจัยที่กำหนดได้ดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านคุณภาพบุคลากร ด้านคุณภาพหลักสูตร ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านคุณภาพโครงสร้างพื้นฐาน และด้านคุณภาพการจัดการ เพื่อการบังเกิดผลสำเร็จ บรรลุตามเป้าประสงค์

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ หมายถึง ข้อความที่สามารถตรวจวัดได้เกี่ยวกับผลงานหรือจุดสุดท้ายที่ต้องการจากการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดขึ้น

4.6 แนวทางปฏิบัติ

มีผู้ให้นิยามไว้หลายทัศนะ อาทิ วิชิต กำมันตะคุณ (2552, หน้า 10) ได้ให้ความหมาย แนวทางปฏิบัติ ว่าหมายถึง วิธีการปฏิบัติที่จะทำให้นโยบายบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ มาตรการ กลไกการปฏิบัติและกลไกการประเมินผล สอดคล้องกับ สันติสุข ภูศรีโสม (2554, หน้า 9) กล่าวว่า แนวทาง หมายถึง วิธีการสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติ เพื่อให้การยกระดับคุณภาพการเรียนรู้อันในโรงเรียน และจงใจ เตโช (2555, หน้า 6) ได้ให้ความหมาย แนวทางปฏิบัติ (Mean)

ว่าหมายถึง วิธีการนำมากำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ทั้ง 5 ด้าน บรรลุตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย บังเกิดควมามีประสิทธิผล ขณะที่ วิเศษ พลอาจทัน (2555, หน้า 9) ได้ให้ความหมาย แนวทางปฏิบัติ ว่าหมายถึง วิธีการสำคัญ ที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า แนวทางปฏิบัติ หมายถึง วิธีการปฏิบัติที่จะทำให้นโยบายบรรลุ เป้าหมายวิธีการปฏิบัติที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้บรรลุตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้การยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ในโรงเรียน

5. ประเภทของนโยบาย

การจำแนกประเภทของนโยบายสามารถกระทำได้หลายวิธีและแต่ละวิธีก็มี หลักเกณฑ์ในการจำแนกแตกต่างกันออกไป ในที่นี้จะกล่าววิธีจำแนกประเภทนโยบาย ดังนี้

5.1 การจำแนกตามระดับชั้นของการบริหารองค์การ ซึ่งจำแนก ออกเป็น 3 ประเภทคือ (ทวีป ศิริรัศมี, 2544 หน้า 36)

5.1.1 นโยบายพื้นฐาน (Basic Policy) เป็นนโยบายที่กำหนดขึ้น โดยผู้บริหารระดับสูงสุด (Top Executive) เพื่อชี้แนะหรือใช้เป็นแนวทาง หรือเป็นฐานสำหรับการกำหนดนโยบาย และการบริหารงานขององค์การในระดับรองๆ ลงไป นโยบายประเภท นี้มีลักษณะเป็นแนวคิดกว้างๆ โดยอาจจะระบุทิศทาง การบริหารและกลยุทธ์ ในการบรรลุ วัตถุประสงค์ไว้กว้างๆ และมีความยืดหยุ่นสูง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารระดับรองๆ ลงไป สามารถนำไปตีความและปรับใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์เฉพาะต่างๆ ได้ นโยบายชั้น พื้นฐานบางครั้งอาจเรียกว่า “นโยบายหลัก” หรือถ้าหากเป็นนโยบายของรัฐก็อาจจะเรียก นโยบายประเภทนี้ว่า “นโยบายระดับชาติ” (National Policy) ซึ่งเป็นนโยบายที่รัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีหรือรัฐบาลเป็นผู้จัดทำขึ้น โดยแสดงถึงเจตนารมณ์ในการดำเนินการ เพื่อ ความอยู่ดีกินดีของประชาชน เมื่อรัฐสภาเห็นชอบ จึงเป็นนโยบายที่แท้จริง นำไปใช้เป็นแนว หรือเป็นหลักในการดำเนินงานได้

5.1.2 นโยบายทั่วไป (General Policy) เป็นนโยบายที่กำหนดขึ้น โดยผู้บริหารระดับกลาง (Middle Managers) ซึ่งกำหนดขึ้นตามเจตนารมณ์ของนโยบาย ชั้นพื้นฐาน นโยบายทั่วไปมักเน้นในเรื่องวิธีการบริหารงานโดยทั่วๆ ไป เช่น อาจกำหนดขึ้น เป็นระเบียบวิธีปฏิบัติงานต่างๆ สำหรับผู้ปฏิบัติงานเฉพาะด้านในหน่วยงานระดับล่าง ได้ถือ ปฏิบัติร่วมกัน นโยบายทั่วไปทำให้นโยบายชั้นพื้นฐานมีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น ง่ายต่อ

ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติ นโยบายทั่วไปบางครั้งเรียกว่า “นโยบายการบริหาร” (Administrative Policy) เป็นนโยบายระดับหน่วยงาน เช่น กระทรวง ทบวง กรม โดยผู้บริหารระดับปลัดกระทรวง และอธิบดีเป็นผู้จัดทำขึ้น โดยจำกัดกรอบหรือปรับปรุงเสริมแต่งให้มีความละเอียดชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับหน้าที่ และภารกิจ ความรับผิดชอบของหน่วยงานหรือผู้ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงทรัพยากรและบริบทต่างๆ เพื่อให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างราบรื่น เรียบร้อย บรรลุผลวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

5.1.3 นโยบายเฉพาะแผนกงาน (Department Policy) เป็นนโยบายที่กำหนดขึ้นโดยผู้บริหารระดับหัวหน้างาน (supervisors) ในแผนกต่างๆ ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติงานเฉพาะด้าน มีความละเอียดชัดเจนเฉพาะเรื่องเฉพาะกิจการ ลักษณะของนโยบายประเภทนี้มักประกอบอยู่ในแผนกงานของหน่วยงาน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวทางและวิธีการปฏิบัติงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างชัดเจน นโยบายเฉพาะแผนกงานบางครั้งเรียกว่า “นโยบายเฉพาะกิจ” (Specific Policy) ซึ่งเป็นนโยบายที่หน่วยงานระดับกอง หรือระดับแผนกเป็นผู้จัดทำขึ้น เฉพาะกิจการตามบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานนั้น โดยยึดถือนโยบายขั้นพื้นฐานหรือนโยบายหลักและนโยบายทั่วไป หรือนโยบายการบริหารเป็นกรอบในการกำหนด เพื่อให้การปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานเป็นไปตามเป้าหมาย นอกจากนี้กล่าวมาแล้วนี้ นโยบายเฉพาะกิจยังอาจจัดทำขึ้น เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าซึ่งเกิดขึ้นอย่างปัจจุบันทันด่วน เช่น นโยบายแก้ปัญหาอุทกภัย นโยบายแก้ปัญหาการประท้วงของชาวประมงขนาดเล็ก เป็นต้น เมื่อปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขแล้ว นโยบายก็อาจสิ้นสุดไปโดยปริยาย ซึ่งโดยหลักการแล้วนโยบายทั้งสามระดับดังกล่าวนี้ จะมีความสัมพันธ์สอดคล้องสนับสนุนซึ่งกันและกันโดยตลอด

5.2 การจำแนกตามลักษณะเนื้อหาขององค์กร จำแนกออกได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้ (Theodore J. Lowi, 1964 อ้างถึงใน จรัส สุวรรณเวลา, 2535, หน้า 37-38)

5.2.1 นโยบายเกี่ยวกับการจัดระเบียบกฎเกณฑ์ ได้แก่ นโยบายที่เป็นระเบียบข้อบังคับต่างๆ ภายในองค์กร เช่น ระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ระเบียบการลา กิจ ลาป่วยของผู้ปฏิบัติงาน ระเบียบการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในสถานที่ทำงาน ระเบียบว่าด้วยการลงโทษผู้ปฏิบัติงานที่กระทำผิดกฎระเบียบขององค์กร เป็นต้น

5.2.2 นโยบายเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร ได้แก่ นโยบายที่กำหนดลักษณะการจัดสรรหรือการกระจายทรัพยากร ขององค์การ ในระหว่างบุคคล หน่วยงานต่างๆ เช่น งบประมาณ อัตรากำลังและปัจจัยการผลิตอื่นๆ รวมทั้งทรัพยากรที่เป็นนามธรรม เช่น ความรู้ ข่าวสาร ข้อมูล เทคโนโลยี เกียรติยศชื่อเสียง หรือสิ่งอื่นใดที่บุคคลในองค์การถือกันว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า สำหรับผู้ที่ได้ครอบครองเป็นเจ้าของ นโยบายเกี่ยวกับการ จัดสรรทรัพยากรในองค์การโดยทั่วๆ ไปมักจะปรากฏออกมาในรูปของคำสั่งหรือระเบียบที่ระบุถึงอำนาจหน้าที่หรือความรับผิดชอบในการดำเนินงานขององค์กร หรือบุคคลในองค์การ การให้บุคคลหรือองค์กรสามารถจัดหาทรัพยากรต่างๆ มาใช้ในการดำเนินงาน เป็นต้น ในกรณีที่เป็นนโยบายของรัฐหรือนโยบายสาธารณะ นโยบายการจัดสรรทรัพยากรอาจอยู่ในรูปของกฎหมาย หรือการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของรัฐบาลที่ส่งเสริมสนับสนุนหรือให้การยอมรับ ให้ความชอบธรรม ในสิทธิอำนาจในการถือครองสิทธิในทรัพย์สิน หรือวิธีการได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือการยอมรับหรือส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม หรือค่านิยมเกี่ยวกับการจัดสรร และการกระจายทรัพย์สินที่มีอยู่ในสังคม นั้นๆ เช่น นโยบายเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในทางเศรษฐกิจ การเมือง และทางสังคม นโยบายการจัดสรรบริการสาธารณะของรัฐในด้านต่างๆ แก่ประชาชน นโยบายการอนุรักษ์วัฒนธรรม ค่านิยมในสังคม เป็นต้น

5.2.3 นโยบายเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรเสียใหม่ นโยบายประเภทนี้เป็นเรื่องของการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงลักษณะการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ก่อนเสียใหม่ให้เหมาะสมหรือวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดโดยเฉพาะ ดังนั้น นโยบายประเภทนี้จึงมักอ้างเกี่ยวเนื่องกับนโยบายตามข้อ 5.2.2 อยู่เสมอ เช่น นโยบายการปรับปรุงวิธีการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงาน นโยบายการขยายงานบางด้าน นโยบายการยุบเลิกกิจการบางประเภท ที่มีผลตอบแทนน้อยหรือไม่คุ้มค่า เป็นต้น ในกรณีของหน่วยงานภาครัฐบาล เช่น นโยบายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน (เป็นการเปลี่ยนแปลงลักษณะการถือครองกรรมสิทธิ์ในที่ดินในบางพื้นที่) นโยบายการปฏิรูประบบราชการ (เป็นการปรับปรุงการจัดสรรทรัพยากรการบริหารระหว่าง หน่วยงานราชการต่างๆ) นโยบายการปรับปรุงโครงสร้างภาษีอากร (เป็นการเปลี่ยนแปลงการจัดเก็บภาษีจากบุคคลกลุ่มต่างๆ) นโยบายการปฏิรูปทางการเมือง วัฒนธรรม ค่านิยม นโยบายการปฏิรูปการศึกษา(เป็นการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารและจัดการศึกษา จากระบบราชการแบบรวมศูนย์อำนาจไปสู่ระบบการกระจายให้กับท้องถิ่นและสังคม) เป็นต้น

5.2.4 นโยบายเกี่ยวกับการจัดระบบงาน และโครงสร้างขององค์การ

เป็นนโยบายหลักขององค์การ ที่แสดงถึงวัตถุประสงค์หลักและระบบการปฏิบัติงาน ในระดับมหภาคขององค์การ โดยถือเป็นนโยบายต้น (Met Policy) ที่จะชี้้นำการกำหนดนโยบายเฉพาะด้าน ในระดับต่างๆ ชี้้นำการบริหารและการปฏิบัติงานประจำ นโยบายประเภทนี้ มีความสำคัญที่สุดในองค์การต่างๆ ซึ่งถือว่าเป็นปณิธาน อุดมการณ์ หรือ วัตถุประสงค์หลักของการดำเนินงานขององค์การ ในกรณีขององค์การในภาครัฐบาล นโยบายต้นแบบ ดังกล่าวนี้คือ นโยบายเกี่ยวกับการจัดระบบ และสถาบันทางการเมือง การปกครอง หรือนโยบายหลักระดับชาติที่แสดงถึงอุดมการณ์ทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจและสังคมของชาติ และเป็นนโยบายต้นแบบที่กำหนดวิธีการกำหนดนโยบายทุกประเภทที่กล่าวมาข้างต้น ตัวอย่างนโยบายประเภทนี้ได้แก่ กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง กฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เป็นต้น

การจำแนกประเภทของนโยบายนอกเหนือวิธีการต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว ยังอาจจำแนกตามแหล่งที่มา (Sources) จำแนกตามลักษณะการเกิด (Origin) จำแนกตามหน้าที่ (Function) ของหน่วยงาน เป็นต้นแต่ไม่ว่าจะจำแนกโดยวิธีใดก็ตามโดยทั่วไปแล้ว นโยบายแต่ละประเภทก็จะมีระดับที่แตกต่างกันอยู่ คือ นโยบายหลัก (Major Policy) นโยบายเสริมหรือนโยบายสนับสนุน (Derivative or Supporting Policies) และนโยบายรวม (Minor Policies) (Koontz and O'Donnell 1978 cited in Melchizedek Maquiso, 1988)

ลักษณะของนโยบายที่ดี

นโยบายจะดีหรือไม่มากนักน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่แตกต่างกันหลายประการ เช่น ความสามารถของผู้กำหนดนโยบาย ความเข้าใจและ ความสามารถของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติการจัดระบบบริหารที่มีประสิทธิภาพในหน่วยงาน ตลอดจนทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายนั้นๆ นโยบายที่ดีพึงประสงค์มีลักษณะ ดังต่อไปนี้ (ทวีป ศิริรัศมี, 2544, หน้า 35)

- 1) นโยบายที่ดี จะต้องกำหนดขึ้นจากข้อมูลที่เป็นจริง มิใช่ความคิดเห็นส่วนตัวของผู้กำหนดนโยบาย แต่ทั้งนี้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะหรือปฏิกิริยาต่างๆ จากภายนอก ก็ควรนำมาพิจารณาในการกำหนดนโยบายด้วยเช่นเดียวกัน
- 2) นโยบายที่ดีจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน และสามารถที่จะช่วยให้การดำเนินงานบรรลุถึงเป้าประสงค์ได้

- 3) นโยบายที่ดีจะต้องได้รับการกำหนดขึ้นก่อนที่จะมีการดำเนินงาน โดยการกำหนดกลวิธีในการปฏิบัติไว้กว้างๆ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถพิจารณาตีความ แล้วนำไปปฏิบัติตามความสามารถ สอดคล้องกับสถานการณ์ในขณะนั้นๆ และเหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่
- 4) นโยบายที่ดีจะต้องมุ่งเน้นสนองประโยชน์ให้กับบุคคลโดยส่วนรวม และจัดลำดับตามความสำคัญและความจำเป็นก่อน-หลังในการปฏิบัติ
- 5) นโยบายที่ดีจะต้องเป็นถ้อยคำหรือข้อความที่กะทัดรัดใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย แดงไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้สมาชิกทุกคนและทุกระดับชั้นภายในหน่วยงานสามารถ เข้าใจได้อย่างชัดเจน
- 6) นโยบายที่ดีจะต้องอยู่ในขอบเขตของวัตถุประสงค์ และมีความยืดหยุ่นสามารถที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันต่อเหตุการณ์ใหม่ๆ เสมอ
- 7) นโยบายที่ดีจะต้องเป็นจุดรวมหรือศูนย์ประสานสัมพันธ์ ของหน่วยงานต่างๆ ภายในองค์การ กล่าวคือ หน่วยงานต่างๆ สามารถใช้นโยบายเป็นหลักการในการปฏิบัติภารกิจของตน และใช้เป็นแนวทางในการประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นซึ่งมีภารกิจที่แตกต่างกันออกไปได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “เอกภาพในด้านนโยบายแต่หลากหลายในการปฏิบัติ”
- 8) นโยบายที่ดีจะต้องครอบคลุมไปถึงสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย โดยอาศัยข้อมูลผ่านการวิเคราะห์อย่างละเอียดรอบคอบแล้ว การกำหนดนโยบายในลักษณะดังกล่าว จะช่วยให้การดำเนินงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและงานที่กำลังจะดำเนินการในระยะเวลานั้นใกล้เคียงกับงานที่จะต้องดำเนินการในอนาคตมีความสอดคล้องและต่อเนื่องกัน
- 9) นโยบายที่ดีจะต้องสอดคล้องกับปัจจัยภายนอกองค์การกล่าวคือ จะต้องสอดคล้องกับระเบียบกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ ของสังคมโดยส่วนรวม ตลอดจนความสนใจหรือความคิดเห็นของสาธารณชน (Public Interests)
- วิโรจน์ สารรัตนะ (2548, หน้า 32-33) เสนอแนะว่า ลักษณะของนโยบายที่ดีจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ 1) มีเป้าหมายที่ส่งผลประโยชน์แก่องค์การหรือประชาชนโดยส่วนรวมมากที่สุด 2) ครอบคลุมภารกิจทุกวัน ในแต่ละด้านนั้นควรมีความสอดคล้องกัน สนับสนุนซึ่งกันและกัน ไม่ขัดแย้งกัน 3) ได้มาจากการกลั่นกรองถึงความสำคัญของปัญหาหรือความต้องการ 4) ประกอบด้วยเป้าหมาย แนวทางและกลวิธีที่ดี ดำเนินการได้เร็วที่สุด

และเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด 5) มีเนื้อหาทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเป็นหลักในการทำงานและการประเมินความสำเร็จ 6) เป็นข้อความที่ชัดเจน ถ่ายทอดสู่ผู้ปฏิบัติได้โดยง่ายและมีความเข้าใจกัน

กล่าวโดยสรุป นโยบายที่ดีจะช่วยให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องทิศทางง่ายและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ช่วยให้ผู้ปฏิบัติหรือผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถกำหนดแนวปฏิบัติและตัดสินใจในภารกิจที่ตนเองรับผิดชอบได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องรอการวินิจฉัยสั่งการจากผู้บังคับบัญชาเสมอไป ทั้งนี้เพราะเข้าใจนโยบายขององค์การชัดเจนแล้ว

6. การกำหนดนโยบาย

การกำหนดนโยบาย หมายถึง กระบวนการอันจะนำมาซึ่งนโยบาย ในการดำเนินงานที่ถูกต้อง มีประสิทธิภาพเป็นไปตามหลักวิทยาศาสตร์ของการบริหาร ซึ่งเป็นที่รับทราบและยอมรับจากบุคคลทุกฝ่ายขององค์การหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การกำหนดนโยบาย เป็นการกำหนดหลักการหรือกรอบความคิด แนวทาง ทิศทางหรือกลวิธี ดำเนินงานที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ขององค์กรนั้นๆ กำหนดขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การหรือเฉพาะบุคคลหรือถ้าพิจารณาในแง่ของระดับของหน่วยงานก็จะกล่าวได้ว่าการกำหนดนโยบายเป็นการกำหนดแนวทาง ทิศทาง และหลักการของการพัฒนาหรือดำเนินงานที่หน่วยงานในระดับที่สูงกว่าต้องการจะใช้เป็นเครื่องชี้แนะให้หน่วยงานในระดับรองหรือระดับต่ำกว่าถือปฏิบัติหรือเป็นกรอบและแนวทางในการจัดทำแผนงานและโครงการหรือการบริหารงานของหน่วยงาน

การกำหนดนโยบายทางปฏิบัตินั้น อาจกำหนดได้ทุกระดับชั้นขององค์การ เช่น นโยบายต่างประเทศ (National) ซึ่งเป็นนโยบายส่วนร่วม นโยบายระดับสาขา (Sector) นโยบายระดับภาค (Regional) นโยบายระดับหน่วยงาน (Institutional หรือ Organization) และนโยบายระดับสายงาน นโยบายยิ่งยู่ใกล้ระดับปฏิบัติการ (Operation Unit) มากเพียงใด ลักษณะของนโยบายก็ยังมีแนวโน้มเป็นแบบจำเพาะเจาะจงมากขึ้น โดยข้อความของนโยบายจะชัดเจนสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ แสดงลักษณะเฉพาะที่หน่วยงานปฏิบัติ สามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจนว่า ให้เลือกดำเนินการในแนวใดและไม่ให้ดำเนินการในลักษณะใด ทั้งนี้เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นนโยบายในระดับสูง ระดับรวมหรือระดับหน่วยปฏิบัติ ข้อความนโยบายที่กำหนดขึ้นจะต้องกะทัดรัด ไม่สลับซับซ้อน ผู้ปฏิบัติทุกระดับที่เกี่ยวข้องสามารถ

เข้าใจได้ง่ายและนำไปปฏิบัติตามข้อความไม่ถูกต้อง มิฉะนั้นแล้วนโยบายที่กำหนดขึ้นก็ไม่อาจบรรลุผลได้ตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของนโยบายที่กำหนดไว้

วิโรจน์ สารรัตนะ (2548, หน้า 33-34) กล่าวว่า การกำหนดนโยบายมีหลายรูปแบบ ดังนี้ 1) รูปแบบผู้นำ (Elite Model) กำหนดโดยผู้นำยึดถือหลักอำนาจนิยม 2) รูปแบบกลุ่ม (Group Model) กำหนดนโยบายกลุ่ม ยึดหลักการมีส่วนร่วม และการหาจุดร่วมระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ 3) รูปแบบสถาบัน (Institute Model) กำหนดโดยสถาบัน ยึดหลักความเป็นสถาบันอ้างอิงความเป็นสถาบันที่ทุกคนต้องปฏิบัติตาม 4) รูปแบบค่อยเป็นค่อยไป (Incremental Model) ยึดแนวความคิดต่อเนื่องจากอดีตสู่ปัจจุบัน 5) รูปแบบระบบ (System Model) ยึดถือแบบว่านโยบายเป็นปัจจัยป้อนออก (Output) ที่เกิดจากปัจจัยป้อนเข้า (Input) ของปัญหา ความต้องการหรือข้อเรียกร้องจากกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในองค์การหรือสังคมแล้วมีกระบวนการ (Process) ของโครงสร้างองค์การหรือสังคม ที่จะกำหนดเป็นนโยบายออกมา 6) รูปแบบกระบวนการ (Process Model) ยึดถือแนวคิดว่าการกำหนดนโยบายเป็นกิจกรรมที่มีขั้นตอนต่างๆ เป็นกระบวนการ ยึดถือแนวคิดว่าการกำหนดนโยบายเป็นกิจกรรมที่มีขั้นตอนต่างๆ เป็นกระบวนการ คือ มีขั้นตอนการกำหนดปัญหา ความต้องการ หรือข้อเรียกร้อง มีขั้นตอนการเสนอแนะทางเลือกหลากหลาย มีขั้นตอนการเลือกนโยบายที่ดีที่สุดที่เหมาะสมที่สุด มีขั้นตอนการนำเอานโยบายไปปฏิบัติ และมีขั้นตอนการประเมินนโยบาย 7) รูปแบบมีเหตุผล (Rational Model) คำนึงถึงผลตอบแทน (Gain) ที่จะได้รับมากกว่าค่าใช้จ่าย (Cost) ซึ่งผลตอบแทนไม่ได้หมายถึงเฉพาะเรื่องเงิน เท่านั้น แต่หมายถึงผลได้ผลเสียในด้านอื่นด้วย

หากพิจารณาจากรูปแบบต่างๆ ของการกำหนดนโยบายดังกล่าวข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า การวิจัยเพื่อหาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการบริหารงานด้านวิชาการ ในครั้งนี้ มีรูปแบบการพัฒนานโยบายในรูปแบบกลุ่ม (Group Model) เนื่องจากใช้หลักการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียหลายฝ่าย มาร่วมกันวิเคราะห์ วิพากษ์ และให้ข้อเสนอแนะ และมีรูปแบบกระบวนการ (Process Model) เนื่องจาก การวิจัยประกอบด้วย ขั้นตอนที่สำคัญสองขั้นตอน คือขั้นตอนการยกร่าง และขั้นตอนการพัฒนาเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย

7. กระบวนการกำหนดนโยบาย

การกำหนดนโยบายเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องซึ่งเริ่มตั้งแต่การนำข้อมูลเรื่องราวปัญหาและความต้องการเข้าสู่กระบวนการกำหนดนโยบาย การร่างและการ

พัฒนานโยบาย การให้ความเห็นชอบหรือการอนุมัตินโยบายการนำนโยบายไปปฏิบัติและการประเมินผลนโยบายเพื่อนำ ข้อเสนอเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่างๆ เข้าสู่กระบวนการกำหนดนโยบาย ในรอบปีต่อไป กระบวนการกำหนดนโยบายนี้ อาจมีชื่อเรื่องแตกต่างกันหลายชื่อ เช่น อาจเรียกว่า “วงจรมติ” (Policy Cycle) หรือ “การพัฒนา” (Policy Development) เป็นต้น แต่ให้คำอธิบายความหมายของชื่อเหล่านี้คล้ายๆ กัน หากจะมีส่วนแตกต่างกันบ้าง ก็อยู่ที่การเน้นความสำคัญในองค์ประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งของกระบวนการเท่านั้น (จรัส สุวรรณเวลา, 2535, หน้า 37) กระบวนการกำหนดนโยบายต่างๆ ไปนั้น ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ 4 ขั้นตอนในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้ (ทวีป ศิริวิเศษ, 2544, หน้า 22)

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดประเด็นปัญหาและความต้องการบริบทต่างๆ ในสังคมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง ฯลฯ บริบทต่างๆ เหล่านี้มีผลต่อการกำหนดนโยบายของหน่วยหรือองค์กรทั้งสิ้น ซึ่งจะต้องวิเคราะห์ว่า บริบทต่างๆ ดังกล่าวนั้น มีปัญหาอะไรบางอย่างที่อยู่ในบทบาทหน้าที่ หรือความรับผิดชอบขององค์กรที่จะต้องเข้าไปดำเนินการ กระบวนการกำหนดประเด็นปัญหา และความต้องการเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายหรือเจ้าหน้าที่วางแผน หรือนักพัฒนานโยบายขององค์กร สามารถดำเนินการ ได้ดังนี้

- 1) ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลข่าวสาร ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง ฯลฯ หรือข้อมูลอื่นใด ทั้งภายนอกและภายในขององค์กร ให้กว้างขวางเพียงพอที่จะนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดปัญหาและความต้องการ โดยวิธีการต่างๆที่จะได้มาซึ่ง ข้อมูลต่างๆ ดังกล่าว เช่น การวิจัย การสำรวจประชามติ การสำรวจตลาด การวิเคราะห์เอกสาร ฯลฯ
- 2) การวิเคราะห์ แปลความหมายหรือตีความ และสรุปประเด็นปัญหาและความต้องการของสังคมและองค์กร เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการกำหนดนโยบาย
- 3) การคัดเลือก จัดระบบ และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการ เพื่อนำปัญหาและความต้องการบางเรื่องเข้าสู่กระบวนการพัฒนานโยบาย ซึ่งในขั้นตอนดังกล่าวนี้นักวิเคราะห์หรือนักพัฒนานโยบายจะต้องพยายามระบุประเด็นปัญหาให้เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการวิเคราะห์ แยกประเภทของปัญหาอย่างเป็นเหตุเป็นผล เพื่อเข้าใจสภาพปัญหาและเข้าถึงสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง โดยอาจจะใช้วิธีวิเคราะห์โครงสร้างของปัญหา (Problem Structure Analysis) โดยดำเนินการดังนี้

1) ตรวจสอบความเบี่ยงเบนสภาพที่ควรจะเป็น (What ought to be? หรือ What should be?) กับสภาพที่เป็นจริง (What is?) 2) กำหนดขอบเขตของปัญหา ความเบี่ยงเบนระหว่างสภาพที่ควรจะเป็นกับสภาพที่เป็นจริง เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นความเป็นปัญหาของเรื่องที่ต้องการตรวจสอบ ซึ่งนักพัฒนานโยบาย จะต้องกำหนดขอบเขตของปัญหา ให้ชัดเจน เพราะเรื่องบางเรื่องเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกันหลายเรื่อง หรือปัญหาแต่ละปัญหา มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันไม่อาจแยกได้เด็ดขาด การพิจารณาขอบเขตของปัญหาจึงควรมองในภาพรวมให้เห็นทุกด้านของปัญหามากกว่าที่จะพิจารณาทีละปัญหา 3) วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา การค้นหาสาเหตุของปัญหา อาจเริ่มต้นจากการตั้งสมมติฐานเบื้องต้นก่อนว่า ปัญหาดังกล่าวน่าจะมาจากสาเหตุใด แล้วหาข้อมูลและเหตุผลมาสนับสนุนและยืนยันสมมติฐานนั้นๆ ซึ่งจะต้องระมัดระวัง เพราะการตั้งสมมติฐานที่ผิดพลาด ก็จะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ผิดพลาด คือ นโยบายที่กำหนดขึ้นในขั้นตอนต่อไปนั้น ก็จะไม่สามารถแก้ปัญหาได้จริง และนักพัฒนานโยบายต้องไม่ลืมว่า ปัญหาแต่ละปัญหานั้นอาจจะเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การแก้ปัญหาหนึ่งอาจก่อให้เกิดอีกปัญหาหนึ่ง หรือบางทีปัญหาก็หมดไปเอง โดยธรรมชาติซึ่งเป็นพลวัต (Dynamic) ของปัญหา 4) ระบุปัญหา ผลจากการตรวจสอบสมมติฐาน ซึ่งอาจดำเนินการในรูปของการศึกษาวิจัย การสำรวจ หรือการศึกษาข้อมูลในรูปแบบต่างๆ แล้วจะยืนยันได้ว่าไม่ใช่การคาดคะเนหรืออ้างอิง โดยได้อัตวิสัย (Subjectivity) การระบุปัญหาจึงถือเป็น“หัวใจ” ของการแก้ไขปัญหามานโยบาย ซึ่งจะให้นโยบายมีความชัดเจน และสามารถนำไปดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง

การดำเนินนโยบายของรัฐ วิธีการกำหนดประเด็นปัญหาและความต้องการ มีลักษณะพิเศษต่างไปจากองค์การทั่วไป คือ 1) เรื่องราวหรือปัญหาที่จะนำเข้าสู่กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ จะต้องเป็นเรื่องหรือปัญหาของสาธารณชนหรือเรื่องของคนส่วนรวมในสังคม 2) การรับรู้ข่าวสารข้อมูล รวมทั้งระบบการวิเคราะห์แปลความหมายหรือตีความ และการคัดเลือกปัญหาเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะนั้น นอกจากจะต้องอาศัยการศึกษาวิจัยเช่นเดียวกับองค์การต่างๆ ไปแล้วยังต้องอาศัยกระบวนการและสถาบันทางการเมืองในระบบสังคมการเมืองนั้นๆ ประกอบกันไปด้วย บริบทของการรับรู้และการวิเคราะห์ปัญหาสาธารณะชนจึงมีความซับซ้อนมากกว่ากรณีขององค์การธุรกิจทั่วไป การวิเคราะห์แยกแยะประเภทของปัญหา และการคัดเลือกประเด็นปัญหา เพื่อจัดทำร่างนโยบายจึงต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ประสบการณ์รวมทั้งความคิดริเริ่มและจินตนาการของนักพัฒนานโยบายประกอบกัน

จากการวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ที่ได้รับรู้มาทั้งหมดดังที่กล่าวมาแล้วนั้น นักพัฒนานโยบายจะต้องคัดเลือกปัญหาที่อยู่ในกรอบนโยบาย ไปจัดทำร่างนโยบายต่อไป ส่วนปัญหาที่ไม่อยู่ในกรอบหรือเรื่องที่ไม่สำคัญเร่งด่วนเพียงพอก็อาจจะรอไว้ก่อนในขั้นตอนนี้ปัญหา บางเรื่องอาจจะถูกตัดออกไป

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดเค้าโครงนโยบายเบื้องต้นและการพัฒนานโยบายเมื่อได้มีการกำหนดปัญหาให้มีความชัดเจนในลักษณะของปัญหานโยบายแล้ว ขั้นตอนต่อไป ที่นักพัฒนานโยบายจะต้องดำเนินการ คือ การกำหนดเค้าโครงนโยบายเบื้องต้นและการพัฒนานโยบาย ซึ่งมีกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการตามลำดับ คือ

1) การกำหนดทางเลือกหรือวิธีการแก้ปัญหา โดยอาศัยความรู้ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับประสบการณ์ และจินตนาการของนักพัฒนานโยบาย โดยมุ่งแก้ที่สาเหตุของปัญหา ซึ่งในบางกรณีอาจมีการสร้างแบบจำลองของทางเลือกแต่ละทางเพื่อแสดงให้เห็นว่าทางเลือกนั้นๆ จะมีส่วนช่วยแก้ไขปัญหา

2) การวิเคราะห์ทางเลือก หรือวิธีการแก้ปัญหา ในขั้นตอนนี้เป็น การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของทางเลือกการแก้ปัญหาแต่ละทาง โดยใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาซึ่งมักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการวัด การคำนวณค่าใช้จ่ายหรือต้นทุน ผลกระทบในทางลบ ผลตอบแทนหรือประโยชน์ ที่คาดว่าจะได้รับตลอดจนเงื่อนไขต่างๆ เกี่ยวข้องกับการนำทางเลือกไปปฏิบัติ เช่น เงื่อนไขด้านการเมือง การบริหาร และบริบทหรือสภาวะแวดล้อมอื่นๆที่เกี่ยวข้อง นักพัฒนานโยบาย จะคัดเลือกทางเลือกที่อยู่ในเกณฑ์ดี และมีความเป็นไปได้สูงจำนวนหนึ่ง เพื่อจัดทำร่างนโยบายเบื้องต้นต่อไปส่วนทางเลือกอื่นๆ ที่ไม่ได้รับคัดเลือกก็จะถูกตัดทิ้งไป

3) การจัดทำเค้าโครงนโยบายเบื้องต้น เป็นการนำทางเลือกการแก้ไขปัญหาที่ได้ผ่านการพิจารณาคัดเลือกแล้วมาจัดทำรายละเอียดในรูปของแผนงาน โครงการและกิจกรรมต่างๆ ตามกรณี และประมวลเป็นเค้าโครงนโยบายในเรื่องนั้นๆ เพื่อเสนอขอความเห็นชอบและขอรับ การจัดสรรงบประมาณจากผู้มีอำนาจอนุมัติตามลำดับขั้น ต่อไป

4) การพิจารณากลับกรอง และการอนุมัตินโยบาย ประกอบด้วย

1) การพิจารณา กลับกรองนโยบาย หน่วยงานในระดับสูงขึ้นไป จะทำหน้าที่ในการ กลับกรองความเหมาะสมของเค้าโครงร่างนโยบาย ที่หน่วยงานระดับล่างเสนอขึ้นไปและ ทำหน้าที่ประสานแนวนโยบาย ของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันให้สอดคล้องสนับสนุน

ซึ่งกันและกัน เพื่อให้การวางนโยบายในเรื่องต่าง ผสมผสานกันและมีเอกภาพ 2) การพิจารณาอนุมัตินโยบาย การอนุมัตินโยบายที่ผ่านการกลั่นกรองและประสานแนวนโยบาย แล้วนั้น จะครอบคลุมถึงการอนุมัติงบประมาณและทรัพยากรอื่นๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินนโยบายเรื่องนั้นๆ ด้วยโดยอัตโนมัติ จำนวนเงินงบประมาณ บุคลากรอำนาจหน้าที่ ในการดำเนินการที่ได้รับการอนุมัติจะแสดงหรือบ่งชี้ถึงขอบเขตปริมาณและคุณภาพของนโยบายเรื่องนั้นๆ ได้ชัดเจนพอสมควร ซึ่งนั่นก็หมายความว่าร่างนโยบายใดที่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณหรือทรัพยากรสนับสนุนก็แสดงว่า ร่างนโยบายนั้นไม่ผ่านการอนุมัติ ซึ่งมีผลให้ตกไป 3) การประกาศใช้นโยบาย ภายหลังจากที่เค้าโครงหรือร่างนโยบายเรื่องใดๆ ผ่านการพิจารณาอนุมัติแล้ว ก็จะมีการประกาศให้นโยบายเรื่องนั้นๆ โดยทั่วไปซึ่งอาจปรากฏออกมาในลักษณะของระเบียบ วิธีการดำเนินงาน ประกาศคำสั่ง พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวงแผนงานโครงการหรืออื่นๆ ตามแต่กรณี ซึ่งสามารถกระทำได้หลายวิธีตามแต่ลักษณะ ของนโยบายของเรื่องนั้นๆ เช่น กรณีนโยบายสาธารณะของประเทศไทย อาจมีการประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา การประกาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ หรือ สถานีวิทยุกระจายเสียง หรือการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนต่างๆ การประกาศในเอกสารสั่งการหรือหนังสือราชการ เอกสาร งบประมาณประจำปี เป็นต้นการประกาศใช้นโยบายถือว่ากระบวนการพัฒนานโยบายเรื่องนั้นๆ สิ้นสุดอย่างสมบูรณ์แล้ว

ขั้นตอนที่ 3 การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการนำนโยบายไปใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายที่กำหนดไว้ โดยองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในกรณีของนโยบายสาธารณะ ผู้ที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ ก็คือ ส่วนราชการต่างๆ ซึ่งได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม ตลอดจนหน่วยงานรัฐวิสาหกิจต่างๆ และในปัจจุบันภาคเอกชน ก็ได้เข้ามามีบทบาทในการนำนโยบายไปปฏิบัติที่มีความสำคัญพอๆ กับภาครัฐบาล

การนำนโยบายไปปฏิบัติ จะต้องอาศัยระยะเวลาและดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการ คือ เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องกัน อันได้แก่ 1)การแปลความหมายของนโยบาย 2) การรวบรวมทรัพยากรเพื่อปฏิบัติตามนโยบาย 3) การวางแผนเพื่อปฏิบัติตามนโยบาย (เป็นการแปลงนโยบายให้อยู่ในรูปของโครงการหรือแผนปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน) 4) การเตรียมการเพื่อนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น การจัดองค์การ การพัฒนาองค์การ การพัฒนาวิธีการบริหารงานขององค์การ การพัฒนาระบบการสื่อสาร การพัฒนาบุคลากร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องสนับสนุนการดำเนินงาน จากนโยบาย 5) การปฏิบัติตามนโยบาย เป็นการดำเนินงานตามแผนงานโครงการ ที่กำหนดไว้ ซึ่งจะมีการ

ดำเนินกิจกรรมในหลายลักษณะ เช่น การดำเนินงานเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณ การดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง การให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน การรักษาระเบียบกฎหมาย บ้านเมือง หรือการจัดกิจกรรมสาธารณะอื่นๆ โดยตลอดระยะเวลาที่ปฏิบัติตามนโยบาย หน่วยงานระดับสูงขึ้นไป ก็จะมีการกระตุ้นหรือผลักดัน ให้หน่วยงานระดับล่างในสายการบังคับบัญชาดำเนินงานตามแผนงานโครงการหรือกิจกรรมที่กำหนดไว้ซึ่งเรียกลักษณะ การดำเนินการดังกล่าวนี้ว่า “การบริหารนโยบาย” ในกรณีของนโยบายสาธารณะของ ประเทศไทยการกระตุ้นหรือผลักดันนโยบายต่างๆ มักใช้กลไกตามระบบทางราชการ เช่น การสั่งการตามสายการบังคับบัญชา การดำเนินการตามขั้นตอน ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือแม้กระทั่งการใช้อำนาจตามกฎหมาย บังคับดำเนินการให้มีการปฏิบัติตามนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติบ้านเมือง เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันประเทศ การจัดเก็บภาษีอากร เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติตามนโยบายหรือการนำนโยบายไปปฏิบัติ

นอกเหนือจากการหวังผลตามเจตนารมณ์ของนโยบายแล้ว เนื่องจากการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวข้องและกระทบกับบุคคลหรือองค์การหลายฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของนโยบายสาธารณะซึ่งเกี่ยวกับประชาชน ทั้งประเทศหรือประชาชนส่วนใหญ่ในหลายๆ เรื่อง ดังนั้นผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขต่างๆ ที่เกี่ยวข้องหลายประการที่สำคัญ ได้แก่ 1) ทรัพยากรหรือปัจจัยในการนำนโยบาย (แผนงานโครงการ) นั้นๆ ไปปฏิบัติ เช่น กำลังคน (Manpower) ที่จะดำเนินโครงการ ซึ่งต้องพิจารณาและเตรียมให้พร้อมทั้งในด้านปริมาณและด้านคุณภาพงบประมาณดำเนินโครงการ ตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้เพื่อให้การดำเนินงานโครงการมีประสิทธิภาพ หรือบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ 2) ความสัมพันธ์กับหน่วยงานหรือองค์การต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อการสนับสนุนหรือได้รับความร่วมมือ (Cooperation) ในการนำนโยบายไปปฏิบัติหรือการบริหารงานโครงการ 3) ผลประโยชน์ของประชาชนหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายและหน่วยงานหรือองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ 4) การติดตามผลการปฏิบัติตามนโยบาย เพื่อให้การปฏิบัติตามนโยบายบรรลุตามเป้าหมาย ที่กำหนดไว้การติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งซึ่งจัดเป็นภารกิจที่จำเป็น หรือสำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งของการบริหารนโยบายของหน่วยระดับสูงขึ้นไป การบริหารนโยบายสาธารณะของประเทศไทยในปัจจุบันนี้การรายงานผลการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานหลายหน่วยงานโดยหน่วยงานระดับกระทรวงทบวงกรมจะเป็น

ผู้กำหนดหลักเกณฑ์และแบบฟอร์มการรายงานผลแล้วสั่งการให้หน่วยงานระดับล่างใน ส่วนกลางและส่วนภูมิภาครายงานผลให้หน่วยงานระดับกรม/กระทรวงทราบตามลำดับขั้น นอกจากนี้ก็มีระบบการรายงานผลของสำนักงานประมาณของสำนักงานคณะกรรมการ พัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและการรายงานผลเฉพาะนโยบายหรือเฉพาะ แผนงานตลอดจนโครงการซึ่งหน่วยงานผู้รับผิดชอบกำหนดขึ้น เพื่อให้หน่วยปฏิบัติต่างๆ รายงานผลเพื่อสรุปภาพรวมนอกจากการรายงานหรือติดตามผลในลักษณะที่กล่าวมาแล้ว นั้นยังมีลักษณะของการตรวจเยี่ยมและติดตามผลโดยส่วนกลางส่งผู้ตรวจราชการของ กระทรวง/กรมลงไปตรวจเยี่ยมและติดตามผลหรือข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ระดับรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงอธิบดีเป็นต้นออกไปตรวจเยี่ยมและติดตามโดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบาย สำคัญเร่งด่วน แต่อย่างไรก็ตามระบบการติดตามผลการปฏิบัติงานในปัจจุบันเพื่อให้เป็นไป ตามพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 มาตรา 20 ให้กระทรวงศึกษาธิการมีผู้ตรวจราชการของกระทรวงเพื่อทำหน้าที่ในการ ตรวจราชการศึกษาวิเคราะห์วิจัย ติดตาม และประเมินผลระดับนโยบายเพื่อניתให้ คำปรึกษาและแนะนำเพื่อการปรับปรุงพัฒนาในระดับสำนักงานคณะกรรมการหรือ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ให้ทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลนโยบายตามภารกิจ ตลอดจนניתให้คำปรึกษาและแนะนำเพื่อปรับปรุงพัฒนาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ให้เป็นการศึกษาวิเคราะห์วิจัย נית ติดตามและประเมินผลการบริหารและดำเนินการ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อ การเตรียมการรับการניתติดตามและประเมินผลของหน่วยงานภายนอก

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลนโยบาย

การประเมินผลนโยบายเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารนโยบายที่ ผู้บริหารนโยบายจะต้องกำหนดไว้ก่อนล่วงหน้าเพื่อการตัดสินใจว่านโยบายที่กำลังดำเนิน อยู่ นั้นยังเหมาะสมที่จะต้องใช้ ต่อไป (Retain) หรือจะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลง (Modify) หรือยกเลิก(Eliminate) การประเมิน ผลนโยบายเป็นการประเมินใน 2 ลักษณะ คือ

1) การประเมินผลระบบหรือกระบวนการกำหนดนโยบายเป็นการ ประเมินเพื่อ หาข้อสรุปว่าระบบหรือกระบวนการกำหนดนโยบายที่สร้างขึ้นนั้นมีความ เป็นไปได้มีประสิทธิผลและมีปัญหาอุปสรรคมากน้อยเพียงใด กล่าวคือ 1) การประเมิน ความเป็นไปได้ของระบบในเชิงการเมืองการบริหารและบริบทหรือสภาวะแวดล้อมอื่นๆ

ทั้งภายในและภายนอกองค์กร 2) การประเมินประสิทธิผลของระบบเป็นการประเมินว่าระบบการกำหนดนโยบายนั้นๆ ครอบคลุม และตอบสนองปัญหาและความต้องการขององค์การมากน้อยเพียงใดสามารถวัดระดับความร่วมมือ จากองค์กรย่อยและบุคลากรด้านต่างๆ ได้มากน้อยเพียงใด มีความยืดหยุ่นต่อสภาวะการณ์ต่างๆ มากน้อยเพียงใดมีเสถียรภาพความคงเส้นคงวา (Consistency) และความชัดเจนเพียงพอที่จะให้องค์กรย่อยและผู้ปฏิบัติถือเป็นแนวปฏิบัติได้มากน้อยเพียงใด เป็นต้น 3) การประเมินความพร้อม และปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในขั้นตอนของการนำนโยบายเป็นการประเมินความพร้อมขององค์กร และบุคคลที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายเฉพาะด้านและองค์กรฝ่ายปฏิบัติการด้านต่างๆ และเป็นการพิจารณาว่าปัญหาใดที่อาจจะเกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินการภายใต้ระบบและองค์การจะมีวิธีการแก้ไขหรือเตรียมรับมือกับปัญหาหรือสถานการณ์นี้อย่างไร เป็นต้น

การประเมินผลระบบหรือกระบวนการกำหนดนโยบายมีจุดเน้นที่สำคัญคือการตรวจสอบระบบ (System Analysis หรือ System Approach) ของนโยบายใน 3 ส่วน คือสิ่งป้อนเข้าหรือข้อมูลนำเข้า (inputs) ที่ใช้ในการกำหนดนโยบายมีเพียงพอและถูกต้องทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณมากน้อยเพียงใดกระบวนการ (Process) ของนโยบาย (กระบวนการกำหนดนโยบาย) เป็นไปตามขั้นตอนและถูกต้องตามหลักวิชาการมากน้อยเพียงใด และนโยบายที่กำหนดขึ้นนั้นเมื่อนำไปปฏิบัติแล้วจะได้ผลงานหรือผลผลิต (Outputs) ตามเป้าหมายและก่อให้เกิดผลดีหรือประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมมากน้อยเพียงใด

2) การประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายเป็นการประเมินผลการนำนโยบาย ไปปฏิบัติซึ่งประกอบด้วย 1) การประเมินผลแผนกลยุทธ์ในการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการประเมินระดับการบรรลุเป้าหมายและปัญหาของแผนกลยุทธ์ในการบริหารนโยบายขององค์กรที่รับผิดชอบ 2) การประเมินสัมฤทธิ์ผลของนโยบายเฉพาะด้านเป็นการประเมินผลสรุปของการบรรลุเป้าหมายของการดำเนินนโยบายเฉพาะด้านโดยเริ่มต้นจากการประเมินผลความสำเร็จของกิจกรรมโครงการแผนงานย่อยแผนงานหลักตามลำดับแล้วสรุปเป็นผลการประเมินระดับความสำเร็จของนโยบายแต่ละด้านแล้วสรุปภาพรวมหรือนโยบายรวมในที่สุดหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ เป็นการประเมินองค์ประกอบย่อยของนโยบาย จากเบื้องล่างขึ้นสู่เบื้องบนนั่นเอง

นอกจากนี้สมาคมผู้บริหารโรงเรียนอสังขัตถ์ สหราชอาณาจักร ได้กำหนดขั้นตอนการพัฒนา นโยบาย ไว้ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 อธิบายข้อความหรือปัญหากระบวนการพัฒนาเริ่มต้นด้วยการตระหนักถึงความจำเป็นในการเขียนนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรโดยเชิญผู้ปกครอง นักศึกษาครู ผู้เสียภาษีในท้องถิ่น ผู้อำนวยการ จากรัฐบาลกลางและกลุ่มผู้ผลักดันมาร่วมกันกำหนดประเด็นทางนโยบายที่สำคัญและปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมข้อมูลสำคัญในปัญหาข้อมูลที่สำคัญและปัญหา เช่นภาษาของนโยบายและวิเคราะห์จากความเสี่ยงของรัฐบาลประสพการณ์จากเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นวิจัยการศึกษาปัจจัยนำเข้าไปในท้องถิ่นการสัมมนาที่เกี่ยวข้องของรัฐบาลกฎหมายและพระราชบัญญัติของรัฐ

ขั้นตอนที่ 3 คำแนะนำของผู้ผู้อำนวยการคณะกรรมการบริหารต้องรับรู้คำแนะนำที่จัดการกับนโยบายเพราะว่าเป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามนโยบายให้สำเร็จ

ขั้นตอนที่ 4 อภิปรายในระดับคณะกรรมการบริหารรวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องผู้ที่ได้รับผลกระทบ ในประเด็นต่างๆ เช่น มีการกำหนด ขอบเขตอำนาจของคณะกรรมการบริหารหรือไม่นโยบายสอดคล้องกับกฎหมายและรัฐธรรมนูญ ของรัฐบาลกลางท้องถิ่น หรือไม่นโยบายสนับสนุนวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโรงเรียนในท้องถิ่นหรือไม่นโยบายเป็นผลดีต่อการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการศึกษา (ทั้งส่วนบุคคลและธุรกิจ) หรือไม่นโยบายมีเหตุผลที่สมควรหรือไม่ (เป็นไปตามความต้องการหรือตามอำเภอใจหรือไม่) นโยบายครอบคลุมเพียงพอหรือไม่นโยบายถูกจำกัดเป็นนโยบายเดียวหรือไม่นโยบายสอดคล้องกับนโยบายของคณะกรรมการบริหารที่กำลังจะออกมาหรือไม่และสามารถบริหารนโยบายได้หรือไม่สามารถปฏิบัติได้หรือไม่ต้องใช้จ่ายเท่าไร

ขั้นตอนที่ 5 ร่างนโยบายหลังจากคณะกรรมการบริหารสำรวจเนื้อหาที่เกี่ยวข้องแล้วผู้ร่างนโยบายต้องปฏิบัติงานซึ่งผู้ร่างนโยบายจะต้องสามารถเขียนนโยบายได้อย่างชัดเจนตรงไปตรงมากระทัดรัด หลีกเลี่ยงการใช้คำศัพท์เฉพาะทางการศึกษาที่ฟุ่มเฟือยและภาษากฎหมาย (หากไม่มีความเกี่ยวข้องกับกฎหมาย) นโยบายดังกล่าวครอบคลุมอย่างกว้างๆ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์

ขั้นตอนที่ 6 พิจารณาร่างนโยบายฉบับร่างต้องนำเสนอตามวาระการประชุมของคณะกรรมการบริหารเพื่อให้อ่านเป็นอันดับแรกและให้ข้อสังเกตและมอบให้บุคคลที่สนใจพิจารณา ในเวลานี้คณะกรรมการบริหารมีโอกาสอภิปรายนโยบายที่เสนอ

เป็นครั้งแรกหากมีการรับนโยบายฉบับร่าง ขั้นตอนต่อไป คือ ทำประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังประเด็นที่สำคัญและข้อโต้แย้ง ต่อไป

ขั้นตอนที่ 7 ทบทวนทบทวนนโยบายตามข้อมูลที่ได้รับในรูปแบบคำถาม ข้อเสนอแนะและคำแนะนำที่ได้รับจากการอ่านครั้งแรก

ขั้นตอนที่ 8 อ่านร่างครั้งที่สองระยะเวลาระหว่างการอ่านครั้งแรกและครั้งที่สองเป็นเวลาทีบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถตั้งคำถามให้ข้อเสนอแนะเพื่อเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงอาจจะมีประชาพิจารณ์ครั้งที่สองก็ได้

ขั้นตอนที่ 9 ปรับนโยบาย

ขั้นตอนที่ 10 เผยแพร่ต่อสาธารณชนตรวจสอบว่านโยบายได้เผยแพร่อย่างกว้างขวางที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ขั้นตอนที่ 11 ตรวจสอบการทดลองใช้นโยบายการตรวจสอบนโยบายเป็นกระบวนการพลวัตรที่รวมถึงองค์ประกอบ การประเมินผลด้วยการตรวจสอบเป็นการประเมินว่านโยบายเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่การตรวจสอบนโยบายเป็นเครื่องมือนำทางว่าจะดำเนินการหรือปรับปรุงนโยบายและตัดสินใจปฏิบัติการในอนาคต

ขั้นตอนที่ 12 ประเมินผลนโยบายและทบทวนหรือปรับปรุงนโยบายควรมีการทบทวนเป็นประจำตามหลักการปฏิบัติงานมาตรฐานของคณะกรรมการบริหาร เพราะว่านโยบายอาจไม่ทันสมัยไม่ชัดเจนหรือขัดแย้งกับแนวทางการดำเนินการของโรงเรียนที่กำลังปฏิบัติหากปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นจำเป็นต้องปรับปรุงหรือยุตินโยบายดังกล่าวกระบวนการแก้ไขนโยบายเหมือนกับกระบวนการปรับนโยบายคือ คณะกรรมการบริหารกำหนดนโยบายและผู้อำนวยการโครงการทดลองใช้นโยบายในการบริหารจัดการโรงเรียนภายใต้ทิศทางที่กำหนดได้หากไม่มีผู้อำนวยการต้องใช้ดุลยพินิจเอง

8. ข้อควรคำนึงในการกำหนดนโยบาย

การกำหนดนโยบายหลักเป็นหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูง หรือฝ่ายการเมือง ผู้บริหารหรือฝ่ายการเมืองระดับรองลงมาเป็นผู้นำนโยบายนั้นไปปฏิบัติอย่างมีสติปัญญา รอบคอบถี่ถ้วนและเต็มความสามารถเพื่อให้นโยบายนั้นบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้แต่อย่างไรก็ตามการที่จะให้เป็นไปตามความคาดหวังดังกล่าวนี้ได้ขึ้นอยู่กับผู้ที่กำหนดนโยบายจะต้องคำนึงถึงเรื่อง ต่อไปนี้

8.1 ความครอบคลุม ครอบคลุมสมบรูณ์ความถูกต้องและความเป็นปัจจุบันของข้อมูล และสารสนเทศต่างๆ ที่นำมาใช้ในการกำหนดนโยบาย

8.2 วิสัยทัศน์ บทบาทหน้าที่ และภารกิจ หรือพันธกิจขององค์การหรือหน่วยงาน

8.3 ผลประโยชน์ขององค์การหรือหน่วยงาน

8.4 ความต้องการของสังคม หรือคนส่วนใหญ่ที่จะรับผล หรือผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัตินับตั้งแต่ความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติฐานะของเศรษฐกิจขององค์การหรือหน่วยงานระเบียบและกฎหมายของสังคม วัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านค่านิยมและความเชื่อของสังคมตลอดจนบริบททางการเมือง การปกครองของประเทศ และปัจจัยทางภูมิศาสตร์นับตั้งแต่สถานที่ตั้งพื้นที่อาณาเขตสภาพภูมิอากาศ และภูมิประเทศของ องค์การหรือหน่วยงาน

กล่าวโดยสรุป คือ การนำเสนอให้เห็นถึงความหมายของนโยบาย ระดับของนโยบาย ความสำคัญของนโยบาย องค์ประกอบของนโยบาย ประเภทของนโยบาย การกำหนดนโยบาย เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของนโยบายจะเป็นประโยชน์ต่อการใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัยระเบียบวิธีวิจัยที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยต่อไป

ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา

1. ความหมายของความเป็นเลิศ

ความเป็นเลิศ ตามแนวคิดของ BNET Business Dictionary (2000) ให้ความหมาย ความเป็นเลิศ (Excellence) ว่าหมายถึง การแสดงสถานะผลสำเร็จขององค์การที่บ่งบอกถึงการเป็นองค์การที่ดีที่สุด ที่เหนือชั้นกว่าคู่แข่งอื่นหรือเป็นองค์การที่ได้เปรียบในการแข่งขัน สามารถยึดครองตลาดในธุรกิจงานประเภทเดียวกันได้มากกว่าอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกัน Collins (2001) ให้ความหมายความเป็นเลิศ ว่าหมายถึง องค์การแห่งความเป็นเลิศในความหมายของการเป็นเลิศที่มากกว่าระดับดี (Good) ไปสู่ความเป็นเลิศ (Excellences) คือ องค์การที่มีผลการตอบแทนสูงจากการลงทุน หรือเป็นองค์การที่ประสบผลสำเร็จทางการเงินติดต่อกันเป็นระยะเวลาที่ยาวนานอย่างน้อย 15 ปี และ

สอดคล้องกับ Cobb (2003) เห็นว่าเป็นองค์การที่มีการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จอย่าง ดีเยี่ยม และ Kao, Kao & Jing (2006) ที่เห็นว่าองค์การที่มีความเป็นเลิศ หมายถึง องค์การ ที่ประสบความสำเร็จในด้านการเงิน สามารถให้ความช่วยเหลือสังคมและสามารถสร้าง มูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตที่มีคุณค่าต่อการลงทุนได้ในระยะยาว

สำนักงานมาตรฐานการศึกษาของประเทศอังกฤษ (Office Standard in Education: OFSTED) (2007) ให้นิยามความเป็นเลิศ ว่าหมายถึง ยอดเยี่ยมดีเด่น อยู่ระดับ ที่หนึ่ง มีประสิทธิภาพระดับสูงในด้านความรวดเร็วและความก้าวหน้าของกระบวนการ สอดคล้องกับ The European Foundation for Quality Management (Cited in the Malcolm Baldrige National Quality Award, 2012) ให้ความหมายความเป็นเลิศ หมายถึง วิธีการที่ โดดเด่นในการบริหารองค์การให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ของผลลัพธ์ (Outstanding Practice in Managing Organization and Achieve Results) ในขณะที่ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2547) กล่าวว่า ความเป็นเลิศนั้นกล่าวได้ว่ามีพื้นฐานสำคัญ คือ คุณภาพ และ ความเป็น เลิศ หมายถึง ความเหนือกว่าคุณภาพ มีความโดดเด่นกว่า เป็นระดับคุณภาพสูงสุด มีผลงานยอดเยี่ยมเหนือกว่าธรรมดา ซึ่งสามารถเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นได้ ขณะที่ กรมวิชาการ (2549, หน้า 18-19) ได้ให้คำจำกัดความ “ความเป็นเลิศของโรงเรียน” หมายถึง การพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน โดยการปรับระบบภายในให้มีความพร้อมที่จะ พัฒนาคุณภาพทางการศึกษาโดยอาศัยกระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศทางการศึกษาเพื่อนำไปสู่ผลผลิตคือ นักเรียน มีคุณภาพคุณสมบัติที่ พึงประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งทุกกระบวนการของการดำเนินงาน ผู้บริหารจะเป็นบุคคลที่ สำคัญที่สุดที่จะทำให้ผลงานบรรลุเป้าหมายได้ ดังนั้นผู้บริหารต้องมีความรู้ความสามารถ และทักษะในการบริหารจัดการโรงเรียนจึงสามารถพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้และพริ้มเพรา วราพันธุ์พิพิธ (2556, หน้า 16) ให้ความหมายความเป็นเลิศว่าหมายถึง ระดับความสำเร็จ หรือประสิทธิผลของการดำเนินงานที่มีคุณภาพ มีความโดดเด่น เป็นที่พึงพอใจและยอมรับ ของผู้เกี่ยวข้อง สามารถเป็นแบบอย่างของงานชนิดเดียวกันได้ รวมทั้งสามารถดำรง คุณภาพไว้ได้อย่างยั่งยืน

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า ความเป็นเลิศ นั้นมีความเกี่ยวข้องกับคำว่า คุณภาพ หมายถึง ลักษณะพิเศษ มีผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น เป็นที่ยอมรับคุณภาพขึ้นอยู่กับ ระดับมาตรฐานในการผลิตหรือระดับมาตรฐานของผลงานตามการรับรู้ของผู้ใช้บริการที่

ต้องการและคาดหวังไว้โดยใช้ทรัพยากรขององค์การเพื่อให้ประสิทธิภาพสูงขึ้นและมีประสิทธิผลมากขึ้นและเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. ขอบข่ายงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับขอบข่ายงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ดังนี้

วีรเทพ เนียมหัตถ์ (2550, หน้า 308–311) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนครเขต 1 ได้ข้อเสนอเชิงนโยบาย ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีแนวปฏิบัติ คือ ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ให้มีการพัฒนาบุคลากร ครู ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ สภาพปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น ให้จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและสาระต่างๆ ให้มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

2. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อื่น มีแนวปฏิบัติ คือ พัฒนาคู่มือให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ สนับสนุนให้ครูประเมินและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เข้ามามีส่วนร่วม ส่งเสริมให้มีการจัดเวทีทางวิชาการหรือกิจกรรมต่างๆ ให้ขวัญกำลังใจ ยกย่อง เชิดชูเกียรติ เผยแพร่ผลงานของครู ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง

3. ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน มีแนวปฏิบัติ คือ ให้สถานศึกษาจัดทำระเบียบหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ให้สถานศึกษาจัดให้มีการวัดและประเมินผู้เรียนทุกกลุ่มสาระ ให้สถานศึกษาจัดหา ออกแบบและจัดทำเอกสารทางการศึกษา ให้มีการจัดประชุม สัมมนาเชิงปฏิบัติการ ให้กับครู เจ้าหน้าที่ทะเบียนและวัดผลสถานศึกษา ส่งเสริมให้ใช้เครื่องมือเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ มาช่วยพัฒนาในการวัดผลประเมินผล

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีแนวปฏิบัติ คือ ให้มีการจัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ให้มีวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัยและสร้างความตระหนักให้ครูผู้สอน ให้ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย

5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีแนวปฏิบัติ คือ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการผลิต จัดทำ ใช้ และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ให้พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถทักษะทางด้านการใช้ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการจัดสรรงบประมาณให้มากขึ้น ให้สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้คิดนวัตกรรมใหม่ๆ

6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีแนวปฏิบัติ คือ ให้มีการสำรวจและจัดทำข้อมูล แผนที่ หรือแผนที่ ของแหล่งเรียนรู้ ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จัดทำและจัดหาแหล่งเรียนรู้ ให้จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น ให้สถานศึกษาประเมินผลและพัฒนา ศึกษา ค้นคว้า วิจัย แหล่งเรียนรู้

7. ด้านการนิเทศการศึกษา มีแนวปฏิบัติ คือ ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน ให้มีการจัดตั้งองค์กร หน่วยงานย่อย ที่เกี่ยวข้องกับวิชาการ ให้โรงเรียนจัดทำปฏิทินและแผนการนิเทศ ให้มีการประชุม วางแผน การประเมินผลร่วมกัน ระหว่างโรงเรียนกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนิเทศภายในโดยผู้บริหารร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษา และสถานศึกษาอื่น

8. ด้านการแนะแนวการศึกษา มีแนวปฏิบัติ คือ ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารการแนะแนว ให้สถานศึกษาจัดและส่งเสริมการบริการแนะแนวอย่างเป็นระบบ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน ให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดา มารดา ผู้ปกครอง ต้องสร้างความตระหนักในความสำคัญของการแนะแนวทุกระดับช่วงชั้น

9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีแนวปฏิบัติ คือ ให้มีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เรื่องระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้สถานศึกษาพัฒนาตนเองตามระบบประกันคุณภาพภายใน ให้ประสานความร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีการดำเนินงานพัฒนางานตามแผน และติดตามตรวจสอบ ประเมินคุณภาพภายใน

10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน มีแนวปฏิบัติ คือ ให้ประชุมผู้ปกครองชี้แจงนโยบายของโรงเรียน ให้แสวงหาองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ในการสนับสนุนงบประมาณ ให้มีการส่งเสริมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ประสบการณ์ หน่วยงาน และสถาบันอื่นๆ

11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา อื่นมีแนวปฏิบัติ คือ ให้มีการประชุมและวางแผนพัฒนาด้านวิชาการ ให้มีการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมความเลิศทางวิชาการ ให้พัฒนาและใช้บุคลากรร่วมกันในสาขาที่ขาดแคลน

12. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น มีแนวปฏิบัติ คือ ให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักการมีส่วนร่วมให้ประชุมชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สถานศึกษา ปรับระบบสารสนเทศ ให้สถานศึกษาจัดหาทุนการศึกษาแก่นักเรียน พร้อมทั้งสวัสดิการ ต่างๆ

เหรียญชัย วีรวรรณกุล (2551, หน้า 239-247) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีแนวทางปฏิบัติ คือ ให้มีการศึกษาเอกสารหลักสูตร มีคณะทำงานจัดทำโครงสร้างหลักสูตรให้สอดคล้อง กับภารกิจ เป้าหมาย และนำไปใช้ในการเรียนการสอน มีการติดตาม ประเมินผลการใช้ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสมกับบริบท

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีแนวทางปฏิบัติคือ ให้ครูจัดทำ แผนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแผนที่สอดคล้อง กับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน มีการนิเทศ พัฒนาครูและมีเครือข่ายแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และการสร้างขวัญ กำลังใจ และยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ครู

3. ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน มีแนวทาง ปฏิบัติ คือ ให้สถานศึกษามีระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติ การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน ให้ครูจัดทำแผนการวัดและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ สนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาครูใน การวัดผลการประเมินตามสภาพจริง และให้มีการเทียบโอนตามที่กระทรวงกำหนด

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีแนวทางปฏิบัติ คือ ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ทำการวิจัยตาม สภาพปัญหาการเรียนการสอนทุกคน มีการนิเทศเพื่อพัฒนา ประสานความร่วมมือใน การศึกษาการวิจัยและ การเผยแพร่ผลงานการวิจัยกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

5. ด้านการบริหารวัสดุ สื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน มีแนวทางปฏิบัติ คือ วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ นวัตกรรม ส่งเสริมครูให้มีการผลิต จัดหา ใช้ และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี และส่งเสริมให้ครูทำนวัตกรรมใหม่ๆ ในการพัฒนาผู้เรียน

6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีแนวทางปฏิบัติ คือ สำรวจแหล่งเรียนรู้ จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ ประสานความร่วมมือกันในการใช้ และพัฒนา กับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว หน่วยงาน และสถาบันอื่น ส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ และมีการประเมินผลการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้

7. ด้านการนิเทศการศึกษา มีแนวทางปฏิบัติ คือ ศึกษาแผนงาน โครงการกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาและคำสั่งมอบหมายงานและศึกษาการปฏิบัติการทำงานโครงการและกิจกรรม ดำเนินการนิเทศงานตามปฏิทินการปฏิบัติงาน กำกับติดตาม ประเมินผลโครงการและกิจกรรมทุกโครงการ สรุปผลการดำเนินงาน และนำผลมาปรับปรุงพัฒนาการนิเทศ

8. ด้านการแนะแนวการศึกษา มีแนวทางปฏิบัติ คือ ให้มีคณะกรรมการบริหารการแนะแนวบริหารงานแนะแนวอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยความร่วมมือของครูทุกคนและชุมชน ประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา ติดตาม และประเมินผลการแนะแนวในสถานศึกษา

9. ด้านการพัฒนากระบวนประกันคุณภาพการศึกษา มีแนวปฏิบัติ คือ จัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดการระบบประกันคุณภาพ กำหนดเป้าหมายความสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษา ดำเนินการตามแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบประกันคุณภาพภายในให้บรรลุเป้าหมายความสำเร็จ มีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินคุณภาพปรับปรุงและพัฒนากระบวนประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

10. ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน มีแนวทางปฏิบัติ คือ สำรวจความต้องการการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษาและให้มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ประสบการณ์ของครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มีการติดตามและประเมินผล การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนอย่างจริงจัง

11. ด้านการประสานความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาอื่น มีแนวทางปฏิบัติ คือ ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ

12. การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุค องค์กร หน่วยงานและสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา มีแนวปฏิบัติ คือ วางแผนประชุม สัมภาษณ์ ความต้องการสนับสนุนด้านวิชาการ ส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของ บุคคล ครอบครัวยุค องค์กร หน่วยงาน และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

คัมภีร์ สุดแท้ (2553, หน้า 181-184) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบ การบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการ บริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มี 2 องค์ประกอบหลัก 17 องค์ประกอบย่อย คือ องค์ประกอบหลักที่ 1 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กมี 11 องค์ประกอบย่อย คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น 2) การวางแผนด้านวิชาการ 3) การเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) การพัฒนาหนังสือ สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ 5) การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 6) การนิเทศการศึกษา 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 10) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และ 11) การส่งเสริม สนับสนุนและประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาบุคคล ครอบครัวยุค ชุมชนและองค์กรอื่นที่จัดการศึกษา องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มี 6 องค์ประกอบย่อยคือ 1) ระบุเป้าหมาย 2) การจัดทำแผนกลยุทธ์ 3) การปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์ 4) การส่งเสริม ควบคุม กำกับ ติดตาม นิเทศ 5) การตรวจสอบและประเมินผล 6) การสะท้อนผลรายงานผล การดำเนินงานและการนำผลการประเมินไปใช้

วิเศษ พลอาจทัน (2555, หน้า 225-228) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลจากการวิจัย พบว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนางาน

วิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 2 ประกอบด้วย เป้าหมายและแนวทางตามองค์ประกอบของการพัฒนางาน
วิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 ด้าน คือ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี
ทางการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการวิจัยเพื่อ
พัฒนาคุณภาพวิชาการ ดังนี้

1. เป้าหมาย ประกอบด้วย มีความเป็นเอกภาพการดำเนินงานวิชาการ
ได้หลักสูตรสถานศึกษาที่ครอบคลุมหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551 สนองความต้องการของนักเรียน ท้องถิ่น และนโยบายรัฐบาลนักเรียนมีคุณธรรม
จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ มีความรู้ความสามารถ มีสุขภาพกายและสุขภาพจิต
ที่ดี ให้ครูพัฒนางานวิชาการเพื่อประโยชน์ต่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา
มีการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษาตามสภาพจริง และได้
เทคนิควิธีวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

2. แนวทาง ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา
ความต้องการ และกำหนดจุดมุ่งหมายของงานวิชาการจากบุคลากรทั้งภายในและ
ภายนอกสถานศึกษา การศึกษาและวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เอกสารแนวนโยบายของรัฐบาลความต้องการของนักเรียนและ
ท้องถิ่น การวิเคราะห์หลักสูตร การออกแบบจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้
โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ การส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาและนำเสนอ นวัตกรรม และ
เทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนรู้และบริหารจัดการ ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการ
เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายและต่อเนื่อง การกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ
การวัดและประเมินผลของสถานศึกษา และการส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อ
พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และในภาพรวมของสถานศึกษา

พริ้มเพรา วราพันธ์พิพิธ (2556, หน้า 211-223) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิง
นโยบายเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ผลการวิจัยพบว่า จุดเด่นที่สำคัญ คือ มีอำนาจตามกฎหมายในการจัดการศึกษา
ครอบคลุมทุกระดับ การกำหนดภาระงานในสถานศึกษามีกฎหมายรองรับอย่างชัดเจน
ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษา สนับสนุนให้มีระบบการเรียนการสอนแบบ
อิเล็กทรอนิกส์ จุดด้อยที่สำคัญ คือ ขาดการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ขาดระบบ

การบริหารจัดการที่ดี การสรรหาบุคคลเข้าปฏิบัติงานยังไม่มีประสิทธิภาพ ขาดความชัดเจนในการกำหนดวัฒนธรรมองค์การ ความไม่พร้อมในการใช้เทคโนโลยีของครู โอกาสที่สำคัญ คือ มีกฎหมายการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา มีขอบเขตความรับผิดชอบ ต่อกลุ่มเป้าหมายชัดเจน มีนโยบายการให้ทุนพัฒนาบุคลากรโดยทำ MOU กับ มหาวิทยาลัยในการพัฒนาบุคลากรสถานศึกษาเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมส่งเสริม และอนุรักษ์วัฒนธรรม บริบทสถานศึกษาเป็นสังคมกึ่งมหาลัยและสังคมเมือง ภาวะคุกคามที่สำคัญ คือ มีกฎ ระเบียบ หรือกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหาร บทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาไม่ชัดเจนความไม่พร้อมของบุคลากรฝ่ายต่างๆ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทัศนคติแบบอนุรักษ์นิยมปฏิเสธหรือต่อต้านเทคโนโลยี มีข้อเสนอแนะ แนวทางของนโยบายที่สำคัญ คือ ควรส่งเสริมการจัดรูปแบบการจัดการศึกษาท้องถิ่นแบบบูรณาการที่เน้นการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดให้ความสำคัญกับการวางแผนพัฒนาสถานศึกษากระจายอำนาจการสรรหาบุคลากรเข้าปฏิบัติงานไปยังสถานศึกษา สร้างวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และมีข้อเสนอแนะ กลไกของนโยบายที่สำคัญ คือ สร้างความเข้มแข็งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดหลักสูตรการศึกษาในระบบให้มีโปรแกรมอย่างหลากหลายมีแผนพัฒนาศักยภาพและวิชาชีพของบุคลากร อย่างเป็นระบบ สร้างวัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดตั้งศูนย์พัฒนาทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรมสำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้ อบรม และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวโน้มหรือกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และควรจัดตั้งกรมการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการเฉพาะ

ดร.ชิต วรรณชา (2557, หน้า162-166) ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อความมีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเรียกว่า KHANCHIT'S MODEL ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นองค์กรขับเคลื่อนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพสู่มาตรฐานสากล 2) พันธกิจ : ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่มืออาชีพ ด้วยการบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน 3) เป้าหมาย : ส่งเสริมการจัดการศึกษาภาคบังคับอย่างทั่วถึงและเสมอภาค พัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณภาพตาม

มาตรการศึกษาและหลักสูตรที่กำหนดไว้ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ ให้สถานศึกษาทุกแห่งได้รับการรับรองคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต และมุ่งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานเพิ่มขึ้น และ 4) กลยุทธ์ : พัฒนาระบบบริหารการจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ เร่งรัดการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ดูแลช่วยเหลือและพัฒนาสถานศึกษา พัฒนาระบบบริหารทรัพยากรบุคคลให้มีประสิทธิภาพ และเสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายให้เข้มแข็งและยั่งยืน

Goodhart (1991, Abstract) ได้ศึกษาลักษณะของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐที่มีประสิทธิภาพในด้านวิชาการ ซึ่งทำการวิเคราะห์โดยศึกษาผลผลิตทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการ ความสำเร็จของโรงเรียนและประสิทธิภาพของการวัดผล พบว่า ความเป็นผู้นำด้านการจัดองค์การของผู้บริหาร ความมีคุณธรรมจริยธรรมของครูปฏิบัติการสอนและความเป็นหนึ่งเดียวของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน และส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของกันและกันการปฏิบัติการนิเทศการสอนโดยเปรียบเทียบ ประเมินบทบาทในการนิเทศการสอนโรงเรียนในเมืองและนอกเมืองข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นทักษะของครูใหญ่และวิธีการสำรวจการนิเทศโดยใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยของมหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนีย พบว่า ผู้บริหารมีทักษะต่อการนิเทศ ในขณะเดียวกันทักษะของครู ก็เห็นสอดคล้องกับผู้บริหาร

Jack (2008, Abstract) กล่าวว่า ปัจจัยที่จะนำไปสู่แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านวิชาการประกอบด้วย 1) การมีโครงสร้างการบริหารไม่ซับซ้อน 2) การได้รับการสนับสนุนด้านการเงินและทรัพยากร 3) มีการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน 4) การส่งเสริมด้านการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน การพัฒนาการเรียนการสอน 5) การให้บริการทางวิชาการอย่างมืออาชีพ 6) การมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในองค์กร

Mark (2008, Abstract) กล่าวว่า ปัจจัยสู่ความสำเร็จของแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในโรงเรียน ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ 2) การใช้สื่อเทคโนโลยีในการดำเนินงาน 3) การประสานงานที่ดี 4) มีงบประมาณเพียงพอ 5) การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง 6) การปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ และการพัฒนาการสอนของครู

Zhao (2009, Abstract) ได้เสนอแนวคิดในการปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านงานวิชาการมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) การมีมาตรฐานด้านวิชาการของโรงเรียน 2) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา 3) มีครูรับผิดชอบในการเรียนการสอน 4) รัฐมีนโยบายทางการศึกษาที่ชัดเจน 5) ผู้บริหารมีแนวคิดที่สร้างสรรค์ 6) สังคมให้การยอมรับการจัดการศึกษาของโรงเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อการสังเคราะห์กำหนดองค์ประกอบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการของสถานศึกษา จากทัศนะและจากผลการศึกษาวิจัยของนักวิชาการ ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าองค์ประกอบบางตัวมีความหมายเดียวกัน แต่นักวิชาการเรียกชื่อต่างกัน ดังนั้น เพื่อให้องค์ประกอบที่แสดงในตารางสังเคราะห์มีความเหมาะสม ผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อองค์ประกอบที่มีความหมายเหมือนกันแต่เรียกชื่อต่างกันที่เป็นกลาง ที่สะท้อนให้เห็นถึงความหมายเดียวกันและครอบคลุมองค์ประกอบอื่นที่ใช้ชื่อแตกต่างกันนั้น หรือเลือกใช้ชื่อองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง ดังตาราง 2

ตาราง 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา

องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา	นักวิชาการ/นักวิจัย									
	วิโรเทพ เฝี่ยมหัตถ์ (2550)	เพรียญชัย วีรวิรัตน์กุล (2551)	คัมภีร์ สุดแท้ (2553)	วิเศษ พลอจันทน์ (2555)	ครรชิต วรธมชา (2557)	Goodhart (1991)	Jack (2008)	Mark (2008)	Zhao (2009)	
พัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์		✓	✓		✓			✓		4
สร้างโอกาสให้เด็กกลุ่มเป้าหมาย		✓								1
ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน					✓					1
สร้างเครือข่ายแหล่งการเรียนรู้ และระบบสารสนเทศโดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน					✓			✓		2
สร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม								✓		1
การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	✓	✓	✓	✓						4

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา	นักวิชาการ/นักวิจัย									
	วิรุเทพ เต็มทนต์ (2550)	เหรียญชัย วัชรวิทย์กุล (2551)	คัมภีร์ สุดแท้ (2553)	วิเศษ พอลอจตัน (2555)	ครรชิต วรรณงษา (2557)	Goodhart (1991)	Jack (2008)	Mark (2008)	Zhao (2009)	
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓						4
ประสิทธิภาพการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา	✓	✓	✓	✓		✓				5
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓			✓	✓		6
การนิเทศการศึกษา	✓	✓	✓	✓						4
การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนการที่คนใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21	✓	✓	✓	✓					✓	5
จัดตั้งศูนย์พัฒนาทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรมสำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้	✓	✓			✓					3
การแนะแนวการศึกษา	✓	✓								2

	นักวิชาการ/นักวิจัย								
	วิรุเทพ เนียมหัตถ์ (2550)	เหริญชัย วีรวรรณ์กุล (2551)	คัมภีร์ สุตแท้ (2553)	วิเศษ พลธำจันทน์ (2555)	ศรชิต วรรณษา (2557)	Goodhart (1991)	Jack (2008)	Mark (2008)	Zhao (2009)
องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา									
การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	✓	✓	✓		✓		✓		5
การบริหารงานวิชาการ			✓	✓					✓
บรรยากาศในสถานศึกษา							✓	✓	2
การส่งเสริมและการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา ครอบครัว ชุมชนและองค์กรอื่นที่จัดการศึกษา	✓	✓	✓						3
การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	✓	✓					✓		3
ส่งเสริมและพัฒนาเด็กตามเกณฑ์มาตรฐานและได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่ จำเป็นทุกด้าน					✓				1

ตาราง 2 (ต่อ)

องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา	นักวิชาการ/นักวิจัย									
	ศิริเทพ เนียมหัตถ์ (2550)	เหรียญชัย กীরวรรณ์กุล (2551)	คัมภีร์ สุกแต่ (2553)	วิเศษ พลอาจทัน (2555)	ดร.ธิต วรรณษา (2557)	Goodhart (1991)	Jack (2008)	Mark (2008)	Zhao (2009)	
พัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่มืออาชีพ	✓				✓	✓			✓	4
มุ่งเน้นประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ				✓						1
สร้างความเข้มแข็งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					✓				✓	2
สร้างวัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต					✓					1
ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา									✓	1
โครงสร้างขององค์กร							✓			1
การบริหารงานด้านงานงบประมาณ	✓						✓	✓		3
ผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการ						✓				1

องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา	นักวิชาการ/นักวิจัย									
	ศิริเทพ เหมะทัดดี (2550)	เหรียญชัย ศิริวรรณกุล (2551)	คัมภีร์ สุดแท้ (2553)	วิเศษ พลเอกพัน (2555)	ดร.ชิต วรรณชา (2557)	Goodhart (1991)	Jack (2008)	Mark (2008)	Zhao (2009)	
ความสำเร็จของโรงเรียน						✓			✓	2
การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน							✓			1
รัฐมีนโยบายทางการศึกษาที่ชัดเจน									✓	1

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

จากตาราง 2 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาจากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสังเคราะห์รวมองค์ประกอบที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันและสอดคล้องกันเป็นองค์ประกอบเดียวกัน ซึ่งได้จำนวน 46 องค์ประกอบ จากนั้นผู้วิจัยใช้เกณฑ์ความถี่ตั้งแต่ 4 ขึ้นไป มากำหนดเป็นองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ได้ 9 องค์ประกอบ คือ 1) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 2) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 4) การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 5) การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ 6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 7) การพัฒนาระบบการเรียนรู้ 8) การพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ และ 9) การนิเทศการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

มีผู้ให้นิยามไว้หลายทัศนะ อาทิ คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543, หน้า 68) ได้กล่าวถึง การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุทิศวิจัยในชั้นเรียน และขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 ว่าด้วยแนวทาง การจัดการศึกษา มาตรา 22 ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพและ ในมาตรา 24 วรรค 5 ได้กำหนดให้ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากการพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของ แต่ละระดับ และรูปแบบการศึกษา และมาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุทิศที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา เช่นเดียวกับ ชาญชัย อัจฉินสมาจาร (2546, หน้า 139) กล่าวว่า การวิจัยเป็นกระบวนการค้นหาความจริง (Fact Finding Process) การค้นหาความรู้ ความพยายามในการสำรวจหาความจริง

การวิจัยเป็นการค้นหา พัฒนาและการทำความเข้าใจในความรู้ โดยใช้วิธีทาง วิทยาศาสตร์และการรวบรวมแนวความคิดหรือข้อสมมติฐาน (Hypothesis) การสังเกต ข้อเท็จจริง การวิเคราะห์ การทำความเข้าใจ และการสรุปขั้นสุดท้ายเป็นทฤษฎี และการศึกษานั้น เป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตประจำวันและการศึกษานั้น ก็ถือว่าเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่คนเราต้องไขว่คว้า ค้นหาด้วยตนเอง เพราะหาข้อเท็จจริง จึงจำเป็นต้องมีการวิจัยทางการศึกษา และ วีรเทพ เนียมหัตถ์ (2550, หน้า 10) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การแสวงหาความรู้อย่างมีระบบและ วิธีการที่เชื่อถือได้นำมาบูรณาการกับการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนแก้ไขปัญหาหรือพัฒนา การเก็บรวบรวมข้อมูล การสรุปแก้ไขปัญหาและรายงานผลการเรียนรู้และการนำ ผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ ในทำนองเดียวกัน เจริญชัย วีรวรรธกุล (2551, หน้า 8) ให้ความหมายการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา ว่าหมายถึง การพัฒนา ส่งเสริมให้ครูทำวิจัย ในชั้นเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาด้านการเรียนของนักเรียนสอดคล้องกับ ชีระพร อายุวัฒน์ (2552, หน้า 135) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมืออันจำเป็นที่จะช่วย พัฒนาทั้งตัวผู้เรียนและครูผู้สอน ช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนและเพิ่มประสิทธิภาพ ในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ โดยครูผู้ทำการวิจัยจะเป็น ผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต ค้นคว้า วิเคราะห์หาเหตุผลและแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและแสดงศักยภาพที่ แท้จริงของแต่ละคนออกมาเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งจะทำให้ครูเกิดการเรียนรู้ร่วมกันกับนักเรียน ทั้งใน เชิงองค์ความรู้ สร้างกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมทั้งเรียนรู้ถึงปัญหา ข้อจำกัดและศักยภาพที่แท้จริงของนักเรียนแต่ละคนไปพร้อมๆ กัน

ในขณะที่ ศชาภรณ์ ฉันทประเสริฐ (2553, หน้า 19) ได้กล่าวถึงความสำคัญ ของการวิจัยว่า การทำวิจัยเปรียบเสมือนหัวใจของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ เพราะวิชาการต่างๆ ในสังคมปัจจุบันได้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การที่จะศึกษาและ พัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ใดๆ ก็ตาม โดยเฉพาะครูผู้สอนจำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานของการ วิจัยและการทดลอง เพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ๆ รวมทั้งแก้ปัญหา และสามารถนำมา ประยุกต์ใช้หรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด อีกทั้ง ทวี ผึ้งผาย (2554, หน้า 11) ให้ความหมายการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาว่า หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์วิจัย การบริหาร การจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในภาพของสถานศึกษา การศึกษา วิเคราะห์ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แต่ละกลุ่ม

สาระการเรียนรู้ และการประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์วิจัย ตลอดจน การเผยแพร่ผลงานวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการ สถานศึกษา บุคคล ครอบครัวองค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น และพิเศษ พลอากาศัน (2555, หน้า 10) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพวิชาการ หมายถึง การค้นคว้าเพื่อหาข้อมูลอย่างถี่ถ้วนตามหลักวิชาการ มีระบบแบบแผน มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนและชัดเจน และนำมาใช้แก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

สรุปได้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาหมายถึง กระบวนการค้นหาความจริง ความรู้ พัฒนาและการทำความเข้าใจในความรู้อย่างลึกซึ้ง โดยใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์ การวิจัยเพื่อศึกษานั้น เป็นไปเพื่อให้ผู้บริหารพัฒนาศักยภาพของครู ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยและเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานในการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษานั้น

2.2 การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนการทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

มีผู้ให้นิยามไว้หลายทัศนะ อาทิ บุญเกื้อ ควรหาเวช (2542, หน้า 12) กล่าวว่า นวัตกรรม หมายถึง การนำเสนอสสิ่งใหม่ๆ เข้ามาเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมวิธีการที่ทำอยู่เดิม เพื่อให้ใช้ได้ผลดียิ่งขึ้น ฉะนั้นไม่ว่าวงการหรือกิจกรรมใดๆ ก็ตามเมื่อมีการนำเอาความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เข้ามาใช้เพื่อปรับปรุงงานให้ดีขึ้นกว่าเดิมหรือมุ่งที่จะให้งานนั้นมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ก็เรียกได้ว่าเป็นนวัตกรรมของวงการนั้นๆ เช่น ถ้าในวงการศึกษานำเอาเข้ามาใช้เรียกว่า “นวัตกรรมการศึกษา” สำหรับผู้ที่กระทำหรือนำเอาความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ มาใช้เรียกว่า “นวัตกร” เช่นเดียวกับ วสันต์ นาวเหนียว (2550, หน้า 605) กล่าวว่า สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หน่วยงานทางการศึกษาในระดับสูง ควรให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาแก่โรงเรียนในสังกัดอย่างจริงจัง และต่อเนื่องทั้งคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการศึกษา สื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยตลอดจนการประสานความร่วมมือกับชุมชน และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความร่วมมือกันในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาและ วีรเทพ เนียมหัตถ์ (2550, หน้า 10) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การประสานความร่วมมือในการผลิต

จัดหา และการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอน และการพัฒนางาน วิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น และ วิเศษ พลอาจทัน (2555, หน้า 9)กล่าวว่า การใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การนำเอาวัสดุ อุปกรณ์ เทคนิค วิธีการและกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ เทคโนโลยี มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ อีกทั้ง ชีระพร อายุวัฒน์ (2552, หน้า 222) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนมี 3 ประเภท ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการ ซึ่งสื่อเป็น ตัวกลางในการถ่ายทอดเนื้อหาจากผู้สอนไปยังผู้เรียน ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ เร็วขึ้น รวมทั้งให้ครูสามารถแบ่งเบาภาระการสอนและประหยัดเวลาได้โดยที่นักเรียนมี ความรู้ความสามารถจากการสอนเร็วขึ้น ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรเอาใจใส่ในการจัดหา จัดทำ จัดบริการ และส่งเสริมการสอนให้ครูรู้จักใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับแผนการ สอนและคู่มือครูอย่างเพียงพอ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนการ ทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ที่บรรจุเนื้อหา เกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดเนื้อหาส่งไปถึงผู้เรียน สื่อจึงเป็นตัวกลางสำคัญใน กระบวนการเรียนการสอน ซึ่งเป็นตัวนำความต้องการของครูไปสู่ผู้เรียน และสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือหลักในการปฏิบัติงานและ ติดต่อสื่อสารข้อมูลก็เข้ามามีบทบาทอย่างมากในการศึกษาในศตวรรษปัจจุบันโดยเฉพาะ คอมพิวเตอร์ และการนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้นั้นก็มีหลายประเภทที่นำมาใช้ เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI, WBI (Web-based Instruction), การเรียนอิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-Learning, E-book, E-Training เป็นต้น

2.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

มีผู้ให้นิยามไว้หลายทัศนะ อาทิ กรมวิชาการ (2545, หน้า 24-26) กล่าวว่า การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญในการนำมาซึ่งคุณภาพการศึกษาของนักเรียน ถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาระดับต่างๆ เพราะผลมาจากการวัดและประเมินผลการศึกษา ส่วนการเทียบโอนผลการศึกษา นั้น เป็นการสร้างโอกาสให้กับนักเรียนผู้มีความต้องการ ศึกษาตามสถาบันต่างๆ ตามวาระและโอกาสที่แตกต่างกัน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้ กำหนดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ไว้ ดังนี้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนา

คุณภาพการเรียนรู้ เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้น การวัดและประเมินผลจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลายเน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยประเมินความประพฤติ พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและผลงานจากโครงการหรือแฟ้มสะสมผลงาน ผู้ใช้การประเมินระดับชั้นเรียนที่สำคัญ คือ ผู้เรียน ผู้สอนและพ่อแม่ ผู้ปกครองจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และค้นหาข้อมูลเกณฑ์ต่างๆ ที่จะสะท้อนให้เห็นภาพสัมฤทธิ์ผล ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะทราบระดับความก้าวหน้า ความสำเร็จของตน ครูผู้สอนจะเข้าใจความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่มสามารถให้ระดับคะแนนหรือจัดกลุ่มผู้เรียน รวมทั้งประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองได้ ขณะที่พ่อแม่ผู้ปกครองจะได้ทราบระดับความสำเร็จของผู้เรียน สถานศึกษาเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ การประเมินโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา การประเมินผลระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้เป็นรายชั้นปี และช่วงชั้น สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้นี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการเรียน การสอนและคุณภาพของผู้เรียน ให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้รวมทั้งการนำผลการประเมินรายช่วงชั้นไปพิจารณาตัดสินการเลื่อนช่วงชั้น กรณีผู้เรียนไม่ผ่านมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่างๆ สถานศึกษาต้องจัดให้มีการเรียนการสอนซ่อมเสริมและจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย

วีรเทพ เนียมหัตถ์ (2550, หน้า 10) กล่าวว่า การวัดผลประเมินผล การเรียนรู้ และการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง กระบวนการที่ให้ผู้สอน ใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูล ที่จะประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ และการนำความรู้ทักษะที่ได้จากการศึกษา มาเทียบโอนเป็นผลการเรียนของหลักสูตรใด หลักสูตรหนึ่ง ในระดับที่กำลัง

ศึกษาอยู่ การพิจารณาการเทียบโอน สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการได้ ในขณะที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, หน้า 24) ได้ให้รายละเอียดว่า การเทียบโอนผลการศึกษา หมายถึง การนำผลการศึกษาและการเรียนรู้ที่เป็นความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัยมาประเมินเข้าสู่หลักสูตรระดับใดระดับหนึ่ง การเทียบโอนผลการศึกษาประกอบด้วย 1) การเทียบระดับการศึกษา และ 2) การเทียบโอนผลการเรียน การเทียบระดับการศึกษา หมายถึง การกำหนดความเท่าเทียมกันของมาตรฐานการศึกษาตามหลักสูตรในแต่ละระดับทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ หรือการนำผลการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษาตามอัธยาศัย มาประเมินเพื่อให้ได้หรือสำเร็จระดับการศึกษาระดับใดระดับหนึ่ง การเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การนำผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของบุคคลที่เกิดจากการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัยที่ได้สั่งสมไว้มาประเมินเป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของหลักสูตรในแต่ละระดับการศึกษา โดยให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลเรียนจากสถานศึกษาเดียวกัน หรือไม่ก็ตาม รวมทั้งการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพหรือจากประสบการณ์การทำงาน นอกจากนี้ระเบียบสถานศึกษา ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสถานศึกษาได้ระบุสาระสำคัญสรุป ได้ดังนี้ สถานศึกษาจัดทำระเบียบสถานศึกษาว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จะระบุเรื่องการเทียบโอนผลการเรียนไว้เป็น 1 หมวด การเทียบโอนผลการเรียน เป็นการนำผลการเรียนซึ่งเป็นความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย มาประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง และเหรียญชัย วีรวรรณ์กุล (2551, หน้า 8) กล่าวว่า การพัฒนางานวัดผลประเมินผลและการเทียบโอน หมายถึง กระบวนการตรวจสอบผลการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด การปรับปรุงและสร้างเครื่องมือในการวัดผล และการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษาและธีระพร आयुวัฒน์ (2552, หน้า 120) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน มีความสำคัญมากต่อการเรียนการสอนของนักเรียน เพราะจะเป็นการวัดว่านักเรียนที่เรียนมาแล้วมีความรู้มากน้อยเพียงใดจากที่เรียนมาและเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้ว นักเรียนผ่านเกณฑ์หรือไม่ ซึ่งภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกำหนดนโยบายเกี่ยวกับ

การวัดผลและประเมินผลการเรียนให้ชัดเจนจัดเครื่องมือในการประเมินให้เพียงพอ และให้มีคุณภาพเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่จะวัด โดยยึดเกณฑ์การประเมินผลของทางราชการที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก ขณะที่ วิเศษ พลอาจทัน (2555, หน้า 10) ได้ให้ความหมาย การวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวเลขหรือสัญลักษณ์ ที่ความหมายแทนคุณลักษณะหรือคุณภาพของสิ่งที่วัดและสรุปค่าที่ได้จากการวัดอย่างมีกฎเกณฑ์และคุณธรรม

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา หมายถึง กระบวนการตรวจสอบผลการเรียนการสอนให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน และการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษา

2.4 การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

มีผู้ให้นิยามไว้หลายทัศนะ อาทิ Glickman and other (2001, pp. 344-345) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรนั้นผู้บริหารควรจะดูจากองค์ประกอบ ดังนี้ 1) นักเรียนควรเรียนรู้เรื่องอะไรบ้าง 2) ควรจะลำดับขั้นตอนเนื้อหาของการเรียนอย่างไร 3) จะประเมินผลการเรียนของนักเรียนอย่างไร 4) จะประเมินผลการเรียนของนักเรียนอย่างไร และสำหรับการตัดสินใจที่จะพัฒนาหลักสูตรของผู้บริหารนั้นจะได้รับอิทธิพลจากนโยบายของรัฐบาล ค่านิยมของชุมชน ความต้องการของชุมชน สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน เงื่อนไขทางสังคมในอนาคต แต่ในที่สุดการตัดสินใจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรนั้นก็จะเป็นผลมาจากการตัดสินใจ ในด้านปรัชญาที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน เช่น ปรัชญาสารัตถนิยม (Essentialist Philosophy) จะยึดหลักว่า การเรียนจะเกิดขึ้นต้องเป็นผลมาจากการทำงานอย่างหนัก ต้องรู้จักนำไปใช้และสร้างวินัยในตนเอง จะเน้นการเรียนด้วยการท่องจำ ครูจะเป็นผู้ให้ นักเรียนจะเป็นผู้รับ ในขณะที่ ปรัชญาประสบการณ์นิยม (Experimentalism Philosophy) หลักสูตรจะเน้นกิจกรรมทางสังคม การเรียนรู้แบบร่วมมือกัน ส่วนปรัชญาภวาทนิยม (Existentialist Philosophy) หลักสูตรจะเน้นความสำคัญของบุคคลมากกว่าสังคม เน้นการดำรงชีวิตปัจจุบัน ความรับผิดชอบ และเสรีภาพ ส่วนการจัดการเรียนการสอนนั้นจะให้นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ ครูเป็นเพียงผู้แนะนำเท่านั้น สำหรับรูปแบบของหลักสูตรนั้น มีหลายประเภท เช่น หลักสูตรที่กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ 2) กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน และ 3) กำหนดวิธีการประเมินผล

นอกจากนี้ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 42) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ประกอบด้วยงานหลายอย่าง สิ่งสำคัญของงานด้านวิชาการ คือ หลักสูตรเป็นตัวกำกับของงานวิชาการ ความสามารถในการนำหลักสูตรไปใช้ในแต่ละสถานศึกษาขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างของสถานศึกษา เช่น การบริหารจัดการ บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น ส่วนเหรียญชัย วีรวรรณ์กุล (2551, หน้า 8) กล่าวว่า ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำไปใช้ หมายถึง การจัดหา จัดทำ เอกสารหลักสูตรสถานศึกษา แต่ละสาระการเรียนรู้ ให้เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานของครู และครูได้ศึกษาหลักสูตรอย่างละเอียดทั้งความมุ่งหมายและสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ไปใช้หรือนำไปปฏิบัติให้เกิดผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร และวีรเทพ เนียมหัตถ์ (2550, หน้า 10) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรการกำหนดเนื้อหา สาระ การกำหนดสัดส่วนเนื้อหาสาระการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน การเขียนแผนการสอนและการมอบหมายภาระการสอนให้กับครู ส่วน ชีระพร อายุวัฒน์ (2552, หน้า 101) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นการนำโครงสร้างแผนงานวิชาการไปสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ จึงกล่าวได้ว่าหลักสูตร มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารโรงเรียน โดยเฉพาะงานวิชาการ เพราะเป็นงานหลักของโรงเรียน ผู้บริหารต้องใช้หลักสูตรเป็นตัวกำหนดนโยบาย ทิศทางการดำเนินงาน ตลอดทั้งแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการ และสามารถบริหารหลักสูตรให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ผู้บริหารจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับหลักสูตรอย่างกระจ่างแจ้ง จึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารพึงกระทำในตนเองเดียวกัน วิเศษ พลอาจทัน (2555, หน้า 57-58) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแบบแผน แนวทางหรือข้อกำหนดการจัดการ ที่จะได้พัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงระดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ ได้ประสบการณ์สำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตในโรงเรียน ชุมชน สังคมและโลกอย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การวางแผน การควบคุม กำกับดูแล การดำเนินงานด้านต่างๆ เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยการใช้

ทรัพยากร คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่เหมาะสม โดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องในการบริหารหลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหาร รองผู้บริหาร ครูวิชาการ ครูผู้สอน

2.5 การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ

มีผู้ให้นิยามไว้หลายทัศนะ อาทิ ศุภลักษณ์ เศษระพานิช (2550, หน้า 55) กล่าวว่า การพัฒนาและการธำรงรักษาบุคลากร คือ สถานศึกษาส่งเสริมพัฒนาบุคลากรเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน เสริมสร้างขวัญและกำลังใจที่ทำให้บุคลากรทำงานในสถานศึกษาด้วยความสุขและพอใจในการทำงาน และ สมชาย ไชยวงศ์ (2553, หน้า 21) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการในการดำเนินงานเสริมสร้างบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ และทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นตามความต้องการ และวัตถุประสงค์ของหน่วยงานหรือสถานศึกษา เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนสมพิศ ไชยคีณี (2553, หน้า 8) กล่าวว่า การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนเอกชนมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานโดยส่งเสริมให้พัฒนาความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งการพัฒนาคุณลักษณะและกำลังใจในการปฏิบัติงานวิธีการพัฒนาใน 3 เรื่อง ได้แก่ 1) การจัดสวัสดิการและผลประโยชน์เกี่ยวกับ 2) การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ 3) การจัดอบรมสัมมนา

ในทำนองเดียวกัน บัณฑิต สีหาจัก. (2555, หน้า 15) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรมีความจำเป็นอย่างมากในการพัฒนาตนเองเพราะความเปลี่ยนแปลงของโลกโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะบุคลากรที่เกี่ยวกับการศึกษาต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอื่นที่จะส่งเสริมให้หน่วยงานได้รับการพัฒนาควบคู่ไปด้วย และ รุ่งทิภา บาลยอ (2555, หน้า 10) กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพของครู หมายถึง กระบวนการพัฒนาสมรรถนะครูหรือบุคลากร เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี และเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถทักษะและ ประสิทธิภาพ มีความก้าวหน้าในอาชีพ และงานที่ปฏิบัติบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง พจน์ พจนพานิชย์กุล (2556, มกราคม 11) กล่าวว่า ในการบริหารงานไม่ว่าภาครัฐ หรือเอกชน ผู้บริหารทุกคนล้วนมีความต้องการให้บุคลากรของตนได้รับการพัฒนา และต้องการให้บุคลากรของตนมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ซึ่งบุคคลที่มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา นั้นจะมี

ความพร้อมต่อการแข่งขัน และจะเป็นบุคคลที่พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หน่วยงานหรือองค์กรใดก็ตามที่บุคลากรมีการพัฒนาตนเอง ย่อมก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานและนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าขององค์กร และ ฟรีมเพรา วราพันธุ์พิพิธ (2556, หน้า 218) กล่าวว่า แนวทางของนโยบายด้านคน ได้มีการพัฒนาและสนับสนุนบุคลากรให้เป็นมืออาชีพในงานที่ตนเองรับผิดชอบ เช่น พัฒนาความเป็นผู้นำของผู้บริหารทุกระดับ โดยพัฒนาผู้บริหารให้มีภาวะผู้นำ เจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษา และความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา มีการวางแผนอัตรากำลัง สรรหาตามความเหมาะสมและคุ้มค่าและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตามความรู้ความสามารถพัฒนาครูเกี่ยวกับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 และจัดหาสื่อวีดิทัศน์ หรือ e-learning ชุดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพร้อมตัวอย่างแจกจ่ายให้ครูได้ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ สมชาย ไชยวงศ์ (2553, หน้า 26) ได้กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะบุคลากรครูที่มีบทบาทความสำคัญในการศึกษาของชาติให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย จึงสมควรที่จะได้รับการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถตลอดจนทักษะในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลดีทั้งในระดับบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรและประเทศ ต่อไป

สรุปได้ว่า พัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ หมายถึง กระบวนการ การส่งเสริมให้บุคลากรมีทิศทาง แนวความรู้ ความสามารถ ประสิทธิภาพ และทัศนคติในการทำงานอย่างมีระบบและเกิดการต่อเนื่อง ส่งเสริมให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน การออกแบบงานใหม่ๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีในการทำงาน

2.6 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

มีผู้ให้นิยามไว้หลายทัศนะ อาทิ Hayward (2001, p.20) ได้กล่าวว่าการประกันคุณภาพ หมายถึง กระบวนการในการวางแผนและการตรวจสอบสถาบันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เชื่อได้ว่าได้มาตรฐานการจัดการศึกษา ความรู้ โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ของสถาบันมีคุณภาพและได้รับการส่งเสริมให้ดีขึ้น ซึ่งประกอบด้วยกลไกการควบคุมคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพและมีการตรวจสอบ ทั้งจากภายในสถาบันเอง และโดยหน่วยงานภายนอกที่มีสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ อูทุมพร จามรมาน (2544, หน้า 2) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพภายในและโดยภายนอกแล้วตัดสินตามเกณฑ์ และ

วีรเทพ เนียมหัตถ์ (2550, หน้า 11) กล่าวว่า การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา โดยมีตัวชี้วัด หลักเกณฑ์และวิธีการประเมิน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และ สุเทพ ชิตยวงษ์ (2551, หน้า 98-99) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการ หรือกลไกในการดำเนินการเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน โดยมีระบบการควบคุมคุณภาพที่เหมาะสมและมีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถสร้างความมั่นใจให้แก่สังคม ผู้ปกครองจัดการศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษาว่า การจัดการศึกษานั้นมีกระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอนที่ผู้ร่วมงาน ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนดำเนินงาน มีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพระบบงาน มีการควบคุมคุณภาพการทำงาน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่สังคมต้องการในทำนองเดียวกัน เจริญชัย วีรวรรธกุล (2551, หน้า 8) กล่าวว่า การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานด้านการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 12) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษามีความสำคัญ 3 ประการ คือ 1) ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้เกิดความเชื่อมั่นและสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน 2) ป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและเกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง 3) ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐานอย่างจริงจัง ซึ่งมีผลให้การศึกษาที่มีพลังที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับของสังคม

2.7 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

มีผู้ให้นิยามไว้หลายทัศนะ อาทิ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541, หน้า 5-6) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการเรียนรู้ 5 ทฤษฎี ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ วิเคราะห์เป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมเรียนรู้ ของนักเรียนและพฤติกรรมการสอนของครู เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการและหลังดำเนินการ ดังนี้ พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมี 9 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นักเรียนฝึกปฏิบัติ จนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง นักเรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม นักเรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์ จินตนาการ ตลอดจนได้แสดงออกอย่าง ชัดเจนและมีเหตุผล นักเรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบและแก้ปัญหาทั้งด้วย ตนเองและร่วมด้วย นักเรียนได้ฝึกค้นรวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเองอย่าง มีความสุข นักเรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและรับผิดชอบในการทำงานและนักเรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่นตลอดจนใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง ส่วนพฤติกรรม การสอนของครูมี 10 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลุกเร้าหัวใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคลและแสดงความเมตตาต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้นักเรียนได้แสดงออกและคิดสร้างสรรค์ ครูส่งเสริมให้ นักเรียนฝึกคิด ฝึกทำและฝึกปรับปรุงตนเอง ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากกลุ่มพร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของนักเรียน ครูใช้สื่อการสอนเพื่อ ฝึกการคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้ ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและ เชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง ครูฝึกฝนการมารยาทและวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย และครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547, หน้า 8-9) ได้ เสนอแนะวิธีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ดังนี้ 1) พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ 2) วิจัยและพัฒนาการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็น ระบบ 3) ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและยกระดับความสามารถในการอ่าน 4) สร้างรูปแบบ การจัดการศึกษาปฐมวัยและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นต้นแบบ 5) ส่งเสริมและ

พัฒนาทางการศึกษาพิเศษโดยเน้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ร่วม 6) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษา ประสานสถานประกอบการชุมชน เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้

7) พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2549, หน้า 45-51) กำหนด กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยใช้รูปแบบกระบวนการเรียนรู้ 5 ลักษณะ คือ

- 1) การเรียนรู้อย่างมีความสุข
- 2) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
- 3) การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด
- 4) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุขภาพด้านกีฬา
- 5) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุขภาพด้านการฝึกฝนกาย วาจา ใจ ในทำนองเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 55-57) ได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็น คนดี คนเก่ง มีความสุข โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ลักษณะ ดังนี้ การเรียนรู้อย่างมีความสุข การเรียนรู้แบบองค์รวม การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น และการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง นอกจากนี้ วีรเทพ เนียมหัตถิ (2550, หน้า 10) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัด กระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจ ตาม ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง อีกทั้ง เจริญชัย วีรวรรณ์กุล (2551, หน้า 8) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานพัฒนาปรับปรุง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอน มีประสิทธิภาพสูงสุด บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

สรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่ หลากหลายที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ครูแปลงหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยเน้นให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างแท้จริง

2.8 การพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์

มีผู้ให้นิยามไว้หลายทัศนะ อาทิ ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2543, หน้า 146) กล่าวว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นการบริหารที่เน้นการวางแผน การกำหนด วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกลยุทธ์การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม ซึ่งผู้บริหารในแต่ละ ระดับขององค์การต้องยอมรับและคำนึงถึงผลงาน ต้องให้ความสำคัญกับการจัดระบบ การตรวจสอบผลงานและการให้รางวัลตอบแทนผลงาน (Performance Related Pay) สอดคล้องกับ ทิพาวดี เมฆสวรรค์ (2547, หน้า 3) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบ

มุ่งผลสัมฤทธิ์ว่า เป็นการบริหารโดยมุ่งผลลัพธ์ หรือความสัมฤทธิ์ผลเป็นหลัก ใช้ระบบการประเมินผลงานที่อาศัยตัวชี้วัด เป็นตัวสะท้อนผลงานให้ออกมาเป็นรูปธรรม เพื่อการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นและแสดงผลงานต่อสาธารณะและสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548, หน้า 27) กล่าวว่า การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Achievement Motivation-ACH) คือความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติราชการให้ดีหรือให้เกินมาตรฐานที่มีอยู่โดยมาตรฐานนี้อาจเป็นผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาของตนเองหรือเกณฑ์วัดผลสัมฤทธิ์ที่ส่วนราชการกำหนดขึ้น อีกทั้งยังหมายรวมถึงการสร้างสรรคพัฒนาผลงานหรือกระบวนการปฏิบัติงานตามเป้าหมายที่ยาก และท้าทายชนิดที่อาจไม่เคยมีผู้ใดสามารถกระทำได้มาก่อน อีกทั้ง วีรเทพ เนียมหัตถิ (2550, หน้า 10) ได้ให้ความหมายการบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถบริหารจัดการตามภารกิจ และให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายผู้รับบริการพึงพอใจและมีการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย ระบบการบริหารจัดการ และการพัฒนาเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศเช่นเดียวกับ คักดีดา แดงเถิน (2555, หน้า 51) กล่าวว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ หมายถึง การบริหารที่ให้ความสำคัญต่อผลการดำเนินงาน และการตรวจวัดผลสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กร ทั้งในแง่ของปัจจัยนำเข้า กระบวนการผลิต และผลลัพธ์ เทียบกับ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีตัวบ่งชี้วัดการดำเนินงานเป็นเครื่องมือในการวัดผลการดำเนินงาน ในทำนองเดียวกัน ยงยุทธ ทรัพย์เจริญ (2555, หน้า 49) กล่าวว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result-based Management : RBM) เป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญต่อผลการดำเนินงาน และการตรวจวัดผลสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กรทั้งในแง่ของปัจจัยนำเข้า กระบวนการผลิต และผลลัพธ์ ซึ่งจะต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicator : KPIs) รวมทั้งการกำหนดเป้าหมาย (Targets) และวัตถุประสงค์ (Objectives) ไว้ล่วงหน้า โดยอาศัยการมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหาร สมาชิกขององค์กร และตลอดจนผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่างๆ (Stakeholders) ที่เกี่ยวข้อง และ นิติดล สิงห์เวียง (2556, หน้า 6) การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ หมายถึง วิธีการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์หรือผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก โดยมีการวัดผลการปฏิบัติงานด้วยตัวชี้วัดอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทำให้ผู้บริหารทราบผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานเป็นระยะๆ และสามารถแก้ไขปัญหา ได้ทัน่วงที่เป็นการควบคุมทิศทางการดำเนินงานให้มุ่งสู่วิสัยทัศน์ของหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพนั่นเอง

นอกจากนี้ ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2543, หน้า 151-152) กล่าวถึง กระบวนการของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญๆ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผนกลยุทธ์ขององค์การ ซึ่งองค์การจะต้องทำการกำหนดทิศทางโดยรวมว่าต้องการที่จะทำอะไร อย่างไร ซึ่งเป็นเรื่องของการวางยุทธศาสตร์หรือวางแผนกลยุทธ์ เพื่อทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์การ (SWOT Analysis) และให้ได้มาซึ่งเป้าประสงค์สุดท้ายที่ต้องการขององค์การ หรือวิสัยทัศน์ (Vision) อันจะนำไปสู่การกำหนดพันธกิจ (Mission) วัตถุประสงค์ (Objective) เป้าหมาย (Target) และกลยุทธ์การดำเนินงาน (Strategy) รวมทั้งพิจารณาถึงปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จขององค์การ (Critical Success Factors) และสร้างตัวบ่งชี้วัดผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators) 2) การกำหนดรายละเอียดของตัวบ่งชี้วัดผลการดำเนินงาน เมื่อผู้บริหารขององค์การได้ทำการตกลงร่วมกับตัวบ่งชี้วัดผลการดำเนินงานแล้ว จะเริ่มดำเนินการสำรวจเพื่อหาข้อมูลหลักฐานเกี่ยวกับสภาพในปัจจุบัน (Baseline Data) เพื่อนำมาช่วยในการกำหนดความชัดเจนของตัวบ่งชี้ดังกล่าว ทั้งในเชิงปริมาณ (Quantity) คุณภาพ (Quality) เวลา (Time) และสถานที่หรือความครอบคลุม (Place) อันเป็นเป้าหมายที่ต้องการของแต่ละตัวบ่งชี้ 3) การวัดและการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีการตรวจสอบและรายงานผลการดำเนินงานของแต่ละตัวบ่งชี้ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เช่น รายเดือน รายไตรมาส รายปี เป็นต้น เพื่อแสดงความก้าวหน้าและสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานว่า เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้ในบางกรณีอาจจะจัดให้มีคณะกรรมการเพื่อทำการตรวจสอบผลการดำเนินงานเป็นเรื่องๆ ไปก็ได้ และ 4) การให้รางวัลตอบแทน หลังจากที่ได้พิจารณาผลการดำเนินงานแล้ว ผู้บริหารจะต้องมีการให้รางวัลตอบแทนตามระดับของผลงานที่ได้ตกลงกันไว้ นอกจากนี้อาจจะมีการให้ข้อเสนอแนะหรือกำหนดมาตรการบางประการเพื่อให้มีการปรับปรุงผลงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ขณะที่ ทิพาชาติ เมฆสุวรรณค์ (2547, หน้า 21-23) ได้กล่าวถึงลักษณะขององค์การที่บริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ดังนี้ 1) มีพันธกิจ วัตถุประสงค์ ขององค์การที่ชัดเจน และมีเป้าหมายที่เป็นรูปธรรม โดยเน้นที่ผลผลิตและผลลัพธ์ ไม่เน้นกิจกรรมหรือการทำงานตามกฎหมาย 2) ผู้บริหารทุกระดับในองค์การต่างมีเป้าหมายของการทำงานที่ชัดเจน และเป้าหมายเหล่านั้นสั้นกระชับ ไม่คลุมเครือ และเป็นเป้าหมายที่มีฐานมาจากพันธกิจขององค์การนั้น 3) เป้าหมายจะวัดได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีตัวบ่งชี้ที่สามารถ

วัดได้เพื่อให้สามารถติดตามผลการปฏิบัติงานได้ และสามารถเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับองค์การอื่นที่มีลักษณะงานที่เทียบเคียงกันได้ 4) การตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานหรือโครงการต่างๆ จะพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก ซึ่งจะสอดคล้องกับการให้ค่าตอบแทน สวัสดิการและรางวัลแก่เจ้าหน้าที่ที่จะประเมินจากผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก 5) เจ้าหน้าที่ทุกคนรู้ว่างานที่องค์การคาดหวังคืออะไร ทุกคนในองค์การจะคิดเสมอว่างานที่ตนทำอยู่นั้นเพื่อให้เกิดผลอย่างไร ผลที่เกิดขึ้นจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายของโครงการและองค์การอย่างไร และทุกคนรู้สึกรับผิดชอบต่อผลงานที่ได้กำหนดไว้อย่างเหมาะสมกับกำลังความสามารถของแต่ละคน 6) มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ การบริหารเงิน บริหารคน สู่หน่วยงานระดับล่างเพื่อให้สามารถทำงานบรรลุผลได้อย่างเหมาะสม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารระดับต้นและระดับกลางซึ่งเข้าใจปัญหาได้เป็นอย่างดี เป็นผู้แก้ปัญหาและสะสมประสบการณ์เพื่อก้าวสู่ผู้บริหารระดับที่สูงขึ้นต่อไป ซึ่งนอกจากช่วยลดขั้นตอนในการทำงาน แก้ปัญหาการทำงานที่ล่าช้าแล้วยังเป็นการเพิ่มความยืดหยุ่นและประสิทธิภาพในการทำงานอีกด้วย 7) มีวัฒนธรรมและอุดมการณ์ร่วมกันเพื่อการทำงานที่สร้างสรรค์ เป็นองค์การที่มุ่งมั่นจะทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นองค์การเอื้อการเรียนรู้ที่เปิดกว้างต่อความคิดและความรู้ใหม่ๆ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี 8) เจ้าหน้าที่มีขวัญและกำลังใจดี เนื่องจากมีโอกาสปรับปรุงและใช้ดุลยพินิจในการทำงานที่กว้างขวางขึ้น ทำให้ผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ ส่วนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเองก็จะได้การตอบแทนตามผลการประเมินจากผลสัมฤทธิ์ของงาน

สรุปได้ว่า พัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ หมายถึง การบริหารเพื่อการจัดหาให้ได้ทรัพยากรการบริหารมาอย่างประหยัด เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการได้ผลงานที่บรรลุเป้าหมายขององค์การ โดยกำหนดพันธกิจ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของงานที่ชัดเจน ตลอดจนจนถึงการปรับปรุงพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้สูงขึ้น สามารถสนองความต้องการของผู้รับบริการได้เป็นอย่างดี

2.9 การนิเทศการศึกษา

มีผู้ให้นิยามไว้หลายทัศนะ อาทิ Glickman (1990, p. 6) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนิเทศว่า เป็นแนวความคิดและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียน

การสอน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเรื่องหลักสูตร การจัดครูเข้าสอน การจัดสื่อการสอนสิ่งอำนวยความสะดวก การเตรียมการสอนและการพัฒนาครู รวมทั้งการประเมินผลการเรียนการสอน สอดคล้องกับ เยาวพา เดชะคุปต์ (2542, หน้า 86) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการเป็นการ ปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้รับการนิเทศเกิดการพัฒนามีผลให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อีกทั้ง เมตต์ เมตต์การุณจิต (2543, หน้า 54) ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาไว้ว่า เป็นการให้คำปรึกษา ชี้แนะ แนะนำและให้ความช่วยเหลือต่อกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงให้ได้ผลตามเกณฑ์ที่วางไว้ และ จวีวรรณ พันวัน (2552, หน้า 9) สรุปไว้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการร่วมกันทางการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่ผู้เรียนทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพตามจุดหมายของหลักสูตร และ วิเศษ พลอาจทัน (2555, หน้า 70-72) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาที่รวมถึงการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการใดๆ ที่ทำให้ครูมีความพึงพอใจและมีกำลังใจ ที่จะพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาการดำเนินงานใดๆ ของโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานใดๆ และของบุคลากรให้สูงขึ้นและรักษาไว้ จนส่งผลให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของผู้รับประโยชน์จากโรงเรียนทุกฝ่ายอีกทั้งผ่านการประเมินทั้งภายในและภายนอก สำหรับ พัชรินทร์ ช่วยศิริ (2554, หน้า 12-13) ได้สรุปไว้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่บุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเป็นการร่วมมือกันระหว่างบุคลากรทางการศึกษา โดยการช่วยเหลือแนะนำการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นอันจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนที่สูงขึ้น การเขียน การแก้ไขหลักสูตร การเตรียมพัฒนากระบวนการและเครื่องมือสำหรับรายงานการเรียนของนักเรียนต่อผู้ปกครองและความเกี่ยวข้องกว้างๆ เช่น การวัดผลและประเมินผลการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548, หน้า 20) ได้กล่าวว่า ความมุ่งหมายของการนิเทศการสอน มีดังนี้ 1) เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู 1.1 การนิเทศการสอนให้ข้อมูลแก่ครูในด้านการสอนเพื่อครูจะได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนของตน 1.2 การนิเทศการสอนช่วยให้ครูได้พัฒนาความรู้ความสามารถในด้านการสอน

1.3 การนิเทศการสอนช่วยส่งเสริมและพัฒนานาวิชาชีพการสอนของครู 2) เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน 2.1 เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนเพื่อคุณภาพของนักเรียน 2.2 เพื่อส่งเสริมประสิทธิ ภาพงานวิชาการในโรงเรียน 3) เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการสอน 4) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน และ ชีระศักดิ์ เลื่อยไธสง (2550, หน้า 2) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในไว้ 4 ประการ ดังนี้ 1) พัฒนาค้น คือเน้นความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี 2) พัฒนางาน คือเน้นภารกิจหลักได้แก่ การสอน เทคนิควิธีการสอน 3) ประสานสัมพันธ์ คือ เน้นความร่วมมือความเข้าใจ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และ 4) สร้างขวัญและกำลังใจ คือ เน้นการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือเกื้อกูลกันให้เกิดความมั่นใจในการทำงาน ขณะที่ พัชรินทร์ ช่วยศิริ (2554, หน้า 21) สรุปไว้ว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนสามารถพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนโดยตรง เพื่อให้ครูพัฒนาตนเอง ทางด้านการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาการในวิชาชีพของตนเองให้เจริญก้าวหน้าขึ้นด้วยในเวลาเดียวกัน โดยความร่วมมือร่วมใจกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนอย่างแท้จริง ซึ่งนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน อีกทั้ง วิเศษ พลอาจทัน (2555, หน้า 72) และยังกล่าวอีกว่า การนิเทศการศึกษามีความมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือแนะนำ ปรับปรุงและส่งเสริมครูให้พัฒนาในด้านต่างๆ ได้อย่างเต็มที่ เพื่อที่จะเอาความสามารถของครูออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน ความเจริญก้าวหน้าของนักเรียนและโรงเรียนในที่สุด นอกจากนี้ วิเศษ พลอาจทัน (2555, หน้า 71) ได้กล่าวถึง แนวทางการพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการนิเทศการศึกษา ควรมีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้ 1) จัดระบบกานิตศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา 2) ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสม 3) ประเมินการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา 4) ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ ประสพการณ์ การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น

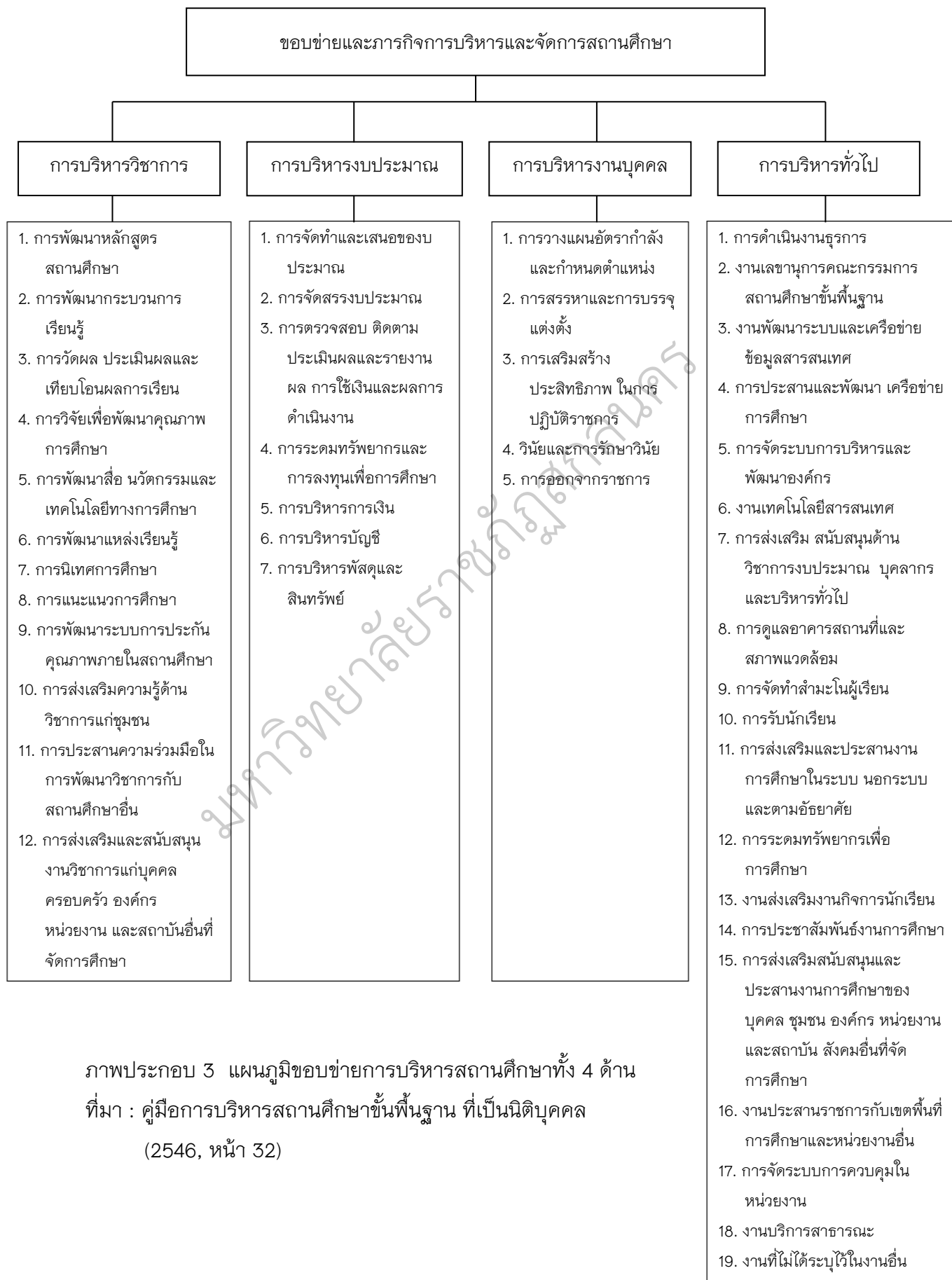
สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อให้การช่วยเหลือแนะนำ และให้ความร่วมมือกับครูในการ

ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

ตอนที่ 3 การบริหารวิชาการในสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัด

การเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาเกิดขึ้นตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 มาตรา 35 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา 34(2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคลการเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาดังกล่าว นอกจากเป็นสถานศึกษา ที่เป็นนิติบุคคล ตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการแล้วยังมีลักษณะนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กฎหมายมหาชน และกฎหมายเอกชน ด้วยเหตุนี้สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลจะต้องมีสิทธิและหน้าที่และมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวทั้งการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป นอกจากนั้นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 65 , 66 และ 70 ยังกำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลมีสิทธิหน้าที่ตามที่กำหนด หรือมีสิทธิหน้าที่เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา เว้นแต่มีสิทธิและหน้าที่ซึ่งโดยสภาพ เป็นไปเฉพาะแก่บุคคลธรรมดาเท่านั้น สถานศึกษานิติบุคคลสามารถเป็นเจ้าของ มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินได้จำหน่ายโอนทรัพย์สินได้ เป็นลูกหนี้ เจ้าหนี้ และเป็นโจทก์ จำเลยได้ด้วย

ดังนั้นการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล จึงมีขอบข่ายและภารกิจของการบริหารทั้งหมด 12 งาน ส่วนขอบข่ายการบริหารงานงบประมาณ บริหารบุคลากรและงานบริหารทั่วไปเป็นงานส่งเสริมที่จะทำให้งานวิชาการสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของคุณภาพการศึกษาดังแสดงขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา ในภาพประกอบ 3

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษาชุมชนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดจน การวัดผลประเมินผลรวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล, 2546, หน้า 33-39)

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้อง กับความต้องการของนักเรียนสถานศึกษาชุมชนและท้องถิ่น เพื่อให้การบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐาน และมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนา ตนเองและการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

1.2 เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจน จัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้อันสนองตามความต้องการของผู้เรียนชุมชนและ ท้องถิ่นโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

1.3 เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา และของบุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นๆ อย่างกว้างขวาง

2. ขอบข่าย/ภารกิจ

2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.3 การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

2.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

- 2.7 การนิเทศการศึกษา
- 2.8 การแนะแนวการศึกษา
- 2.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 2.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 2.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- 2.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กร

หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

3. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

3.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สารระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น

3.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสมนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการการใช้ หลักสูตรให้เหมาะสม

4. นิเทศการใช้หลักสูตร

- 4.1 ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร
  - 4.2 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม
  - 4.3 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
  - 4.4 แนวทางการปฏิบัติ
  - 4.5 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วย
  - 4.6 การเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 4.7 ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและ
- กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่างๆ ให้สมดุลกันปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ประกอบการชุมชนท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

4.8 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตรเช่นนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันหรือแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม

4.9 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

5. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

แนวทางการปฏิบัติ

5.1 กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษา

5.2 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้อง กับมาตรฐานการศึกษาสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม การเรียนรู้

5.3 ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน

5.4 จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นสถานประกอบการและอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

5.5 พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

6. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

6.1 ศึกษาวิเคราะห์วิจัยการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา

6.2 ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

6.3 ประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์วิจัยตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและงานวิชาการกับสถานศึกษาบุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น

7. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

7.1 ศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ

7.2 ส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน

7.3 จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางาน ด้านวิชาการ

7.4 ประสานความร่วมมือในการผลิตจัดหาพัฒนาและการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาบุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น

7.5 การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

8. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

แนวทางการปฏิบัติ

8.1 สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษาชุมชนท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง

8.2 จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครูสถานศึกษาอื่นบุคคลครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

8.3 จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่นบุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้งส่งเสริมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

8.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

9. การนิเทศการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

9.1 จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

9.2 ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษาและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

9.3 ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการ นิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา

9.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายใน สถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

10. การแนะแนวการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

10.1 จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการ และวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน

10.2 ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา

10.3 ติดตามและประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา

10.4 ประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ด้านการแนะแนวศึกษากับสถานศึกษาหรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

12. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

12.1 จัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

12.2 กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐาน การศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวงเป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่

การศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

12.3 วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา

12.4 ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

12.5 ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

12.6 ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

12.7 ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

13. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน

แนวทางการปฏิบัติ

13.1 การศึกษาสำรวจความต้องการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน

13.2 จัดให้ความรู้เสริมสร้างความคิดและเทคโนโลยีทักษะ ทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น

13.3 การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษาและที่จัดโดยบุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

13.4 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัวชุมชนท้องถิ่น

13.5 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่นแนวทางการปฏิบัติ

13.6 ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษาต่างเขตพื้นที่การศึกษา

13.7 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายใน ประเทศและต่างประเทศ

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

14.1 สำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษารวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

14.2 ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและ การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

14.3 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

ตอนที่ 4 การจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด

1. โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1.1 โครงสร้างการบริหารงานส่วนกลาง

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2522 เป็นกรมซึ่งสังกัดในกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีรากฐานมาจาก “กองทุนการศึกษาผู้ใหญ่” ต่อมาเมื่อได้มีการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ในช่วง พ.ศ. 2545 อันเป็นผลให้กระทรวงศึกษาธิการ เป็นพิเศษแตกต่างจากกระทรวงอื่น เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการ มีกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการกระทรวงศึกษาเพื่อบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการเองจึงทำให้โครงสร้างของหน่วยงานภายในกระทรวงศึกษาธิการ

ทั้งระดับส่วนกลางและระดับภูมิภาคมีความเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งรวมไปถึงกรมการศึกษา นอกโรงเรียนด้วยเช่นกันกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการได้ แบ่งส่วนราชการในส่วนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ประกอบด้วยองค์หลักได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้เป็นส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการโดยกำหนดให้มีสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนหรือสำนัก บริหารงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในปัจจุบันเป็นสำนักอยู่ใน สังกัดของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สำนักดังกล่าวมีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาและ รับผิดชอบปฏิบัติราชการภายในสำนักงานและให้มีคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและ ประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทำหน้าที่เป็นองค์การ ให้คำปรึกษาการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนเป็น กรรมการและเลขานุการ ต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 กำหนดให้การบริหารส่วนกลางโดย คณะกรรมการหรือองค์คณะบุคคล กล่าวคือ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและ ประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามกฎหมายว่าด้วย ระเบียบบริหารราชการกระทรวงมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนการส่งเสริม และสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่สอดคล้องแผนการศึกษา แห่งชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กำหนดแนวทางการดำเนินงาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่งเสริมและสนับสนุนการประสานงาน ระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนขึ้นในประเทศและต่างประเทศเพื่อการจัด การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เสนอแนะต่อรัฐมนตรีในการจัดทำและ การพัฒนาระบบการเทียบโอนผลการเรียนจากการเรียนรู้ในการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งปฏิบัติงานอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

นอกจากนั้น พระราชบัญญัติดังกล่าวยังให้อำนาจคณะกรรมการมีหน้าที่ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการภาคีเครือข่ายที่ประกอบด้วยภาคส่วนต่างๆ ของสังคมที่เข้ามามี

ส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอีกด้วย ส่วนสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนเดิมตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2548 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้ปรับเปลี่ยนภารกิจเป็นสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน.” แต่ยังคงกำหนดให้สำนักงานมีสถานะเป็นเพียงสำนักงานที่สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ และยกสถานะให้ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนเป็นเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เรียกโดยย่อว่า “เลขาธิการ กศน.” มีฐานะเป็นอธิบดีและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานและลูกจ้าง และรับผิดชอบงานสำนักงานโดยสำนักงานอื่น อำนาจหน้าที่เป็นหน่วยงานสำนักงาน โดยสำนักงานมีอำนาจหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และรับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการจัดทำข้อเสนอแนะ นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนและมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต่อคณะกรรมการฯ ส่งเสริมสนับสนุนและดำเนินการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ การวิจัยการพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรม การศึกษา บุคลากรและระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่งเสริมเทียบโอนความรู้และประสบการณ์และการเทียบระดับการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุน และประสานงานให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์การอื่นรวมตัวเป็นภาคีเครือข่าย เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสถานีวิทยุโทรทัศนเพื่อการศึกษา วิद्यุชุมชน ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา หอสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและแห่งการเรียนรู้อื่น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่องของประชาชนดำเนินการเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และปฏิบัติงานอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นที่บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กศน. หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

1.2 โครงการสร้างหน่วยงานภายในสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ปัจจุบันเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประกอบด้วย 11 กลุ่มงาน ดังต่อไปนี้

1. หน่วยตรวจสอบภายใน ทำหน้าที่

1.1 ศึกษา วิเคราะห์ ตรวจสอบความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูล และตัวเลขต่างๆ ด้วยเทคนิคหรือวิธีการตรวจสอบที่ยอมรับโดยทั่วไป โดยคำนึงถึงการควบคุมภายในความสำคัญของเรื่องที่ตรวจสอบวัตถุประสงค์ การตรวจสอบและระยะเวลา

1.2 ตรวจสอบการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ

1.3 การบริหารการเงินและบัญชีการบริหารพัสดุและทรัพย์สิน และการบริหารงานด้านอื่นๆ ของทางราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง มติ คณะรัฐมนตรีและนโยบาย

1.4 ตรวจสอบการดูแลทรัพย์สินและการใช้ทรัพยากรทุกประเภทว่าเป็นไปโดยให้มีประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และประหยัด

1.5 ประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณ

1.6 การบริหารการเงินและบัญชี การบริหารพัสดุและทรัพย์สิน และการบริหารงานด้านอื่นๆ ของทางราชการว่าปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และประหยัด

1.7 เสนอแนะวิธีการป้องกันการรั่วไหลหรือการทุจริตเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สินของทางราชการ เสนอแนะวิธีการหรือมาตรการในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการบริหารงบประมาณ การบริหารการเงินและบัญชี การบริหารพัสดุและทรัพย์สิน และการบริหารงานด้านอื่นๆ ของทางราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพและประหยัดยิ่งขึ้น

1.8 ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและคณะกรรมการตรวจสอบหรือคณะกรรมการอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของส่วนราชการบรรลุเป้าหมายและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.9 ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2. สำนักงานเลขานุการ

ทำหน้าที่

2.1 บริหารราชการทั่วไปของสำนักงาน กศน. และงานราชการที่มีได้ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานใดโดยเฉพาะปฏิบัติงานด้านสารบรรณของ สำนักงาน กศน.

2.2 ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดระบบอำนาจการ การประสาน ราชการและเลขานุการของผู้บริหารระดับสูงของสำนักงาน กศน.

2.3 ดำเนินการประชาสัมพันธ์การปฏิบัติราชการ เผยแพร่กิจกรรม ความก้าวหน้าและผลงานของสำนักงาน กศน.

2.4 ดำเนินงานเกี่ยวกับการออกแบบและก่อสร้างปฏิบัติงานร่วมกัน หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

3. กลุ่มการคลัง

ทำหน้าที่

3.1 ศึกษา วิเคราะห์ ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานการเงิน การ บัญชี การพัสดุและสินทรัพย์

3.2 ตรวจสอบประเมินผลและการแก้ไขสภาพปัญหาทางการเงิน บัญชี และการพัสดุ ขอทำความเข้าใจความตกลงกับกรมบัญชีกลาง สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และสำนักงานประมาณ

3.3 จัดทำแนวปฏิบัติในการดำเนินงานด้านการเงิน บัญชี พัสดุ และการบริหารสินทรัพย์ของสำนักงาน กศน. และหน่วยงานในสังกัดที่เป็นหน่วยเบิกจ่ายทุก แห่ง

3.4 จัดทำระบบบัญชีรทางราชการ เอกสาร รายงานทางการเงิน เพื่อควบคุมการดำเนินงานเกี่ยวกับการรายงานฐานะทางการเงิน

3.5 จัดทำและควบคุมระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) การคำนวณ ต้นทุนผลผลิตต่อหน่วย

3.6 ศึกษา วิเคราะห์ เปรียบเทียบ ติดตาม ผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณ เพื่อให้การใช้จ่ายเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงบประมาณของสำนักงาน กศน. ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS)

3.7 จัดทำฐานข้อมูลพัฒนาระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการเงิน บัญชี การพัสดุ และการบริหารสินทรัพย์

3.8 ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับปัญหาสำคัญทางการเงิน บัญชี การพัสดุ และการบริหารสินทรัพย์

3.9 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการเงิน บัญชี การพัสดุและบริหารสินทรัพย์แก่หน่วยงานต่างๆ

3.10 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้มอบหมาย

4. กลุ่มการเจ้าหน้าที่ ทำหน้าที่

4.1 ศึกษา วิเคราะห์ ประสานงาน การจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการ จัดทำรายละเอียดตัวชี้วัด ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ดำเนินการเกี่ยวกับนวัตกรรม การบริหารจัดการภาครัฐ การพัฒนาระบบงาน และการพัฒนาโครงสร้างของส่วนราชการและสถานศึกษา

4.2 ศึกษา วิเคราะห์ วางแผนอัตรากำลังจัดทำกรอบอัตรากำลังข้าราชการ พนักงานราชการ การกำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือน การปรับปรุง การกำหนดตำแหน่ง การปรับอัตราเงินเดือนให้ได้รับตามคุณวุฒิ การมีหรือเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

4.3 ศึกษา วิเคราะห์ พัฒนาการดำเนินการเกี่ยวกับการสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ การเลื่อนตำแหน่ง การย้าย การโอน การรักษาราชการแทน การรักษาการในตำแหน่ง การลาออกจากราชการ เป็นฝ่าย เลขาธิการในการประชุมคณะกรรมการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เช่น อ.ก.ค.ศ. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการดำเนินงานทะเบียนประวัติ การจัดทำฐานข้อมูลบุคลากร

4.4 การให้บริการข้อมูลสารสนเทศการบริหารงานบุคคล การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การเกษียณอายุราชการ การออกจากราชการก่อนกำหนด กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับลูกจ้างประจำ

4.5 การจัดทำบัญชีถือจ่าย การศึกษาวิเคราะห์ การประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าตอบแทนพิเศษนอกเหนือจากเงินเดือนแล

เงินประจำตำแหน่ง การจัดสรรเงินรางวัลประจำปีตามผลการประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของงาน

4.6 ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแผนพัฒนาบุคลากร จัดทำหลักสูตรและ ดำเนินการพัฒนาบุคลากร การฝึกอบรม ศึกษาดูงาน การลาศึกษาต่อ การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการพัฒนาบุคลากร จัดทำฐานข้อมูลการพัฒนาบุคลากร ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการ แก่บุคลากร ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการแก่บุคลากร การคัดเลือกบุคลากรเพื่อยกย่องประกาศเกียรติคุณ การประสานงานเรื่อง ใบประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา

4.7 ดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมาย ระบบงานนิติกรรมสัญญา งานคดี การพัฒนาวินัย การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ การเลือกตั้งผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และการเลือกตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในองค์คณะบุคคลเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการพลเรือนสามัญ

4.8 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยด้านการส่งเสริมสร้างจริยธรรม และ ป้องกันการทุจริต ดำเนินการพัฒนามาตรฐานทางจริยธรรม เสริมสร้างเครือข่าย จริยธรรม ให้คำปรึกษา แนะนำ เสนอความเห็น ฝึกอบรมด้านการพัฒนาจริยธรรม การป้องกันการทุจริต พัฒนารูปแบบการส่งเสริมสร้างจริยธรรมและการป้องกันการทุจริต และผลิตสื่อ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร วรรณคดีส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและป้องกันการทุจริต

5. กลุ่มแผนงาน

ทำหน้าที่

5.1 จัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน และจุดเน้นการดำเนินงานการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่สอดคล้องกับ แผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และนโยบาย กระทรวงศึกษาธิการ

5.2 ดำเนินการจัดตั้ง จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามแผนและจุดเน้นการดำเนินงานการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

5.3 ติดตามและประเมินผลการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของหน่วยงาน สถานศึกษา และภาคีเครือข่ายที่มีส่วน

ร่วมตามแผนงบประมาณ แผนปฏิบัติการประจำปี และโครงการที่เป็นจุดเน้น
การดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

5.4 ดำเนินการจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลสถิติและสารสนเทศเพื่อ
พัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในรูปแบบรายงานผล
การดำเนินงานและเอกสารทางวิชาการในรูปแบบอื่นๆ รวมทั้งการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต

5.5 จัดทำยุทธศาสตร์และแผนความร่วมมือเพื่อสร้างภาคีเครือข่าย
ความร่วมมือในการพัฒนาทางวิชาการ การพัฒนาบุคลากร และการใช้ทรัพยากรทาง
การศึกษาในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยใน
ระดับสากล

5.6 พัฒนาระบบเครือข่ายและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
และการพัฒนาทั้งงานฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และพัฒนาบุคลากร ตลอดจนงบประมาณ
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานด้านการศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของหน่วยงานสถานศึกษาหรือภาคีเครือข่าย และผู้ที่
เกี่ยวข้อง ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้

5.7 พัฒนาระบบและบริหารจัดการฐานข้อมูลทางการศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของหน่วยงานสถานศึกษา และภาคีเครือข่ายเพื่อบริหาร
จัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

5.8 ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริม
สนับสนุน และประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และ
คณะอนุกรรมการภาคีเครือข่าย

5.9 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น
ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

6. กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน

ทำหน้าที่

6.1 ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานทั้งสายสามัญและอาชีวฯ หลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือและหลักสูตรอื่นๆ ที่
เกี่ยวข้อง พัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต การวัดและประเมินผล การ
เทียบโอนผลการเรียน จัดทำคู่มือการบริหารหลักสูตร แนวทางการทำหลักสูตร
สถานศึกษาและเอกสารอื่นๆ และผู้เกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรไปใช้จัดการศึกษา

6.2 ดำเนินการพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตร การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งสายสามัญและอาชีว หลักสูตรส่งเสริม การรู้หนังสือ และหลักสูตรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาหรือภาคี เครือข่าย และผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจทักษะ และเจตคติในการจัดกระบวนการ เรียนรู้หลักสูตร

6.3 ดำเนินการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ตรวจสอบคุณภาพสื่อการ เรียนรู้ของสำนักพิมพ์เอกชนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งสายสามัญและอาชีว รวมทั้งพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือ และหลักสูตรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมให้สถานศึกษา และภาคีเครือข่าย มีความรู้ความเข้าใจ และมี ทักษะในการผลิตสื่อการเรียนรู้

6.4 ดำเนินการพัฒนาระบบเทียบระดับการศึกษา พัฒนาคู่มือการ ดำเนินงานโปรแกรมงานทะเบียน และส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานเทียบระดับ การศึกษาของสถานศึกษา

6.5 ดำเนินการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตาม หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรส่งเสริมการรู้หนังสือ การเทียบระดับการศึกษา ประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ และพัฒนา ระบบคลังข้อสอบ ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรของสถานศึกษาหรือภาคีเครือข่าย และ ผู้เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้

6.6 ดำเนินการพัฒนามาตรฐานการศึกษานอกระบบ ส่งเสริม สนับสนุนการวางระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และรายงานผลการดำเนินงาน ตลอดจนประสานเพื่อให้สถานศึกษาได้รับการรับรองคุณภาพ

6.7 ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย กำกับ ติดตาม ประเมินผล หลักสูตร สื่อการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้การเทียบระดับการศึกษา การวัดและ ประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษา

6.8 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

7. กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ

ทำหน้าที่

7.1 ส่งเสริม และพัฒนาการบริการและการดำเนินงานของหน่วยงาน และสถานศึกษา

7.2 ส่งเสริม และพัฒนาการจัดการศึกษาในชุมชนในรูปแบบ กศน. ตำบล และศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

7.3 ส่งเสริม และพัฒนาการจัดการศึกษาร่วมภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

7.4 ส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินกิจการนักศึกษา องค์การนักศึกษา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต

7.5 ส่งเสริม และพัฒนาการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการอันเนื่องด้วยพระราชวงศ์ การจัดการศึกษาในพื้นที่เพื่อความมั่นคง และโครงการความร่วมมือกับต่างประเทศ

7.6 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงาน อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

8. ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา

ทำหน้าที่

8.1 ดำเนินการจัด ผลิต พัฒนาและเผยแพร่เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัยและมีคุณภาพในรูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา รายการโทรทัศน์ เพื่อการศึกษา สื่อมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา และสื่อรูปแบบอื่นๆ เพื่อสนองตอบความต้องการทางการศึกษาตลอดชีวิต

8.2 บริหารจัดการสถานวิทยุการศึกษา สถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการให้บริการสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทั้งสื่อ Online และ Offline ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับการวิจัย การพัฒนา การผลิต การใช้ และเผยแพร่เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

8.3 ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเครือข่ายการผลิต พัฒนา และเผยแพร่เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่นส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต

8.4 พัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิตและการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มี คุณภาพและประสิทธิภาพ

8.5 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย

9. ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ทำหน้าที่

9.1 เป็นแหล่งบริการความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ธรรมชาติ วิทยา เสริมการเรียนการสอน วิทยาศาสตร์ ด้วยกระบวนการเรียนรู้รูปแบบพิพธิภัณฑ์ การศึกษา เพื่อสร้างความตระหนักและจิตสำนึกเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ สิ่งแวดล้อมแก่สังคม

9.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ธรรมชาติวิทยา สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์สุขภาพดาราศาสตร์และอวกาศแก่นักเรียน นักศึกษาและประชาชนทั่วไป ในรูปแบบของการจัดนิทรรศการ กิจกรรมการศึกษาและสื่อ การเรียนรู้แบบอื่นๆ

9.3 ศึกษา วิจัย พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษาด้านวิชาการวิทยาศาสตร์ และร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

9.4 ปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงาน อื่นที่เกี่ยวข้อง

10. หน่วยศึกษานิเทศก์

ทำหน้าที่

10.1 นิเทศ ติดตามผล ประเมินผล และรายงานผลการจัดการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษา หน่วยงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย และภาคีเครือข่าย

10.2 พัฒนาระบบสารสนเทศการนิเทศการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อนำเสนอข้อมูลทางวิชาการของสถานศึกษา หน่วยงานและภาคี เครือข่ายอย่างเป็นองค์รวมต่อสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย

10.3 พัฒนาระบบนิเทศการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

10.4 ส่งเสริม สนับสนุน และให้คำแนะนำการนิเทศและด้านวิชาการให้แก่สถานศึกษา หน่วยงาน และภาคีเครือข่าย

10.5 วิจัยและพัฒนานวัตกรรมการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

10.6 พัฒนาศักยภาพนิเทศ ทั้งด้านสาระความรู้และสมรรถนะที่ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษา หน่วยงานและภาคีเครือข่าย

10.7 ประสานงานและจัดระบบสนับสนุนเพื่อให้เกิดการนิเทศการศึกษาของสำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและกรุงเทพมหานคร

11. สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาค
ทำหน้าที่

11.1 จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประเภทการศึกษาต่อเนื่องให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของกลุ่มเป้าหมายและประชาชนในภูมิภาค

11.2 วิจัยและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่สอดคล้องกับบริบทของภาค

11.3 ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ หลักสูตร สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษา บุคลากรและระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยแก่สถานศึกษาในภูมิภาคและภาคีเครือข่ายปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

11.4 ระบบการบริหารหน่วยงานในส่วนภูมิภาคและวิธีการจัดการศึกษาโครงสร้างการบริหารหน่วยงาน การศึกษาและสถานศึกษาในส่วนภูมิภาค

1.3 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

กำหนดให้ระบบการบริหารในภูมิภาคนั้นเป็นการบริหารโดยคณะกรรมการหรือองค์การคณะบุคคล กล่าวคือ กำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร/จังหวัดทุกจังหวัด กรุงเทพมหานคร มีคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ให้คำปรึกษาและร่วมมือในการพัฒนาจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกับภาคีเครือข่าย ส่งเสริมและสนับสนุนภาคีเครือข่ายเพื่อจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานที่คณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงกำหนด ติดตามการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษา และหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนด และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของประเทศ รวมทั้งความต้องการเพื่อการพัฒนาของท้องถิ่นปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย ซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน. กทม.” เป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงาน และเป็นหน่วยงานการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการและมีอำนาจหน้าที่บริหารจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในกรุงเทพมหานคร และมีอำนาจหน้าที่บริหารการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในกรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอื่น ให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน. จังหวัด” เป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงาน และเป็นหน่วยงานการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและมีอำนาจหน้าที่บริหารจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภายในจังหวัด โดย

มีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัด สำนักงาน กศน. กทม. หรือสำนักงาน กศน. จังหวัด รวมทั้งเป็นผู้บังคับบัญชาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของหน่วยดังกล่าว ปัจจุบันสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำนวนทั้งสิ้น 77 แห่ง โดยจำแนกเป็น

1.4 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.)

หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในสังกัด ประกอบด้วย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 แห่ง และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด จำนวน 76 แห่ง ส่วนกรณีสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน และจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ร่วมกับภาคีเครือข่าย ได้แก่ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่น รวมทั้งสถานศึกษาอื่นที่ได้สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีส่วนร่วมหรือมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยที่การดำเนินงานของสถานศึกษาดังกล่าว อาจจัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นหน่วยจัดกิจกรรมและสร้างกระบวนการเรียนรู้ชุมชนก็ได้ โดยสถานศึกษานั้นจะมีคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ เห็นชอบแผนการจัดการศึกษา และติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ปัจจุบันมีสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 963 แห่ง สถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีบทบาทภาระหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1.4.1 สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานครจำนวน 1 แห่ง

มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1) จัดการศึกษาทางไกลหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 2) จัดการศึกษานอกระบบประเภทการศึกษาต่อเนื่องที่ต้องใช้ทักษะเทคนิค ความชำนาญการเป็นพิเศษ
- 3) จัดการศึกษานอกระบบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
- 4) จัดการศึกษานอกระบบสำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษที่มีวิธีการจัดการศึกษาเป็นพิเศษเช่น ผู้สูงอายุ คนพิการ เด็กด้อยโอกาส สตรีกลุ่มเสี่ยง เป็นต้น
- 5) วิจัย และพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่สอดคล้องกับบริบทของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่รับผิดชอบ
- 6) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ หลักสูตร สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษา บุคลากร และระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยแก่สถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และภาคีเครือข่าย
- 7) เป็นศูนย์ประเมินความรู้ ประสิทธิภาพในเขตกรุงเทพมหานคร ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

1.4.2 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง)

จำนวน 1 แห่ง

มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) ฝึกอบรมวิชาชีพศิลปะไทยโบราณช่างสิบหมู่ และศิลปวัฒนธรรมไทยแก่ประชาชนทั่วไป
- 2) จัดนิทรรศการงานศิลปะไทยโบราณในรูปแบบนิทรรศการถาวร และนิทรรศการเคลื่อนที่เพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย
- 3) ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน การจัดฝึกอบรมวิชาชีพศิลปะไทยโบราณ ช่างสิบหมู่ และศิลปวัฒนธรรมไทย กับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน
- 4) พัฒนาหลักสูตร สื่อ กระบวนการเรียนรู้ บุคลากรด้านวิชาชีพศิลปะไทยโบราณ และศิลปวัฒนธรรมไทย
- 5) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนา เผยแพร่เพื่ออนุรักษ์ศิลปะไทยโบราณ และศิลปวัฒนธรรมไทยให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ
- 6) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

1.4.5 ศูนย์ฝึกวิชาชีพจังหวัดกาญจนบุรี “สามสงฆ์ทรงคุณ”

จำนวน 1 แห่ง

มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) จัดการศึกษาและฝึกอบรมด้านอาชีพให้สอดคล้องกับปัญหาความจำเป็น ความต้องการของประชาชนบริเวณชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี โดยมุ่งเน้นให้เกิดการสร้างอาชีพ สร้างรายได้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ส่งเสริมสนับสนุนการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และการเมือง
- 2) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาด้านอาชีพร่วมกับภาคีเครือข่ายและเผยแพร่ในโครงการพระราชดำริในพื้นที่บริเวณชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี
- 3) เป็นศูนย์สาธิต ทดลอง วิจัย เป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาการศึกษาด้านอาชีพและสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนบริเวณชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี
- 4) พัฒนาบุคลากร พัฒนาหลักสูตร สื่อ รูปแบบการเรียนการสอนด้านอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
- 5) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

1.4.6 ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา จำนวน 12 แห่ง

มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) จัดและให้บริการการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมแก่นักเรียน นักศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนและประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบ
- 2) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนารูปแบบกิจกรรม หลักสูตร สื่อ และกระบวนการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม อาทิ ธรรมชาติวิทยา เทคโนโลยีที่เหมาะสม ดาราศาสตร์
- 3) เผยแพร่และบริการรูปแบบกิจกรรมหลักสูตร สื่อ และกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม
- 4) พัฒนาครูอาจารย์วิทยากร และบุคลากรทางด้านการศึกษา ผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม
- 5) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

1.4.7 ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษารังสิต จำนวน 1 แห่ง

มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) จัดและให้บริการการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ สิ่งแวดล้อมแก่นักเรียน นักศึกษา ทั้งในและนอกระบบโรงเรียนและประชาชนทั่วประเทศ
- 2) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนารูปแบบกิจกรรม หลักสูตร สื่อ และกระบวนการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม อาทิ ดาราศาสตร์ ธรรมชาติวิทยา เทคโนโลยีที่เหมาะสม
- 3) เผยแพร่และบริการรูปแบบกิจกรรมหลักสูตร สื่อ และกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม
- 4) พัฒนาครูอาจารย์วิทยากร และบุคลากรทางการศึกษา ผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม
- 5) ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม
- 6) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

1.4.8 ศูนย์วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมเพื่อการศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

จำนวน 1 แห่ง

มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) เป็นแหล่งเรียนรู้ตามอัครยาชัยด้านวิทยาศาสตร์วัฒนธรรม โดยเน้นการจัดสภาพแหล่งเรียนรู้ด้วยสื่อด้านวิทยาศาสตร์ นวัตกรรมสมัยใหม่ และวัฒนธรรมภาคอีสาน
- 2) จัดกิจกรรมการศึกษาบูรณาการด้านวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม สนับสนุนการเรียนรู้ พัฒนาทักษะกระบวนการคิดทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็ก เยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป
- 3) เป็นแหล่งกลางในการค้นคว้า วิจัย พัฒนา สาธิต ส่งเสริมและเผยแพร่การปฏิบัติการด้านวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนา และส่งเสริมให้เกิดการประดิษฐ์ คิดค้นที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม รวมทั้งให้รู้จักใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ

4) ฝึกอบรมปฏิบัติการให้ความรู้แก่ ครู อาจารย์ เพื่อเพิ่มทักษะเทคนิคการใช้ การผลิตสื่อสร้างสรรค์ นวัตกรรมการศึกษาประกอบการเรียนการสอน ด้านวิทยาศาสตร์และด้านวัฒนธรรม

5) ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานกับหน่วยงานเครือข่ายในการจัดและให้บริการการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแก่กลุ่มเป้าหมาย

6) เผยแพร่และให้บริการข้อมูล ข่าวสาร สื่อ และรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแก่หน่วยงานเครือข่ายและบุคคลทั่วไป

7) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

1.4.9 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

กลุ่มเป้าหมายพิเศษ จำนวน 1 แห่ง

มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1) จัดทำแผนแม่บททางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษที่มีวิธีการจัดการศึกษาเป็นพิเศษ เช่น ผู้สูงอายุ คนพิการ เด็กด้อยโอกาส คนไทยในต่างประเทศ และกลุ่มเป้าหมายตามนโยบายเร่งด่วน เป็นต้น

2) จัด ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงาน การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

3) จัดมาตรฐานการศึกษานอกระบบสำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

4) พัฒนาหลักสูตร รูปแบบ สื่อ กระบวนการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

5) พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

6) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

1.4.10 สถาบันการศึกษาทางไกล จำนวน 1 แห่ง

มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1) จัดการศึกษาทางไกลในหลักสูตรการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่อง

- 2) พัฒนาหลักสูตร สื่อ รูปแบบ กระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล การเทียบโอนความรู้และยอมรับประสบการณ์
- 3) จัดทำ ผลิตภัณฑ์ เผยแพร่ สื่อ เทคโนโลยี เพื่อให้บริการการศึกษาทางไกล
- 4) พัฒนาระบบการบริการ การบูรณาการและพัฒนาบุคลากรเพื่อให้การดำเนินงานการศึกษาทางไกลมีคุณภาพ มาตรฐาน และมีประสิทธิภาพ
- 5) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการดำเนินงานการศึกษาทางไกลร่วมกับภาคีเครือข่าย
- 6) วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาทางไกล ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

7) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

1.4.11 สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ จำนวน 1 แห่ง

มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการและรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น โปรแกรมการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต โปรแกรมการทัศนศึกษาเพื่อการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น

2) บริการรับรองความรู้และประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้

3) ให้บริการและเผยแพร่สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้

4) ถ่ายทอดและฝึกอบรมแนวทางการจัดการเรียนรู้

5) วิจัยและพัฒนากระบวนการ รูปแบบและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

การเรียนรู้

6) ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายการจัดการเรียนรู้

7) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้

8) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

1.4.12 สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร จำนวน 1 แห่ง

มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) จัดบริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับประชาชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

- 2) ฝึกอบรมและพัฒนาสมรรถภาพการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับบุคคลภาคีรัฐ เอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- 3) วิจัย พัฒนารูปแบบกระบวนการจัดการศึกษา การฝึกอบรม และการพัฒนาบุคลากร
- 4) ส่งเสริมการให้บริการข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชน ด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม
- 5) ส่งเสริม ประสานงาน การทำงานร่วมกันกับภาคีเครือข่าย
- 6) รวบรวม เผยแพร่พระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้านการศึกษา ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
- 7) ปฏิบัติงานอื่นๆตามที่ได้รับมอบหมาย

1.4.13 อุทยานวิทยาศาสตร์พระจอมเกล้า ณ หว้ากอ จังหวัด

ประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 1 แห่ง

มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) ปลุกฝังความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและความภาคภูมิใจในพระอัจฉริยภาพแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย ที่ได้ทรงบุกเบิกงานด้านดาราศาสตร์และวิทยาศาสตร์ไทย
- 2) จัดและให้บริการการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมแก่นักเรียน นักศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนและประชาชนทั่วประเทศ
- 3) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนารูปแบบกิจกรรม หลักสูตร สื่อ และกระบวนการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม อาทิ วิทยาศาสตร์ทางทะเล ดาราศาสตร์ เทคโนโลยีที่เหมาะสม
- 4) เผยแพร่และบริการรูปแบบกิจกรรมหลักสูตร สื่อ และกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม
- 5) พัฒนาครุอาจารย์วิทยากร และบุคลากรทางด้านการศึกษา ผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม
- 6) ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

7) ส่งเสริมและพัฒนาอุทยานวิทยาศาสตร์พระจอมเกล้า ณ หวากอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

1.4.14 สถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด/กรุงเทพมหานคร

ศูนย์ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จำนวน 878 แห่ง

อำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยส่งเสริม สนับสนุน และประสานภาคีเครือข่าย เพื่อการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 2) ดำเนินการตามนโยบายพิเศษของรัฐบาลและงานเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ
- 3) จัด ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการจัดการศึกษาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 4) จัด ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาแห่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 5) วิจัยและพัฒนาคุณภาพหลักสูตร สื่อ กระบวนการเรียนรู้ และมาตรฐานศึกษานอกระบบ
- 6) ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์
- 7) กำกับ ดูแล ตรวจสอบ นิเทศภายใน ติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 8) พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 9) ระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 10) ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด
- 11) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

1.4.15 ศูนย์ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต
จำนวน 50 แห่ง

มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 2) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานภาคีเครือข่ายเพื่อการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 3) ดำเนินการตามนโยบายพิเศษของรัฐบาลและงานเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ
- 4) จัด ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการจัดการศึกษาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 5) จัด ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาแห่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 6) วิจัยและพัฒนาคุณภาพหลักสูตร สื่อ กระบวนการเรียนรู้ และมาตรฐานศึกษานอกระบบ
- 7) ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์
- 8) กำกับ ดูแล ตรวจสอบ นิเทศภายใน ติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 9) พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 10) ระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 11) ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด
- 12) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ตอนที่ 5 การวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research)

การวิจัยเชิงนโยบายเป็นกระบวนการศึกษาปัญหาพื้นฐานทางสังคมเพื่อให้ได้ข้อเสนอเชิงนโยบาย ที่เน้นการปฏิบัติที่เป็นไปได้เช่นปัญหาเกี่ยวกับโภชนาการปัญหาความยากจนปัญหาเงินเพื่อหรือปัญหาการขาดประสิทธิภาพในการบริหารองค์การ เป็นต้น ด้วยกระบวนการวิจัยที่จะทำให้ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายได้รับการพัฒนาขึ้นและมีการสื่อสารข้อเสนอเหล่านั้นต่อผู้กำหนดนโยบาย (วิโรจน์ สารรัตน์, 2548, หน้า 34-35) ได้เสนอวิธีการที่ใช้ในการเตรียมการวิจัยเชิงนโยบายไว้ 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เลือกรูปแบบสังคมในการเตรียมตัววิจัยเชิงนโยบายนั้นนักวิจัยเริ่มต้นจากปัญหาทางสังคมที่ชัดเจนไม่คลุมเครือเช่นการวางแผนและการควบคุมการวางแผนชุมชนเมืองการป้องกันสงครามคุณภาพชีวิตมวลชนและการดำรงหลักประชาธิปไตยในชีวิตสมัยใหม่

ขั้นตอนที่ 2 จำแนกประเด็นที่สำคัญเมื่อเลือกศึกษาวิจัยปัญหาสังคม สิ่งสำคัญคือต้องแยกแยะเป็นประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันอย่างชัดเจนและทำความเข้าใจอย่างละเอียดตัวอย่างเช่นการป้องกันการทำสงครามอย่างน้อยที่สุดต้องจำแนกเรื่องนโยบายจะต้องเกี่ยวข้องกับการทำสงครามอาวุธที่เป็นยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศการค้ากับต่างประเทศการวิจัยและพัฒนาอาวุธสภาพเศรษฐกิจภายในประเทศและต่างประเทศ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ประวัติศาสตร์กฎหมายเชิงนโยบายสามารถติดตามนโยบายได้จากการเข้ารับตำแหน่งของบุคคลที่สำคัญการพิจารณาจากกฎหมายที่ผ่านสภานิติบัญญัติและนักวิจัยอาจจะต้องแสวงหาแหล่งข้อมูลอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ประกอบการวิจัยจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องที่สำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาสังคมที่เกิดจากการร่างกฎหมายในอดีตที่ผ่านมา บทวิเคราะห์การเมืองของนักวิทยาศาสตร์การเมืองงานเขียนของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเมืองสุนทรพจน์ของผู้เชี่ยวชาญทางการเมือง

ขั้นตอนที่ 4 ติดตามกระบวนการวิจัยถือเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดมีงานวิจัยในอดีตหรือการวิจัยในปัจจุบันอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับการงานวิจัยเชิงนโยบายที่จะทำการติดตามงานวิจัยที่ผ่านมาหรืองานวิจัยในปัจจุบันจะช่วยให้เห็นนักวิจัยสามารถมองเห็น

1) องค์การ (ผู้มีส่วนได้เสียและนักวิจัย) ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย 2) ประโยชน์ของงานวิจัยที่

ผ่านมา 3) ผู้ตัดสินใจหลักและผู้ใช้งานวิจัย 4) ความคล้ายคลึงกันของงานวิจัยปัจจุบันที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 5 จัดแผนผังองค์กรเพื่อการตัดสินใจแผนผังนี้จะอธิบายโครงสร้างตำแหน่งหน้าที่สายบังคับบัญชาและกระบวนการตัดสินใจภายในองค์กรข้อมูลนี้จะช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีในกระบวนการตัดสินใจในนโยบายที่ได้เลือกไว้

ขั้นตอนที่ 6 ร่างรูปแบบกระบวนการตัดสินใจข้อมูลที่รวบรวมได้มีหลายลักษณะและข้อมูลเหล่านี้จะประกอบไปด้วยช่องทางในการสื่อสารผ่านร่างรูปแบบกระบวนการตัดสินใจการวิพากษ์วิจารณ์เมื่อข้อมูลผ่านแต่ละหน่วยมีการแก้ไขปัญหาในอนาคตผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการตัดสินใจและโครงสร้างเชิงอำนาจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้กำหนดนโยบายจะต้องกำหนดขอบเขตของหน่วยงานในท้องถิ่นผู้บริหารงานสังคมจนถึงระดับชาติ

ขั้นตอนที่ 7 สัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเมื่อกำหนดรูปแบบกระบวนการตัดสินใจแล้วจะต้องสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเนื่องจากกระบวนการกำหนดนโยบายเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายคนเป็นเรื่องยากที่จะสัมภาษณ์ทุกคน ดังนั้นการสัมภาษณ์จำเป็นต้องกำหนดจำนวนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเช่นอาจจะเลือกจากผู้ที่เกี่ยวข้องเชิงอำนาจหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์โดยตรงเช่นเจ้าหน้าที่งบประมาณเป็นผู้ให้ข้อมูลเรื่องงบประมาณผู้มีส่วนได้เสียที่มีความคิดเห็นที่รุนแรงมีอิทธิพลหากมีคณะกรรมการตรวจสอบภาคประชาชนผู้มีส่วนได้เสียจะต้องมีคณะกรรมการด้วยการสัมภาษณ์ อาจจะทำเป็นแบบทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้อาจจะสัมภาษณ์ด้วยตนเองหรือทางโทรศัพท์ก็ได้การสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับประเด็นต่างๆ เช่น 1) การปรับปรุงร่างรูปแบบกระบวนการตัดสินใจ 2) กำหนดความหมายค่านิยมและใช้ประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียในเรื่องปัญหาสังคม 3) การเปิดใจของผู้มีส่วนได้เสียต่อทิศทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาสังคม 4) วิธีการที่ผู้มีส่วนได้เสียคาดว่าจะใช้ประโยชน์จากงานวิจัยปัญหาสังคมและ 5) ความสามารถในการยอมรับและความสามารถในการใช้ประโยชน์ในคำแนะนำหลายรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 8 สังเคราะห์ข้อมูลจาก 7 ขั้นตอนที่ผ่านมาแล้วและต้องตอบคำถามต่อไปนี้คือ 1) ใครเป็นผู้ใช้ประโยชน์ใครเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจมากที่สุดมีอำนาจเพียงพอที่จะตัดสินใจหรือไม่ผลที่คาดว่าจะได้รับหลังจากเสร็จสิ้นการศึกษาและนำไปใช้ประโยชน์ได้เพียงพอหรือไม่ 2) สิ่งแวดล้อมเชิงสังคมการเมืองที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

มากนักย่อยอย่างไรในเรื่องอะไรบ้าง 3) มีทรัพยากรอะไรบ้างที่จำเป็นต่อการศึกษาวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ได้แหล่งข้อมูลเพียงพอ หรือไม่

นอกจากนั้น วิโรจน์ สารรัตน์ (2548, หน้า 35-41) กล่าวถึงขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยในเชิงนโยบายที่สำคัญมี 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนเตรียมการ (Preparation)

เป็นขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพในอดีตและปัจจุบันของบริบทนโยบายในปัญหาที่ศึกษาโดยทั่วไปจะให้ความสำคัญในประเด็นต่างๆ ดังนี้ คือ 1) บริบทการกำหนดนโยบายในปัญหาที่ศึกษาทั้งในอดีต ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตรวมถึงกลไกเชิงนโยบายที่นโยบายไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผล 2) นิยามข้อตกลงเบื้องต้นและค่านิยมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อปัญหาที่ศึกษาว่าเป็นอย่างไรเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยเห็นว่าเป็นปัญหาหรือไม่เป็นปัญหาเห็นตรงกันหรือแตกต่างกันความเชื่อในสาเหตุหรือแนวทางแก้ไขอย่างไร 3) ประเภทของข้อเสนอแนะที่เป็นไปได้เกี่ยวกับปัญหาที่ศึกษาอย่างไรที่จะเป็นที่ยอมรับอย่างไรที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับประเด็นการเปลี่ยนแปลงมีประเด็นที่เป็นข้อชี้แนะการให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในลักษณะที่เป็นเส้นต่อเนื่องระหว่างข้อเสนอแนะเพื่อการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป (Incremental Change) ไปถึงข้อเสนอแนะเพื่อการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นใหม่ (Fundamental Change) และอาจมีข้อเสนอแนะแบบผสม (Mixed Scanning) ที่ให้ข้อเสนอแนะให้เกิดสิ่งใหม่จากการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่มีอยู่เดิม 4) ทรัพยากรที่ต้องการและจำเป็นสำหรับการวิจัยทั้งด้านการเงินสิ่งอำนวยความสะดวกบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์

2. ขั้นตอนกำหนดกรอบแนวคิด (Conceptualizing)

เป็นขั้นตอนการดำเนินงานในกิจกรรมหลัก คือ 1) พัฒนาตัวแบบเบื้องต้นของปัญหาที่ศึกษา (Developing a Preliminary Model of the Social Problem) เป็นการวิเคราะห์ถึงนิยามของปัญหาสาเหตุของปัญหาสร้างตัวแบบกำหนดค่านิยมและข้อตกลงเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การกำหนดคำถามการวิจัยซึ่งจะอาศัยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในระยะเตรียมการและจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (Literature Review) 2) กำหนดคำถามการวิจัย (Formulating Specific Research Questions) ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนระเบียบวิธีวิจัยที่จะใช้และการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ โดยมีข้อควรคำนึงดังนี้คือ 1) กำหนดว่าผลที่คาดหวังจากการวิจัยคืออะไรเป็นไปในรูปแบบใดเกี่ยวข้องกับกำหนดนโยบายในระดับสูงหรือต่ำ 2) กำหนดประเด็นของปัญหาที่ศึกษาซึ่งควรคำนึงถึงความเป็น

พหุมิติกำหนดตัวแปรที่สามารถจัดกระทำเพื่อการเปลี่ยนแปลงได้โดยพิจารณาจากผลที่คาดหวังและประเด็นของปัญหาที่กำหนด 3) กำหนดคำถามการวิจัยขึ้นจากตัวแปรที่กำหนดที่จะนำไปสู่ผลที่คาดหวังจากประเด็นปัญหาที่กำหนดซึ่งในการกำหนดความหมายการวิจัยมีเกณฑ์ที่ควรคำนึงถึงดังนี้ควรสะท้อนให้เห็นถึงประเด็นของปัญหาสามารถศึกษาหาคำตอบได้เหมาะสมกับเวลาที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจนโยบายทั้งในปัจจุบันและอนาคตเป็นผลจากการสังเคราะห์หลากหลายมุมมองสะท้อนให้เห็นถึงผลการวิจัยที่เป็นไปอย่างครอบคลุมและบูรณาการและควรแสดงถึงนัยเชิงนโยบาย โดยกำหนดประเด็นในลักษณะที่จะช่วยให้ผู้ตัดสินใจใช้ในการแก้ปัญหาได้ 3) เลือกผู้ทำวิจัย (Selecting Research Investigators) มีข้อควรคำนึงดังนี้ 1) การศึกษาเป็นทีมหรือเดี่ยว หากเป็นเรื่องใหญ่มีผลกระทบมาก ควรศึกษาเป็นทีมและควรคำนึงถึงหลักการสหวิทยาการ 2) การเลือกภูมิหลังของผู้วิจัย โดยเฉพาะภูมิหลังในเชิงวิชาการ 3) ที่ปรึกษาในการวิจัย ซึ่งอาจเป็นทีมที่ปรึกษาหรือเป็นคณะกรรมการอำนวยการ

3. ขั้นตอนการวิเคราะห์เชิงเทคนิค (Technical Analysis)

เป็นการตรวจสอบถึงปัจจัยที่อาจเป็นสาเหตุของปัญหาโดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 การนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการของตัวแปร (Operation Aviation of Variables) เป็นการกำหนดนโยบาย นิยามตัวแปรที่สามารถจัดกระทำเพื่อการเปลี่ยนแปลงได้

3.2 การออกแบบระเบียบวิธีวิจัย (Design of Study Methodology) เนื่องจากการวิจัยเชิงนโยบายมุ่งเน้นหาข้อเสนอเพื่อการตัดสินใจนโยบาย มากกว่าเหตุผลในเชิงวิชาการ ดังนั้น จึงสามารถดัดแปลง (Adapting) ผสม (Combining) หรือปรับ (Improvising) ให้มีความเหมาะสม ดังเช่น 1) การสังเคราะห์ประเด็น (Focus Design Thesis) จากข้อมูลหลายแห่ง จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรึกษาหารือ ผู้วิจัยที่มีประสบการณ์มาก่อน และสิ่งพิมพ์ต่างๆ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Analysis) จากฐานข้อมูลต่างๆ ในประเด็นที่ศึกษา 3) การทดลองภาคสนาม (Field Experiments) ซึ่งอาจเป็นการทดลองโดยใช้หลักการสุ่ม (Randomized Field Experiment) หรือแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experiment) 4) วิธีการเชิงคุณภาพ (Quality Active Methods) อาจเป็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) 5) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)

6) การสำรวจ (Survey) จากกลุ่มตัวอย่างของประชากร 7) กรณีศึกษา (Case Study) สามารถเก็บข้อมูลได้ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ 8) การวิเคราะห์ต้นทุน-กำไรและต้นทุนประสิทธิผล (Cost Benefit and Cost-effectiveness Analysis)

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล (Results and Conclusion) ควรคำนึงถึงความเหมาะสมของข้อมูล ความสามารถตอบคำถามการวิจัย และการสรุปผลการวิจัย ควรนำเสนออย่างง่ายที่คนทั่วไปสามารถที่จะเข้าใจได้และเน้นผลการวิจัยที่สำคัญ

3.4 การพัฒนาร่างข้อเสนอ (Developing Tentative Policy Recommendations Contexts) ซึ่งจะต้องพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับบริบท ทางสังคมการเมือง (Sociopolitical) จากผลการศึกษาในระยะเตรียมการด้วยการให้ข้อเสนอแนะควรให้หลากหลายทางเลือกควรคำนึงถึงข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และข้อเสนอแนะนั้นอาจจะเกี่ยวกับกลไกเชิงนโยบาย (Policy Mechanisms) ที่จะช่วยสนับสนุนการนำข้อเสนอเชิงนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ

4. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ (Analysis of Recommendations)

งานวิจัยส่วนใหญ่จะจบที่การสรุปผลและการให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยส่วนการวิจัยเชิงนโยบายจะศึกษาต่อเองเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะว่า “ควรทำอย่างไร” โดยมีกิจกรรมประกอบกระบวนการ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย (Analysis of Stakeholders) ที่จะมีส่วนต่อการตัดสินใจนโยบายโดยวิเคราะห์จากผู้มีส่วนได้เสียที่กำหนดไว้ในขั้นตอนการเตรียมการจำแนกออกเป็น “กลุ่มผู้ตัดสินใจนโยบาย” (Decision Makers) ต่อการนำข้อเสนอไปสู่การปฏิบัติและ “กลุ่มผู้มีอิทธิพล” (Influences) ต่อการตัดสินใจนโยบายเพื่อวิเคราะห์อำนาจของผู้มีส่วนได้เสียที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายใน 3 มิติดังนี้

- 1) ปริมาณของทรัพยากรที่จะสามารถจัดหาได้เช่นเงินอาสาสมัครการประสานงาน ข้อมูลสารสนเทศ เป็นต้น
- 2) คุณลักษณะที่จะช่วยให้ผู้มีส่วนได้เสียมีความสามารถในการระดมทรัพยากรมาใช้เช่นความเกาะเกี่ยวกันเป็นกลุ่มความพึ่งต่อกันและภาวะความเป็นผู้นำ เป็นต้น
- 3) ความสามารถของผู้มีส่วนได้เสียที่จะเข้าถึงกลุ่มผู้ตัดสินใจนโยบาย

4.2 การวิเคราะห์องค์การ (Analysis of Organization) เพื่อนำไปสู่การเสนอแนะไปปฏิบัติในประเด็นต่างๆ ดังนี้ 1) โครงสร้างองค์การเพื่อการปฏิบัติ

2) ทรัพยากรที่จะใช้ 3) กลไกเชิงนโยบายที่จะสนับสนุนการปฏิบัติ

4.3 การคาดการณ์ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น (Predict Potential Consequences of Recommendations) อาจพิจารณาจาก 3 กรณีดังนี้ 1) ผลกระทบที่คาดหวังและไม่ได้คาดหวัง 2) ผลกระทบโดยรวมที่มีต่อนโยบายอื่นหรือแผนงานอื่น 3) สิ่งที่จะเกิดขึ้นหากข้อเสนอแนะนั้นไม่ได้นำไปปฏิบัติ

4.4 การคาดคะเนโอกาสในการปฏิบัติ (Estimating the Probability of Implementation) จากผลการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้มีส่วนได้เสียศักยภาพขององค์การ และผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นพอที่จะทำให้ผู้วิจัยคาดคะเนได้ถึงโอกาสในการปฏิบัติทั้งในแง่ของความเป็นไปได้ (Feasible) และการยอมรับ (Acceptable) ในลักษณะคาดคะเน (Subjective) จากการแปลผลข้อมูลหากข้อเสนอแนะมีโอกาสที่จะเป็นไปได้ประมาณ 20-40% ก็ถือว่าเพียงพอแล้วแต่อย่างไรก็ตามข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยควรมีหลากหลายทางเลือก

4.5 การจัดเตรียมให้ข้อเสนอแนะสุดท้าย (Preparation of Final Recommendations) เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยจะตั้งคำถามว่า “ข้อเสนอแนะจะมีผลต่อปัญหาที่ศึกษามากน้อยเพียงใด” หากการประเมินได้ต่ำกว่า 60% มีข้อเสนอแนะสามกรณี ดังนี้ 1) ยอมรับความเป็นไปได้ที่ต่ำนั้น 2) เปลี่ยนแปลงเป้าหมายของข้อเสนอแนะนั้น 3) ปรับแก้ข้อเสนอแนะใหม่โดยพิจารณาประเด็นการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปกับการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานและอาจมีการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและหรือวิเคราะห์องค์การประกอบด้วย

5. ขั้นการสื่อสารผลการวิจัยต่อผู้ตัดสินใจนโยบาย (Communicating to Policymakers)

การวิจัยเชิงนโยบาย จะต้องมีการสื่อสารผลงานวิจัยนั้นสู่ผู้ตัดสินใจนโยบาย เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติโดยการสื่อสารนั้นเป็นการสื่อสารสองทางและควรเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมที่จะทำให้ผู้ตัดสินใจนโยบายได้รับรู้เข้าใจ และเกิดการยอมรับในผลการวิจัยนั้น และการสื่อสารด้วยการพูด (Oral Communication) จะให้ผลดีกว่าการสื่อสารด้วยการเขียน (Written Communication)

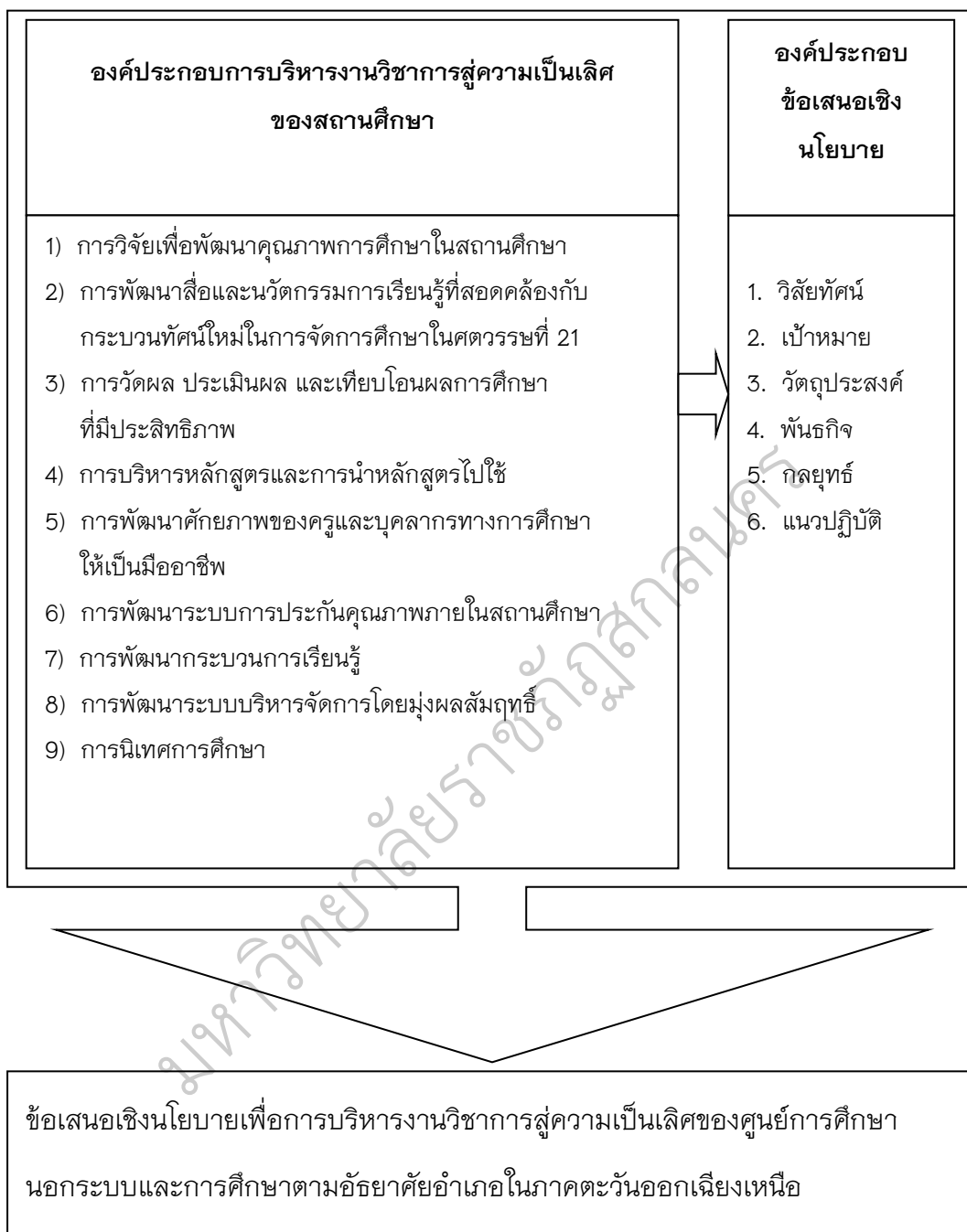
กล่าวโดยสรุปประเด็นต่างๆที่นำมากล่าวข้างต้นคือประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนการวิจัยเชิงนโยบาย เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการกำหนด

ขั้นตอนการวิจัยเชิงนโยบายจะเป็นประโยชน์ต่อการใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย ระเบียบวิธีวิจัยที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยต่อไป

ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์และเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ได้ดังภาพประกอบ 4

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาพประกอบ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหาร
งานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความคาดหวัง และเพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายที่จะได้นำไปเป็นกรอบแนวคิดในการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้มีคุณภาพที่ได้มาตรฐานทางวิชาการ ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาบริบท เพื่อจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายโดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร การวิจัยเชิงสำรวจ การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย และการศึกษาพหุกรณี ระยะที่ 2 การพัฒนาและตรวจสอบเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การสัมมนาเชิงปฏิบัติการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งในแต่ละระยะมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ระยะที่ 1 การศึกษาบริบทเพื่อจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาบริบทเพื่อจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(Documentary Study)

1.2 การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

1.3 การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

1.4 การศึกษาพหุกรณี (Multi-case Study)

ในแต่ละวิธีผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่เหมาะสมแต่ละประเภทและดำเนินการไปพร้อมกันเป็นคู่ขนาน ข้อมูลที่ได้รับจากผลการวิจัยแต่ละประเภทได้นำไปใช้ในการจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามแนวคิดวิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) (Majchrzak, 1984 อ้างถึงในวิโรจน์ สารรัตนะ, 2548, หน้า 32)

2. ระยะที่ 2 การพัฒนาและตรวจสอบเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย

การพัฒนาและตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (In-depth Interview of Expert)

2.2 การสัมมนาเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Group Operational Seminar)

2. รายละเอียดของการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเพื่อสร้างกรอบแนวคิดและร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(Documentary Study)

การวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอเชิงนโยบายและการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม

อรรถศาสตร์อำเภอนิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis and Synthesis) โดยยึดหลักความสอดคล้องของข้อมูลกรอบเนื้อหาในการวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1.1.1 ข้อเสนอแนะนโยบาย ประกอบด้วย

1.1.1.1 วิสัยทัศน์

1.1.1.2 เป้าหมาย

1.1.1.3 วัตถุประสงค์

1.1.1.4 พันธกิจ

1.1.1.5 กลยุทธ์

1.1.1.6 แนวปฏิบัติ

1.1.2 องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ประกอบด้วย

1.1.2.1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

1.1.2.2 ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

1.1.2.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

1.1.2.4 ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

1.1.2.5 ด้านพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ

1.1.2.6 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.1.2.7 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้

1.1.2.8 ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์

1.1.2.9 ด้านการนิเทศการศึกษา

2. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Study)

การวิจัยเชิงสำรวจมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความคาดหวัง และแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2558 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 322 คน ครูผู้สอน จำนวน 2,673 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 2,995 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2558 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 175 คน ครูผู้สอน จำนวน 335 คน จำนวนทั้งสิ้น 510 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของ Krejcie and Morgan.(วารุ เพ็งสวัสดิ์, 2551, หน้า 191) และใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 47) มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 จังหวัด ใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยในการสุ่ม โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้การจับสลากใช้เกณฑ์ลำดับส่วนร้อยละ 54 ของสถานศึกษาทั้งหมดต่อกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีทั้งหมด 322 แห่ง ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 175 แห่ง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 175 คน

2.2.2 อำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 322 อำเภอ ใช้เกณฑ์ครูผู้สอนตำบลละ 1 คน เป็นหน่วยในการสุ่มโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้การจับสลากใช้เกณฑ์ลำดับส่วนร้อยละ 12 ของครูผู้สอนทั้งหมดต่อกลุ่มตัวอย่างของตำบลที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีทั้งหมด 2,673 ตำบล จำนวนครูทั้งสิ้น 2,673 คน ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 335 คน

2.2.3 ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 510 คน รายละเอียด ดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบาย
การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จังหวัด	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม
1. กาฬสินธุ์	18	135	153	10	17	27
2. ขอนแก่น	26	199	225	14	25	39
3. นครพนม	12	99	111	7	12	19
4. บึงกาฬ	8	54	62	4	7	11
5. มหาสารคาม	13	133	146	7	17	24
6. มุกดาหาร	7	52	59	4	7	11
7. ชัยภูมิ	16	124	140	9	16	25
8. ยโสธร	9	78	87	4	10	14
9. ร้อยเอ็ด	20	193	213	11	24	35
10. เลย	14	90	104	7	11	18
11. บุรีรัมย์	23	189	212	13	24	37
12. นครราชสีมา	32	289	321	17	35	52
13. ศรีสะเกษ	22	206	228	12	26	38
14. สกลนคร	18	125	143	10	16	26
15. สุรินทร์	17	158	175	10	20	30
16. หนองคาย	9	62	71	4	8	12
17. หนองบัวลำภู	6	59	65	3	7	10
18. อุตรดิตถ์	20	155	175	11	19	30
19. อำนาจเจริญ	7	56	63	4	7	11
20. อุบลราชธานี	25	217	242	14	27	51
รวม	322	2,673	2,995	175	335	510

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงสำรวจในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบบตรวจสอบรายการ (Check List) และเมื่อสิ้นสุดข้อคำถามในแต่ละตอน ผู้เชี่ยวชาญสามารถเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมนอกเหนือจากส่วนที่ปรากฏ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน โดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องที่นำเสนอในบทที่ 2 ในส่วนที่เป็นหลักการ แนวคิด ทฤษฎี การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ หลังการสร้างแบบสอบถาม มีการนำไปหาคุณภาพด้วยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ดังนี้

2.3.1 โครงสร้างของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ สถานภาพ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติในตำแหน่ง เป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความคาดหวังของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 4) ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 5) ด้านพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้พร้อมอาชีพ 6) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 7) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อื่นๆ 8) ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ และ 9) ด้านการนิเทศการศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อศึกษาข้อคิดเห็นของการบริหารงานวิชาการเพื่อร่างข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ กลยุทธ์ และแนวปฏิบัติของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

อำเภอ ประกอบด้วย 1) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
 2) ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 4) ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
 5) ด้านการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ 6) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 7) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์
 8) ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ และ 9) ด้านการนิเทศการศึกษา

2.3.2 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.3.2.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้คำแนะนำและนำมาแก้ไข

2.3.2.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) การใช้ภาษา (Wording) โครงสร้างและรูปแบบของแบบสอบถาม (Structure and Format) สำหรับการตรวจสอบความตรงของเนื้อหานั้น ผู้วิจัยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) หรือดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ มาทดลองใช้ (สุวิมล ติรกานันท์. 2543, หน้า 15) โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ประกอบด้วยบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ จำนวน 7 คน กำหนดให้คะแนนเป็น +1, 0 และ -1 ตามความหมาย ดังนี้

+ 1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเครื่องมือ “แน่ใจว่าวัดได้”

0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเครื่องมือ “ไม่แน่ใจ”

-1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเครื่องมือ “แน่ใจว่าวัดไม่ได้”

โดยกำหนดเกณฑ์ไว้ 0.50 -1.00 ซึ่งผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.86 - 1.00 และผู้วิจัยไปปรับปรุงภาษาถ้อยคำตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้เหมาะสมและสื่อความหมายตรงกับสิ่งที่ต้องการศึกษามากขึ้น โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1) ระดับอุดมศึกษา ได้แก่ อาจารย์ที่สอนด้านการวิจัยหรือการวัดผลและประเมินผล มีประสบการณ์สอนไม่น้อยกว่า 5 ปี วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน 2 คน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาโร เพ็งสวัสดิ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชไมพร รักษาสุข มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

2) ระดับผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด วุฒิกการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ จำนวน 2 คน คือ ดร.สุประณีต ยศกลาง ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร และ ดร.สมปอง วิมาโร ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี

3) ระดับผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ หรือสถานศึกษาขึ้นตรงต่อสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย วุฒิกการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ จำนวน 2 คน คือ ดร.เพชรตะบอง ไพศุณย์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และ ดร.จักรวุฒิ ชนะพันธ์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ

4) ระดับครู ได้แก่ ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 10 ปี วุฒิกการศึกษามากกว่าระดับปริญญาโท และมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 1 คน คือ นางสาวบุศลิน ช่างสลัก ครู วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอมโนนครพนม จังหวัดนครพนม

2.3.2.3 นำผลของการวิเคราะห์มาประกอบการจัดทำร่างแบบสอบถามแล้วนำเสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งจึงจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

2.3.2.4 การตรวจความเที่ยงตรง (Reliability) เมื่อผู้วิจัยได้ปรับปรุงถ้อยคำภาษาและข้อคำถามตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้ว ได้จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปทดลองเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (วารุ เพ็งสวัสดิ์.2551, หน้า 259)

2.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอรับหนังสือราชการจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อขอ

ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปให้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดศูนย์การศึกษานอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และติดตามแบบสอบถามด้วยตนเองบางส่วน

2.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS) เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากคำถามปลายเปิดโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วสรุปผลเป็นความเรียง

2.3.5 ตรวจสอบคะแนนในแบบสอบถาม โดยให้คะแนนตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ระดับสภาพปัญหาและความคาดหวังของการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ระดับสภาพปัญหาและความคาดหวังของการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ระดับสภาพปัญหาและความคาดหวังของการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ระดับสภาพปัญหาและความคาดหวังของการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ระดับสภาพปัญหาและความคาดหวังของการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.3.6 กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง สภาพปัญหาและความคาดหวังของการบริหารงานวิชาการในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพปัญหาและความคาดหวังของการบริหารงานวิชาการในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพปัญหาและความคาดหวังของการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพปัญหาและความ
คาดหวังของการบริหารงานวิชาการในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพปัญหาและความ
คาดหวังของการบริหารงานวิชาการในระดับน้อยที่สุด

3. การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

3.1 กลุ่มเป้าหมาย เป็นผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาและสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด จำนวน
10 คน มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท ตำแหน่งผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ จำนวน
5 คน และผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ 5 คน โดยมีประสบการณ์ด้านการบริหาร
ไม่น้อยกว่า 15 ปี ได้แก่

3.1.1 ดร.อัจฉรา สากระจาย ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริม
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดขอนแก่น

3.1.2 ดร.จักรกริช บุญเดช ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริม
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ

3.1.3 นางนลินี ศรีสารคาม จันทร์ตรี ผู้อำนวยการสำนักงาน
ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดหนองคาย

3.1.4 นางสาวนพกนก บุรุษนันท์ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริม
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์

3.1.5 นายธนาวุฒิจันทร์ พงษ์เดชาตระกูล ผู้อำนวยการสำนักงาน
ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ

3.1.6 นายบุญส่ง ทองเชื่อม ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

3.1.7 นายชูศักดิ์ ร้อยพิลา ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร

3.1.8 นายพันธ์ทิพย์ แก้วบุตตา ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

3.1.9 นายประมวศ ดอนอามาต ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร

3.1.10 นางสาวปาริชาติ ไชยสถิตย์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
(Structured Interview) เป็นคำถามปลายเปิด ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ เป้าหมาย
วัตถุประสงค์ พันธกิจ กลยุทธ์ และแนวปฏิบัติ ของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ
ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ประกอบด้วย 1) ด้านการวิจัย
เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้
ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 3) ด้านการวัดผล
ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 4) ด้านการบริหารหลักสูตรและ
การนำหลักสูตรไปใช้ 5) ด้านการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็น
มืออาชีพ 6) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 7) ด้านการ
พัฒนากระบวนการเรียนรู้ 8) ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ และ
9) ด้านการนิเทศการศึกษา การหาคุณภาพของเครื่องมือดำเนินการไปตามขั้นตอนพร้อม
กับการสร้างแบบสอบถาม

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือ ในการเก็บข้อมูลจาก
กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้หนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร ส่งหนังสือนัดหมายก่อนเดินทางไปสัมภาษณ์ ใช้เวลาสัมภาษณ์ไม่น้อยกว่า
1 ชั่วโมงต่อกลุ่มเป้าหมายหนึ่งคนและขอบันทึกคำสัมภาษณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหา

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา
เป็นหลัก (Content Analysis) นำเสนอผลเป็นความเรียง

4. การศึกษาพหุกรณี (Multi case study)

การศึกษาศานศึกษาดีเด่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบการทำงานของ
ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาทั้งหมดที่สามารถร่วมกันพัฒนางานด้านวิชาการของ
สถานศึกษาจนประสบความสำเร็จ เป็นการเลือกสถานศึกษาดีเด่นแบบเจาะจง (Purposive
Sampling) โดยพิจารณาจากเกณฑ์ที่กำหนด คือ เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชนและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปร่างเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการ
สู่ความเป็นเลิศของศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.1 สถานศึกษาเป้าหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดเป้าหมาย เพื่อศึกษา สถานศึกษาดีเด่น เป็นสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จด้านการบริหารงานวิชาการ จำนวน 3 แห่ง ดังนี้

4.1.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษา ตามอัยาศัยอำเภอบระจักษ์คิลปาคม จังหวัดอุดรธานี

4.1.2 สถานศึกษาขนาดกลาง ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษา ตามอัยาศัยอำเภอบะด่างอย จังหวัดสกลนคร

4.1.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษา ตามอัยาศัยอำเภอบึงเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร

4.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในแต่ละสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูผู้สอน 4 คน กรรมการสถานศึกษา 2 คน และนักศึกษาจำนวน 2 คนรวม 9 คน

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ

4.3.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นเป็นแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิดแบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานศึกษาดีเด่น ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการ บริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยใช้สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาดีเด่น

4.3.2 การศึกษาเอกสารต่างๆ ของสถานศึกษาดีเด่น เช่น แผนการพัฒนา คุณภาพสถานศึกษา แผนปฏิบัติราชการประจำปี รายงานผลการดำเนินงานประจำปี รายงานผลการประเมินตนเอง (SAR)

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบลงภาคสนามที่มีความยืดหยุ่นและ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ในระหว่างที่สัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น รวมทั้งใช้ เครื่องบันทึกเสียงในการตอบคำถาม โดยผู้วิจัยแจ้งนัดหมายสถานศึกษาเป้าหมายล่วงหน้า ประมาณ 1 สัปดาห์ เพื่อประสานงานกลุ่มตัวอย่างและใช้เวลาศึกษาประมาณ 1 วันต่อ สถานศึกษา แล้วนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมารวบรวมอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาคหุกรณ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis)

ผลจากการศึกษาเปรียบเทียบด้วยการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารการวิจัยเชิงสำรวจการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิและการศึกษาพหุกรณีดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์จัดทำเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้วนำผลที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อการจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย

5. การจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือครั้งนี้ ผู้วิจัยนำผลการวิจัย จากทั้ง 4 แหล่ง คือ การวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิจัยเชิงสำรวจ การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย และการศึกษาพหุกรณีมาจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้คือ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ กลยุทธ์ และแนวปฏิบัติ เพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ทั้งในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ และด้านการนิเทศการศึกษา

ระยะที่ 2 การพัฒนาและตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการ บริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การพัฒนาและตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการ
สู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยประเภทต่างๆ เพื่อให้มีการตรวจสอบ
ข้อเสนอเชิงนโยบายหลากหลายแหล่งโดยดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (In-depth Interview of Expert)

การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้แนวคิดและ
องค์ความรู้จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการ
สู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบ
กึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จากความคิดเห็นของ
ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยนำร่างกรอบแนวคิด
เบื้องต้นจากการวิจัย และจากการสรุปตามระยะที่ 1 มากำหนดเป็นแนวทางในการสร้าง
แบบสัมภาษณ์

1.1 จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยแบ่งผู้ทรงคุณวุฒิออกเป็น 5 กลุ่ม
โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1.1 กลุ่มนักวิชาการ คุณสมบัติ คือ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถและ
ประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาหรือมีประสบการณ์การสอนในสถาบัน
ระดับอุดมศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือมีตำแหน่ง
ทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ จำนวน 3 คน ดังนี้

1.1.1.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ชนินทร์ วะสีนนท์ อธิการบดี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

1.1.1.2 รองศาสตราจารย์จีระพันธ์ ห้วยแสน รองอธิการบดี
รักษาการอธิการบดีมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

1.1.1.3 รองศาสตราจารย์ ดร.สายัณห์ บุญใบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

1.1.2 กลุ่มผู้บริหารการศึกษาระดับนโยบาย คุณสมบัติ คือ ดำรงตำแหน่งระดับกระทรวงศึกษาธิการ หรือสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หรือมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 3 คน ดังนี้

1.1.2.1 ดร.ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

1.1.2.2 นายสุรพงษ์ จำจด เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

1.1.2.3 ดร.ดิศกุล เกษมสวัสดิ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

1.1.3 กลุ่มผู้บริหารการศึกษาระดับปฏิบัติการ คุณสมบัติ คือ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด มีประสบการณ์ในการบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่า 15 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าระดับเชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ดังนี้

1.1.3.1 ดร.วิเลชา ลีสุวรรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพะเยา

1.1.3.2 ดร.ปรเมศวร์ ศิริรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.1.3.3 ดร.ยุพิน บัวคอม ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน

1.1.4 กลุ่มศึกษานิเทศก์ คุณสมบัติ คือ มีประสบการณ์ในการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการพิเศษ จำนวน 3 คน ดังนี้

1.1.4.1 นางเกิ้ลด์แก้ว เจริญศักดิ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

1.1.4.2 นางสาวบังอร ดวงดุขฎิ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี

1.1.4.3 นางนิมอองค์ พ่างมา ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดศรีสะเกษ

1.1.5 กลุ่มครูผู้สอน คุณสมบัติ คือ มีประสบการณ์ในการสอนในสถานศึกษา มาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป หรือมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการพิเศษ จำนวน 3 คน ดังนี้

1.1.5.1 นางสาวบุญส่ง บุญทศ ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองมุกดาหาร

1.1.5.2 นายธนารักษ์ อุดรินทร์ ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองมหาสารคาม

1.1.5.3 นางอภิรดี วันแก้ว ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองศรีสะเกษ

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากการดำเนินการในระยะที่ 1 และนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วมีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับองค์ประกอบข้อเสนอเชิงนโยบาย 6 องค์ประกอบ และองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ 9 องค์ประกอบ

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้เครื่องมือเป็นกรอบในการสัมภาษณ์และใช้เครื่องบันทึกเสียง โดยผู้วิจัยนัดหมายสัมภาษณ์ล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์ และใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 1 ชั่วโมงต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 1 คน นำข้อมูลการสัมภาษณ์มารวบรวมเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 15 คน มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แล้วนำผลที่ได้มาสรุปผลการวิจัยและพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อเสนอต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อการวิพากษ์ และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อไป

2. การสัมมนาเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Group Operational Seminar)

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการบริหารงานวิชาการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ได้ร่วมกันคิดวิเคราะห์และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากผลการวิจัยที่

ดำเนินการ ในขั้นตอนก่อนหน้าเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากขึ้นตามหลักการ “มีส่วนร่วม” ที่จะส่งผลให้เกิดความมีพันธะผูกพันในการที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 30 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน ครูวิชาการ จำนวน 10 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 5 คน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้สนใจและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ จำนวน 5 คน ในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้วิจัยได้นำเสนอ (Present) ผลการวิจัยจากการศึกษาบริบทในระยะที่ 1 ที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร การวิจัยเชิงสำรวจ การสัมภาษณ์เป้าหมาย และการศึกษาพหุกรณีจากสถานศึกษาดีเด่น ร่างเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนแนวทางการดำเนินการสัมมนาเชิงปฏิบัติการและเกณฑ์การประเมินคุณภาพของร่างข้อเสนอเชิงนโยบายซึ่งพิจารณาจากความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์เสนอต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อการวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัย เพื่อให้เกิดข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย ระยะการดำเนินการวิจัย ดังภาพประกอบ 5

ระยะการดำเนินการวิจัย

ภาพประกอบ 5 ระยะการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ดำเนินการจัดระบบข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน และนำเสนอประเด็นสำคัญเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายที่ผู้วิจัยค้นพบตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาริบทบทการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)
3. การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย
4. การศึกษาพหุกรณี (Multi-case Study)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาริบทบทข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 3 ผลการตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (In-depth Interview of Expert)
2. การสัมมนาเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Group Operational Seminar)

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาบริบทการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ

ผลการศึกษาการจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอตามประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องคือ ผลการการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย และการศึกษาพหุกรณี (Multi-Case Study) ตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอเชิงนโยบายและการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยึดหลักความสอดคล้องของข้อมูล ผลการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวปรากฏ ดังนี้

1.1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาเอกสารด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา พบว่า 1) การสร้างความตระหนักในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา 2) ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) การกำกับดูแลและส่งเสริมให้ดำเนินการแก้ปัญหาในลักษณะของงานวิจัยและ 4) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดเวทีวิจัยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูภายในโรงเรียนหรือต่างโรงเรียน

1.2 ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาเอกสารด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า 1) การศึกษาและวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้และการบริหาร 2) การส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง 3) การจัดหาสื่อ และนวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการ 4) การส่งเสริมการใช้สื่อ นวัตกรรม และความช่วยเหลือทางการศึกษา

5) การประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาบุคคลครอบครัวหน่วยงานหรือสถาบันอื่นในการผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ 6) การส่งเสริมให้ครูมีทักษะด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง 7) การกำหนดให้ครูจัดทำชิ้นงานหรือนวัตกรรมที่พัฒนางานวิชาการ 8) การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สื่อ และนวัตกรรมอย่างต่อเนื่องและ 9) การจัดทำทะเบียนสื่อ นวัตกรรม และระบบการให้บริการ

1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาเอกสารด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พบว่า 1) มีการกำหนดระเบียบหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา 2) ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนด้วยวิธีที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน 3) จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่มีความเที่ยงตรงสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ 4) จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผลเพื่อใช้อ้างอิงและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนรู้อและการตัดสินใจผลการเรียนและ 5) มีการกำกับ ดูแล และการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษา

1.4 ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาเอกสารด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า 1) มีการศึกษาเอกสารหลักสูตร สภาพแวดล้อม ประเมินสภาพเพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์ 2) การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ กลยุทธ์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยบูรณาการเนื้อหาสาระ และนำไปใช้ในการเรียนการสอน 3) การนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการหลักสูตรให้เกิดความเหมาะสม 4) การกำหนดให้มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร 5) การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์และ 6) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา และมีการประชุมหารือเพื่อพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

1.5 ด้านการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา

ให้เป็นผู้มีอาชีพ

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาเอกสารด้านพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้มีอาชีพ พบว่า 1) การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรให้ชัดเจนและ

มีทิศทางการดำเนินการทั้งในระยะสั้นและระยะยาวอย่างเป็นระบบและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 2) การสร้างความมั่นคงให้บุคลากรโดยการสนับสนุนและให้โอกาสบุคลากรที่อยู่เดิมได้รับโอกาสบรรจุเข้าสู่ตำแหน่งก่อนโดยมีการประเมินผลงานและประสบการณ์เดิมอย่างเป็นธรรมและเหมาะสม 3) การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจังในด้านการครองตนครองคนและครองงาน 4) การพัฒนาความรู้ของครูให้มีความรู้ความสามารถในเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษการมีทักษะในการใช้ IT เพื่อการเรียนการสอน การจัดระบบสารสนเทศและ การทำวิจัยเป็นอันดับแรกๆและ 5) การจัดโครงการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ให้กับครูด้านการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษาเพื่อสามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียนและมีทักษะเพิ่มขึ้น

1.6 ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาเอกสารด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า 1) การจัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) การกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัด 3) การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่สอดคล้องกับการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 4) การดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และระบบประกันคุณภาพภายในให้บรรลุเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและต้นสังกัด 5) การดำเนินการพัฒนาตามแผน การติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 6) มีข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการ ที่มีมาตรฐานครอบคลุมทุกด้าน 7) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและ 8) มีการมอบหมายงานตามระเบียบทางราชการและการจัดทำเครื่องมือดำเนินการที่ชัดเจน

1.7 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาเอกสารด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า 1) การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชาแผนการเรียนรายภาค ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างหลากหลาย 3) การกำหนดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ 4) การส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาการ

สอนอย่างต่อเนื่องและ 5) การสร้างเครือข่ายพัฒนาการเรียนการสอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้และมีเวทีทางวิชาการหรือกิจกรรมต่างๆ

1.8 ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาเอกสารด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ พบว่า 1) สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศที่แสดงบริบทของสถานศึกษาและมีการจัดการข้อมูลสารสนเทศให้เกิดประสิทธิผล 2) สถานศึกษามีการกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมายวัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์เพื่อการจัดการศึกษา 3) สถานศึกษามีระบบการให้บริการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 4) สถานศึกษามีระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาและ 5) สถานศึกษามีระบบการบริหารทรัพยากรเพื่อให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด

1.9 ด้านการนิเทศการศึกษา

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาเอกสารด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า 1) การจัดระบบการนิเทศงานวิชาการการเรียนรู้การติดตาม และการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล 2) การดำเนินงานนิเทศงานวิชาการและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสม 3) การกำกับติดตาม และประเมินผลโครงการและกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และการจัดระบบนิเทศภายในของสถานศึกษา 5) มีการสรุปผลการนิเทศ วิเคราะห์ และการจัดทำรายงานต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาและนำผลมาสร้างประสิทธิภาพของการนิเทศต่อไป 6) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตาม และประชุมหารือในระดับสถานศึกษา 7) มีการจัดทำเกณฑ์ เครื่องมือการนิเทศ ครอบคลุมทุกโครงการ/กิจกรรมและ 8) มีการกำหนดปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน โดยกำหนดระยะเวลา สถานที่ ผู้รับผิดชอบ ประมาณและผลที่คาดว่าจะได้รับ

2. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

เพื่อศึกษาสภาพและความคาดหวัง แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปผลการศึกษา ดังนี้

2.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 510 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามที่เก็บคืนได้จำนวน 483 คน คิดเป็นร้อยละ 91.94 รายละเอียดปรากฏผล ดังตารางที่ 4
ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

สถานภาพ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู	
	(n=175)	ร้อยละ	(n=308)	ร้อยละ
1. เพศ				
1.1 ชาย	151	86.29	237	70.74
1.2 หญิง	24	13.71	71	21.20
รวม	175	100	308	91.94
2. วุฒิการศึกษา				
2.1 ปริญญาตรี	-		294	87.76
2.2 ปริญญาโท	170	97.14	14	4.18
2.3 ปริญญาเอก	5	2.86	-	-
รวม	175	100	308	91.94
3. ตำแหน่ง				
3.1 ผู้อำนวยการชำนาญการ	10	5.71	-	-
3.2 ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ	158	90.29	-	-
3.3 ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ	7	4.00	-	-
3.4 ครูผู้สอน (ครู กคน.ตำบล)	-	-	308	91.94
รวม	175	100	308	91.94
4. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่ง				
4.1 ต่ำกว่า 5 ปี	8	4.57	22	6.57
4.2 5-10 ปี	42	24.00	45	13.43
4.3 11-15 ปี	14	8.00	100	29.85
4.4 16-20 ปี	92	52.57	101	30.15
4.5 มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	19	10.86	40	11.94
รวม	175	100	308	91.94

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 483 ราย จำแนกได้ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 175 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 86.29 เพศหญิง ร้อยละ 13.71 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ปริญญาโท ร้อยละ 97.14 จำแนกตามตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ร้อยละ 90.29 จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่ง ระยะเวลา 16-20 ปี ร้อยละ 52.57 และในส่วนของครูผู้สอน จำนวน 308 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 70.74 เพศหญิง ร้อยละ 21.20 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ปริญญาตรี ร้อยละ 87.76 จำแนกตามตำแหน่งเป็นร้อยละ 91.94 จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในระยะเวลา 11-15 ปี ร้อยละ 29.85 และเวลา 16-20 ปี ร้อยละ 30.15

2.2 สภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ ศูนย์การศึกษาอนุรักษนิยมและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 สภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ ศูนย์การศึกษาอนุรักษนิยมและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในภาพรวม

ขอบข่ายการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศ	สภาพปัญหา (n=483)			ความคาดหวัง (n=483)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
1. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา	3.04	0.62	ปาน กลาง	4.35	0.61	มาก
2. ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21	2.89	0.45	ปาน กลาง	4.40	0.52	มาก
3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบ โอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ	2.89	0.51	ปาน กลาง	4.25	0.62	มาก
4. ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำ หลักสูตรไปใช้	3.06	0.51	ปาน กลาง	4.32	0.59	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ขอบข่ายการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศ	สภาพปัญหา (n=483)			ความคาดหวัง (n=483)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
5. ด้านการพัฒนาศักยภาพของครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็น มืออาชีพ	2.92	0.48	ปาน กลาง	4.37	0.48	มาก
6. ด้านการพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา	2.92	0.42	ปาน กลาง	4.35	0.50	มาก
7. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้	3.03	0.56	ปาน กลาง	4.34	0.51	มาก
8. ด้านการพัฒนาระบบบริหาร จัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์	3.13	0.55	ปาน กลาง	4.40	0.50	มาก
9. ด้านการนิเทศการศึกษา	2.99	0.54	ปาน กลาง	4.39	0.42	มาก
รวม	2.99	0.52	ปาน กลาง	4.35	0.53	มาก

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศโดยภาพรวม พบว่า มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$, S.D. = 0.52) และความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาจัดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 0.55) ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X} = 3.06$, S.D. = 0.51) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.03$, S.D. = 0.56) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.03$, S.D. = 0.62) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 2.99$, S.D. = 0.54) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = 0.42)

ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 2.89$, S.D. = 0.50) ด้านการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = 0.48) และด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ($\bar{X} = 2.89$, S.D.=0.45) ลำดับที่เมื่อพิจารณาจัดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศจากมากไปหาน้อย คือด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.50) ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ($\bar{X} = 4.40$, S.D.=0.52) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.42) ด้านการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ ($\bar{X} = 4.37$, S.D.=0.48) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.35$, S.D.=0.50) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.35$, S.D.=0.61) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.34$, S.D.=0.51) ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X} = 4.32$, S.D.=0.59) และด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.26$, S.D.=0.62) ตามลำดับ

ตาราง 6 สภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำแนกตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

องค์ประกอบการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านการวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	สภาพปัญหา (n=483)			ความคาดหวัง (n=483)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
1. การสร้างความตระหนักในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารงานวิชาการใน ภาพรวมของสถานศึกษา	2.56	0.63	ปาน กลาง	4.34	0.6	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศ	สภาพปัญหา (n=483)			ความคาดหวัง (n=483)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
2. การส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	2.82	0.62	ปาน กลาง	4.35	0.61	มาก
3. การกำกับดูแลและส่งเสริมให้ดำเนินการแก้ปัญหาในลักษณะของงานวิจัย	3.92	0.63	มาก	4.34	0.62	มาก
4. การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดเวทีวิจัย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูภายในสถานศึกษาหรือต่างสถานศึกษา	2.84	0.61	ปาน กลาง	4.37	0.61	มาก
รวม	3.04	0.62	ปาน กลาง	4.35	0.61	มาก

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและความคาดหวังด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาโดยภาพรวม พบว่า มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = 0.62) และความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาจัดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสภาพปัญหา 3 อันดับแรกคือ การกำกับดูแล และส่งเสริมให้ดำเนินการแก้ปัญหาในลักษณะของงานวิจัย ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.63) การส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดเวทีวิจัย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูภายในสถานศึกษาหรือต่างสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.84$, S.D. = 0.61) และการส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.82$, S.D. = 0.62) ส่วนความคาดหวัง 3 อันดับแรกคือ การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดเวทีวิจัย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูภายในสถานศึกษาหรือต่างสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.61) การส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.61) และการสร้างความตระหนักในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ

ตาราง 7 สภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำแนกตามขอบข่าย
การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้อง
กับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

องค์ประกอบการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านการพัฒนาสื่อและ นวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวน ทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21	สภาพปัญหา (n=483)			ความคาดหวัง (n=483)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล
5. การศึกษาและวิเคราะห์ความจำเป็นในการ ใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการ จัดการเรียนรู้และการบริหาร	2.92	0.41	ปาน กลาง	4.45	0.54	มาก
6. การส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาวิธีการ จัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลาย และต่อเนื่อง	3.69	0.47	ปาน กลาง	4.44	0.54	มาก
7. การจัดหาสื่อ และนวัตกรรมเพื่อการเรียน การสอนและการพัฒนางานวิชาการ	2.70	0.45	ปาน กลาง	4.46	0.54	มาก
8. การส่งเสริมการใช้สื่อ นวัตกรรม และ ความช่วยเหลือทางการศึกษา	2.67	0.48	ปาน กลาง	4.44	0.52	มาก
9. การประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา บุคคลครอบครัวหน่วยงานหรือสถาบันอื่น ในการผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อใช้ ในการส่งเสริมการเรียนรู้	2.29	0.42	น้อย	4.39	0.51	มาก
10. การส่งเสริมให้ครูมีทักษะด้านการพัฒนา สื่อนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง	2.83	0.45	ปาน กลาง	4.51	0.53	มาก ที่สุด
11. การกำหนดให้ครูจัดทำชิ้นงานหรือ นวัตกรรมที่พัฒนางานวิชาการ	2.91	0.46	ปาน กลาง	4.40	0.50	มาก
12. การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สื่อ และ นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง	2.99	0.44	ปาน กลาง	4.34	0.48	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

องค์ประกอบการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านการพัฒนาสื่อและ นวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนการ ทัศนใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21	สภาพปัญหา (n=483)			ความคาดหวัง (n=483)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
13. การจัดทำทะเบียนสื่อ นวัตกรรม และ ระบบการให้บริการ	3.02	0.44	ปาน กลาง	4.16	0.55	มาก
รวม	2.89	0.45	ปาน กลาง	4.40	0.52	มาก

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและความคาดหวังด้าน
การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนการทัศนใหม่ในการจัดการศึกษา
ในศตวรรษที่ 21 พบว่า โดยรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$,
S.D. = 0.45) และความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณา
จัดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสภาพปัญหา 3 อันดับแรกคือ การส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาวิธี
การจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.47) การจัดทำ
ทะเบียนสื่อ นวัตกรรม และระบบการให้บริการ ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = 0.44) และการ
ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สื่อ และนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 2.99$, S.D. = 0.44)
ส่วนความคาดหวัง 3 อันดับแรก คือ การส่งเสริมให้ครูมีทักษะด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม
อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.53) การจัดหาสื่อ และนวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน
และการพัฒนางานวิชาการ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.54) และการศึกษาและวิเคราะห์ความ
จำเป็นในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้และการบริหาร
($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.54) ตามลำดับ

ตาราง 8 สภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำแนกตามขอบข่าย
การบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา
ที่มีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา ที่มีประสิทธิภาพ	สภาพปัญหา (n=483)			ความคาดหวัง (n=483)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล
14. มีการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์และ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัด และ ประเมินผลของสถานศึกษา	2.87	0.51	ปาน กลาง	4.20	0.52	มาก
15. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและ ประเมินผลการเรียนการสอนด้วยวิธีที่ หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน	2.83	0.51	ปาน กลาง	4.20	0.50	มาก
16. จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัด และประเมินผลที่มีความเที่ยงตรง สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	3.11	0.54	ปาน กลาง	4.30	0.55	มาก
17. จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดและ ประเมินผลเพื่อใช้อ้างอิงและใช้ ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนรู้และ การตัดสินผลการเรียน	2.76	0.50	ปาน กลาง	4.20	0.54	มาก
18. มีการกำกับ ดูแล และการวัดและ ประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษา	2.89	0.54	ปาน กลาง	4.37	0.52	มาก
รวม	2.89	0.52	ปาน กลาง	4.25	0.53	มาก

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและความคาดหวังด้าน
การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพโดยภาพรวม พบว่า

มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$, S.D. = 0.52) และความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาจัดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสภาพปัญหา 3 อันดับแรก คือ จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่มีความเที่ยงตรง สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.11$, S.D. = 0.54) มีการกำกับ ดูแล และการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.89$, S.D. = 0.54) และมีการกำหนดระเบียบหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัด และประเมินผลของสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.87$, S.D. = 0.51) ส่วนความคาดหวัง 3 อันดับแรก คือ มีการกำกับ ดูแล และการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.52) จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่มีความเที่ยงตรงสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.55) และส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนด้วยวิธีที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ

ตาราง 9 สภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำแนกตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	สภาพปัญหา (n=483)			ความคาดหวัง (n=483)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
19. มีการศึกษาเอกสารหลักสูตรสภาพแวดล้อม ประเมินสภาพ เพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์	2.65	0.50	ปานกลาง	4.35	0.58	มาก
20. การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ กลยุทธ์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยบูรณาการเนื้อหาสาระ และนำไปใช้ในการเรียนการสอน	2.94	0.51	ปานกลาง	4.27	0.61	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

องค์ประกอบการบริหาร งานวิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านการบริหาร หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	สภาพปัญหา (n=483)			ความคาดหวัง (n=483)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
21. การนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้และ การบริหารจัดการหลักสูตรให้เกิดความ เหมาะสม	2.82	0.54	ปาน กลาง	4.34	0.58	มาก
22. การกำหนดให้มีการนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการใช้หลักสูตร	2.84	0.52	ปาน กลาง	4.31	0.59	มาก
23. การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกล ยุทธ์	3.62	0.53	มาก	4.34	0.59	มาก
24. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร หลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา และมีการประชุมหารือเพื่อพัฒนางาน อย่างต่อเนื่อง	3.48	0.48	ปาน กลาง	4.31	0.58	มาก
รวม	3.06	0.51	ปาน กลาง	4.32	0.59	มาก

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและความคาดหวัง
ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ โดยภาพรวม พบว่า สภาพปัญหาอยู่ใน
ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$, S.D. = 0.51) และความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$,
S.D.=0.59) เมื่อพิจารณาจัดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสภาพปัญหา 3 อันดับแรกคือ การปรับปรุง
และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ
และกลยุทธ์ ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.53) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและ
วิชาการของสถานศึกษา และมีการประชุมหารือเพื่อพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.48$,

S.D. = 0.48) และการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายวัตถุประสงค์ พันธกิจ กลยุทธ์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยบูรณาการ เนื้อหาสาระ และนำไปใช้ในการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.94$, S.D. = 0.51) ส่วนความคาดหวัง 3 อันดับแรก คือ มีการศึกษาเอกสารหลักสูตร สภาพแวดล้อม ประเมินสภาพ เพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจและกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.58) การนำ หลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการหลักสูตรให้เกิดความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.58) และการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.59) และตามลำดับ

ตาราง 10 สภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำแนกตามขอบข่าย การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการ ศึกษาให้ป็นมืออาชีพ

องค์ประกอบการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านการพัฒนา ศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นมืออาชีพ	สภาพปัญหา (n=483)			ความคาดหวัง (n=483)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
25. การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรให้ชัดเจน และมีทิศทางการดำเนินการทั้งในระยะสั้น และระยะยาวอย่างเป็นระบบและมีการ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.02	0.45	ปาน กลาง	4.31	0.46	มาก
26. การสร้างความมั่นคงให้บุคลากรโดยการ สนับสนุนและให้โอกาสบุคลากรที่อยู่เดิม ได้รับโอกาสบรรจุเข้าสู่ตำแหน่งก่อนโดยมี การประเมินผลงานและประสพการณ์เดิม อย่างเป็นธรรมและเหมาะสม	2.57	0.54	ปาน กลาง	4.36	0.56	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

องค์ประกอบการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านพัฒนาศักยภาพ ของครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นมืออาชีพ	สภาพปัญหา (n=483)			ความคาดหวัง (n=483)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
27.การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรมจริยธรรม อย่างจริงจังในด้านการครองตนครองคน และครองงาน	3.03	0.46	ปาน กลาง	4.40	0.44	มาก
28.การพัฒนาความรู้ของครูให้มีความรู้ ความสามารถในเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษ การมีทักษะในการใช้ IT เพื่อการเรียนการ สอน การจัดระบบสารสนเทศและ การทำวิจัยเป็นอันดับแรกๆ	2.92	0.50	ปาน กลาง	4.42	0.49	มาก
29.การจัดโครงการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ ให้กับครูด้านการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักศึกษาเพื่อสามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียน และมีทักษะเพิ่มขึ้น	3.05	0.45	ปาน กลาง	4.37	0.46	มาก
รวม	2.92	0.48	ปาน กลาง	4.37	0.48	มาก

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและความคาดหวัง
ด้านการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ โดยภาพรวม
พบว่า มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = 0.48) และความคาดหวังอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาจัดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสภาพปัญหา 3
อันดับแรก คือ การจัดโครงการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ให้กับครูด้านการถ่ายทอดความรู้
ให้นักศึกษาเพื่อสามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียนและมีทักษะเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.05$, S.D.=0.45)
การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรมจริยธรรม อย่างจริงจังในด้านการครองตน ครองคน และ
ครองงาน ($\bar{X} = 3.03$, S.D. = 0.46) และการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรให้ชัดเจนและมีทิศ

ทางการดำเนินการทั้งในระยะสั้นและระยะยาวอย่างเป็นระบบและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = 0.45) ส่วนความคาดหวัง 3 อันดับแรก คือ การพัฒนาความรู้ของครูให้มีความรู้ความสามารถในเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษ การมีทักษะในการใช้ IT เพื่อการเรียนการสอน การจัดระบบสารสนเทศและการทำวิจัยเป็นอันดับแรกๆ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.49) การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรมจริยธรรม อย่างจริงจังในด้านการครองตน ครองคน และครองงาน ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.44) และการจัดโครงการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ให้กับครูด้านการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษาเพื่อสามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียนและมีทักษะเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.46) ตามลำดับ

ตาราง 11 สภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำแนกตามขอบข่ายการ
การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

องค์ประกอบการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	สภาพปัญหา (n=483)			ความคาดหวัง (n=483)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
30. การจัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับ การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	2.90	0.45	ปาน กลาง	4.36	0.52	มาก
31. การกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของ สถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและ ตัวชี้วัด	2.98	0.44	ปาน กลาง	4.28	0.53	มาก
32. การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่ สอดคล้องกับการประเมินของสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา	2.91	0.40	ปาน กลาง	4.41	0.50	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

องค์ประกอบการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	สภาพปัญหา (n=483)			ความคาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
33. การดำเนินการตามแผนการพัฒนา คุณภาพการศึกษา และระบบประกัน คุณภาพภายในให้บรรลุเป้าหมาย ความสำเร็จของสถานศึกษา จัดทำรายงาน การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาเสนอต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาและต้นสังกัด	2.70	0.42	ปาน กลาง	4.30	0.53	มาก
34. การดำเนินการพัฒนาตามแผน การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อ ปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง	2.95	0.42	ปาน กลาง	4.37	0.50	มาก
35. มีข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการ ที่มี มาตรฐานครอบคลุมทุกด้าน	2.71	0.40	ปาน กลาง	4.35	0.49	มาก
36. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.28	0.42	ปาน กลาง	4.39	0.48	มาก
37. มีการมอบหมายงานตามระเบียบทาง ราชการและการจัดทำเครื่องมือดำเนินการ ที่ชัดเจน	2.95	0.41	ปาน กลาง	4.37	0.48	มาก
รวม	2.92	0.42	ปาน กลาง	4.35	0.50	มาก

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและความคาดหวัง
ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยภาพรวม พบว่า มีสภาพ
ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = 0.42) และความคาดหวังอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาจัดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสภาพปัญหา 3 อันดับแรก คือ

มีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X}=3.28$, S.D. = 0.42) การกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัด ($\bar{X}= 2.98$, S.D. = 0.44) และมีการมอบหมายงานตามระเบียบทางราชการและการจัดทำเครื่องมือดำเนินการที่ชัดเจน ($\bar{X}= 2.95$, S.D. = 0.41) ส่วนความคาดหวัง 3 อันดับแรกคือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X}= 4.41$, S.D. = 0.50) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X}= 4.39$, S.D. = 0.48) และมีการมอบหมายงานตามระเบียบทางราชการและการจัดทำเครื่องมือดำเนินการที่ชัดเจน ($\bar{X}= 4.37$, S.D. = 0.48) ตามลำดับ

ตาราง 12 สภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำแนกตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ

องค์ประกอบการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านการพัฒนา ระบบการเรียนรู้อ	สภาพปัญหา (n=483)			ความคาดหวัง (n=483)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
38. การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชา แผนการเรียนรายภาค ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.29	0.58	ปานกลาง	4.40	0.49	มาก
39. การส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างหลากหลาย	3.15	0.55	ปานกลาง	4.34	0.50	มาก
40. การกำหนดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ	2.87	0.56	ปานกลาง	4.33	0.51	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

องค์ประกอบการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	สภาพปัญหา (n=483)			ความคาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
41. การส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนากระบวนการ จัดการเรียนรู้และพัฒนาการสอนอย่าง ต่อเนื่อง	2.98	0.57	ปาน กลาง	4.31	0.53	มาก
42. การสร้างเครือข่ายพัฒนาการเรียนการ สอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้มีความรู้ ความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้และมีเวที ทางวิชาการหรือกิจกรรมต่างๆ	2.88	0.54	ปาน กลาง	4.33	0.53	มาก
รวม	3.03	0.56	ปาน กลาง	4.34	0.51	มาก

จากตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและความคาดหวังด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยภาพรวม พบว่า มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$, S.D. = 0.56) และความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาจัดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสภาพปัญหา 3 อันดับแรก คือ การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชา แผนการเรียนรายภาค ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 0.58) การส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างหลากหลาย ($\bar{X} = 3.15$, S.D. = 0.55) และการส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาการสอนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 2.98$, S.D. = 0.57) ส่วนความคาดหวัง 3 อันดับแรก คือ การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชา แผนการเรียนรายภาค ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.49) การส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างหลากหลาย ($\bar{X} = 4.34$,

S.D. = 0.50) และการกำหนดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ

ตาราง 13 สภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำแนกตามขอบข่าย
การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์

องค์ประกอบการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศด้านการ พัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์	สภาพปัญหา (n=483)			ความคาดหวัง (n=483)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
43. สถานศึกษามีระบบการจัดการจัดการ ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงบริบทของ สถานศึกษาและมีการจัดการข้อมูล สารสนเทศให้เกิดประสิทธิผล	3.00	0.54	ปาน กลาง	4.41	0.45	มาก
44. สถานศึกษามีการกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกล ยุทธ์เพื่อการจัดการศึกษา	3.12	0.56	ปาน กลาง	4.40	0.47	มาก
45. สถานศึกษามีระบบการให้บริการตาม เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ	3.27	0.53	ปาน กลาง	4.37	0.51	มาก
46. สถานศึกษามีระบบการประเมินคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา	3.14	0.57	ปาน กลาง	4.38	0.52	มาก
47. สถานศึกษามีระบบการบริหารทรัพยากร เพื่อให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด	3.13	0.56	ปาน กลาง	4.42	0.53	มาก
รวม	3.13	0.55	ปาน กลาง	4.40	0.50	มาก

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและความคาดหวัง
ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์โดยภาพรวม พบว่า มีสภาพปัญหา
อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 0.55) และความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาจัดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสภาพปัญหา 3 อันดับแรก คือ สถานศึกษามีระบบการให้บริการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ($\bar{X} = 3.27$, S.D. = 0.53) สถานศึกษามีระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.14$, S.D. = 0.57) และสถานศึกษามีระบบการบริหารทรัพยากรเพื่อให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 0.56) ส่วนความคาดหวัง 3 อันดับแรก คือ สถานศึกษามีระบบการบริหารทรัพยากรเพื่อให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.53) สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศที่แสดงบริบทของสถานศึกษาและมีการจัดการข้อมูลสารสนเทศให้เกิดประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.45) และสถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์เพื่อการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.47) ตามลำดับ

ตาราง 14 สภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำแนกตามขอบข่าย การบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา

องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ สู่ความเป็นเลิศด้านการนิเทศการศึกษา	สภาพปัญหา (n=483)			ความคาดหวัง (n=483)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
48. การจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนรู้การติดตาม และการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล	2.99	0.52	ปานกลาง	4.40	0.40	มาก
49. การดำเนินงานนิเทศงานวิชาการและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสม	2.94	0.54	ปานกลาง	4.32	0.40	มาก
50. การกำกับติดตาม และประเมินผลโครงการและกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	2.84	0.54	ปานกลาง	4.51	0.41	มากที่สุด

ตาราง 14 (ต่อ)

องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความ เป็นเลิศด้านการนิเทศการศึกษา	สภาพปัญหา (n=483)			ความคาดหวัง (n=483)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
51. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และ การจัดระบบนิเทศภายในของสถานศึกษา	2.93	0.56	ปาน กลาง	4.44	0.42	มาก
52. มีการสรุปผลการนิเทศ วิเคราะห์ และการ จัดทำรายงานต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา และนำผลมาสร้างประสิทธิภาพของการ นิเทศต่อไป	2.93	0.52	ปาน กลาง	4.38	0.44	มาก
53. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตาม และประชุมหารือในระดับสถานศึกษา	2.99	0.53	ปาน กลาง	4.37	0.43	มาก
54. มีการจัดทำเกณฑ์ เครื่องมือการนิเทศ ครอบคลุมทุกโครงการ/กิจกรรม	3.14	0.57	ปาน กลาง	4.37	0.43	มาก
55. มีการกำหนดปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน โดยกำหนดระยะเวลา สถานที่ ผู้รับผิดชอบ งบประมาณและผลที่คาดว่าจะได้รับ	3.16	0.56	ปาน กลาง	4.30	0.45	มาก
รวม	2.99	0.54	ปาน กลาง	4.39	0.42	มาก

จากตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและความคาดหวัง
ด้านการนิเทศการศึกษาโดยภาพรวม พบว่า มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$,
S.D. = 0.54) และความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาจัด
เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสภาพปัญหา 3 อันดับแรก คือ มีการกำหนดปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน
โดยกำหนดระยะเวลา สถานที่ ผู้รับผิดชอบงบประมาณและผลที่คาดว่าจะได้รับ ($\bar{X} = 3.16$,
S.D. = 0.56) มีการจัดทำเกณฑ์ เครื่องมือการนิเทศ ครอบคลุมทุกโครงการ/กิจกรรม
($\bar{X} = 3.14$, S.D. = 0.57) และการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนรู้การติดตาม และ

การประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ($\bar{X} = 2.99$, S.D. = 0.52) ส่วนความคาดหวัง 3 อันดับแรก คือ การกำกับติดตาม และประเมินผลโครงการและกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.41) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และการจัดระบบนิเทศภายในของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.42) และการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนรู้การติดตาม และการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.40) ตามลำดับ

สรุปผลการศึกษาเชิงสำรวจ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและความคาดหวังการบริหารบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในขอบข่ายบริหารงานวิชาการ 9 ด้าน ผู้วิจัยนำมาสรุปผลในการพัฒนา ดังนี้

1. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

สภาพปัญหา

1. การกำกับดูแล และส่งเสริมให้ดำเนินการแก้ปัญหาในลักษณะของงานวิจัย
2. การส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. การส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดเวทีวิจัย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูภายในสถานศึกษาหรือต่างสถานศึกษา

ความคาดหวัง

1. การสร้างความตระหนักในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา
2. การกำกับดูแล และส่งเสริมให้ดำเนินการแก้ปัญหาในลักษณะของงานวิจัย
3. การส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดเวทีวิจัย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูภายในสถานศึกษาหรือต่างสถานศึกษา

2. ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

สภาพปัญหา

1. การส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาวิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและต่อเนื่อง
2. การจัดทำทะเบียนสื่อ นวัตกรรม และระบบการให้บริการ
3. การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สื่อ และนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

ความคาดหวัง

1. การส่งเสริมให้ครูมีทักษะด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง
2. การจัดหาสื่อ และนวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการ
3. การส่งเสริมการใช้สื่อ นวัตกรรม และความช่วยเหลือทางการศึกษา

3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

สภาพปัญหา

1. จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่มีความเที่ยงตรง สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้
2. มีการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัด และประเมินผลของสถานศึกษา
3. มีการกำกับ ดูแล และการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษา

ความคาดหวัง

1. มีการกำกับ ดูแล และการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษา
2. จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่มีความเที่ยงตรง สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้
3. มีการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัด และประเมินผลของสถานศึกษา

4. ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

สภาพปัญหา

1. การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์

2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา และมีการประชุมหารือเพื่อพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง
3. การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจกลยุทธ์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยบูรณาการเนื้อหาสาระ และนำไปใช้ในการเรียนการสอน

ความคาดหวัง

1. การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์
2. การนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการหลักสูตรให้เกิดความเหมาะสม
3. มีการศึกษาเอกสารหลักสูตร สภาพแวดล้อม ประเมินสภาพ เพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจและกลยุทธ์

5. ด้านการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ

สภาพปัญหา

1. การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรให้ชัดเจนและมีทิศทางการดำเนินการทั้งในระยะสั้นและระยะยาวอย่างเป็นระบบและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
2. การจัดโครงการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ให้กับครูด้านการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษาเพื่อสามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียนและมีทักษะเพิ่มขึ้น
3. การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรมจริยธรรม อย่างจริงจังในด้านการครองตน ครองคน และครองงาน

ความคาดหวัง

1. การจัดโครงการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ให้กับครูด้านการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษาเพื่อสามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียนและมีทักษะเพิ่มขึ้น
2. การพัฒนาความรู้ของครูให้มีความรู้ความสามารถในเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษ การมีทักษะในการใช้ IT เพื่อการเรียนการสอน การจัดระบบสารสนเทศและการทำวิจัยเป็นอันดับแรกๆ
3. การสร้างความมั่นคงให้บุคลากรโดยการสนับสนุนและให้โอกาสบุคลากรที่อยู่เดิมได้รับโอกาสบรรจุเข้าสู่ตำแหน่งก่อนโดยมีการประเมินผลงานและ

ประสบการณ์เดิมอย่างเป็นธรรมชาติและเหมาะสม

6. ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สภาพปัญหา

1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. การดำเนินการพัฒนาตามแผน การติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง
3. การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่สอดคล้องกับการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

ความคาดหวัง

1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่สอดคล้องกับการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
3. มีการมอบหมายงานตามระเบียบทางราชการและการจัดทำเครื่องมือดำเนินการที่ชัดเจน

7. ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้

สภาพปัญหา

1. การส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างหลากหลาย
2. การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชา แผนการเรียนรายภาคตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. การกำหนดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ

ความคาดหวัง

1. การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชา แผนการเรียนรายภาคตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. การสร้างเครือข่ายพัฒนาการเรียนการสอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้และมีเวทีทางวิชาการหรือกิจกรรมต่างๆ

3. การส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาการ
สอนอย่างต่อเนื่อง

8. ด้านการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์

สภาพปัญหา

1. สถานศึกษามีระบบการให้บริการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการ
ภาครัฐ
2. สถานศึกษามีระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
3. สถานศึกษามีการกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ
และกลยุทธ์เพื่อการจัดการศึกษา

ความคาดหวัง

1. สถานศึกษามีการกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ
และกลยุทธ์เพื่อการจัดการศึกษา
2. สถานศึกษามีระบบการบริหารทรัพยากรเพื่อให้เกิดความคุ้มค่ามาก
ที่สุด
3. สถานศึกษามีระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

9. ด้านการนิเทศการศึกษา

สภาพปัญหา

1. มีการจัดทำเกณฑ์ เครื่องมือการนิเทศ ครอบคลุมทุกโครงการ/กิจกรรม
2. กิจรจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนรู้การติดตาม และการ
ประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
3. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตาม และประชุมหารือในระดับ
สถานศึกษา

ความคาดหวัง

1. การกำกับติดตาม และประเมินผลโครงการและกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และการจัดระบบนิเทศภายในของ
สถานศึกษา
3. มีการสรุปผลการนิเทศ วิเคราะห์ และการจัดทำรายงานต่อ
ผู้อำนวยการสถานศึกษาและนำผลมาสร้างประสิทธิภาพของการนิเทศต่อไป

2.3 ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ

สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อการบริหารงานวิชาการ
สู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จากแบบสอบถามปลายเปิด
ได้ข้อสรุปดังนี้

2.3.1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

1) วิสัยทัศน์

- ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความ
เข้าใจเกี่ยวกับทำงานวิจัย และการวิจัยชั้นเรียน เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการจัดการศึกษา
สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เชิดชูคุณธรรม ก้าวนำเทคโนโลยี สู่วิถีพอเพียง คู่เคียงชุมชน
- มุ่งใช้แผนและการวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการออกแบบ
กิจกรรม การนิเทศ การติดตามผล การปรับปรุง การพัฒนาและการตัดสินใจ เพื่อพัฒนา
คุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

2) เป้าหมาย

- พัฒนาบุคลากรสถานศึกษา ให้มีความรู้ ทักษะ กระบวนการคิด
ทางวิจัยและการดำเนินงานของสถานศึกษาต้องมีผลการวิจัยรองรับ ครู/บุคลากรทุกคน ต้อง
มีงานวิจัยอย่างน้อย 1 เรื่อง/ภาคเรียน
- ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ตามความต้องการและ
ครูผู้สอนต้องพัฒนาสื่อที่เข้าถึงตัวผู้เรียนได้ทุกสถานที่เช่นกัน
- ประชาชนได้รับโอกาสทางการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงหลากหลายทุกที่ทุกเวลาและ
เป็นธรรม มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

3) วัตถุประสงค์

- เพื่อวิจัยผลการดำเนินงานของสถานศึกษา การสร้างองค์ความรู้
และสร้างแรงกระตุ้นให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการพัฒนาตนเอง พัฒนางานด้านการ
เรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- เพื่อให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถ
บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

- เพื่อพัฒนาคุณภาพการจักระบบการจัดการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ให้บริการ
ได้รับการศึกษาในรูปแบบของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ
อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

4) พันธกิจ

- ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีผลงานการวิจัย มีจิตสำนึก
ของความเป็นครูที่แท้จริง จัดการเรียนการสอนควบคู่กับการทำงานวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียน
การสอนและพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

- พัฒนารูปแบบการวิจัยอย่างหลากหลาย สนับสนุนให้มีระบบกลไก
เพื่อให้มีการทำวิจัยมากขึ้น จัดการศึกษาเพื่อปวงชน สนองความต้องการของชุมชนสร้างวิถี
พอเพียง

5) กลยุทธ์

- อบรม พัฒนา ครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการวิจัย
ส่งเสริมให้มีผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ “เข้าถึงทุกแหล่งเรียนรู้ถึงบ้าน
การขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในการดำเนินงาน

- สร้างองค์ความรู้จากภูมิปัญญาและการจัดการความรู้จากชุมชนสู่
การปฏิบัติอย่างแท้จริง

- ใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนการสอน และให้งานวิจัย
เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี มีการพัฒนาระบบและ
ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

- ใช้แผนและการวิจัยเป็นเครื่องมือในการออกแบบกิจกรรม
การนิเทศ การติดตามผล การปรับปรุง การพัฒนาและการตัดสินใจทั้งในระดับนโยบายและ
ระดับปฏิบัติ

2.3.2 ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ กระบวนการทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

1) วิสัยทัศน์

- สถานศึกษามุ่งมั่นพัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัย
และมีความหลากหลาย เพียงพอและเหมาะสมกับผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์ได้จริง

- สถานศึกษามุ่งพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการผลิตสื่อการเรียนรู้ และนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อให้
เกิดความคุ้มค่า และเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้

- สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียน ผู้รับบริการการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยให้เลือกใช้สื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างเหมาะสม ทุกที่
ทุกเวลา ก้าวทันต่อประชาคมอาเซียน

2) เป้าหมาย

- สถานศึกษาต้องมีการจัดทำแผนการพัฒนาคณาจารย์ให้สามารถ
ผลิตสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ๆ
- การจัดหาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนและการพัฒนา
งานวิชาการให้กับนักศึกษาและประชาชนที่เข้ารับบริการอย่างทั่วถึงและหลากหลาย
- นำสื่อและนวัตกรรมไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน
ของครู ให้ตรงตามเนื้อหาที่เรียน ตรงตามหลักสูตรสถานศึกษา และให้บรรลุตามเป้าหมาย

3) วัตถุประสงค์

- เพื่อให้สถานศึกษามีการจัดทำแผนการพัฒนาคณาจารย์ให้สามารถ
ผลิตสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ๆ
- เพื่อให้สถานศึกษาจัดหาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน
และการพัฒนางานวิชาการให้กับนักศึกษาและประชาชนที่เข้ารับบริการอย่างทั่วถึงและ
หลากหลาย
- เพื่อให้สถานศึกษานำสื่อและนวัตกรรมไปใช้ในการพัฒนาการเรียน
การสอนของครู ให้ตรงตามเนื้อหาที่เรียน ตรงตามหลักสูตรสถานศึกษา และให้บรรลุตาม
เป้าหมาย

4) พันธกิจ

- พัฒนาและส่งเสริมการผลิตสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้
นำเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย
- จัดระบบการบริการเพื่อกระจายสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา
เป็นการเอื้อประโยชน์และอำนวยความสะดวกให้กับผู้รับบริการได้ใช้สื่ออย่างทั่วถึง
- พัฒนาสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาให้ครอบคลุมและ
สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

- พัฒนาและส่งเสริมการใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

5) กลยุทธ์

- พัฒนาสื่อการเรียนการสอน พัฒนาฐานข้อมูล ตามความต้องการเรียนรู้ เพื่อเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาอย่างสร้างสรรค์

- สร้างนวัตกรรมใหม่และหลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและเอื้อประโยชน์และอำนวยความสะดวกกับผู้รับบริการอย่างทั่วถึง

- ประชุม / ชี้แจง / อบรมการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการศึกษาที่มีคุณภาพ นำไปสู่การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

- ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา หน่วยงาน หรือสถานศึกษาอื่นๆ ในการผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรม เพื่อใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ กำหนดให้ครูทำชิ้นงาน นวัตกรรมที่พัฒนางานวิชาการ

2.3.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา

ที่มีประสิทธิภาพ

1) วิสัยทัศน์

- ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการศึกษา อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์

- สถานศึกษามีระบบการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการศึกษา มีหลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เที่ยงตรง สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และเป็นไปด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว และตรวจสอบได้

- ส่งเสริม พัฒนาวิชาการด้านทดสอบและประเมินผลการศึกษา ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา สามารถนำความรู้ประสบการณ์ที่ได้มาเทียบโอน

2) เป้าหมาย

- ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ความสามารถในการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การให้บริการอย่างทั่วถึง มีประสิทธิภาพ

- มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดผล ประเมินผล ที่มีประสิทธิภาพ มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาหลักสูตร สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้

- นักศึกษาการศึกษาหลักสูตรการศึกษาจากระบบชั้นพื้นฐานและหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง สามารถเทียบโอนผลการเรียนได้

3) วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ความสามารถในการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การให้บริการอย่างทั่วถึง มีประสิทธิภาพ

- เพื่อให้สถานศึกษามีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดผล ประเมินผล ที่มีประสิทธิภาพ มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาหลักสูตร สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้

- เพื่อจัดทำระบบทะเบียนให้นักศึกษาการศึกษาหลักสูตรการศึกษจากระบบชั้นพื้นฐานและหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง สามารถเทียบโอนผลการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) พันธกิจ

- พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถในการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและตรงตามมาตรฐาน

- พัฒนาระบบและเครื่องมือวัดผล ประเมินผลที่มีความเที่ยงตรงมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้

- ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ ระเบียบ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติ วิธีการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการศึกษาที่หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียน

5) กลยุทธ์

- จัดทำแผนการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการศึกษา

- จัดทำโครงการอบรมพัฒนาครูให้มีความรู้ในการจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย

- มีการกำกับดูแล และนิเทศติดตาม การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนรู และการตัดสินใจผลการเรียน

2.3.4 ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

1) วิสัยทัศน์

- สถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรการศึกษา ต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข และเพื่อการจัดการศึกษาตลอดชีวิต

- สถานศึกษามุ่งมั่นพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการบริหารจัดการหลักสูตรที่เป็นระบบอิงมาตรฐานสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

- สถานศึกษามุ่งพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถดำเนินการ บริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ได้ ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้รับบริการอย่างสูงสุดและมีความ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน

- มุ่งมั่นพัฒนาระบบการบริหารหลักสูตรเพื่อเข้าสู่มาตรฐานสากล สร้างให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ แบบบูรณาการ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) เป้าหมาย

- ผู้เรียน/ผู้รับบริการและประชาชนทั่วไปได้รับการพัฒนาให้มี คุณภาพและส่งเสริมให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ดำรงตนอยู่ ในสังคมอย่างมีความสุข

- สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและ วิชาการ จัดระบบการบริหารจัดการให้เป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตร เพื่อให้มีการนำไปใช้กับ กลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

- ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำหลักสูตรสถานศึกษามาใช้จัดกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

3) วัตถุประสงค์

- เพื่อให้สถานศึกษามีการประเมินและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ทำให้รับทราบความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตร เพื่อให้ประชาชนได้หลักสูตรที่ตรง ตามความต้องการและมีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

- เพื่อพัฒนาให้บุคลากรเห็นความสำคัญของการบริหารหลักสูตร สามารถบริหารหลักสูตรและสามารถนำไปใช้ได้ เพื่อให้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและนำไปสู่ชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพ

- เพื่อพัฒนาวิชาการทางการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ไปสู่สังคม และชุมชน เป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษา สร้างความเสมอภาคให้ผู้รับบริการ สามารถเลือกศึกษาหลักสูตรที่ตนเองสนใจ และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

4) พันธกิจ

- จัดการศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับประชากร

วัยเด็กช่วงอายุ 1 – 14 ปี วัยแรงงานช่วงอายุระหว่าง 15 – 59 ปี และช่วงผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป

- มีการกำหนด การนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร ส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารหลักสูตร และนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้หลักสูตรบรรลุตามเจตนารมณ์

- พัฒนาและส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรที่หลากหลายและต่อเนื่อง พัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สร้างระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ทุกขั้นตอน

5) กลยุทธ์

- พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถในการจัดทำหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ โดยการฝึกอบรม ประชุม และสัมมนา

- จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ ตามวิถีชีวิตของผู้เรียน ผู้รับบริการ และมีการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

- มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การใช้หลักสูตร จัดทำระบบการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้น

2.3.5 ด้านการศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็น

มืออาชีพ

1) วิสัยทัศน์

- มุ่งมั่น ส่งเสริม เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เกิดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นแบบอย่างได้
- มุ่งพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด

2) เป้าหมาย

- พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ เพื่อเป็นครูมืออาชีพที่ดีต่อไป
- พัฒนาครูให้มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติหน้าที่การครองตน ครองคน ครองงาน สามารถจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มศักยภาพ
- สร้างความมั่นคงให้บุคลากรโดยสนับสนุนและให้โอกาสบุคลากรได้รับสวัสดิการและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3) วัตถุประสงค์

- เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ เพื่อเป็นครูมืออาชีพที่ดีต่อไป
- เพื่อพัฒนาครูให้มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติหน้าที่การครองตน ครองคน ครองงาน สามารถจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มศักยภาพ
- เพื่อสร้างความมั่นคงให้บุคลากรโดยสนับสนุนและให้โอกาสบุคลากรได้รับสวัสดิการและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- เพื่อพัฒนาครูมีความรู้ความสามารถในเรื่องภาษาอังกฤษ การใช้ IT การจัดระบบสารสนเทศ และการทำวิจัย

4) พันธกิจ

- ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ เพื่อเป็นครูมืออาชีพที่ดีต่อไป

- ส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาครูให้มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติหน้าที่การครองตน ครองคน ครองงาน สามารถจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มศักยภาพ
- ส่งเสริม สนับสนุน เพื่อสร้างความมั่นคงให้บุคลากรโดยสนับสนุน และให้โอกาสบุคลากรได้รับสวัสดิการและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- ส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาครูมีความรู้ความสามารถในเรื่องภาษาอังกฤษ การใช้ IT การจัดระบบสารสนเทศ และการทำวิจัย
- ส่งเสริมพัฒนาให้ชุมชนให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- มุ่งสร้างบรรยากาศและจิตสำนึกให้กับบุคคลในองค์กร ในการใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

5) กลยุทธ์

- จัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
- ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถตามศักยภาพและสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างทั่วถึง
- ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา แผนการจัดการเรียนรู้รายภาค ที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน สามารถจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีอยู่

2.3.6 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1) วิสัยทัศน์

- สถานศึกษามีการจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน และจัดทำคู่มือการประเมินตนเองของสถานศึกษา โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดเพื่อให้เกิดการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ
- ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้ชุมชน นักศึกษา หน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาร่วมพัฒนา

2) เป้าหมาย

- สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพภายใน และคู่มือประเมินตนเองตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนด

- พัฒนาอบรมครูบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถทำงานเป็นทีมในการบริหารจัดการในระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- สถานศึกษาผ่านการประเมินภายในโดยต้นสังกัดและผ่านการรับรองคุณภาพจากการประเมินภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

3) วัตถุประสงค์

- เพื่อให้สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา
- เพื่อให้สถานศึกษามีคู่มือประเมินตนเอง(SAR)ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดและสอดคล้องกับการประเมินภายนอกโดย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)
- เพื่อพัฒนาอบรมครูบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถทำงานเป็นทีมในการบริหารจัดการในระบบการประกันคุณภาพภายใน

4 พันธกิจ

- จัดทำระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและคู่มือการประเมินตนเองของสถานศึกษา
- พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และจัดทำแผนการดำเนินงานตามระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา และการรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR)
- พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สามารถประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR)

5) กลยุทธ์

- แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการจัดทำคู่มือการประเมินตนเองของสถานศึกษาและจัดทำแผนการดำเนินงาน
- แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา และการรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR)

- จัดทำโครงการอบรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สามารถประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR)

2.3.7 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1) วิสัยทัศน์

- สถานศึกษามีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ความถูกต้องของเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับความสามารถและสนองความต้องการความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

- มุ่งพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย และพัฒนาการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างหลากหลาย มีคุณภาพ

2) เป้าหมาย

- ประชาชนวัยแรงงานมีระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาสายอาชีพที่ดีขึ้น มีการพัฒนาคุณภาพชีวิต และมีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้บนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชา และแผนการเรียนรู้รายภาค นำหลักสูตรไปใช้กับผู้เรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตามมาตรฐานการเรียนรู้

3) วัตถุประสงค์

- เพื่อยกระดับการศึกษาของประชาชนวัยแรงงานให้มีระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาสายอาชีพที่ดีขึ้น มีการพัฒนาคุณภาพชีวิต และมีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้บนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชา และแผนการเรียนรู้รายภาค นำหลักสูตรไปใช้กับผู้เรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตามมาตรฐานการเรียนรู้

- เพื่อพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้มากที่สุด ตรงตามเนื้อหาที่สอน สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

4) พันธกิจ

- มีการส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูมีการพัฒนาการเรียนรู้อย่างหลากหลายต่อเนื่องมีประสิทธิภาพ
- เตรียมความพร้อมของบุคลากรในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จตามแผนการจัดการเรียนรู้
- ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด อย่างหลากหลาย
- เสริมสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ด้านการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ให้มีการนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ พัฒนาทักษะให้กับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง

5) กลยุทธ์

- ครูผู้สอนใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม กำหนดรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์เต็มศักยภาพ
- สร้างและส่งเสริม ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษา สร้างเครือข่ายในการพัฒนาการเรียนการสอน ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียน ตอบสนองความต้องการของประชาชน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- จัดและส่งเสริมการบริหารจัดการสื่อ วิธีการเรียนที่หลากหลาย สามารถนำไปสู่การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยครูและผู้เรียนร่วมกันจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้

2.3.8 ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์

1) วิสัยทัศน์

- สถานศึกษามีการพัฒนาระบบบริหารจัดการ ที่มีประสิทธิภาพโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ขององค์กรเป็นหลัก ใช้ข้อมูลสารสนเทศ ในการวางแผนกลยุทธ์แบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายไปสู่การปฏิบัติ เพื่อสนับสนุนสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์

2) เป้าหมาย

- สถานศึกษาได้มีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการครอบคลุมทุกงาน / โครงการ / กิจกรรม โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์
- ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันพัฒนาระบบบริหาร จัดการได้อย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ มีระบบตรวจสอบที่โปร่งใส ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา
- สถานศึกษามีระบบการให้บริการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ จัดการข้อมูลสารสนเทศที่เป็นบริบทของสถานศึกษาและมีการจัดการข้อมูลสารสนเทศ ให้เกิดประสิทธิผล

3) วัตถุประสงค์

- เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานขององค์กร ช่วยให้การบริหารงานอย่างเหมาะสม มีทิศทางในการปฏิบัติงาน ทำให้ทราบผลการปฏิบัติงาน เมื่อเทียบกับแผนและเป้าหมาย สามารถรายงานความก้าวหน้า ผลการปฏิบัติงานต่อผู้บริหาร สามารถแก้ปัญหาได้ทันที่
- เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ การให้บริการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ มีระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
- ครูได้รับการพัฒนาตามระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ ครูประเมินผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาระบบบริหารงานที่มีคุณภาพตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

4) พันธกิจ

- ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้บรรลุวิสัยทัศน์
- พัฒนาระบบบริหารจัดการให้สามารถดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต
- บุคลากรทุกคนในองค์กรร่วมมือกันพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีภาคีเครือข่าย ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาช่วยในการร่วมจัดการศึกษา
- สถานศึกษาจัดให้มีระบบการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศให้เกิดประสิทธิผล ให้บริการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

5) กลยุทธ์

- พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาลและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
- ดำเนินงานการพัฒนากระบวนการมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามขั้นตอนการจัดทำคำสั่งมอบหมายงานชัดเจน ปฏิบัติงานตามคำสั่งโดยเคร่งครัด ปรับทัศนคติคิดเชิงสร้างสรรค์ และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี
- มีระบบการบริหารทรัพยากรเพื่อให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพ มีภาคีเครือข่ายที่หลากหลาย และเข้าถึงทุกภาคส่วน
- สร้างพลังขับเคลื่อนให้สถานศึกษา มีระบบการบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ มีการติดตามการทำงาน และสามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคและเน้นการทำงานเป็นทีม

2.3.9 ด้านการนิเทศการศึกษา

1) วิสัยทัศน์

- มุ่งมั่นพัฒนาระบบและรูปแบบการนิเทศการศึกษา ที่มีมาตรฐาน พัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นบุคลากรมืออาชีพ มีความรู้ คู่คุณธรรม สามารถนิตศกกิจกรรมการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพ

2) เป้าหมาย

- มีแผนการนิเทศ ติดตามการจัดการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และมีการบริหารจัดการได้ครบทุกงาน / โครงการ / กิจกรรม
- พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ทำหน้าที่นิเทศให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนิตศกงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนร่วมกับภาคีเครือข่าย และคณะกรรมการสถานศึกษามาช่วยนิเทศติดตามงาน

- มีการจัดทำเครื่องมือนิเทศที่มีคุณภาพ ระบบการนิเทศทางวิชาการ การเรียนรู้ การติดตาม และการประเมินผลการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

3) วัตถุประสงค์

- เพื่อให้สถานศึกษามีแผนการนิเทศ ติดตามการจัดการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และมีการบริหารจัดการได้ครบทุกงาน / โครงการ / กิจกรรม

- เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ทำหน้าที่นิเทศให้มี ความรู้ ความเข้าใจ สามารถนิเทศงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนร่วมกับภาคีเครือข่าย และคณะกรรมการสถานศึกษามาช่วยนิเทศติดตามงาน

- เพื่อให้สถานศึกษามีการจัดทำเครื่องมือนิเทศที่มีคุณภาพ ระบบการนิเทศทางวิชาการ การเรียนรู้ การติดตาม และการประเมินผลการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

- เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติของครู หากจุดอ่อน จุดแข็ง ของสถานศึกษาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ได้คุณภาพ

- เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และการจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

4) พันธกิจ

- สถานศึกษาจัดทำแผนการนิเทศ ติดตามการจัดการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และมีการบริหารจัดการได้ครบทุกกิจกรรม

- จัดทำแผนงาน โครงการเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ทำหน้าที่นิเทศให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนิเทศงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนร่วมกับภาคีเครือข่าย และคณะกรรมการสถานศึกษามาช่วยนิเทศติดตามงาน

- จัดทำเครื่องมือนิเทศที่มีคุณภาพครบทุกกิจกรรม จัดระบบการนิเทศการศึกษา การติดตาม และการประเมินผลการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

- แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และดำเนินการตามแผนงานนิเทศอย่างทั่วถึงต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคลากรมืออาชีพ

5) กลยุทธ์

- มีการพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา มีปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน จัดกระบวนการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีระเบียบแบบแผนลำดับขั้นตอนในการดำเนินงานไว้ชัดเจน มีเหตุผล และสามารถดำเนินการได้
- การนิเทศเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ชักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อนิเทศกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
- มีการจัดทำเกณฑ์ เครื่องมือการนิเทศ ครอบคลุมทุกกิจกรรมทุกโครงการ
- จัดทำโครงการอบรมเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามศักยภาพและความต้องการให้มีความรู้ ทักษะและเจตคติในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาและสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด จำนวน 10 คน เพื่อตรวจสอบ และจัดทำข้อเสนอการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามองค์ประกอบผู้วิจัยนำเสนอผลการสัมภาษณ์ ดังนี้

....การบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความจำเป็นอย่างมากจะช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน สำหรับการพัฒนาด้านสื่อต้องสอดคล้องกับคุณสมบัติของผู้เรียนคือต้องตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการเทียบโอนผลการศึกษาให้มากขึ้น ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ต้องสอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียน ด้านการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรอบรมเรื่องการสอนวิชาคณิตศาสตร์

วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ สำหรับด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาต้องเตรียมเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่มีความเที่ยงตรง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ต้องเตรียมพร้อมสำหรับนักเรียนที่ออกกลางคันที่เพิ่มมากขึ้นทุกปีจะสอนคนเหล่านี้อย่างไร เขาจึงจะสนใจเรียน การพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ ควรมีการอบรมให้กับผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจทักษะและนำไปสู่การปฏิบัติได้ และด้านการนิเทศการศึกษาเน้นที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจและออกนิเทศติดตามด้วยตนเองเพื่อให้ทราบสภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่แท้จริง (อัจฉรา สากระจาย, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2558)

....เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการนั้นสำหรับสถานศึกษาควรเน้นในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของครูเป็นอันดับแรก เนื่องจากครูที่รับเข้ามามีความแตกต่างกันมากไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวุฒิการศึกษา สาขาวิชาที่เรียนมา ประสบการณ์และที่สำคัญคือไม่ได้จบครุศาสตร์โดยตรงดังนั้นสถานศึกษาต้องพัฒนาครูให้เข้าใจในกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนากระบวนการคิด มีคุณธรรม และจริยธรรม สร้างและพัฒนาสื่อจัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชาและรายภาคเรียนเป็นปัจจุบัน ต่อมาเป็นด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้สถานศึกษาต้องวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเพื่อการพัฒนาหลักสูตรต่อไปในอนาคตสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้ ควรมีการประเมินหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันและสร้างความเข้าใจต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และในด้านการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้มีอาชีพ เห็นด้วยกับข้อความที่เสนอมาและเห็นว่าสถานศึกษาควรดำเนินการเสริมสร้างอุดมการณ์และจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูโดยการจัดหลักสูตรอบรมให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นเลิศทางวิชาการและเป็นครูมืออาชีพ โดยการจัดประชุม อบรม สัมมนาทุกปี อย่างน้อยปีละครั้ง และสร้างจิตสำนึกของครู ทุกคน ควรสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ ของแต่ละบุคคลและพัฒนาตามขั้นตอน กำหนดแนวนโยบาย จัดหางบประมาณรองรับ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีมาตรฐาน พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการจัดการกระบวนการเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจในการเป็นครูมืออาชีพ (บุญส่ง ทองเชื่อม, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2558)

....เพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาจุดที่มุ่งเน้นเป็นอันดับแรกที่ต้องให้ความสำคัญและเป็นจุดอ่อนอย่างมากเมื่อมีการประเมินคุณภาพภายในโดยต้นสังกัดหรือการประเมินภายนอกโดย สมศ. นั่นคือเรื่องของ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เห็นด้วยกับข้อความที่เสนอและมีความเห็นว่าสถานศึกษาควรดำเนินการเรื่องสร้างความตระหนักในกระบวนการคิดเชิงวิจัยให้กับบุคลากรได้เห็นความสำคัญของงานวิจัยและการนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษา ส่งเสริมครูและบุคลากรทุกคนให้มีการทำงานวิจัย นำเสนองานวิจัยในที่ประชุมประจำเดือน ให้รางวัลแก่ผลงานวิจัยที่ดีเด่น เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแก่นักศึกษาเพื่อนำผลการวิจัยสู่การปฏิบัติ พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัย งานวิจัยชั้นเรียน โดยการอบรมให้ความรู้ การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการวิจัยแก่บุคลากร ต่อมาคือเรื่องการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนการทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทางจังหวัดให้ความสำคัญและจะมีการประชุมชี้แจงผู้บริหารสถานศึกษาในเรื่องของการจัดหาสื่อที่มีความทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเน้นที่คุณภาพของสื่อต้องมีความเหมาะสมกับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ให้มีการพัฒนาครู กศน. เพื่อสร้างความรู้ทักษะในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย สอดคล้องกับกระบวนการทัศน์ใหม่ในการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อและนวัตกรรมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในด้านประสิทธิภาพการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา เห็นด้วยว่าสถานศึกษาควรดำเนินการเรื่องการวิเคราะห์ระบบการวัดผล ประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน ศึกษาระเบียบข้อกฎหมาย และตรวจสอบเอกสาร หลักฐานในการวัดผล ประเมินผลให้ถูกต้องครบถ้วน พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ ในการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการศึกษา มีความสามารถในการออกข้อสอบที่มีประสิทธิภาพ การวัดผล ประเมินผลเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (นพกนก บุรุษนันท์, สัมภาษณ์, 12 กันยายน 2558)

....การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สิ่งแรกที่ต้องคำนึงถึงคือด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเห็นด้วยว่าสถานศึกษาควรดำเนินการเรื่อง การวางแผนระบบการทำงาน และสร้างความตระหนักของบุคลากรให้เห็นความสำคัญในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การกำหนดทิศทางในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ชี้แจงเรื่องการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเข้าใจ แต่งตั้งคณะทำงาน ปฏิบัติงานปกติให้อยู่ในกรอบของการประกัน

คุณภาพภายใน และส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ต่อมาเป็นเรื่องการพัฒนาระบบการเรียนรู้อุ สานศึกษาต้องพัฒนาครูให้เข้าใจใน กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้อุ การจัดการเรียนรู้อุ ตามความต้องการของผู้เรียนอย่าง มีคุณภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ มีทักษะในการจัดการเรียนรู้อุ เพื่อพัฒนา กระบวนการคิด คุณธรรม และจริยธรรม และส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนร่วมกันพัฒนา กระบวนการเรียนรู้อุ พัฒนาสื่อ จัดทำแผนการเรียนรู้อุรายวิชาและรายภาคเรียนอย่างชัดเจน ต่อมาเป็นเรื่องการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ เห็นว่าสถานศึกษาควร ดำเนินการเรื่องการส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาอย่างมี คุณภาพให้ทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตามหลักการด้วยความเป็นมาตรฐานจัดอบรม พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกฝ่ายทุก กระดับ จัดทำคำสั่งมอบหมายงานและให้ทุกคนมีส่วนร่วมกำหนดความสำเร็จของงาน (ปาริชาติ ไชยสถิตย์, สัมภาษณ์ ,12 กันยายน 2558)

.....การพัฒนางานวิชาการสถานศึกษาควรมุ่งเน้นในด้านการบริหารหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ เห็นว่าสถานศึกษาควรดำเนินการเรื่องการวิเคราะห์หลักสูตร สถานศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน ต้องมีการประเมินหลักสูตรและพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน สร้าง ความเข้าใจต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง และพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษาและสามารถนำไปใช้ ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านประสิทธิภาพการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา เห็นว่าสถานศึกษาควรดำเนินการเรื่องการวิเคราะห์ระบบการ วัดผลประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน ศึกษาระเบียบ ข้อกฎหมาย และตรวจสอบ เอกสาร หลักฐานในการวัดผล ประเมินผลให้ถูกต้องครบถ้วน พัฒนาครูและบุคลากรให้ม ีความรู้ ความสามารถ ในการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการศึกษา พัฒนาครูให้ม ีความสามารถในการออกข้อสอบที่มีประสิทธิภาพ การวัดผลประเมินผลเน้นผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน และด้านการนิเทศการศึกษา เห็นว่าสถานศึกษาควรดำเนินการเรื่อง ต้องจัดให้ มีแผนการนิเทศ และดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศอย่าง เป็นระบบ สร้างนวัตกรรมการนิเทศ มีการนิเทศทุกกิจกรรม และรายงานผลการนิเทศและ

พัฒนาและจัดทำเครื่องมือการนิเทศ นำไปใช้ในเขตทุกกิจกรรม (พันธ์ทิพย์ แก้วบุตตา, สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2558)

....สิ่งแรกที่ต้องดำเนินการคือด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เห็นด้วยกับข้อความที่เสนอและเห็นว่าสถานศึกษาควรดำเนินการเรื่องการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นสากลที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน มีการประเมินหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน สร้างความเข้าใจต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่อง พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษาและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ต่อมาเป็นเรื่องการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่มืออาชีพ มีความเห็นว่าสถานศึกษาควรดำเนินการคือการเสริมสร้างอุดมการณ์และจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูโดยการจัดหลักสูตรอบรมให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นเลิศทางวิชาการและเป็นครูมืออาชีพ โดยการจัดประชุม อบรม สัมมนาทุกปี อย่างน้อยปีละครั้ง และสร้างจิตสำนึกของครู กศน.ทุกคน การสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ ของแต่ละบุคคลและพัฒนาตามขั้นตอน กำหนดแผนนโยบาย จัดหางบประมาณรองรับ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีมาตรฐาน และการจัดกระบวนการเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจในการเป็นครูมืออาชีพ และในด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเห็นด้วยกับข้อความที่เสนอมีความเห็นว่าสถานศึกษาควรมีการวางแผนระบบการทำงาน และสร้างความตระหนักของบุคลากรให้เห็นความสำคัญในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการกำหนดทิศทางในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ชี้แจงเรื่องการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเข้าใจ แต่งตั้งคณะทำงาน ปฏิบัติงานปกติให้อยู่ในกรอบของการประกันคุณภาพภายใน และส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (ประมวล ตอนอามาต, สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2558)

....การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ก่อนเป็นลำดับแรก มีความเห็นว่าสถานศึกษาควรดำเนินการเรื่องการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นสากลที่ตอบสนอง

ความต้องการของชุมชน มีการประเมินหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัย และทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน สร้างความเข้าใจต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่อง พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษาและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เห็นด้วยกับข้อความที่เสนอและมีความเห็นว่าสถานศึกษาต้องการวางแผนระบบการทำงาน และสร้างความตระหนักของบุคลากรให้เห็นความสำคัญในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดทิศทางในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ชี้แจงเรื่องการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเข้าใจ แต่งตั้งคณะกรรมการ ปฏิบัติงานปกติให้อยู่ในกรอบของการประกันคุณภาพภายใน และมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้นั้น มีความเห็นว่าสถานศึกษาควรดำเนินการพัฒนาครูให้เข้าใจในกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้นั้น การจัดการเรียนรู้นั้นตามความต้องการของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในการจัดการเรียนรู้นั้น เพื่อพัฒนาระบบการคิด คุณธรรม และจริยธรรม ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนร่วมกันพัฒนาระบบการเรียนรู้นั้น พัฒนาสื่อ จัดทำแผนการเรียนรู้อย่างชัดเจน และด้านการนิเทศการศึกษา สถานศึกษาควรดำเนินการโดยจัดให้มีแผนการนิเทศ และดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศอย่างเป็นระบบ สร้างนวัตกรรมการนิเทศ มีการนิเทศทุกกิจกรรม และรายงานผลการนิเทศ และการพัฒนาการจัดทำเครื่องมือการนิเทศ นำไปใช้นิเทศทุกกิจกรรม (นลินี ศรีสารคาม จันตรี, สัมภาษณ์, 25 กันยายน 2558)

....สำหรับการพัฒนางานวิชาการนั้นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นสิ่งแรกคือการพัฒนา ศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่มืออาชีพ เนื่องจากการเริ่มต้นที่ครูการ เสริมสร้างอุดมการณ์และจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบในหน้าที่ การงาน การสร้างโดยการจัดหลักสูตรอบรมให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ต้องส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นเลิศทาง วิชาการและเป็นครูมืออาชีพ โดยการจัดประชุม อบรม สัมมนาทุกปี อย่างน้อยปีละครั้ง และ สร้างจิตสำนึกของครู กศน.ทุกคน ให้สถานศึกษาสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ ของแต่ละบุคคลและพัฒนาตามขั้นตอน กำหนดแผนนโยบาย จัดหางบประมาณรองรับ และ

ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีมาตรฐาน พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจในการเป็นครูมืออาชีพ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาควรดำเนินการพัฒนาครูให้เข้าใจในกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิด คุณธรรม และจริยธรรม ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนร่วมกันพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พัฒนาสื่อ จัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชาและรายภาคเรียนอย่างชัดเจน ส่วนในด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ เห็นด้วยกับข้อความที่เสนอและมีความเห็นว่า สถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพให้ทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตามหลักการด้วยความเป็นมาตรฐาน จัดอบรม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ กับบุคลากรทุกฝ่ายทุกระดับ จัดทำคำสั่งมอบหมายงานและให้ทุกคนมีส่วนร่วมกำหนดความสำเร็จของงาน (ธนาวิวัฒน์ พงษ์เดชาตระกูล, สัมภาษณ์, 29 กันยายน 2558)

....ในการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา เห็นว่าการพัฒนาในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรเป็นสิ่งที่ครู กศน.ยังขาดความรู้และประสบการณ์อย่างมากต้องพัฒนาเป็นลำดับแรก เห็นด้วยกับข้อความที่เสนอและมีความเห็นว่า สถานศึกษาควรดำเนินการเรื่อง พัฒนาครูให้เข้าใจในกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามความต้องการของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิด คุณธรรม และจริยธรรม การส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนร่วมกันพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พัฒนาสื่อ จัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชาและรายภาคเรียนอย่างชัดเจน ลำดับต่อไปคือการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่มืออาชีพ เห็นว่าสถานศึกษาควรดำเนินการเรื่องส่งเสริมสร้างอุดมการณ์และจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูโดยการจัดหลักสูตรอบรมให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นเลิศทางวิชาการและเป็นครูมืออาชีพ โดยการ จัดประชุม อบรม สัมมนาทุกปี อย่างน้อยปีละครั้ง และสร้างจิตสำนึกของครู กศน.ทุกคน และการสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ ของแต่ละบุคคลและพัฒนาตามขั้นตอน กำหนด แนวนโยบาย จัดหางบประมาณรองรับ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีมาตรฐาน โดย พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจใน

การเป็นครูมีอาชีพ และในด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สถานศึกษาดำเนินการเรื่องการวางแผนระบบการทำงาน และสร้างความตระหนักของบุคลากรให้เห็นความสำคัญในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดทิศทางในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ชี้แจงเรื่องการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเข้าใจ แต่งตั้งคณะทำงาน ปฏิบัติงานปกติให้อยู่ในกรอบของการประกันคุณภาพภายใน ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (ชูศักดิ์ ร้อยพิลา, สัมภาษณ์, 7 ตุลาคม 2558)

....การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาดำเนินการจากการพัฒนาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีความเห็นว่าสถานศึกษาต้องสร้างความตระหนักในกระบวนการคิดเชิงวิจัยให้กับบุคลากรได้เห็นความสำคัญของงานวิจัยและการนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาส่งเสริมครูและบุคลากรทุกคนให้มีการทำงานวิจัย นำเสนองานวิจัยในที่ประชุมประจำเดือน ให้รางวัลแก่ผลงานวิจัยที่ดีเด่น เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแก่นักศึกษาเพื่อนำผลการวิจัยสู่การปฏิบัติ พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัย งานวิจัยชั้นเรียน โดยการอบรม ให้ความรู้ การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการวิจัยแก่บุคลากร ส่วนในด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เห็นว่าสถานศึกษาดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน มีการประเมินหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน สร้างความเข้าใจต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษาและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ (จักรกริช บุญเดช, สัมภาษณ์, 11 ตุลาคม 2558)

4. การศึกษาพหุกรณี (Multi-case Study)

กรณีศึกษาแบบพหุกรณีสถานศึกษาดีเด่นด้านวิชาการของสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ จำนวน 3 แห่ง ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี

4.1.1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี สถานที่ตั้งเลขที่ 192 หมู่ที่ 3 ตำบล นาม่วง
ระดับชั้นที่เปิดทำการสอน ระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวนนักศึกษาทั้งหมด
1,473 คน จำนวนครูผู้สอนทั้งหมด 20 คน

ข้อมูลด้านเกียรติภูมิ/ผลงาน/โครงการดีเด่นของสถานศึกษา

1. รางวัลชนะเลิศผู้บริหารด้านวิชาการดีเด่นระดับประเทศ ประจำปี 2556
2. รางวัลชนะเลิศด้านกิจกรรมเสริมสร้างลักษณะนิสัยดีเด่น ระดับประเทศ ประจำปี 2556
3. รางวัลชนะเลิศด้านส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยดีเด่น ระดับประเทศ ประจำปี 2556
4. รางวัลชนะเลิศด้านส่งเสริมกิจกรรมผู้สูงอายุดีเด่น ระดับประเทศ ประจำปี 2556
5. รางวัลชนะเลิศด้านส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานดีเด่น ระดับประเทศ ประจำปี 2556
6. รางวัลชนะเลิศศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยดีเด่น ระดับประเทศ ประจำปี 2556
7. รางวัลชนะเลิศด้านส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามอัธยาศัย ดีเด่น ระดับประเทศ ประจำปี 2556
8. รางวัลชนะเลิศด้านส่งเสริมประชาธิปไตยดีเด่น ระดับประเทศ ประจำปี 2556

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

วิสัยทัศน์ กศน.อำเภอประจักษ์ศิลปาคมเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ที่มีสมรรถนะสูง มุ่งผลิต นักศึกษา กศน. ให้มีความรู้ คู่คุณธรรม เพื่อสร้างสรรค์สังคมไทย พัฒนาอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าหมาย นักศึกษา กศน. จำนวน 1,000 คน ประกอบด้วย นักศึกษา ประถมศึกษา 60 คน มัธยมศึกษาตอนต้น 300 คน และ มัธยมศึกษาตอนปลาย 640 คน

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ให้นักศึกษา กศน. มีความรู้ คู่คุณธรรม สามารถนำ

ความรู้ไปใช้ประโยชน์และพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้มีความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน หวงแหวน วัฒนธรรม และอนุรักษ์ไว้ให้ภูมิหลังได้สืบทอดต่อไป

พันธกิจ

1. ด้านการจัดการศึกษา พัฒนาหลักสูตรให้ได้มาตรฐานและมีความยืดหยุ่น และความหลากหลายในการปฏิบัติ ประสานความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานต่างๆ จัดระบบการศึกษาเพื่อปวงชนในหลวงรูปแบบและนำวัฒนาการสู่ความเป็นเลิศ

2. ด้านวิจัย ส่งเสริมให้จัดทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง

3. ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมให้นักศึกษา กคน. เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลยุทธ์

1. มุ่งจัดการศึกษา และพัฒนาเครือข่าย
2. เร่งขยายบ้านหลวงสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
3. ก้าวเข้าสู่การพัฒนาอย่างหลากหลายและยั่งยืน
4. ผลักดันปราชญ์ – ภูมิปัญญาท้องถิ่น – ศาสตร์ และเทคโนโลยี

4.2 สถานศึกษาขนาดกลาง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอต่างอย จังหวัดสกลนคร

4.2.1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอต่างอย สังกัดสำนักงาน กคน.จังหวัดสกลนคร สถานที่ตั้งเลขที่ – หมู่ที่ 6 ถนน ต่างอย – โนนหอม ตำบล ต่างอย ระดับชั้นที่เปิดทำการสอน ระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 1,287 คน จำนวนครูผู้สอนทั้งหมด 14 คน

ข้อมูลด้านเกียรติภูมิ/ผลงาน/โครงการดีเด่นของสถานศึกษา

1. รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 หอสมุดประชาชนอำเภอดีเด่น ปี 2558
2. รางวัลชนะเลิศด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดีเด่นระดับกลุ่มโซนสนม ประจำปี 2557
3. รางวัลชนะเลิศด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดีเด่น ระดับกลุ่มโซนสนม ประจำปี 2557

4. ราชวิทยาลัยเลิดด้านการส่งเสริมการประกอบอาชีพดีเด่นระดับ
กลุ่มโชนสนม ประจำปี 2557
5. ราชวิทยาลัยการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอดีเด่นประเภทสถานศึกษาขนาดกลาง ระดับประเทศ ประจำปี 2557
6. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการรับรองให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่าง
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
(สถานศึกษาพอเพียง) ปี 2557
7. ราชวิทยาลัยการแข่งขันกีฬาเปตองหญิง กศน.เกมส์ ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปี 2556
8. ราชวิทยาลัยเลิดด้านส่งเสริมประชาธิปไตยดีเด่นระดับจังหวัด
ประจำปี 2556
9. ราชวิทยาลัยเลิดด้านส่งเสริมกิจกรรมตามพระราชดำริดีเด่นระดับ
จังหวัด ประจำปี 2556
- การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
วิสัยทัศน์
จัดส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษาอาชีพเพื่อการมี
งานทำที่มีคุณภาพให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม เพื่อให้เกิดชุมชนฐานความรู้
และการพัฒนาอาชีพอย่างมั่นคงอยู่พอเพียง มีความสามารถเชิงการแข่งขันในประชาคม
อาเซียนอย่างมั่นคง
- เป้าหมาย
พัฒนาการจัดการศึกษาให้ประชาชนมีคุณภาพด้านความรู้ด้านอาชีพที่
มั่นคง สามารถแข่งขันในระดับอาเซียนได้
- วัตถุประสงค์
เพื่อจัดการศึกษาให้กับประชากรที่อยู่นอกระบบการศึกษาให้ได้รับ
โอกาสทางการศึกษา ที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง และเท่าเทียมกัน
- พันธกิจ
จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับกลุ่มเป้าหมาย
ทุกช่วงวัยมีโอกาสในการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

กลยุทธ์

1. ลุยถึงที่ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายและทั่วถึง
2. จัดกิจกรรมหลากหลาย โดนใจผู้เรียน
3. ขยายแหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี
4. ผนึกกำลังภาคีเครือข่าย และกระจายบริการการศึกษา

4.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมือง สังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดมุกดาหาร

4.3.1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองมุกดาหาร สังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดมุกดาหาร สถานที่ตั้งเลขที่ 30 ถนนพิทักษ์พนมเขต ตำบล มุกดาหาร ระดับชั้นที่เปิดทำการสอน ระดับ ประถมศึกษา ม.ต้น ม.ปลาย และ ปวช กศน. จำนวนนักเรียนทั้งหมด 2,040 คน และจำนวนครูผู้สอนทั้งหมด 30 คน

4.3.2 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

วิสัยทัศน์

กศน.อำเภอเมืองมุกดาหาร ส่งเสริมและจัดการศึกษาตลอดชีวิต และการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ เพื่อให้เกิดสังคมฐานความรู้ การมีอาชีพอย่างยั่งยืน และมีความสามารถเชิงการแข่งขันในประชาคมอาเซียน

วัตถุประสงค์

1. ประชาชนได้รับโอกาสทางการศึกษาในรูปแบบของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
2. ประชากรวัยแรงงานมีสมรรถนะในการประกอบอาชีพสามารถประกอบอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้อย่างยั่งยืน
3. ชุมชนมีฐานอาชีพที่หลากหลายที่สามารถยกระดับไปสู่วิสาหกิจชุมชนอันนำไปสู่การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระดับประเทศได้
4. ภาคีเครือข่ายร่วมในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวาง
5. สถานศึกษาในสังกัด กศน.อำเภอเมืองมุกดาหาร นำวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการ

เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึง

6. บุคลากรของหน่วยงานและสถานศึกษาได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึง

7. หน่วยงานและสถานศึกษามีการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

พันธกิจ

1. จัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพและบริการประชาชนได้อย่างทั่วถึง เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2. จัดและส่งเสริมการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำเพื่อพัฒนาสมรรถนะของประชาชนและชุมชนให้สามารถสร้างรายได้สร้างสรรค์และแข่งขันด้านอาชีพได้อย่างยั่งยืน

3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

4. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน โดยการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของคนในชุมชนและการส่งเสริมบทบาทของภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการดำเนินกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ

5. พัฒนาบุคลากรและระบบการบริหารจัดการให้สามารถดำเนินงานการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์

1. ส่งเสริมและการพัฒนา กศน.อำเภอเมืองมุกดาหารให้เป็นศูนย์กลางการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. ส่งเสริมความร่วมมือด้านการศึกษากับประเทศต่างๆและเป็นศูนย์เครือข่ายการศึกษาระหว่างประเทศในแถบอินโดจีน

3. ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาสากลเป็นภาษาที่สองตั้งแต่ระดับขั้นพื้นฐานและการเรียนรู้ภาษาที่สาม

4. ส่งเสริมสนับสนุนการคัดเลือกยกย่องเชิดชูเกียรติแก่
หน่วยงาน สถานศึกษาและเครือข่าย
5. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้หลากหลาย สร้างศูนย์เรียนรู้ชุมชน และ
ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพชุมชน
6. พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน ผดุงระบบการ
ประกันคุณภาพการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด
7. พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับกลุ่มอาชีพ ส่งการ
ประกอบอาชีพและการประกันการมีงานทำ
8. ส่งเสริมสนับสนุนและจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย
ความเป็นไทยเศรษฐกิจพอเพียงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการป้องกันยาเสพติด
9. พัฒนาทักษะการเข้าถึงความรู้ใหม่ๆด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
10. ส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชน โดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัย
11. ส่งเสริมการพัฒนาและอบรมครู เจ้าหน้าที่การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสู่การเป็นครูมืออาชีพ
12. ส่งเสริมให้มีการนำความรู้และบุคลากรจากภายนอกเข้ามา
เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษา
13. ยกกระดับความสามารถด้านเทคโนโลยีความคิดสร้างสรรค์
และภาษาต่างประเทศของนักศึกษา และประชาชนที่สนใจ
14. จัดให้มีระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์สำหรับผู้
ที่ทำงาน และผู้ประสงค์จะเรียนเพิ่มทักษะและปรับคุณวุฒิการศึกษา
15. รณรงค์ส่งเสริมให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจปลูกฝัง
คุณธรรม จริยธรรม สันติวิธี จิตอาสา จิตสาธารณะจิตสำนึกความรับผิดชอบให้แก่ผู้เรียน
ทุกระดับการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง
16. ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเป็น
เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา
17. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร
และสิ่งแวดล้อมประวัติศาสตร์ประชาธิปไตยและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
18. ส่งเสริมการทำกรวิจัยเชิงบูรณาการเพื่อพัฒนาการศึกษา

และเรียนรู้และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น

19. ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ให้สอดคล้องกับระบบหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

20. ส่งเสริมสนับสนุนการทำงานเชิงบูรณาการ/การสร้างเครือข่ายการทำงานระหว่างภาครัฐเอกชนชุมชนและองค์กรอื่นๆ

4.3.3 ข้อมูลด้านเกียรติภูมิ/ผลงาน/โครงการดีเด่นของสถานศึกษาประเภทรางวัลที่ได้รับ

1. รางวัลสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดีเด่นระดับภาค (อันดับ 1) ด้านส่งเสริมการประกอบอาชีพ
2. รางวัลสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดีเด่นระดับภาค (อันดับ 2) ด้านการป้องกันยาเสพติด
3. รางวัลสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดีเด่นระดับภาค (อันดับ 2) ด้านระบบการประกันคุณภาพภายใน
4. รางวัลสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดีเด่นระดับภาค (อันดับ 2) ด้านส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทย
5. รางวัลสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดีเด่นระดับภาค (อันดับ 2) ด้านส่งเสริมและพัฒนาบทบาทสตรี
6. ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา รอบสาม (พ.ศ.2554–2558) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)
7. ผ่านเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงาน ระดับดีเด่นเป็น “สถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยยาเสพติดและอบายมุข”
8. ผ่านการประเมินสถานศึกษาพอเพียง

สภาพที่เป็นจริงของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมาย ความคาดหวัง และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาทั้ง 9 องค์กรประกอบ สรุปผลการศึกษารายละเอียด ดังนี้

สรุปผลการศึกษาดูงานสถานศึกษาดีเด่น

ผลจากการศึกษาพหุกรณี สถานศึกษาดีเด่น ทั้ง 3 แห่ง เพื่อตรวจสอบ และจัดทำข้อเสนอเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 9 องค์กรประกอบ ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

ปัญหาและอุปสรรค

1. ขาดทักษะการเขียนงานวิจัยที่ถูกต้อง
2. ครูขาดการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง
3. ครูไม่ได้กำหนดผลการวิจัยและนำมาพัฒนาต่อยอด
4. ขาดงบประมาณในการดำเนินการวิจัย
5. ความเข้าใจของครูแต่ละท่านไม่เหมือนกัน เช่น แบบฟอร์มวิจัย

เป้าหมาย

1. ทุกคน อบรมการทำวิจัยอย่างถูกต้อง
2. ครูทุกคนใช้แบบฟอร์มวิจัยเป็นแนวทางเดียวกัน
3. จัดอบรมครูในเรื่องการเขียนงานวิจัยขั้นเรียนที่ถูกต้อง

ความคาดหวัง

1. เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สูงขึ้น หรือเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ
2. ต้องการให้ ครู กศน. เก่ง ดี มีสุขทุกคน ทำงานให้มีคุณภาพ เพื่อพัฒนา กศน. ด้านวิชาการ และพัฒนานักศึกษา ให้มีความรู้เพิ่มมากขึ้น
3. ครูสามารถพัฒนาผู้เรียนโดยการวิจัยชั้นเรียน
4. การวิจัยชั้นเรียนจะทำให้รู้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนและค้นหาวิธีการในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้ในระดับหนึ่ง

แนวทางการพัฒนา

1. สนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินงาน และจัดอบรมพัฒนาทางด้านการวิจัยให้กับครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
2. พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เข้าใจพร้อมปรึกษากันประชุม แะแนวให้ถูกต้องเกี่ยวกับวิชาการและพร้อมปฏิบัติ

2. การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

ปัญหาและอุปสรรค

1. ขาดแรงจูงใจและการเสริมแรงจากสถานศึกษาในการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้

2. ครูไม่เข้าใจหลักการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ถูกต้อง

3. กคน. ไม่เก่งในเรื่องภาษาเป็นปัญหาที่จะก้าวสู่อาเซียน

4. ขาดวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อใช้ในการสืบค้นข้อมูล

ด้วยตนเอง

5. ขาดสื่ออินเทอร์เน็ต และนวัตกรรมการเรียนรู้ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ทันต่อเหตุการณ์และเป็นปัจจุบัน

6. ครู กคน. ยังใช้วิธีการ พบกลุ่มและจัดกระบวนกร การจัดการเรียนการสอนแบบเดิมๆ คือเปิดตำราสอน

เป้าหมาย

1. ทุกคนอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน

2. จัดอบรมให้ครูใช้ภาษาอังกฤษเป็นชีวิตประจำวัน เสริมแรงให้ครูมีกำลังใจ พาไปเที่ยวต่างประเทศ

3. สนับสนุนค่าวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อให้ครูได้ไปจัดทำสื่อ ใบงาน รายงาน ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้งานมีคุณภาพต่อไป

4. จัดอบรมการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้ครูทุกคน

ความคาดหวัง

1. เพื่อการพัฒนาสื่อการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหารายวิชา

2. เพื่อสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนให้มีชีวิตชีวา

3. ให้ครูทุกคนสามารถการใช้ภาษาต่างประเทศได้อย่างดี

4. สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ปรึกษาชาวบ้าน

แหล่งเรียนรู้ และนำข่าวสารข้อมูลมาใช้ให้ทันต่อเหตุการณ์และเป็นปัจจุบัน

แนวทางการพัฒนา

1. จัดอบรมเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอน
2. ส่งเสริมให้มีการประกวดสื่อและนวัตกรรมดีเด่นของสถานศึกษา
3. จัดหาเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ มาใช้ใน กศน.ตำบล เพื่อให้ผู้เรียน

สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. ส่งเสริมให้ครูและนักศึกษานำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยการสมัครกลุ่มไลน์ระหว่างครูและนักศึกษาที่รับผิดชอบแต่ละคนแต่ไม่เป็นการบังคับ เพื่อจะได้ช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอน นอกจากนี้ก็มีการติดต่อทางเฟสบุ๊ค

3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษามีประสิทธิภาพ

ปัญหาและอุปสรรค

1. ขาดการแนะแนวที่ถูกต้องให้กับผู้เรียน/ผู้รับบริการให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตามหลักการวัดผล ประเมินผล ทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติทางลบ เมื่อตนเองไม่ผ่านการประเมินในการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ปัญหาการวัดผลที่มีประสิทธิภาพ ตัวครูขาดความเป็นกลาง ทำให้การวัดผลไม่มีประสิทธิภาพ
3. ขาดทักษะการเทียบโอนผลการศึกษารายวิชา
4. หลักสูตรการศึกษานอกระบบ พุทธศักราช 2551 รายวิชามากเกินไป ทำให้นักศึกษาสับสนในการสอบปลายภาคเรียน

เป้าหมาย

1. ครูทุกคนได้รับการอบรม การแนะแนวสร้างความเข้าใจในงาน
2. พัฒนาครู ในเรื่องของการเทียบโอนผลการศึกษาที่ถูกต้องและมีปฏิทินการส่งเอกสารหลักฐานของผู้เรียน
3. จัดอบรมครูทุกคน เพื่อพัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ความคาดหวัง

1. เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน/ผู้รับบริการในการศึกษาหลักสูตรการศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการศึกษาเพิ่มขึ้น

3. นักศึกษามีความรู้ มีงานทำ ทหารายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้
4. การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนเป็นไปตามระบบ ตรงตามระยะเวลา ให้บริการแก่นักศึกษา ทันตามกำหนด รวดเร็ว ถูกต้อง และมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่สูงขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1. เน้นการแนะแนวเพิ่มขึ้น เกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลกับผู้เรียน/ผู้รับบริการให้มากขึ้น
2. พัฒนาให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการวัดผล ประเมินผล เป็นแนวทางเดียวกัน
3. จัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการในการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ทุกระดับของ กศน. ให้กับกลุ่มเป้าหมายผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

4. การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

ปัญหาและอุปสรรค

1. ขาดการประเมินผลหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
2. เวลานำหลักสูตรไปใช้เกิดปัญหาอย่างไร ไม่นำปัญหามาแก้ไข
3. การกำหนดรายวิชาเลือกของสถานศึกษามีจำนวนมาก ครูขาดทักษะในการกำหนดแผนการลงทะเบียนเรียนทำให้เกิดปัญหาในการสอนและการสอบปลายภาคเรียน

เป้าหมาย

1. ครูทุกคนได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้เห็นว่าหลักสูตรมีประโยชน์และมีข้อดีอย่างไร

2. จัดประชุม ชี้แจงครูทุกคนเพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ความคาดหวัง

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและนำไปใช้ให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ
2. หลักสูตรการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ควรลดรายวิชาบังคับและรายวิชาเลือกกลง เพื่อสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ใช้หลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น ให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทแต่ละท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนา

1. กำหนดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรทุก 2 ปีตามโครงสร้างการจบการศึกษา และนำมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
2. พัฒนาครูโดยการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการส่งเสริมการเรียนการสอน เน้นการใช้สื่อและเทคโนโลยีมากขึ้น นำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวิทยากรเสริมให้มากขึ้น

5. การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็น

มืออาชีพ

ปัญหาและอุปสรรค

1. ครูไม่นำผลการพัฒนาไปใช้อย่างเต็มศักยภาพ
2. หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพครูแต่ละภาคเรียนมีหลายหลักสูตร เป็นผลให้ไม่สามารถนำความรู้จากการอบรมไปใช้ได้มีประสิทธิภาพ
3. ขีดจำกัดของศักยภาพของครู ส่งผลต่อการพัฒนาให้เป็นมืออาชีพ
4. ครูขาดความเชื่อมั่น ขาดความรักในองค์กร การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

เป้าหมาย

1. อบรมครูที่เข้าทำงานใหม่ให้มีความรู้ ความเข้าใจในทักษะการเรียนรู้ และกระบวนการจัดการเรียนการสอน สามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง
2. ครูทุกคนมีความเข้าใจและสามารถจัดแผนการเรียนรู้รายวิชา แผนการเรียนรู้รายภาค และการบันทึกหลังสอนเพื่อให้ทราบปัญหาของผู้เรียน

ความคาดหวัง

1. เพื่อพัฒนาคุณภาพศักยภาพครูให้เป็นมืออาชีพอย่างแท้จริง
2. ครูมีความเชื่อมั่น มีความรักในองค์กร จะนำการศึกษานอกระบบและองค์กรไปสู่การศึกษาตลอดชีวิต

แนวทางการพัฒนา

1. จัดระบบการนิเทศกิจกรรมการจัดการศึกษาของครูอย่างต่อเนื่อง
2. จัดอบรมพัฒนาให้ครูทุกคนสามารถนำความรู้ไปใช้ในหน้าที่

3. ส่งเสริมสร้างแรงบันดาลใจให้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู โดยมุ่งเน้นให้ครูเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ การพัฒนานักศึกษา มีความเป็นกัลยามิตรรักและเมตตาศิษย์เป็นแบบอย่างที่ดี และต้องเป็นคนรักและศรัทธาในอาชีพครู

6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ปัญหาและอุปสรรค

1. ขาดการนำผลการดำเนินโครงการไปพัฒนาต่อยอด
2. ขาดการสรุปโครงการที่ตรงตามจุดประสงค์ของโครงการ
3. การจัดเก็บเอกสารข้อมูลไม่เป็นระบบ ไม่เป็นปัจจุบันเพราะ

ต้องเตรียมเอกสารย้อนหลังก่อนมีการประเมินสถานศึกษา

เป้าหมาย

1. ครูทุกคนสามารถสรุปงาน/กิจกรรม/โครงการที่ดำเนินงานแต่ละภาคเรียนเพื่อนำเสนอผู้บริหารสถานศึกษา
2. ครูทุกคนผ่านการอบรมให้มีความรู้ ระบบการจัดเก็บเอกสารที่มีมาตรฐานเหมือนกัน และมีห้องเก็บเอกสารที่มีคุณภาพสามารถสืบค้นเอกสารได้สะดวก
3. ครูทุกคนมีวัสดุ อุปกรณ์ ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในไม่เพียงพอ

ความคาดหวัง

1. เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก
2. พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ
3. วัสดุ อุปกรณ์ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เพียงพอ ต่อการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายใน

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษามาใช้พัฒนาต่อยอดอย่างต่อเนื่อง
2. วางระบบในการจัดทำเอกสารทางวิชาการให้มีความถูกต้องและไปในทิศทางเดียวกัน
3. จัดเก็บเอกสารให้เป็นระบบสืบค้นได้ง่าย
4. ปฏิบัติงานตามขั้นตอน PDCA

5. จัดหา จัดซื้อ วัสดุ อุปกรณ์ให้พอเพียงต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน

6. เตรียมความพร้อมโดยแต่งตั้งกรรมการรับผิดชอบในการประกันคุณภาพภายใน และนำวงจรบริหารแนวคิดเชิงระบบ (PDCA) มาใช้ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

7. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ปัญหาและอุปสรรค

1. จัดอบรมพัฒนาครูบ่อยครั้ง เนื่องจากการเข้า-ออกของครูมีอย่างต่อเนื่องครูที่มาทำงานใหม่ขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง
2. อุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอด้านการเรียนการสอน ยังขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต เพื่อไว้สืบค้นข้อมูล อุปกรณ์ วัสดุ เช่น กระดาษ เครื่องปริ้นเตอร์
4. ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เป็นแนวทางเดียวกัน ขาดแผนการสอน ขาดการนำเทคโนโลยีใหม่ๆมาประกอบการสอนที่หลากหลาย ไม่ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ให้กับนักศึกษา

เป้าหมาย

1. อบรมครูที่เข้าทำงานใหม่ของสถานศึกษา
2. จัดอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอ
3. ครูทุกคนได้รับการอบรมการจัดการเรียนการสอนในทิศทางเดียวกัน

ความคาดหวัง

1. เพื่อพัฒนาการจัดการในการเรียนรู้ของครูให้เป็นมืออาชีพ ครูเป็นนักออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในทิศทางเดียวกัน

2. จัดสื่อการเรียนรู้ให้ตรงกับวิชาเรียน
3. ผลการทดสอบระดับชาติ (N-NET) มีค่าร้อยละเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1. นำหลักสูตรการอบรมพัฒนามาใช้อบรมเมื่อมีครูและบุคลากรมาเพิ่ม หรือมีการเปลี่ยนแปลง

2. รับฟังปัญหาครูและนักศึกษาแล้วนำมาพัฒนาการทำงานให้เกิดคุณภาพ จัดวัสดุเพื่อการเรียนการสอนให้พอสมควร

3. ครูต้องให้ความสำคัญกับการสอนมากกว่างานอื่นๆ หมายรวมถึงมีแผนการสอนรายวิชา สามารถใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. การพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์

ปัญหาและอุปสรรค

1. ครูผู้สอนไม่ได้จบวิชาชีพรู้และสาขาวิชาที่ยังขาดแคลนเป็นวิชาบังคับพื้นฐาน เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย

2. การกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาที่สูงขึ้นทุกปี ไม่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ดำเนินการ

3. การจัดกิจกรรมตามโครงการที่วางไว้หากตรงกับช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถมาร่วมกิจกรรมได้

4. ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกัน ต้องจัดการสอนเสริม และแยกกลุ่มออกมาสอนเพิ่มเติม

เป้าหมาย

1. สถานศึกษาจัดอบรมหลักสูตรพัฒนาผู้เรียนตามเป้าหมายจำนวนผู้เรียนที่ลงทะเบียนในรายวิชาที่ผลคะแนนต่ำ

2. ครูทุกคนมีส่วนร่วมและช่วยกันแนะนำวิธีบริหารจัดการและบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

3. จัดโครงการสอนปรับพื้นฐานผู้เรียนก่อนสอนทุกภาคเรียน และสอนเสริมรายวิชาที่มีเนื้อหายาก

ความคาดหวัง

1. สถานศึกษารับสมัครครูผู้สอนที่มีวิชาชีพรู้ และมีวิชาเอกที่ขาดแคลนเพื่อให้การพัฒนาผู้เรียน/ผู้รับบริการที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย

2. นักศึกษาทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1. สอนปรับพื้นฐานให้กับผู้เรียน/ผู้รับบริการที่มีความรู้แตกต่างกันมาก
2. ครูทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมทำ ร่วมพัฒนา การจัดการเรียนการสอนและการบริหารในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ
3. บริหารงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยยึดหลักบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี หรือ หลักธรรมาภิบาล

9. การนิเทศการศึกษา

ปัญหาและอุปสรรค

1. ขาดการนิเทศติดตามที่ต่อเนื่อง
2. ไม่นำผลการนิเทศมาพัฒนาให้ตรงกับสภาพปัญหาที่พบในพื้นที่
3. การนิเทศที่ขาดความเป็นธรรมในบางสถานการณ์
4. ขาดแผนการนิเทศที่ชัดเจน และไม่ตรงกับการจัดกิจกรรมการเรียน
5. สถานศึกษาขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่นิเทศโดยตรง
6. การนิเทศไม่ต่อเนื่องและผู้นิเทศจากสำนักงาน กศน. จังหวัดไม่เข้าใจในบทบาทอย่างแท้จริง

เป้าหมาย

1. ครูทุกคนได้รับการนิเทศ ติดตามผล การดำเนินงานตามกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึงทุกกิจกรรม
2. สถานศึกษา นำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน
3. สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด มีแผนการนิเทศที่ชัดเจนแน่นอน ความคาดหวัง

1. เพื่อพัฒนาการนิเทศการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
2. ครูผู้สอนทุกคนที่ได้รับการนิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่องเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานและปรับปรุงพัฒนางานให้เกิดประสิทธิภาพ
3. การนิเทศเป็นไปเพื่อการพัฒนางาน กศน. นิเทศแบบกัลยามิตร มีแนวทางการนิเทศและเครื่องมือนิเทศที่มีมาตรฐานที่เข้ามาเสริมแต่ละกิจกรรม

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำผลการนิเทศมาพัฒนาการเรียนการสอน
2. ส่งเสริมให้มีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการตามแผนการ

นิเทศ และรายงานผลการนิเทศให้ผู้บริหารทราบทุกครั้ง

3. ประชุมครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อชี้แจงแผนการนิเทศ สร้างเครื่องมือนิเทศ และดำเนินการนิเทศตามแผนงานที่กำหนด

สรุปข้อเสนอแนะ

ผู้บริหารสถานศึกษา ได้กระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่ กศน.ตำบล โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม เสริมสร้างความไว้วางใจ และพยายามส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และพยายามสร้างจิตสำนึกให้ครูและบุคลากรทุกคนมีจิตใต้บริการ (Service Mind) ยึดผู้รับบริการเป็นสำคัญอันดับหนึ่ง ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง และครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง มีการประสานความร่วมมือทุกภาคส่วนและระดมทรัพยากรด้านบริหารจัดการร่วมกัน นอกจากนี้ควรมีการจัดสรรงบประมาณในส่วนของการจัดซื้อจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน เทคโนโลยีที่ทันสมัย อย่างจริงจัง และครบวงจรอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ ควรมีการพัฒนาบุคลากรในด้านงานวิชาการ ที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษา ทำวิจัยเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา จัดระบบการประกันคุณภาพภายในให้มีมาตรฐาน จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน อีกทั้งพัฒนา สื่อ นวัตกรรม ที่สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาของ กศน.ตำบล ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภาคีเครือข่าย ร่วมให้ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนมากที่สุด

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาใน
ขั้นตอนที่ 1 ประกอบด้วย การวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การ
วิจัยเชิงสำรวจ (survey study) การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย และการศึกษาพหุกรณี (multi-
case study) ผู้วิจัยนำผลข้อสรุปข้อมูลที่เป็นข้อค้นพบและพัฒนาขึ้นเป็น “ข้อเสนอเพื่อการบริหาร
บริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

2.1 การสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาบริบทเพื่อจัดทำ ข้อเสนอเพื่อการบริหารบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ

ภาพประกอบ 6 การพัฒนาข้อเสนอเพื่อการบริหารบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ
ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตาราง 15 การสังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาบริบทเพื่อจัดทำข้อเสนอเพื่อ
บริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ด้านองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่
ความเป็นเลิศของสถานศึกษา

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อจัดทำข้อเสนอเพื่อการบริหาร งานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ	แหล่งข้อมูล			
	การวิเคราะห์และสังเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	การวิจัยเชิงสำรวจ	การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย	การศึกษาพหุกรณี
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา				
1. การสร้างความตระหนักในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา	/	/	/	/
2. การส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	/	/	/	/
3. การกำกับดูแล และส่งเสริมให้ดำเนินการแก้ปัญหาในลักษณะของงานวิจัย	/	/	/	/
4. การส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดเวทีวิจัย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูภายในสถานศึกษาหรือต่างสถานศึกษา	/	/	/	/
ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ กระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21				
5. การศึกษาและวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้และการบริหาร	/	/	/	/
6. การส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาวิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง	/	/	/	/

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อจัดทำข้อเสนอเพื่อการบริหาร งานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ	แหล่งข้อมูล			
	การวิเคราะห์และสังเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	การวิจัยเชิงสำรวจ	การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย	การศึกษาพหุกรณี
7. การจัดหาสื่อ และนวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนและการ พัฒนางานวิชาการ	/	/	/	/
8. การส่งเสริมการใช้สื่อ นวัตกรรม และความช่วยเหลือทาง การศึกษา	/	/	/	/
9. การประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา บุคคลครอบครัว หน่วยงาน หรือสถาบันอื่น ในการผลิตพัฒนาสื่อและ นวัตกรรมเพื่อใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้	/	/	/	/
10. การส่งเสริมให้ครูมีทักษะด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมอย่าง ต่อเนื่อง	/	/	/	/
11. การกำหนดให้ครูจัดทำชิ้นงานหรือนวัตกรรมที่พัฒนางาน วิชาการ	/	/	/	/
12. การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สื่อ และนวัตกรรมอย่าง ต่อเนื่อง	/	/	/	/
13. การจัดทำทะเบียนสื่อ นวัตกรรม และระบบการให้บริการ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มี ประสิทธิภาพ	/	/	/	/
14. มีการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ การวัด และประเมินผลของสถานศึกษา	/	/	/	/

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อจัดทำข้อเสนอเพื่อการบริหาร งานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ	แหล่งข้อมูล			
	การวิเคราะห์และสังเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	การวิจัยเชิงสำรวจ	การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย	การศึกษาคุณกรณี
15. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนด้วยวิธีที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน	/	/	/	/
16. จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่มีความเที่ยงตรงสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	/	/	/	/
17. จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผลเพื่อใช้อ้างอิงและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนรู้อและการตัดสินใจทางการเรียน	/	/	/	/
18. มีการกำกับ ดูแล และการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษา	/	/	/	/
ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้				
19. มีการศึกษาเอกสารหลักสูตร สภาพแวดล้อม ประเมินสภาพ เพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์	/	/	/	/
20. การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ กลยุทธ์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยบูรณาการเนื้อหาสาระ และนำไปใช้ในการเรียนการสอน	/	/	/	/
21. การนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการหลักสูตรให้เกิดความเหมาะสม	/	/	/	/

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อจัดทำข้อเสนอเพื่อการบริหาร งานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ	แหล่งข้อมูล			
	การวิเคราะห์และสังเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	การวิจัยเชิงสำรวจ	การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย	การศึกษาพฤติกรรม
22. การกำหนดให้มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้ หลักสูตร	/	/	/	/
23. การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้อง กับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์	/	/	/	/
24. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ ของสถานศึกษา และมีการประชุมหารือเพื่อพัฒนางานอย่าง ต่อเนื่อง	/	/	/	/
ด้านการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นมืออาชีพ				
25. การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรให้ชัดเจนและมีทิศทาง ดำเนินการทั้งในระยะสั้นและระยะยาวอย่างเป็นระบบและมี การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	/	/	/	/
26. การสร้างความมั่นคงให้บุคลากรโดยการสนับสนุนและให้ โอกาสบุคลากรที่อยู่เดิมได้รับโอกาสบรรจุเข้าสู่ตำแหน่งก่อน โดยมีการประเมินผลงานและประสบการณ์เดิมอย่างเป็น ธรรมและเหมาะสม	/	/	/	/
27. การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรม จริยธรรม อย่างจริงจังใน ด้านการครองตน ครองคน และครองงาน	/	/	/	/

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อจัดทำข้อเสนอเพื่อการบริหาร งานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ	แหล่งข้อมูล			
	การวิเคราะห์และสังเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	การวิจัยเชิงสำรวจ	การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย	การศึกษาพหุกรณี
28. การพัฒนาความรู้ของครูให้มีความรู้ความสามารถในเรื่อง การใช้ภาษาอังกฤษ การมีทักษะในการใช้ IT เพื่อการเรียนรู้ การสอน การจัดระบบสารสนเทศและการทำวิจัยเป็นอันดับ แรกๆ	/	/	/	/
29. การจัดโครงการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ให้กับครูด้านการ ถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษาเพื่อสามารถเข้าใจเนื้อหาที่ เรียนและมีทักษะเพิ่มขึ้น	/	/	/	/
ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา				
30. การจัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	/	/	/	/
31. การกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตาม มาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัด	/	/	/	/
32. การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่สอดคล้องกับการ ประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา	/	/	/	/

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อจัดทำข้อเสนอเพื่อการบริหาร งานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ	แหล่งข้อมูล			
	การวิเคราะห์และสังเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	การวิจัยเชิงสำรวจ	การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย	การศึกษาพหุกรณี
33. การดำเนินการตามแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และระบบประกันคุณภาพภายในให้บรรลุเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา จัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและต้นสังกัด	/	/	/	/
34. การดำเนินการพัฒนาตามแผน การติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง	/	/	/	/
35. มีข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการ ที่มีมาตรฐานครอบคลุมทุกด้าน	/	/	/	/
36. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	/	/	/	/
37. มีการมอบหมายงานตามระเบียบทางราชการและการจัดทำเครื่องมือดำเนินการที่ชัดเจน	/	/	/	/
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้				
38. การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชา แผนการเรียนรายภาค ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	/	/	/	/

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อจัดทำข้อเสนอเพื่อการบริหาร งานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ	แหล่งข้อมูล			
	การวิเคราะห์และสังเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	การวิจัยเชิงสำรวจ	การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย	การศึกษาพหุกรณี
39. การส่งเสริมให้ครูจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยกำหนดเนื้อหา สาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของ ผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างหลากหลาย	/	/	/	/
40. การกำหนดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่ม สาระต่างๆ	/	/	/	/
41. การส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และ พัฒนาการสอนอย่างต่อเนื่อง	/	/	/	/
42. การสร้างเครือข่ายพัฒนาการเรียนการสอนการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ให้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้และมีเวที ทางวิชาการหรือกิจกรรมต่างๆ	/	/	/	/
ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์				
43. สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศที่ แสดงบริบทของสถานศึกษาและมีการจัดการข้อมูล สารสนเทศให้เกิดประสิทธิผล	/	/	/	/

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อจัดทำข้อเสนอเพื่อการบริหาร งานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ	แหล่งข้อมูล			
	การวิเคราะห์และสังเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	การวิจัยเชิงสำรวจ	การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย	การศึกษาคุณกรณี
44. สถานศึกษามีการกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์เพื่อการจัดการศึกษา	/	/	/	/
45. สถานศึกษามีระบบการให้บริการตามเกณฑ์คุณภาพการ บริหารจัดการภาครัฐ	/	/	/	/
46. สถานศึกษามีระบบการประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษา	/	/	/	/
47. สถานศึกษามีระบบการบริหารทรัพยากรเพื่อให้เกิดความ คุ้มค่ามากที่สุด	/	/	/	/
ด้านการนิเทศการศึกษา				
48. การจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนรู้การติดตาม และการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล	/	/	/	/
49. การดำเนินงานนิเทศงานวิชาการและการเรียนรู้ในรูปแบบที่ หลากหลายและเหมาะสม	/	/	/	/
50. การกำกับติดตาม และประเมินผลโครงการและกิจกรรม อย่างต่อเนื่อง	/	/	/	/

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อจัดทำข้อเสนอเพื่อการบริหาร งานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ	แหล่งข้อมูล			
	การวิเคราะห์และสังเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	การวิจัยเชิงสำรวจ	การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย	การศึกษาพหุกรณี
51. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และการจัดระบบนิเทศ ภายในของสถานศึกษา	/	/	/	/
52. มีการสรุปผลการนิเทศ วิเคราะห์ และจัดทำรายงานต่อ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและนำผลมาสร้างประสิทธิภาพของ การนิเทศต่อไป	/	/	/	/
53. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตาม และประชุมหารือ ในระดับสถานศึกษา	/	/	/	/
54. มีการจัดทำเกณฑ์ เครื่องมือการนิเทศ ครอบคลุมทุก โครงการ/กิจกรรม	/	/	/	/
55. มีการกำหนดปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน โดยกำหนด ระยะเวลา สถานที่ ผู้รับผิดชอบงบประมาณและผลที่คาดว่าจะ ได้รับ	/	/	/	/

จากตาราง 15 เป็นข้อค้นพบจากผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิจัยเชิงสำรวจ การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย และการศึกษาพหุกรณี จำนวนองค์ประกอบ 9 ด้าน 55 ข้อ ผู้วิจัยนำผลมาพัฒนาเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อนำไปดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยระยะที่ 2 ต่อไป

2.2 ข้อเสนอเพื่อการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผลข้อค้นพบที่สำคัญจากการ การศึกษาบริบท การศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Study) การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย และการศึกษาพหุกรณี (Multi-case Study) สถานศึกษาดีเด่น 3 แห่ง ผู้วิจัยนำมาสรุปเพื่อจัดทำ ข้อเสนอเพื่อการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านองค์ประกอบการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 9 ด้าน และองค์ประกอบข้อเสนอเชิงนโยบาย จำนวน 6 ด้าน ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้

2.2.1 ด้านองค์ประกอบการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของสถานศึกษา

2.2.1.1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 สร้างความตระหนักในกระบวนการคิดเชิงวิจัยให้กับบุคลากรได้เห็นความสำคัญของงานวิจัยและการนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษา

แนวปฏิบัติที่ 2 พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัย งานวิจัยชั้นเรียน โดยการอบรมให้ความรู้ การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการวิจัยแก่บุคลากร

แนวปฏิบัติที่ 3 ส่งเสริมครูและบุคลากรทุกคนให้มีการทำงานวิจัย นำเสนองานวิจัยในที่ประชุมประจำเดือน ให้รางวัลแก่ผลงานวิจัยที่ดีเด่น เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแก่นักศึกษาเพื่อนำผลการวิจัยสู่การปฏิบัติ และนำเสนอผลการวิจัยในระดับ จังหวัด ระดับภาคและระดับประเทศ

2.2.1.2 ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ กระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อและนวัตกรรมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวปฏิบัติที่ 2 พัฒนาครู กคน.ให้มีความรู้ทักษะในการใช้เทคโนโลยี ที่ทันสมัย สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการเรียนการสอน

แนวปฏิบัติที่ 3 ตรวจสอบคุณภาพและประเมินความเหมาะสมของ สื่อการเรียนรู้ และ จัดหาสื่อที่มีความทันสมัย และหลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อความ

ต้องการการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.2.1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มี
ประสิทธิภาพ

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 มีแนวปฏิบัติคือ วิเคราะห์ระบบการวัดผลประเมินผล
การเทียบโอนผลการเรียน ศึกษาระเบียบ ข้อกฎหมาย และตรวจสอบเอกสาร หลักฐานใน
การวัดผล ประเมินผลให้ถูกต้องครบถ้วน

แนวปฏิบัติที่ 2 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ ใน
การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการศึกษา

แนวปฏิบัติที่ 3 พัฒนาครูให้มีความสามารถในการออกข้อสอบที่มี
ประสิทธิภาพ การวัดผลประเมินผลเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.1.4 ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสู่ความเป็น
สากลที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน มีการประเมินหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษาให้ทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

แนวปฏิบัติที่ 2 พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตร
สถานศึกษาและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวปฏิบัติที่ 3 สร้างความเข้าใจต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตร
และวิชาการของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

2.2.1.5 ด้านการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็น
มืออาชีพ

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 เสริมสร้างอุดมการณ์และจิตวิญญาณแห่งความเป็น
ครูโดยการจัดหลักสูตรอบรมให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

แนวปฏิบัติที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการ
ศึกษาให้เป็นเลิศทางวิชาการและเป็นครูมืออาชีพ โดยการจัดประชุม อบรม สัมมนาทุกปี
อย่างน้อยปีละครั้ง

แนวปฏิบัติที่ 3 สร้างจิตสำนึกของครู กคน.ทุกคน หน่วยงานต้นสังกัดควรสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ ของแต่ละบุคคลและพัฒนาตามขั้นตอน กำหนดแนวนโยบาย จัดหางบประมาณรองรับ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีมาตรฐาน และพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจในการเป็นครูมืออาชีพ

2.2.1.6 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 การวางแผนระบบการทำงาน และสร้างความตระหนักของบุคลากรให้เห็นความสำคัญในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

แนวปฏิบัติที่ 2 กำหนดทิศทางในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ชี้แจงเรื่องการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเข้าใจ แต่งตั้งคณะทำงาน ปฏิบัติงานปกติให้อยู่ในกรอบของการประกันคุณภาพภายใน

แนวปฏิบัติที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.2.1.7 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 พัฒนาครูให้เข้าใจในกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์

แนวปฏิบัติที่ 2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิด คุณธรรมและจริยธรรม

แนวปฏิบัติที่ 3 ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนร่วมกันพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พัฒนาสื่อ จัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชาและรายภาคเรียนอย่างชัดเจน

2.2.1.8 ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ ให้ทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของ

ระบบประกันคุณภาพภายใน

แนวปฏิบัติที่ 2 มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จัดอบรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

แนวปฏิบัติที่ 3 ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกฝ่ายทุกระดับ จัดทำคำสั่งมอบหมายงานและให้ทุกคนมีส่วนร่วมกำหนดความสำเร็จของงาน

2.2.1.9 ด้านการนิเทศการศึกษา

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 สถานศึกษาต้องมีแผนการนิเทศ และดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศอย่างเป็นระบบ

แนวปฏิบัติที่ 2 สร้างนวัตกรรมการนิเทศโดยการ “จัดระบบนิเทศทางระบบออนไลน์” พัฒนาและจัดทำเครื่องมือการนิเทศ

แนวปฏิบัติที่ 3 มีการนิเทศและรายงานผลการนิเทศ นำไปใช้นิเทศทุกกิจกรรม

2.2.2 ด้านข้อเสนอเชิงนโยบาย

2.2.2.1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

วิสัยทัศน์

ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทำงานวิจัย และการวิจัยชั้นเรียน เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการจัดการศึกษา สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เขตชุมชนธรรม ก้าวนำเทคโนโลยี สู่วิถีพอเพียงคู่เคียงชุมชน

เป้าหมาย

1. การดำเนินงานของสถานศึกษาต้องมีผลการวิจัยรองรับ
2. ครูและบุคลากรทุกคน ต้องมีงานวิจัยอย่างน้อย 1 เรื่อง/ภาคเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนและใช้ในการจัดการเรียนการสอน
3. ผู้บริหารใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรสถานศึกษา ให้มีความรู้ ทักษะ กระบวนการคิดทางวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้กับครูทุกคน
2. เพื่อสนับสนุนให้บุคลากรทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาและนำผลมาใช้ในการปฏิบัติงาน

3. เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

พันธกิจ

1. ส่งเสริมให้บุคลากรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
และพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
2. กำหนดให้ครูทุกคนต้องทำงานวิจัยภาคเรียนละหนึ่งเรื่อง
3. ครูและบุคลากรทุกคนได้รับการพัฒนาด้านงานวิจัยอย่าง
ต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

กลยุทธ์

1. อบรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง
การวิจัย
2. หนึ่งครู หนึ่งงานวิจัย ต่อหนึ่งภาคเรียน
3. งานวิจัยเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการประเมินผลการ
ปฏิบัติงานประจำปี

2.2.2.2 ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ
กระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

วิสัยทัศน์

สถานศึกษามุ่งพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา
เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการผลิตสื่อการเรียนรู้ และนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อให้
เกิดความคุ้มค่า และเหมาะสมกับกระบวนกรเรียนรู้

เป้าหมาย

1. การจัดหาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนและ
การพัฒนางานวิชาการให้กับนักศึกษาและประชาชนที่เข้ารับบริการอย่างทั่วถึงและ
หลากหลาย
2. นำสื่อและนวัตกรรมไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน
ของครู
3. ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา
ด้านการจัดทำสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษ ที่ 21
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและความทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน
3. เพื่อให้แต่ละ กศน. ตำบล มีสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ทันสมัยและหลากหลาย

พันธกิจ

1. พัฒนาและส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. พัฒนาและส่งเสริมให้ครูสามารถผลิตสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21
3. ผลิตสื่อและนวัตกรรมใหม่ๆ สู่การเรียนรู้ที่มั่นคงและต่อเนื่อง

กลยุทธ์

1. พัฒนาสื่อการเรียนการสอน พัฒนาระบบฐานข้อมูล ความต้องการเรียนรู้ เพื่อเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาอย่างสร้างสรรค์
3. สร้างนวัตกรรมใหม่และหลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและเอื้อประโยชน์และอำนวยความสะดวกกับผู้รับบริการอย่างทั่วถึง

2.2.2.3 ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

วิสัยทัศน์

สถานศึกษามีระบบการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการศึกษา มีหลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติที่เที่ยงตรง สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และเป็นไปด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว และตรวจสอบได้

เป้าหมาย

1. บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการวัด ประเมินผล การเทียบโอนผลการศึกษาและให้บริการอย่างทั่วถึง มีประสิทธิภาพ

2. มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดผลประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ
เที่ยงตรง สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้

3. นักศึกษาสามารถเทียบโอนและวัดผลการเรียนรู้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูและบุคลากรมีความรู้ความสามารถด้านการวัดผล
ประเมินผล และการเทียบโอนสำหรับกลุ่มเป้าหมาย

2. เพื่อพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรที่
เที่ยงตรงและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้

3. เพื่อให้ นักศึกษามีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดครบทุกด้าน

พันธกิจ

1. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพการ
วัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา

2. พัฒนาเครื่องมือในการวัดผล และประเมินผลที่มีความ
หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียน

3. พัฒนาคุณภาพระบบบริหารจัดการที่มีคุณภาพ

กลยุทธ์

1. พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการวัดผล
ประเมินผลและการเทียบโอนผลการศึกษา

2. พัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับ
มาตรฐานการเรียนรู้

3. อบรมพัฒนาครูให้มีความรู้ในการจัดทำเครื่องมือวัดผลและ
ประเมินผลที่หลากหลาย

2.2.2.4 ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

วิสัยทัศน์

สถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรการศึกษา
ต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข
และเพื่อการจัดการศึกษาตลอดชีวิต

เป้าหมาย

1. นักศึกษาและประชาชนทั่วไปในพื้นที่รับบริการอย่างทั่วถึง
2. ครูและบุคลากรของหน่วยงานสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้ตรงตามความต้องการ
3. ผู้บริหารและ คณะกรรมการสถานศึกษากำกับติดตามการนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการหลักสูตรให้เกิดความเหมาะสม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาได้มีการบริหารจัดการหลักสูตรและนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย
2. เพื่อกำหนดหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และการบริหารจัดการหลักสูตรให้เหมาะสม
3. เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ไปใช้จัดการเรียนรู้และบริหารจัดการหลักสูตรให้เกิดความเหมาะสม

พันธกิจ

1. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์
2. พัฒนาและส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรที่หลากหลายและใช้ได้อย่างต่อเนื่อง
3. เป็นหลักสูตรที่เป็นความต้องการของชุมชนเหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น

กลยุทธ์

1. พัฒนาครูให้สามารถพัฒนาหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนได้
2. จัดให้มีหลักสูตรที่หลากหลาย สอดคล้องกับสภาพปัญหาและวิถีชีวิตของผู้เรียน ผู้รับบริการ
3. การบริหารหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้ในการพัฒนาและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น

2.2.2.5 ด้านการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ

วิสัยทัศน์

ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาศักยภาพทางการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องเหมาะสม สามารถเป็นครูมืออาชีพอย่างมีคุณภาพ

เป้าหมาย

1. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ สู้ความเป็นครูมืออาชีพที่ดี
2. จัดการเรียนการสอนให้ตรงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ให้นักศึกษาได้รับความรู้ตรงตามเนื้อหาให้มากที่สุด
3. กลุ่มเป้าหมายมืออาชีพ ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ
2. เพื่อให้ครูและบุคลากรมีความกระตือรือร้นในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
3. เพื่อพัฒนาและยกระดับในการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

พันธกิจ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสู่ครูมืออาชีพ
2. พัฒนาบุคลากรและระบบการบริหารจัดการให้สามารถดำเนินงาน กคน. เพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ส่งเสริมพัฒนาชุมชนให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กลยุทธ์

1. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

2. สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างทั่วถึง

3. จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรให้ชัดเจน และมีทิศทางการดำเนินการ และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.2.2.6 ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา วิสัยทัศน์

สถานศึกษามีการจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน และจัดทำคู่มือการประเมินตนเองของสถานศึกษา โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดเพื่อให้เกิดการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

1. สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในและพัฒนาคุณภาพตามเกณฑ์และมาตรฐานการศึกษา

2. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ สามารถทำงานเป็นทีมในการบริหารจัดการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อรองรับการประเมินภายนอกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สอดคล้องกับ สมศ.

2. เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. เพื่อวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของสถานศึกษาและนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพ

พันธกิจ

1. จัดทำระบบประกันและคู่มือการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และสามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีการพัฒนาความรู้
สู่ระบบการประกันคุณภาพภายใน

กลยุทธ์

1. แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา

2. พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษา

3. ดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2.2.2.7 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

วิสัยทัศน์

สถานศึกษามีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ความถูกต้องของ
เนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับความสามารถและ
สนองความต้องการความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

เป้าหมาย

1. ประชาชนวัยแรงงานมีระดับการศึกษาและคุณภาพชีวิตที่
สูงขึ้น และมีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายได้อย่าง
มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับในสังคม

3. ครูสามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สามารถให้ผู้เรียนมี
ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยกำหนดกิจกรรมให้
สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน

2. เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาจัดทำแผนเรียนรู้
รายวิชา แผนการเรียนรายภาค ตามสาระการเรียนรู้

3. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความต้องการ
ของผู้เรียน โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ

พันธกิจ

1. เตรียมความพร้อมของครูและบุคลากรในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพ
2. ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาการสอนอย่างต่อเนื่อง
3. ส่งเสริมให้ครูจัดการกระบวนการเรียนรู้ ตามเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ผีกทักษะกระบวนการคิด อย่างหลากหลาย

กลยุทธ์

1. ครูใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม กำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์เต็มศักยภาพ
2. สร้างและส่งเสริม การมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษา
3. มีกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.2.2.8 ด้านการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์

วิสัยทัศน์

สถานศึกษามีการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์สำหรับการบริหารจัดการ โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ ในการวางแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อสนับสนุนสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

เป้าหมาย

1. องค์กรมีการพัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีคุณภาพและมุ่งผลสัมฤทธิ์
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันพัฒนาระบบบริหารจัดการและดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน
3. เสริมสร้างระบบการจัดการบริหารที่ดี มีระบบตรวจสอบที่โปร่งใส ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
2. เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์
3. เพื่อให้สถานศึกษามีระบบการให้บริการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

พันธกิจ

1. มีระบบการบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์
2. มีระบบบริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ
3. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้บรรลุวิสัยทัศน์

กลยุทธ์

1. พัฒนาระบบข้อมูล สารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ
2. ดำเนินงานการพัฒนากระบวนการมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามขั้นตอน
3. มีระบบการบริหารทรัพยากรเพื่อให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด

2.2.2.9 ด้านการนิเทศการศึกษา

วิสัยทัศน์

มุ่งมั่นพัฒนาระบบและรูปแบบการนิเทศการศึกษาส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นบุคลากรมืออาชีพ มีความรู้ คู่คุณธรรม สามารถนิเทศกิจกรรมการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพ

เป้าหมาย

1. การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษามีการบริหารจัดการได้ครบทุกงาน / โครงการ / กิจกรรม
2. ผู้บริหารสถานศึกษาครู และบุคลากรทางการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษา
3. จัดนิเทศการศึกษาอย่างทั่วถึงทุกกิจกรรมและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนิเทศติดตาม พัฒนาให้คำแนะนำในการบริหารจัดการกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา กศน. ได้พัฒนาตนเอง
แก้ปัญหาการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยมุ่งความสำเร็จ

3. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติของครู

พันธกิจ

1. พัฒนาการนิเทศการศึกษาและส่งเสริมการนิเทศอย่างต่อเนื่อง
เพื่อเกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆ

2. พัฒนาระบบนิเทศและรูปแบบนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

3. กำกับติดตาม ประเมินผลโครงการและกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
มีการสรุปผล วิเคราะห์ และจัดทำรายงานต่อผู้อำนวยการ และนำมาสร้างประสิทธิภาพของ
การนิเทศต่อไป

กลยุทธ์

1. จัดกระบวนการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีระเบียบแบบ
แผนลำดับขั้นตอนในการดำเนินงานไว้ชัดเจน และสามารถดำเนินการได้

2. พัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ โดยเน้นการมีส่วนร่วม และ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

3. มีการจัดทำเกณฑ์ เครื่องมือการนิเทศ ครอบคลุมทุกกิจกรรม
ทุกโครงการ

ตอนที่ 3 ผลการตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงาน

วิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความ
เป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 2 วิธี ดังนี้ 1) การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 2) การสัมมนา
เชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ
ดังกล่าว จากนั้นจะสรุปเป็น “ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ
ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”
มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (In-depth Interview of Expert)

จากผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ด้านองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ปรางกุญ ผล ดังนี้ 1) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 2) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 3) ประสิทธิภาพการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา 4) การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 5) พัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่มืออาชีพ 6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 7) การพัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์ 8) พัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ และ 9) การนิเทศการศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอ “ข้อความสัมภาษณ์” ดังนี้

....ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาควรดำเนินการในการส่งเสริมครูและบุคลากรทุกคนให้มีการทำงานวิจัย และการนำเสนองานวิจัยในที่ประชุมสร้างขวัญกำลังใจโดยการให้รางวัลแก่ผลงานวิจัยที่ดีเด่น มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแก่นักศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรดำเนินการในเรื่องกระบวนการจัดหาสื่อที่มีคุณภาพ โดยคัดเลือกบริษัท ห้างร้าน ที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำนักงาน กศน.ต้องเร่งแก้ไขวิธีการจัดหาสื่อที่มีความรัดกุมและไม่สร้างความเสี่ยงให้กับสถานศึกษา สื่อที่มีความทันสมัย สามารถและตอบสนองต่อความต้องการการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาควรพัฒนาครู กศน.ให้มีความรู้ทักษะในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ด้านประสิทธิภาพการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา คิดว่าสถานศึกษาต้องสร้างระบบการวัดผลประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน ศึกษาระเบียบ ข้อกฎหมาย และตรวจสอบเอกสาร หลักฐานในการวัดผล ประเมินผลให้ถูกต้องครบถ้วน ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้สถานศึกษาควรดำเนินการเรื่อง พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษาและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ (บุญส่ง บุญทศ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2558)

...สำหรับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประเด็นแรกที่ต้องทำคือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เนื่องจากเป็นเหตุผลสำคัญของการจัดการศึกษาทุกระดับ อาจเริ่มจากการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อทราบแนวทางการจัดและปฏิบัติตามหลักสูตรและเพื่อพัฒนาหลักสูตรสู่ความเป็นสากลมีมาตรฐานสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้ ควรมีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาเมื่อจัดการศึกษาจนนักศึกษาจบหลักสูตรโดยทำอย่างต่อเนื่อง ด้านการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่มืออาชีพนั้น ควรมีการเสริมสร้างอุดมการณ์และจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูโดยการจัดหลักสูตรอบรมให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นเลิศทางวิชาการและเป็นครูมืออาชีพ โดยการจัดประชุม อบรม สัมมนาทุกปี อย่างน้อยปีละครั้ง และสร้างจิตสำนึกของครู กศน.ทุกคน และให้สถานศึกษามีการสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ ของแต่ละบุคคลและพัฒนาตามขั้นตอน กำหนดแนวนโยบาย จัดหางบประมาณรองรับ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีมาตรฐาน ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้สถานศึกษาวางแผนระบบการทำงาน และสร้างความตระหนักของบุคลากรให้เห็นความสำคัญในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการกำหนดทิศทางในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งแจ้งเรื่องการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเข้าใจ แต่งตั้งคณะทำงาน ปฏิบัติงานปกติให้อยู่ในกรอบของการประกันคุณภาพภายใน และส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

(ยุพิน บัวคอม, สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2558)

...การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาตามที่นำเสนอมาในส่วนของการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในศตวรรษที่ 21 ถ้าเราจะเพิ่มเติมพัฒนาหลักสูตรเข้าไว้ในด้านนี้ด้วยได้หรือไม่เนื่องจาก กศน.มีหลักสูตรและกิจกรรมที่หลากหลายตามสภาพของกลุ่มเป้าหมาย ที่จำเป็นต้องเรียนรู้ให้ทันยุคสมัย ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ในการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนเรียนรู้อย่างรายวิชา แผนการเรียนรายภาค ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้เพิ่มเติมแผนการเรียนรู้รายบุคคล (Individual Study) เหตุผลคือเรามีกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายแตกต่างกันจำเป็นต้องมีแผนการเรียนรู้รายบุคคล ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพิ่มการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการวิจัยในรูปแบบ Symposium ทั้งในระดับอำเภอ ระดับ

จังหวัดและระดับภาค ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ให้เพิ่มการมีส่วนร่วมของครูและผู้เกี่ยวข้อง ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้มีอาชีพนั้น การอบรม สัมมนาขอให้ทำอย่างต่อเนื่องทุกปี ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้ใช้ภูมิปัญญา และเครือข่ายให้มากขึ้นและมีการร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยกัน สำหรับในด้านอื่นๆเห็นด้วยกับข้อที่นำเสนอไว้ (วิเลชา สีสวรรณ์, สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2558)

...ตามองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการที่จะมุ่งสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานั้นหากมองในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เห็นด้วยว่าเราต้องพัฒนาครูให้เข้าใจในกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิด คุณธรรม และจริยธรรม และการส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนร่วมกันพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พัฒนาสื่อ จัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชาและรายภาคเรียนอย่างชัดเจน ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ ควรให้สถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาระบบบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพให้ทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตามหลักการด้วยความเป็นมาตรฐาน จัดอบรม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกฝ่ายทุกระดับ จัดทำคำสั่งมอบหมายงานและให้ทุกคนมีส่วนร่วมกำหนดความสำเร็จของงาน และที่สำคัญของการสะท้อนมุมมองการจัดการศึกษาคือด้าน“การนิเทศการศึกษา” ที่สถานศึกษาต้องมีแผนการนิเทศ และดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศอย่างเป็นระบบ สร้างองค์ความรู้ให้ผู้ทำหน้าที่นิเทศ จัดทำเครื่องมือการนิเทศ นำไปใช้ในิเทศทุกกิจกรรม และมีการรายงานผลการนิเทศทุกครั้ง (ปรเมศวร์ ศิริรัตน์, สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2558)

...เพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เห็นด้วยกับข้อความที่เสนอและมีความเห็นว่าสถานศึกษาควรดำเนินการเรื่องการวางแผนระบบการทำงาน และสร้างความตระหนักของบุคลากรให้เห็นความสำคัญในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดทิศทางในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ชี้แจงเรื่องการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเข้าใจ แต่งตั้งคณะทำงาน ปฏิบัติงานปกติให้อยู่ในกรอบของการประกันคุณภาพภายใน และส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ ควรดำเนินการ

เรื่องประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกฝ่ายทุกระดับ จัดทำคำสั่งมอบหมายงานและให้ทุกคนมีส่วนร่วมกำหนดความสำเร็จของงาน ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพให้ทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตามหลักการด้วยความเป็นมาตรฐาน และจัดอบรม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เห็นด้วยกับข้อความที่เสนอและท่านมีความเห็นว่าสถานศึกษาควรดำเนินการพัฒนาครูให้เข้าใจในกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิด คุณธรรม และจริยธรรม และส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนร่วมกันพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พัฒนาสื่อจัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชาและรายภาคเรียนอย่างชัดเจน (จรรยาพร ห้วยแสน, สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2558)

...ข้อคิดเห็นเพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาอยากจะเน้นในด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้เป็นเรื่องแรก เนื่องจากการจัดการศึกษาต้องมีหลักสูตรในการกำกับ และรองรับผลการจัดการศึกษาซึ่งอาจจะมีรายละเอียดที่มาก เมื่อคุณประเด็นที่ผู้วิจัยนำเสนอก็เห็นด้วยกับข้อความที่สถานศึกษาควรดำเนินการได้แก่เรื่องการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาที่ตอบสนองของความต้องการของชุมชน มีการประเมินหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน สร้างความเข้าใจต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่อง พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษาและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้นั้นก็มีความสำคัญที่จะต้องพัฒนาให้ครูได้มีความรู้ ทักษะประสบการณ์จัดกระบวนการเรียนรู้ดังที่ผู้วิจัยได้เสนอประเด็นไว้ดังนี้ พัฒนาครูให้เข้าใจในกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิด คุณธรรม และจริยธรรม ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนร่วมกันพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พัฒนาสื่อ จัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชาและรายภาคเรียนอย่างชัดเจน ส่วนในด้านการนิเทศการศึกษา สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศอย่างเป็นระบบ สถานศึกษาต้องมีแผนการนิเทศ และดำเนินการนิเทศ

อย่างต่อเนื่อง โดยสร้างนวัตกรรมการนิเทศ มีการนิเทศทุกกิจกรรม และรายงานผลการนิเทศ ตลอดจนการพัฒนาและจัดทำเครื่องมือการนิเทศ นำไปใช้นิเทศทุกกิจกรรม

(เกิ้ลัดแก้ว เจริญศักดิ์, สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2558)

...สำหรับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเริ่มจากด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งควรดำเนินการในเรื่องการวางแผนระบบการทำงาน และสร้างความตระหนักของบุคลากรให้เห็นความสำคัญในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดทิศทางในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ชี้แจงเรื่องการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเข้าใจ แต่งตั้งคณะทำงานปฏิบัติงานปกติให้อยู่ในกรอบของการประกันคุณภาพภายใน ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในด้านประสิทธิภาพการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา สถานศึกษาควรดำเนินการในเรื่องนี้วิเคราะห์ระบบการวัดผล ประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน ศึกษาระเบียบ ข้อกฎหมาย และตรวจสอบเอกสาร หลักฐานในการวัดผล ประเมินผลให้ถูกต้องครบถ้วน พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการศึกษา พัฒนาครูให้มีความสามารถในการออกข้อสอบที่มีประสิทธิภาพ การวัดผล ประเมินผล เน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และในด้านของการนิเทศการศึกษา มีความเห็นว่าสถานศึกษาควรดำเนินการ จัดทำแผนการนิเทศและดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศอย่างเป็นระบบ สร้างนวัตกรรมการนิเทศ มีการนิเทศทุกกิจกรรม และรายงานผลการนิเทศ พัฒนาลือการนิเทศ และจัดทำเครื่องมือการนิเทศ นำไปใช้นิเทศทุกกิจกรรม (น้อมนงค์ พวงมา, สัมภาษณ์, 11 พฤศจิกายน 2558)

...ประเด็นการพัฒนางานวิชาการ ตามความเห็นควรมีความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้อัจฉริยะที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาโดยมีการจัดหาสื่อที่มีความทันสมัย สอดคล้องกับทุกกลุ่มเป้าหมายและตอบสนองต่อความต้องการการเรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนาครู กศน. ให้มีความรู้ทักษะในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อและนวัตกรรมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลำดับถัดไปในด้านประสิทธิภาพการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา เห็นด้วยกับข้อความที่เสนอเห็นว่าสถานศึกษาควรดำเนินการคือ การวิเคราะห์

ระบบการวัดผลประเมินผล การเทียบโอน ผลการเรียนรู้ ศึกษาระเบียบ ข้อกฎหมาย และ
 ตรวจสอบเอกสาร หลักฐานในการวัดผล ประเมินผลให้ถูกต้องครบถ้วน พัฒนาครูและ
 บุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ ในการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการศึกษา
 พัฒนาครูให้มีความสามารถในการออกข้อสอบที่มีประสิทธิภาพการวัดผล ประเมินผล เน้น
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และในด้านกรณีเหตุการณ์ศึกษานั้นสถานศึกษาต้องพัฒนาองค์
 ความรู้ให้กับผู้นิเทศ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศของสถานศึกษา สร้างเครื่องมือนิเทศ
 สำหรับทุกกิจกรรม มีสื่อสำหรับการนิเทศและการรายงานผลการนิเทศ
 (บังอร ดวงดุขฎี, สัมภาษณ์, 11 พฤศจิกายน 2558)

...เพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาประสบ
 ผลสำเร็จตามที่มุ่งหวัง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมความพร้อมของครู ในส่วนของการ
 ดำเนินงานจะต้องพัฒนาในทุกมิติตามองค์ประกอบของงานในด้านการบริหารหลักสูตรและ
 การนำหลักสูตรไปใช้ เห็นด้วยกับข้อความที่เสนอและท่านมีความเห็นว่าสถานศึกษาควร
 ดำเนินการเรื่องวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นสากลที่ตอบสนองความ
 ต้องการของชุมชน มีการประเมินหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยและทัน
 ต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน สร้างความเข้าใจต่อคณะกรรมการบริหาร
 หลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่อง พัฒนาครูให้มีความรู้
 ความเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษาและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมี
 ประสิทธิภาพ ในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เห็นว่าสถานศึกษาควร
 ดำเนินการ ดังนี้ สร้างความตระหนักในกระบวนการคิดเชิงวิจัยให้กับบุคลากรได้เห็น
 ความสำคัญของงานวิจัยและการนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษา ส่งเสริมครูและ
 บุคลากรทุกคนให้มีการทำงานวิจัย นำเสนองานวิจัยในที่ประชุมประจำเดือน ให้รางวัลแก่
 ผลงานวิจัยที่ดีเด่น เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแก่นักศึกษาเพื่อนำผลการวิจัยสู่การปฏิบัติ
 พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัย งานวิจัยชั้นเรียน โดยการอบรม
 ให้ความรู้ การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการวิจัยแก่บุคลากร ด้านการพัฒนาศักยภาพของครู
 และบุคลากรทางการศึกษาสู่มืออาชีพ ควรดำเนินการดังนี้ เสริมสร้างอุดมการณ์และจิต
 วิญญาณแห่งความเป็นครูโดยการจัดหลักสูตรอบรมให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา
 อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นเลิศทาง
 วิชาการและเป็นครูมืออาชีพ โดยการจัดประชุม อบรม สัมมนาทุกปี อย่างน้อยปีละครั้ง และ
 สร้างจิตสำนึกของครู กศน.ทุกคน หน่วยงานต้นสังกัดควรสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ

ของแต่ละบุคคลและพัฒนาตามขั้นตอน กำหนดแนวนโยบาย จัดหางบประมาณรองรับ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีมาตรฐาน พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจในการเป็นครูมืออาชีพ (ธนารักษ์ อุตริรินทร์, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2558)

...ความเห็นในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเรื่องที่สำคัญข้อแรก ในด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความเห็นว่าสถานศึกษาควรต้องมีการวางแผนระบบการทำงาน และสร้างความตระหนักของบุคลากรให้เห็นความสำคัญในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการกำหนดทิศทางในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งแจ้งเรื่องการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเข้าใจ แต่งตั้งคณะทำงาน ปฏิบัติงานปกติให้อยู่ในกรอบของการประกันคุณภาพภายใน ต้องส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการการเรียนรู้ มีการพัฒนาครูให้เข้าใจในกระบวนการพัฒนาระบบการเรียนรู้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ตามความต้องการของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาระบบการคิด คุณธรรม และจริยธรรม ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนร่วมกันพัฒนาระบบการการเรียนรู้ พัฒนาสื่อ จัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชาและรายภาคเรียนอย่างชัดเจน ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีการส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ ให้ทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตามหลักการด้วยความเป็นมาตรฐาน จัดอบรม พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกฝ่ายทุกระดับ จัดทำคำสั่งมอบหมายงานและให้ทุกคนมีส่วนร่วมกำหนดความสำเร็จของงาน (อภิรดี วันแก้ว, สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2558)

...การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพดังนั้น งานวิจัยต้องค้นพบแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปดำเนินการได้และเป็นเอกลักษณ์ของงาน กคน. โดยเฉพาะงานนำเสนอข้อนโยบาย เครื่องมือที่ใช้ควรหาคำตอบได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม (ชนิษฐ์ วะสินนท์, สัมภาษณ์, 16 พฤศจิกายน 2558)

...ความสำคัญของงานวิจัยต้องพบสิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา การนำเสนอนโยบายด้านการบริหารงานวิชาการเป็นสิ่งที่หน่วยงานทางการศึกษาทุกแห่งต้องมีความตระหนักในสิ่งเหล่านี้จากองค์ประกอบที่ผู้วิจัยนำเสนอมานี้มีความคิดเห็นสามารถ

เป็นไปได้และเห็นด้วยในองค์ประกอบต่างๆว่าสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง และสามารถพัฒนาสถานศึกษาให้มีการบริหารจัดการที่มีคุณภาพได้ตามต้องการ

(สายัณห์ บุญใบ, สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2558)

...การจัดการศึกษาของสำนักงาน กศน. ต้องมีหน้าที่จัดการศึกษากับกลุ่มเป้าหมายถึง 40 ล้านคน แบ่งตามกลุ่มอายุเป้าหมายที่หลากหลาย และเป็นหน้าที่หลักของสถานศึกษา ดังนั้นแนวทางการปฏิบัติงานต้องมีความชัดเจน สำหรับงานวิจัยเพื่อเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สำหรับองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่ผู้วิจัยนำเสนอมาทั้งหมดนี้ก็เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเพื่อจุดหมายที่เน้นคุณภาพได้เป็นอย่างดี ในด้านการพัฒนาหลักสูตรในปัจจุบัน การพัฒนาสื่อการเรียนที่เหมาะสม การพัฒนาครูและบุคลากร การนิเทศติดตาม และการรายงานผลการปฏิบัติงานการใช้เทคโนโลยีที่มีความเหมาะสมมาใช้เป็นสิ่งที่สำนักงาน กศน. สนับสนุนให้กับสถานศึกษา

(สุระพงษ์ จำจด, สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2558)

...หน้าที่หลักของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะไปใช้สำหรับประกอบอาชีพการงานเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองและสามารถเลี้ยงครอบครัวได้ในอนาคต สิ่งที่สำคัญที่ผู้บริหารและครูต้องตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนคือจะต้องเตรียมอะไรไว้ให้ผู้เรียนบ้างสิ่งแรกคือ การเตรียมหลักสูตรที่เหมาะสมกับประเภทของการศึกษา ระดับของการศึกษา การเตรียมองค์ประกอบของการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน การวัดผลประเมินผลเมื่อจบหลักสูตร การนิเทศติดตามผลการจัดการศึกษาของครู สิ่งเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญและเป็นองค์ประกอบในการจัดการศึกษา แต่ถ้าจะให้เข้าถึงคุณภาพการศึกษานั้นหัวใจสำคัญคือผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เอาใจใส่ในภารกิจของตน มีอุดมการณ์และความเสียสละเป็นอย่างสูงก็จะเป็นพื้นฐานให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น (ดิศกุล เกษมสวัสดิ์, สัมภาษณ์, 26 พฤศจิกายน 2558)

...จากประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับหน่วยงานของ กศน.มานานจนถึงจุดนี้ผ่านการเคี้ยวกรำประสบการณ์มานับไม่ถ้วน อย่างไรก็ตามแม้ว่าการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะแบกรับภาระของกลุ่มเป้าหมายที่มีมาหลายสิบล้านคนก็ตาม แต่ทำที่สุด

แล้วในจุดที่เกี่ยวข้องและใกล้ชิดกับนักศึกษามากที่สุดก็คือสถานศึกษา หากต้องการให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งและเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคมด้วยแล้วนั้นความเข้มแข็งของงานวิชาการเป็นสิ่งที่สถานศึกษาจะขาดเสียมิได้ จากข้อเสนอของผู้วิจัยได้นำมาให้ดูก็เป็นองค์ประกอบที่เป็นไปได้ที่จะสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติในสถานศึกษาแต่อยากจะให้ ครูมีการจัดแผนจุลภาคได้และนำแผนสู่การปฏิบัติ การจัดทำแผนการเรียนสำหรับนักศึกษาที่สามารถใช้เป็นเครดิตแบงก์ สะสมความรู้และนำไปเทียบโอนผลการเรียนได้ สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการบริหารหลักสูตรให้มากที่สุด เพราะจากประสบการณ์ที่ผ่านมา กศน. ทำงานได้ทุกอย่าง สนองนโยบายของรัฐบาลได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะให้ทำอะไรในการช่วยเหลือสังคมยามเกิดภัยพิบัติที่นอกเหนือจากภารกิจหลัก เมื่อกลับมาทำงานในภารกิจหลักอย่าลืมดูคัมภีร์ของการจัดการศึกษานั้นคือหลักสูตร ประการต่อมา ความเข้มแข็งของครู ครู กศน. มีความหลากหลายเนื่องจากกล่าวผู้เรียนมีความหลากหลาย ที่น่าเป็นห่วงคือปัจจุบันครู กศน. ขาดประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนระดับผู้ใหญ่ เพราะครูส่วนใหญ่เป็นวัยหนุ่มสาวที่เพิ่งเรียนจบมาเข้าทำงานขาดการเรียนรู้การสอนจิตวิทยาผู้ใหญ่เพราะไม่ได้เรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่จึงต้องให้การฝึกอบรมบุคคลเหล่านี้ให้สามารถทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมต่อไป อีกประการหนึ่งที่อยากให้สถานศึกษามีความตระหนักก็คือเรื่องสื่อแบบเรียนที่มีคุณภาพเนื่องจากปัจจุบันนี้การซื้อสื่อของสถานศึกษาจะซื้อจากบริษัทเอกชนที่ผลิตมาจำหน่าย บางแห่งก็ดูแลคุณภาพสื่อบางแห่งก็ไม่มีมารอบคอบจึงมีความผิดพลาดเชิงเนื้อหาสาระไม่เป็นไปตามหลักสูตร ก็ขอให้สถานศึกษามีความระมัดระวังในเรื่องนี้ด้วยสุดท้ายมาที่การควบคุมคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งเหมือนกับการขับรถยนต์จะไปถึงจุดหมายปลายทางหรือไม่ฝากไว้กับคนขับรถ การที่จะให้สถานศึกษาจัดการศึกษาจนบรรลุเป้าหมายได้ กระบวนการจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้เรียน วิธีการสอน สื่อวัสดุการสอน ต้องมีความลงตัว องค์ประกอบเหล่านี้จะเป็นตัวขับเคลื่อนการสร้างคุณภาพการศึกษาผ่านระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระบบการนิเทศติดตามประเมินผล และระบบการรายงานผลที่มีประสิทธิภาพ การนำผลการนิเทศมาประปรังแก้ไขเพื่อจัดทำแผนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับการทำงานย่อมทำให้เกิดผลสำเร็จที่ดีของสถานศึกษา (ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์, สัมภาษณ์, 26 พฤศจิกายน 2558)

3.2 ผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Group Operational Seminar)

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน ครูวิชาการ จำนวน 10 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 5 คน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และผู้สนใจหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ จำนวน 5 คน จัดขึ้นที่ในวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 ณ ห้องประชุมสำนักงาน กศน.จังหวัดสกลนคร ผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับได้ ดังนี้

3.2.1 ด้านองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ดังนี้

3.2.1.1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

....ประเด็นนี้มีความเห็นด้วยทั้งสามข้อ การเจาะลึกถึงบุคลากรที่ต้องทำการวิจัยไม่ว่าจะเป็นการวิจัยในชั้นเรียนหรืออื่นๆให้ความสำคัญกับครูทุกคนเพราะส่งผลต่อการประเมินภายในสถานศึกษาและประเมินภายนอกโดย สมศ.การวิจัยไม่ยากให้มีการลอกเลียนกันมากนักซึ่งจากประสบการณ์ในการเป็นผู้ประเมินภายในสถานศึกษาโดยต้นสังกัดก็เห็นมามากพอสมควร (ชูศักดิ์ ร้อยพิลา ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอโพนนาแก้ว, 30 พฤศจิกายน 2558)

....ในเรื่องการวิจัยมักจะเกิดนวัตกรรมใหม่ๆขึ้นมาซึ่งบุคลากร ครอบ มีความรู้และสร้างความตระหนักในเรื่องนี้ให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดงานวิจัยในสถานศึกษาและอาจเป็นการนำเสนอในระดับชาติต่อไปก็เป็นไปได้ (รังษิ ทองพันธ์ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอโคกศรีสุพรรณ, 30 พฤศจิกายน 2558)

....เจาะลึกในประเด็นทั้งสามนี้มีความเห็นด้วยและขอให้เรียบลำดับใหม่โดยใช้ประเด็นที่สามสร้างความตระหนักในกระบวนการคิดเชิงวิจัยมาเป็นลำดับแรก แล้วจึงพัฒนาครูเป็นลำดับที่สองและข้อที่หนึ่งเป็นลำดับที่สาม (สมบุญ ธีระหงษ์ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอภูพาน, 30 พฤศจิกายน 2558)

.... เห็นด้วยกับข้อคิดเห็นข้างต้นที่ต้องมองการพัฒนาครูเป็นลำดับแรก สำหรับการสร้างขวัญกำลังใจในการให้รางวัลสำหรับผู้วิจัยนั้นก็สิ่งที่ไม่ได้เช่นเดียวกัน

(ตุจเดือน คำวัง ครู กศน.อำเภอโคกศรีสุพรรณ,30 พฤศจิกายน 2558)

.... การวิจัยครูเป็นหลักในพื้นที่ การส่งเสริมให้ครูได้ดำเนินการวิจัยตลอดจนการเสริมสร้างขวัญกำลังใจก็เป็นสิ่งที่ดี เห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว (รุ่งฤดี ผิวระเมือง ครูชำนาญการ กศน.อำเภวาริชภูมิ ,30 พฤศจิกายน 2558)

....บุคลากรทุกตำแหน่งที่เป็นครูต้องมีการวิจัยโดยเห็นด้วยที่ต้องสร้างความตระหนักให้ครูเป็นลำดับแรกและครูต้องทำงานวิจัยเสนออย่างต่อเนื่องทุกปี (จิระภัทร อุพงษ์ บรรณารักษ์ปฏิบัติการ กศน.อำเภอโคกศรีสุพรรณ, 30 พฤศจิกายน 2558)

3.2.1.2 ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนการทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

....ตามความคิดเห็นด้วยทั้งสามข้อแต่ควรเรียงลำดับใหม่ข้อสามเป็นลำดับแรก ข้อที่สองและข้อที่หนึ่งเป็นลำดับสุดท้ายและสื่อที่ทันสมัยมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา (คำจันทร์ เพ็ชรประสงค์ ครูผู้ช่วย กศน.อำเภอรามัญ, 30 พฤศจิกายน 2558)

....ในเรื่องของสื่อและนวัตกรรมเป็นหัวใจสำคัญของเราเพราะ กศน.ไม่ได้มาเรียนทุกวัน ดังนั้นการใช้สื่อและนวัตกรรมเป็นสื่อผสมสำหรับผู้เรียนจึงเป็นเรื่องดี ประเด็นนี้จึงมีความเห็นด้วยอย่างยิ่ง อยากให้เพิ่มเติมในเรื่องของการคัดสรรสื่อเพื่อผู้เรียนต้องมีคุณภาพอย่างยิ่งและควรมีการประเมินสื่อเพื่อความเหมาะสม สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนด้วย (ชูศักดิ์ ร้อยพิลา ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอโพธิ์ตาก, 30 พฤศจิกายน 2558)

....สื่อมีความหลากหลายจึงควรจัดหาสื่อที่มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ และการผลิตสื่อต้องมองถึงอนาคตที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย (รังษิ ทองพันธ์ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอโคกศรีสุพรรณ, 30 พฤศจิกายน 2558)

....ประเด็นนี้เห็นด้วยว่ามีความครอบคลุมกับประเด็นคำถามแล้ว (สมบุญ มีระหงษ์ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอภูพาน, 30 พฤศจิกายน 2558)

3.2.1.3 ด้านประสิทธิภาพการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา

....เห็นด้วยทั้งสามประเด็นโดยเฉพาะพัฒนาให้ครูมีความสามารถในการออกข้อสอบที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลต่อผู้เรียนเป็นอย่างมากซึ่งเมื่อผู้เรียนมีผลการสอบออกมาดีทำให้สถานศึกษาได้รับผลการประเมินที่ดีขึ้นเช่นเดียวกันจึงเสนอให้มีการประชุมสัมมนาครูเรื่องการออกข้อสอบที่มีประสิทธิภาพด้วย (สุพรรณ พรหมภา นักวิชาการ

ศึกษา สำนักงาน กศน.จังหวัดสกลนคร, 30 พฤศจิกายน 2558)

....เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวแต่คิดว่าน่าจะพัฒนาครูให้มีความรู้เรื่องการวัดผล ประเมินผลก่อน และพัฒนาให้มีความรู้ด้านการออกข้อสอบ (พรทิพย์ อมรสิน ครูชำนาญการ กศน.อำเภอวาริชภูมิ ,30 พฤศจิกายน 2558)

....เห็นด้วยทั้งหมดเรียงลำดับตามนี้โดยเฉพาะการออกข้อสอบควรมีความเข้าใจว่าจะวัดอะไร ออกข้อสอบแบบไหนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา (อเนก กลยณี ผู้อำนวยการ กศน.อำเภออากาศอำนวย, 30 พฤศจิกายน 2558)

3.2.1.4 ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

....เนื่องจาก กศน.มีหลักสูตรสถานศึกษาและมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรมาแล้วหลายครั้งจนถึงปัจจุบันซึ่งยังคงมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้การพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและการดำรงชีวิตอยู่อย่างเป็นสุข การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาต้องมีการวิเคราะห์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยเฉพาะหลักสูตรในปัจจุบันมีรายวิชาค่อนข้างมาก ทำให้กระบวนการจัดการสอบ การลงทะเบียนรายวิชาเป็นไปด้วยความยากมากขึ้น ในการปฏิบัติครูมีความหลากหลาย ไม่จบวุฒิศึกจึงต้องทำความเข้าใจตลอดเวลาและต้องกลับมาทบทวนกันอย่างต่อเนื่องต่อไป (ชูศักดิ์ ร้อยพิลา ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอโพธิ์นาแกว, 30 พฤศจิกายน 2558)

.... การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ บุคลากรของ กศน.ต้องมีความเข้าใจหลักสูตรเพราะมีทั้งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง การปรับเปลี่ยนหลักสูตรเป็นไปตามเวลาและความเปลี่ยนแปลงของโลกแต่ครูต้องมีความเข้าใจในจุดประสงค์ของหลักสูตรว่าต้องการให้ผู้เรียนได้ทำอะไร ครูมีวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างไรจึงจะนำพาให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (รังษี ทองพันธ์ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอโคกศรีสุพรรณ, 30 พฤศจิกายน 2558)

.... ประเด็นนี้มีความเห็นด้วยแต่อยากเพิ่มในเรื่องของความตระหนักของครูและควรให้เป็นข้อแรก จากนั้นมีการพัฒนาครูเป็นลำดับต่อมาคือข้อสาม จึงไปวิเคราะห์หลักสูตรต่อไป (พิมพ์ลดา ธัญพรพิภัทรกุล ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอพังโคน, 30 พฤศจิกายน 2558)

.... ในประเด็นนี้อยากเพิ่มตรงที่ให้ครูสามารถเขียนหลักสูตรได้ด้วย (สมบูรณ์ มีระหงษ์ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอภูพาน, 30 พฤศจิกายน 2558)

.... หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดรายวิชาเป็นหน่วยกิตเพิ่มวิชามาก ไม่สอดคล้องกับการศึกษานอกระบบและกลุ่มเป้าหมายนักศึกษา กศน.ตลอดจนครูก็เพิ่มภาระการสอนรายวิชามากเกินไป (ปราศัยมณีวรรณ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอวารณวิบูลย์, 30 พฤศจิกายน 2558)

.... เห็นด้วยกับประเด็นที่เสนอเพราะสถานศึกษาต้องวิเคราะห์หลักสูตรก่อน แต่ต้องการให้แยกการประเมินหลักสูตรออกมาเป็นข้อต่างหากเนื่องจากการเรียนครบสองปีนักศึกษาจบหลักสูตรก็ควรมีการประเมินหลักสูตรและนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป (กิตติยา โพนสูงเนิน ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอต่างอย, 30 พฤศจิกายน 2558)

3.2.1.5 ด้านพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษามืออาชีพ

.... การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาสิ่งแรกควรให้ความสำคัญในเรื่องของการสำรวจความต้องการพัฒนาของครูเพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการและทำแผนการพัฒนาครูได้อย่างถูกต้องตามความต้องการของครูจะได้เป็นหนทางสู่ความเป็นครูมืออาชีพต่อไป (ดุจเดือน คำวัง ครู กศน.อำเภอโคกศรีสุพรรณ, 30 พฤศจิกายน 2558)

.... การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษามืออาชีพ ครูที่ทำหน้าที่แตกต่างจากในระบบโรงเรียน ซึ่งปัจจุบันครูส่วนใหญ่ของ กศน.ไม่ได้จบทางครุศาสตร์โดยตรง ดังนั้นครูจึงขาดจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูเนื่องจากการไม่มีการหล่อหลอมจิตใจและปลูกฝังอุดมการณ์ที่ดี มีจิตใจเอื้อเฟื้อและมีความรักต่อศิษย์และหน้าที่ความเป็นครูหลายคนที่ยังขาดงาน นิติศาสตร์ ซึ่งจะไม่ใช่ถึงจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู จึงควรเน้นเรื่องนี้เป็นอันดับแรก จากนั้นจึงดำเนินการในเรื่องอื่นๆต่อไป (ชินกร คะอังกู ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอกุดบาก, 30 พฤศจิกายน 2558)

.... การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษามืออาชีพควรเพิ่มการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของครูเพื่อเติมเต็มความรู้ความสามารถของครูและจะมีการสร้างขวัญกำลังใจของบุคลากรในการประเมินผลงานเพื่อมอบรางวัลให้เป็นประจำทุกปี (ชูศักดิ์ ร้อยพิลา ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอโพนนาแก้ว, 30 พฤศจิกายน 2558)

.... เห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าวและท่านที่ให้ข้อคิดเห็น การสร้างความตระหนักของครูให้มีการพัฒนาตนเองทำให้สามารถก้าวไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพได้ (อัญชลินาชัยเงิน ครู กศน.ตำบล กศน.เมืองสกลนคร, 30 พฤศจิกายน 2558)

....เพิ่มเติมในเรื่องของอุดมการณ์ความครู ซึ่งจะสูงกว่าจิตวิญญาณทำให้ครูรู้จักบทบาทหน้าที่ทำงานอย่างมีอุดมการณ์ ตั้งใจทำงานโดยไม่ต้องบังคับ (ณัฐกิตต์ ทุมภา ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอนิคมน้ำจืด, 30 พฤศจิกายน 2558)

3.2.1.6 ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

....ประเด็นนี้มีความเห็นด้วยควรให้สถานศึกษานำข้อเสนอแนะจากการประเมินภายในสถานศึกษา การประเมินโดยต้นสังกัด และการประเมินภายนอกโดย สมศ.มาจัดการวางแผน และกำกับติดตามด้วยวงจรคุณภาพ PDCA และให้ครูมีการทำงานในหน้าที่เป็นปัจจุบันไม่ใช่มาใหม่ทำงานตอนที่มีการนิเทศ ติดตาม และการประเมินในระดับต่างๆควรให้ความสำคัญกับการประเมินภายในสถานศึกษา ให้ครูทุกท่านมีความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานและตัวบ่งชี้คุณภาพภายในสถานศึกษาและมองว่าการประเมินไม่ได้เป็นภาระเพิ่มของครู (อรพิน ศรีบุญกุล นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ สำนักงาน กศน.จังหวัดสกลนคร, 30 พฤศจิกายน 2558)

....มีความเห็นด้วยในประเด็นนี้อยากให้ครูทำงานอย่างเป็นระบบและมองว่าการประเมินไม่ได้เป็นภาระของการทำงานตามปกติ (สมบูรณ์ มีระหงษ์ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอภูพาน, 30 พฤศจิกายน 2558)

....ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบทำงานอย่างต่อเนื่องไม่ควรเปลี่ยนแปลงบ่อยๆ เนื่องจากจะเข้าใจมาตรฐานและตัวบ่งชี้ได้ดีและสามารถสรุปผลให้มีความสอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานประจำปี เป็นไปตามปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ของสถานศึกษา (ชูศักดิ์ ร้อยพิลา ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอโพธิ์นาแกว, 30 พฤศจิกายน 2558)

....การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการทำงานของครูอย่างต่อเนื่อง ตามบทบาทหน้าที่ให้เป็นปัจจุบันโดยสร้างความตระหนักให้กับครูและลดภาระในการเร่งทำงานก่อนการประเมินคุณภาพสถานศึกษา (ปราดัย มณีวรรณ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอมโนรมย์, 30 พฤศจิกายน 2558)

3.2.1.7 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

....เห็นด้วยกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่นำเสนอ ซึ่งการจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และส่งเสริมให้มีการพัฒนาสื่อการจัดทำแผนการเรียนรู้ และต้องการให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ให้ครูอย่างสม่ำเสมอ (อรอุมา ศรีประทุมวงศ์ ครูผู้ช่วย กศน.อำเภอบ้านม่วง, 30 พฤศจิกายน 2558)

....เห็นด้วยกับประเด็นที่นำเสนอในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ให้มีการพัฒนาครูโดยการ จัดอบรมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับครูเนื่องจากครูมีความแตกต่างกันทั้งสาขาวิชาที่เรียนมา ไม่มีวุฒิการศึกษาทางครูจึงจำเป็นต้องพัฒนาอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง (รัตนาภรณ์ เพ็ชรภักย์สุน ครูชำนาญการ กศน.อำเภอบ้านม่วง, 30 พฤศจิกายน 2558)

....กระบวนการเรียนรู้ ถือเป็นนวัตกรรมได้เช่นกันหากมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่มีความโดดเด่นเป็นตัวอย่างให้กับครูอื่นๆได้ สามารถเป็นต้นแบบได้ ซึ่งสถานศึกษา กศน.ก็อาศัยการเรียนรู้โดยการศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนที่ดีเป็นตัวอย่างกับสถานศึกษาอื่นๆ เช่น การไปศึกษาดูงานที่ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองอุบลราชธานี เกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่อง การศึกษาตามอัธยาศัย (รังษีทองพันธ์ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอโคกศรีสุพรรณ, 30 พฤศจิกายน 2558)

3.2.1.8 ด้านพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์

....การบริหารงานของสถานศึกษา กศน.จะมีภารกิจที่กว้างมากเนื่องจากมีการจัดการศึกษาในภาคประชาชนด้วย ก็เห็นด้วยกับข้อเสนอตั้งแต่ข้อแรกเป็นต้นไป โดยการ จัดอบรมและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องมีความจำเป็นอย่างยิ่ง และลำดับที่สามการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรมีความสำคัญและครอบคลุมทั้งสามประเด็น (ปราศัย มณีวรรณ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอมหาชนะชัย, 30 พฤศจิกายน 2558)

....การกำหนดประเด็นที่นำเสนอมีความเห็นด้วยทั้งหมด แต่อยากที่จะเพิ่มประเด็นในข้อแรก ในเรื่องการปฏิบัติและทำตามหลักการด้วยความเป็นมาตรฐาน เพิ่มการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล เป็นไปตามหลักการบริหารบ้านเมืองที่ดี (สุพรรณ พรหมภานักวิชาการศึกษา สำนักงาน กศน.จังหวัดสกลนคร, 30 พฤศจิกายน 2558)

....การอบรมพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง อยากให้มีการนำบุคลากรไปศึกษาดูงาน โดยใช้หลักการเทียบเคียงความสำเร็จ (Benchmarking) เพื่อนำมาปฏิบัติในส่วนที่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษา (รังษีทองพันธ์ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอโคกศรีสุพรรณ, 30 พฤศจิกายน 2558)

3.2.1.9 ด้านการนิเทศการศึกษา

....มีความเห็นด้วยในประเด็นทั้งสามแต่อยากเพิ่มเติมในเรื่อง การจัดทำคำสั่งผู้ทำหน้าที่นิเทศในสถานศึกษา เนื่องจากเป็นวิกฤติของสำนักงาน กศน.จังหวัด เป็นส่วนใหญ่ที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ประจำจังหวัด จึงขอให้มีการมอบหมายงานครูและบุคลากรทางการศึกษาทำหน้าที่ศึกษานิเทศก์ของสถานศึกษา และดำเนินการอบรมให้ความรู้กับผู้ทำ

หน้าที่ศึกษานิเทศก์ ซึ่งเครื่องมือในการนิเทศคือองค์ความรู้ของศึกษานิเทศก์ในการให้คำแนะนำ แนว แนะนำ การจัดการศึกษาในทุกกิจกรรม สำหรับแบบนิเทศที่เป็นเครื่องมือนิเทศเป็นส่วนหนึ่งในการบันทึกเพื่อการรายงานผลการนิเทศ (อรพิน ศรีบุญกุล นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ สำนักงาน กศน.จังหวัดสกลนคร, 30 พฤศจิกายน 2558)

....เนื่องจากกิจกรรมของ กศน.มีความหลากหลาย กว้างลึก และอยู่ในพื้นที่มีครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียน ทำหน้าที่อีกบทบาทหนึ่งคือเป็นผู้นิเทศกิจกรรมรองจากครูและผู้บริหารสถานศึกษา แต่ยังคงขาดการยอมรับจากครู กศน.ตำบลเนื่องจากเป็นครูระดับเดียวกัน มีความคิดเห็นว่าเครือข่ายน่าจะมีความสำคัญในการร่วมนิเทศได้เป็นอย่างดี เพื่อสร้างงานสะท้อนผลการจัดกิจกรรมให้เป็นที่ยอมรับสำหรับชุมชน (ชูศักดิ์ ร้อยพิลา ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอโพธารามแก้ว, 30 พฤศจิกายน 2558)

....ในเรื่องการนิเทศการศึกษานั้นอยากให้นำผลการนิเทศมาชี้แจงให้บุคลากรนำผลการนิเทศไปปรับปรุงแก้ไขการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (รังษิ ทองพันธ์ ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอโคกศรีสุพรรณ, 30 พฤศจิกายน 2558)

สรุปผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

1. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

1) สร้างความตระหนักในกระบวนการคิดเชิงวิจัยให้กับบุคลากรได้เห็นความสำคัญของงานวิจัยและการนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษา ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

2) พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัย งานวิจัยชั้นเรียน โดยการอบรมให้ความรู้ การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการวิจัยแก่บุคลากร ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

3) ส่งเสริมครูและบุคลากรทุกคนให้มีการทำงานวิจัย นำเสนองานวิจัยในที่ประชุมประจำเดือน ให้รางวัลแก่ผลงานวิจัยที่ดีเด่น เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแก่นักศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยสู่การปฏิบัติ และนำเสนอผลการวิจัยในระดับจังหวัด ระดับภาคและระดับประเทศ ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

2. การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อและนวัตกรรมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

2) พัฒนาครู กศน. ให้มีความรู้ทักษะในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยสอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการเรียนการสอน ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

3) ตรวจสอบคุณภาพและประเมินความเหมาะสมของสื่อการเรียนรู้ และจัดหาสื่อที่มีความทันสมัย และหลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อความต้องการการเรียนรู้ของผู้เรียนผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

1) วิเคราะห์ระบบการวัดผลประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน ศึกษาระเบียบ ข้อกฎหมาย และตรวจสอบเอกสาร หลักฐานในการวัดผล ประเมินผลให้ถูกต้องครบถ้วน ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

2) พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ ในการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการศึกษา ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

3) พัฒนาครูให้มีความสามารถในการออกข้อสอบที่มีประสิทธิภาพ การวัดผลประเมินผลเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

4. การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

1) วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นสากลที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน มีการประเมินหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัย และทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

2) พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษาและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

3) สร้างความเข้าใจต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

5. การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็น

มืออาชีพ

1) เสริมสร้างอุดมการณ์และจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูโดยการจัดหลักสูตรอบรมให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

2) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นเลิศทางวิชาการและเป็นครูมืออาชีพ โดยการจัดประชุม อบรม สัมมนาทุกปี อย่างน้อยปีละครั้ง ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

3) สร้างจิตสำนึกของครู กศน.ทุกคน หน่วยงานต้นสังกัดควรสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ ของแต่ละบุคคลและพัฒนาตามขั้นตอน กำหนดแผนนโยบาย จัดหางบประมาณรองรับ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีมาตรฐาน และพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจในการเป็นครูมืออาชีพ ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1) การวางแผนระบบการทำงาน และสร้างความตระหนักของบุคลากรให้เห็นความสำคัญในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

2) กำหนดทิศทางในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ชี้แจงเรื่องการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเข้าใจ แต่งตั้งคณะทำงาน ปฏิบัติงานปกติให้อยู่ในกรอบของการประกันคุณภาพภายใน ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

3) ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

7. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1) พัฒนาครูให้เข้าใจในกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

2) ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิด คุณธรรมและจริยธรรม ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

3) ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนร่วมกันพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พัฒนาสื่อจัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชาและรายภาคเรียนอย่างชัดเจน ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

8. พัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์

1) ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ ให้ทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของระบบประกันคุณภาพภายใน ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

2) มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จัดอบรม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

3) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกฝ่ายทุกระดับ จัดทำคำสั่งมอบหมายงานและให้ทุกคนมีส่วนร่วมกำหนดความสำเร็จของงาน ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

9. การนิเทศการศึกษา

1) สถานศึกษาต้องมีแผนการนิเทศ และดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศอย่างเป็นระบบ ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

2) สร้างนวัตกรรมการนิเทศโดยการ “จัดระบบนิเทศทางระบบออนไลน์” พัฒนาและจัดทำเครื่องมือการนิเทศ ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

3) มีการนิเทศและรายงานผลการนิเทศ นำไปใช้ในเทศทุกกิจกรรม ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วย

สำหรับข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็น ดังนี้

1. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 สร้างความตระหนักในกระบวนการคิดเชิงวิจัยให้กับบุคลากรได้เห็นความสำคัญของงานวิจัยและการนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษา

แนวปฏิบัติที่ 2 พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัย งานวิจัยชั้นเรียน โดยการอบรมให้ความรู้ การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการวิจัยแก่บุคลากร

แนวปฏิบัติที่ 3 ส่งเสริมครูและบุคลากรทุกคนให้มีการทำงานวิจัย นำเสนอ งานวิจัยในที่ประชุมประจำเดือน ให้รางวัลแก่ผลงานวิจัยที่ดีเด่น เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แก่นักศึกษาเพื่อนำผลการวิจัยสู่การปฏิบัติ และนำเสนอผลการวิจัยในระดับจังหวัด ระดับ ภูมิภาคและระดับประเทศ

2. การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนการทัศน์ ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อและนวัตกรรมเพื่อใช้ในการ จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวปฏิบัติที่ 2 พัฒนาครู กศน. ให้มีความรู้ทักษะในการใช้เทคโนโลยีที่ ทันสมัย สอดคล้องกับกระบวนการทัศน์ใหม่ในการจัดการเรียนการสอน

แนวปฏิบัติที่ 3 ตรวจสอบคุณภาพและประเมินความเหมาะสมของสื่อการ เรียนรู้ และ จัดหาสื่อที่มีความทันสมัย และหลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อความต้องการการ เรียนรู้ของผู้เรียน

3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 มีแนวปฏิบัติคือ วิเคราะห์ระบบการวัดผลประเมินผล การ เทียบโอนผลการเรียน ศึกษาระเบียบ ข้อกฎหมาย และตรวจสอบเอกสาร หลักฐานในการ วัดผล ประเมินผลให้ถูกต้องครบถ้วน

แนวปฏิบัติที่ 2 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ ในการ วัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการศึกษา

แนวปฏิบัติที่ 3 พัฒนาครูให้มีความสามารถในการออกข้อสอบที่มี ประสิทธิภาพ การวัดผลประเมินผลเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นสากลที่ ตอบสนองความต้องการของชุมชน

แนวปฏิบัติที่ 2 มีการประเมินหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ ทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

แนวปฏิบัติที่ 3 พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษาและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวปฏิบัติที่ 4 สร้างความเข้าใจต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

5. พัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 เสริมสร้างอุดมการณ์และจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูโดยการจัดหลักสูตรอบรมให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

แนวปฏิบัติที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นเลิศทางวิชาการและเป็นครูมืออาชีพ โดยการจัดประชุม อบรม สัมมนาทุกปี อย่างน้อยปีละครั้ง

แนวปฏิบัติที่ 3 หน่วยงานต้นสังกัดควรสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการของแต่ละบุคคลและพัฒนาตามขั้นตอน กำหนดแนวนโยบาย จัดหางบประมาณรองรับ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีมาตรฐาน

แนวปฏิบัติที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจในการเป็นครูมืออาชีพ

6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 การวางแผนระบบการทำงาน และสร้างความตระหนักของบุคลากรให้เห็นความสำคัญในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

แนวปฏิบัติที่ 2 กำหนดทิศทางในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ชี้แจงเรื่องการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเข้าใจ แต่งตั้งคณะทำงาน ปฏิบัติงานปกติให้อยู่ในกรอบของการประกันคุณภาพภายใน

แนวปฏิบัติที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูให้มีความรู้ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

7. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 พัฒนาครูให้เข้าใจในกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์

แนวปฏิบัติที่ 2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิด คุณธรรมและจริยธรรม

แนวปฏิบัติที่ 3 ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนร่วมกันพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พัฒนาสื่อ จัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชาและรายภาคเรียนอย่างชัดเจน

8. การพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ ให้ทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของระบบประกันคุณภาพภายใน

แนวปฏิบัติที่ 2 มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

แนวปฏิบัติที่ 3 จัดอบรม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

แนวปฏิบัติที่ 4 ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกฝ่ายทุกระดับ จัดทำคำสั่งมอบหมายงานและให้ทุกคนมีส่วนร่วมกำหนดความสำเร็จของงาน

9. การนิเทศการศึกษา

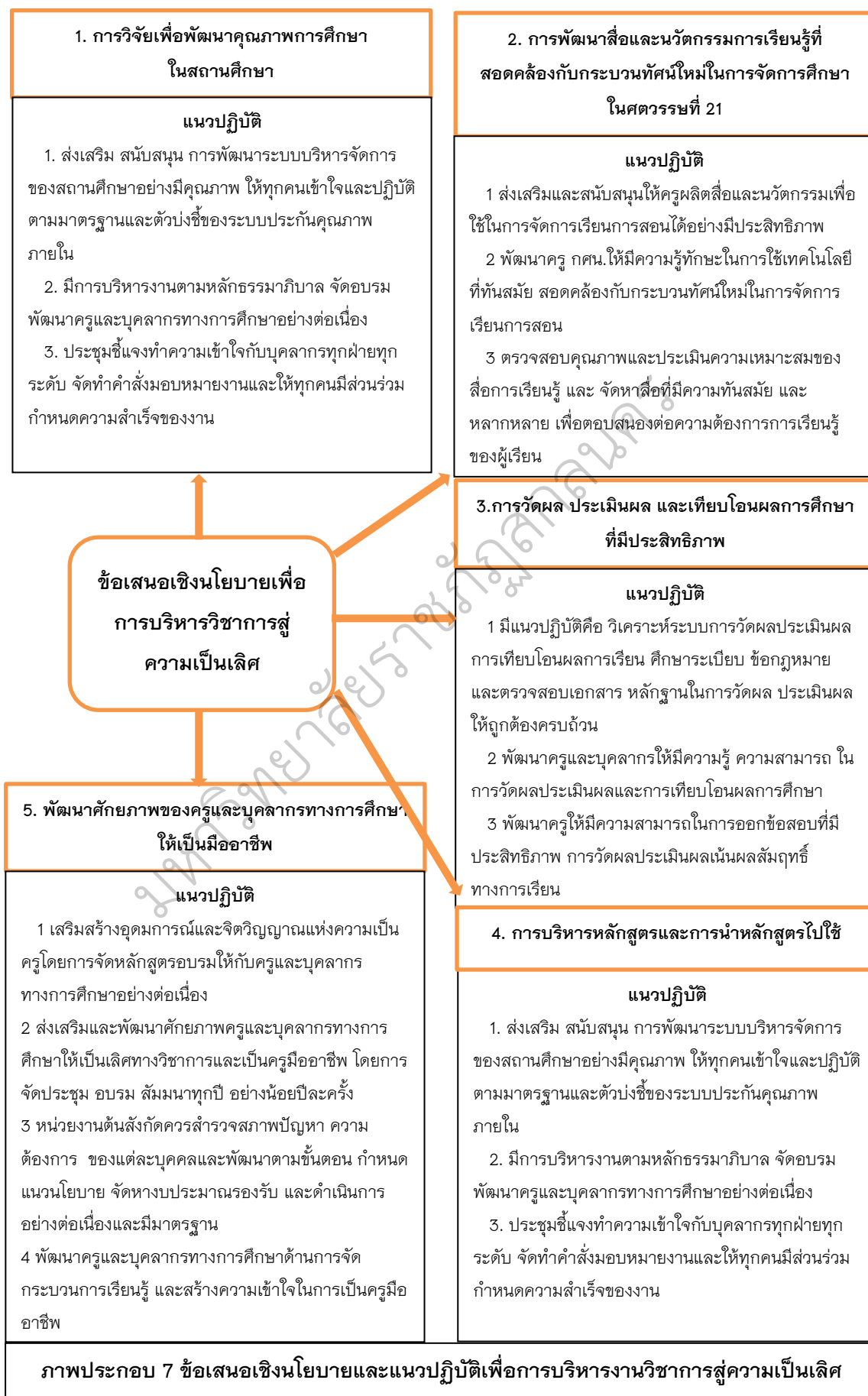
แนวปฏิบัติ

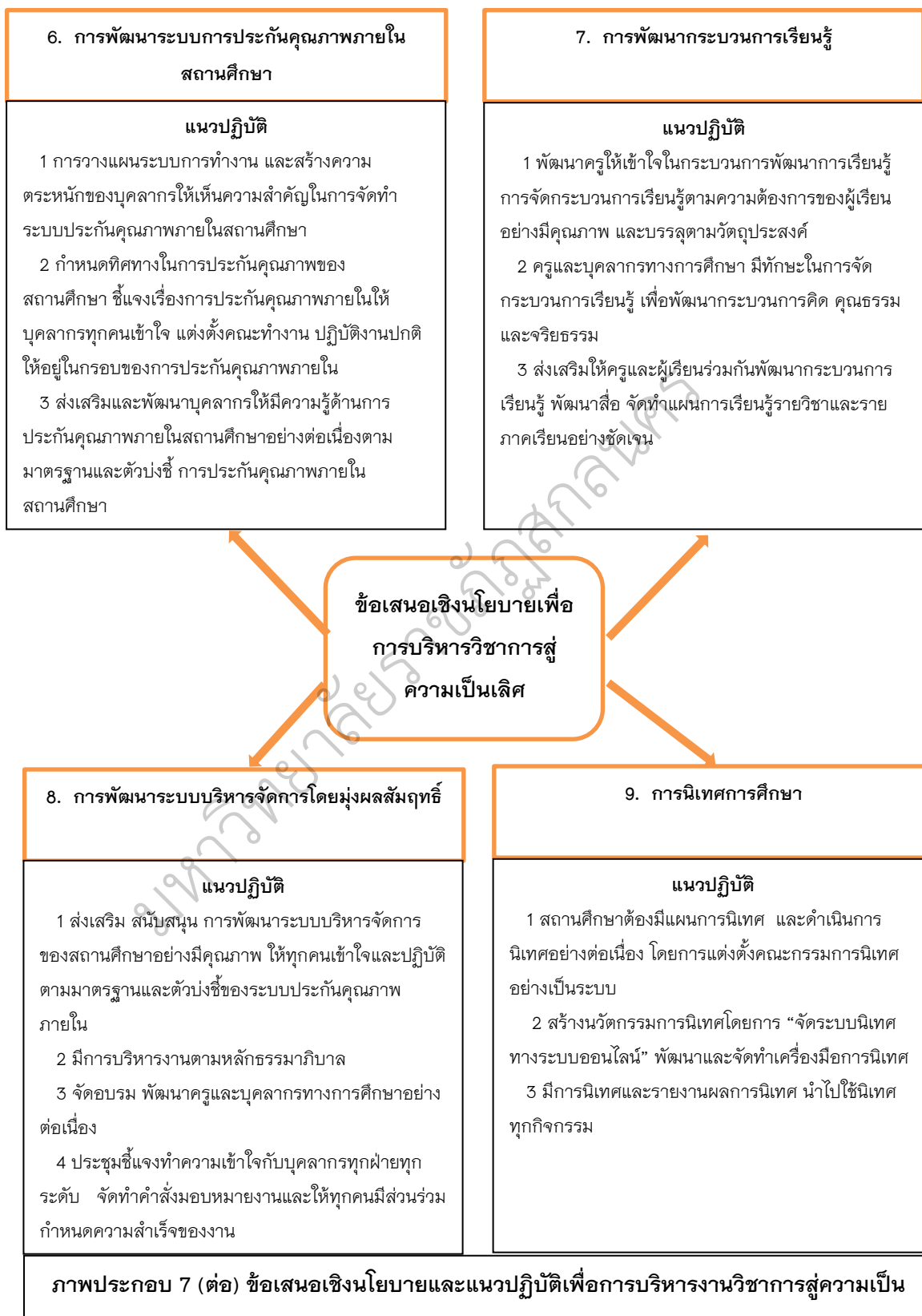
แนวปฏิบัติที่ 1 สถานศึกษาต้องมีแผนการนิเทศ และดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศอย่างเป็นระบบ

แนวปฏิบัติที่ 2 สร้างนวัตกรรมการนิเทศโดยการ “จัดระบบนิเทศทางระบบออนไลน์” พัฒนาและจัดทำเครื่องมือการนิเทศ

แนวปฏิบัติที่ 3 มีการนิเทศและรายงานผลการนิเทศ นำไปใช้ในิเทศทุกกิจกรรม

สรุปข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อนำไปสู่แนวปฏิบัติ รายละเอียดดังภาพประกอบ 7

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความคาดหวัง และเพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายที่จะได้นำไปเป็นกรอบแนวคิดในการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้มีคุณภาพได้มาตรฐานทางวิชาการ วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาบริบทเพื่อจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายโดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร การวิจัยเชิงสำรวจ การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย และการศึกษาพหุกรณี ระยะที่ 2 การพัฒนาและตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียด ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากข้อค้นพบของการวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความคาดหวังของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ผลการศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวปฏิบัติเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความคาดหวังของการบริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การศึกษาสภาพปัญหาและความคาดหวังของการบริหารงานวิชาการสู่
ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษารูปได้ ดังนี้

1.1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

สภาพปัญหา พบว่า 1) การกำกับดูแล และส่งเสริมให้ดำเนินการ
แก้ปัญหาในลักษณะของงานวิจัย 2) การส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนา
คุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) การส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดเวที
วิจัย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูภายในสถานศึกษาหรือต่างสถานศึกษา และ
ความคาดหวัง พบว่า 1) การสร้างความตระหนักในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหาร
งานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา 2) การกำกับดูแล และส่งเสริมให้ดำเนินการ
แก้ปัญหาในลักษณะของงานวิจัย 3) การส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดเวทีวิจัย
เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูภายในสถานศึกษาหรือต่างสถานศึกษา

1.2 ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวน
ทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

สภาพปัญหา พบว่า 1) การส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาวิธีการจัด
กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและต่อเนื่อง 2) การจัดทำทะเบียนสื่อ นวัตกรรม และ
ระบบการให้บริการ 3) การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สื่อ และนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง
และความคาดหวัง พบว่า 1) การส่งเสริมให้ครูมีทักษะด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมอย่าง
ต่อเนื่อง 2) การจัดหาสื่อ และนวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการ
3) การส่งเสริมการใช้สื่อ นวัตกรรม และความช่วยเหลือทางการศึกษา

1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มี
ประสิทธิภาพ

สภาพปัญหา 1) จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล
ที่มีความเที่ยงตรงสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ 2) มีการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์
และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัด และประเมินผลของสถานศึกษา 3) มีการกำกับ ดูแล และ
การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษา และความคาดหวัง พบว่า 1) มีการกำกับ

ดูแล และการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษา 2) จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่มีความเที่ยงตรงสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ 3) มีการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัด และประเมินผลของสถานศึกษา

1.4 ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

สภาพปัญหา พบว่า 1) การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์ 2) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา และมีการประชุมหารือเพื่อพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง 3) การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจกลยุทธ์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยบูรณาการเนื้อหาสาระ และนำไปใช้ในการเรียนการสอน และความคาดหวัง พบว่า

1) การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์ 2) การนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการหลักสูตรให้เกิดความเหมาะสม 3) มีการศึกษาเอกสารหลักสูตร สภาพแวดล้อม ประเมินสภาพ เพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจและกลยุทธ์

1.5 ด้านการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ

สภาพปัญหา พบว่า 1) การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรให้ชัดเจนและมีทิศทางการดำเนินการทั้งในระยะสั้นและระยะยาวอย่างเป็นระบบและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 2) การจัดโครงการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ให้กับครูด้านการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษาเพื่อสามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียนและมีทักษะเพิ่มขึ้น 3) การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรมจริยธรรม อย่างจริงจังในด้านการครองตน ครองคน และครองงาน และความคาดหวัง พบว่า

1) การจัดโครงการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ให้กับครูด้านการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษาเพื่อสามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียนและมีทักษะเพิ่มขึ้น 2) การพัฒนาความรู้ของครูให้มีความรู้ความสามารถในเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษ การมีทักษะในการใช้ IT เพื่อการเรียนการสอน การจัดระบบสารสนเทศและการทำวิจัยเป็นอันดับแรกๆ 3) การสร้างความมั่นคงให้บุคลากรโดยการสนับสนุนและให้โอกาสบุคลากรที่อยู่เดิมได้รับโอกาสบรรจุเข้าสู่ตำแหน่งก่อนโดยมีการประเมินผลงานและประสบการณ์เดิมอย่างเป็นธรรมและเหมาะสม

1.6 ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สภาพปัญหา พบว่า 1) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) การดำเนินการพัฒนาตามแผน การติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง 3) การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่สอดคล้องกับการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และความคาดหวัง พบว่า 1) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่สอดคล้องกับการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 3) มีการมอบหมายงานตามระเบียบทางราชการและการจัดทำเครื่องมือดำเนินการที่ชัดเจน

1.7 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

สภาพปัญหา พบว่า 1) การส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างหลากหลาย 2) การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชา แผนการเรียนรายภาค ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) การกำหนดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ และความคาดหวัง พบว่า 1) การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชา แผนการเรียนรายภาค ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การสร้างเครือข่ายพัฒนาการเรียนการสอน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้และมีเวทีทางวิชาการหรือกิจกรรมต่างๆ 3) การส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนอย่างต่อเนื่อง

1.8 ด้านการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์

สภาพปัญหา พบว่า 1) สถานศึกษามีระบบการให้บริการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 2) สถานศึกษามีระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา 3) สถานศึกษามีการกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์เพื่อการจัดการศึกษา และความคาดหวัง พบว่า 1) สถานศึกษามีการกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์เพื่อการจัดการศึกษา 2) สถานศึกษามีระบบการบริหารทรัพยากรเพื่อให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด 3) สถานศึกษามีระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

1.9 ด้านการนิเทศการศึกษา

สภาพปัญหา พบว่า 1) มีการจัดทำเกณฑ์ เครื่องมือการนิเทศ ครอบคลุมทุกโครงการ/กิจกรรม 2) การจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนรู้ การติดตาม และการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล 3) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตาม และประชุมหารือในระดับสถานศึกษา และความคาดหวัง พบว่า 1) การกำกับติดตาม และประเมินผลโครงการและ กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และการจัดระบบนิเทศ ภายในของสถานศึกษา 3) มีการสรุปผลการนิเทศ วิเคราะห์ และการจัดทำรายงานต่อ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและนำผลมาสร้างประสิทธิภาพของการนิเทศต่อไป

ข้อเสนอแนะ พบว่า ผู้บริหารได้กระจายอำนาจการบริหารสู่ กคน.ตำบล โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม เสริมสร้างความไว้วางใจ และพยายามส่งเสริมให้ครูนำ เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และพยายามสร้าง จิตสำนึกให้ครูและบุคลากรทุกคนมีจิตใจบริการ (Service Mind) ยึดผู้รับบริการเป็นสำคัญ อันต่าหนึ่ง ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ทั้งใน และต่างประเทศ อย่างต่อเนื่อง และครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง มีการประสานความร่วมมือทุกภาคส่วนและระดมทรัพยากรด้านบริหารจัดการร่วมกัน ได้ นอกจากนี้ควรมีการจัดสรรงบประมาณในส่วนของ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอน เทคโนโลยีที่ทันสมัย อย่างจริงจัง และครบวงจร อย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ และควรมีการพัฒนา บุคลากรในด้างานวิชาการ ที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษา จัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาครูและ บุคลากรทางการศึกษา มีการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในให้มีมาตรฐาน จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน อีกทั้งพัฒนา สื่อ นวัตกรรม ที่สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาของ กคน. ให้ผู้มีส่วนได้ เสีย ภาคี เครือข่าย ร่วมให้ข้อมูลเสนอแนะ การจัดการศึกษา ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนมากที่สุด

2. ผลการศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวปฏิบัติเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลจากการศึกษาบริบทการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ สรุปเป็นข้อเสนอเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ คือ 1) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 2) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 3) ประสิทธิภาพการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา 4) การบริหารหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ 5) พัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่มืออาชีพ 6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 7) การพัฒนาระบบการเรียนรู้อื่นๆ 8) พัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ และ 9) การนิเทศการศึกษา และด้านข้อเสนอเชิงนโยบาย ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) วิสัยทัศน์ 2) เป้าหมาย 3) วัตถุประสงค์ 4) พันธกิจ 5) กลยุทธ์ และแนวปฏิบัติ ผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้

2.1 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

วิสัยทัศน์

สถานศึกษาใช้ผลการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนางาน ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาจัดทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

เป้าหมาย

การดำเนินงานของสถานศึกษาต้องมีผลการวิจัยรองรับ ครูและบุคลากรทุกคน ต้องมีงานวิจัยอย่างน้อย 1 เรื่อง/ภาคเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนและใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรสถานศึกษา ให้มีความรู้ ทักษะ กระบวนการคิดทางวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้กับครูทุกคน สนับสนุนให้บุคลากรทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาและนำผลมาใช้ในการปฏิบัติงาน และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

พันธกิจ

สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง กำหนดให้ครูทุกคนต้องทำงานวิจัยภาคเรียนละหนึ่งเรื่อง ครูและบุคลากรทุกคนได้รับการพัฒนาด้านงานวิจัยอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

กลยุทธ์

อบรม พัฒนา ครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการวิจัยหนึ่งครู หนึ่งงานวิจัย ต่อหนึ่งภาคเรียน และงานวิจัยเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 สร้างความตระหนักในกระบวนการคิดเชิงวิจัยให้กับบุคลากรได้เห็นความสำคัญของงานวิจัยและการนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษา

แนวปฏิบัติที่ 2 พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยงานวิจัยชั้นเรียน โดยการอบรมให้ความรู้ การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการวิจัยแก่บุคลากร

แนวปฏิบัติที่ 3 ส่งเสริมครูและบุคลากรทุกคนให้มีการทำงานวิจัย นำเสนองานวิจัยในที่ประชุมประจำเดือน ให้รางวัลแก่ผลงานวิจัยที่ดีเด่น เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแก่นักศึกษาเพื่อนำผลการวิจัยสู่การปฏิบัติ และนำเสนอผลการวิจัยในระดับจังหวัด ระดับภาคและระดับประเทศ

2.2 การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนการทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

วิสัยทัศน์

สถานศึกษามุ่งมั่นในการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน มุ่งมั่นพัฒนาและปรับปรุงสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการใช้ในการจัดการเรียนรู้เสมอ พัฒนาผู้เรียนผู้รับบริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เลือกใช้สื่อเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างเหมาะสม

เป้าหมาย

การจัดหาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการให้กับนักศึกษาและประชาชนที่เข้ารับการบริการอย่างทั่วถึงและหลากหลาย นำสื่อ

และนวัตกรรมไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของครู ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาด้านการจัดทำสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้อันทันสมัย

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้อันสอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 พัฒนาศักยภาพของบุคลากรและความทันสมัยในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ละ กศน. ตำบล มีสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้อันทันสมัยและหลากหลาย

พันธกิจ

พัฒนาและส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พัฒนาและส่งเสริมให้ครูสามารถผลิตสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้อันสอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และผลิตสื่อและนวัตกรรมใหม่ๆ สู่การเรียนรู้ที่มั่นคงและต่อเนื่อง

กลยุทธ์

พัฒนาสื่อการเรียนการสอน พัฒนาระบบฐานข้อมูล ความต้องการเรียนรู้ เพื่อเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาอย่างสร้างสรรค์ และสร้างนวัตกรรมใหม่และหลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและเอื้อประโยชน์และอำนวยความสะดวกกับผู้รับบริการอย่างทั่วถึง

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อและนวัตกรรมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวปฏิบัติที่ 2 พัฒนาครู กศน. ให้มีความรู้ทักษะในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการเรียนการสอน

แนวปฏิบัติที่ 3 ตรวจสอบคุณภาพและประเมินความเหมาะสมของสื่อการเรียนรู้อัน และ จัดหาสื่อที่มีความทันสมัย และหลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อความต้องการการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

วิสัยทัศน์

สถานศึกษามีระบบการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผล การศึกษาที่เที่ยงตรงและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ มุ่งเน้นประสิทธิภาพการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่เชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์การนำไปใช้ได้จริงในการดำรงชีวิตการประกอบอาชีพ และจัดการวัดผลและประเมินผลอย่างมี ประสิทธิภาพ ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีมาตรฐาน

เป้าหมาย

บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการวัด ประเมินผล การเทียบโอน ผลการศึกษาและให้บริการอย่างทั่วถึง มีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดผล ประเมินผลที่มีประสิทธิภาพเที่ยงตรง สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และนักศึกษา สามารถเทียบโอนและวัดผลการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูและบุคลากรมีความรู้ความสามารถด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนสำหรับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อพัฒนาเครื่องมือในการวัดและ ประเมินผลตามหลักสูตรที่เที่ยงตรงและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และเพื่อให้ นักศึกษามีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดครบทุกด้าน

พันธกิจ

พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา พัฒนาเครื่องมือในการวัดผล และประเมินผลที่มี ความหลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียน และพัฒนาคุณภาพระบบบริหารจัดการที่มี คุณภาพ

กลยุทธ์

พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการศึกษา พัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้ และอบรมพัฒนาครูให้มีความรู้ในการจัดทำเครื่องมือวัดผลและ ประเมินผลที่หลากหลาย

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 มีแนวปฏิบัติคือ วิเคราะห์ระบบการวัดผลประเมินผล การ

เทียบโอนผลการเรียน ศีการะเบียบ ข้อกฎหมาย และตรวจสอบเอกสาร หลักฐานในการ
วัดผล ประเมินผลให้ถูกต้องครบถ้วน

แนวปฏิบัติที่ 2 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ ในการ
วัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการศึกษา

แนวปฏิบัติที่ 3 พัฒนาครูให้มีความสามารถในการออกข้อสอบที่มี
ประสิทธิภาพ การวัดผลประเมินผลเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

วิสัยทัศน์

สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรการศึกษา
ต่อเนื่อง เพื่อจัดการศึกษาตลอดชีวิต สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้
สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ กลยุทธ์ และสถานศึกษามี
หลักสูตรหลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

เป้าหมาย

นักศึกษาและประชาชนทั่วไปในพื้นที่รับบริการอย่างทั่วถึง ครูและ
บุคลากรของหน่วยงานสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้ตรงตามความต้องการ และผู้บริหาร
และคณะกรรมการสถานศึกษากำกับติดตามการนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้อุ้และการ
บริหารจัดการหลักสูตรให้เกิดความเหมาะสม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้สถานศึกษาได้มีการบริหารจัดการหลักสูตรและนำไปใช้กับ
กลุ่มเป้าหมาย การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้อุ้ และการบริหารจัดการหลักสูตร
ให้เหมาะสม และเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ไปใช้จัดการเรียนรู้อุ้และ
บริหารจัดการหลักสูตรให้เกิดความเหมาะสม

พันธกิจ

ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์
เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์ พัฒนาและส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรที่
หลากหลายและใช้ได้อย่างต่อเนื่อง และเป็นหลักสูตรที่เป็นความต้องการของชุมชน
เหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น

กลยุทธ์

พัฒนาครูให้สามารถพัฒนาหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนได้ จัดให้มีหลักสูตรที่หลากหลาย สอดคล้องกับสภาพปัญหาและวิถีชีวิตของผู้เรียน ผู้รับบริการ และการบริหารหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้ในการพัฒนาและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นสากลที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน มีการประเมินหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

แนวปฏิบัติที่ 2 พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษา และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวปฏิบัติที่ 3 สร้างความเข้าใจต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

5. การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ

อาชีพ

วิสัยทัศน์

ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาศักยภาพทางการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่องอย่างเหมาะสม มุ่งมั่น ส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นครูมืออาชีพ และพัฒนาครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพ

เป้าหมาย

พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ สู่ความเป็นครูมืออาชีพที่ดี จัดการเรียนการสอนให้ตรงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ให้นักศึกษาได้รับความรู้ตรงตามเนื้อหาให้มากที่สุด และกลุ่มเป้าหมายมืออาชีพ ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้กับตนเอง และครอบครัว

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ ให้ครูและบุคลากรมีความกระตือรือร้นในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และเพื่อพัฒนาและยกระดับในการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

พันธกิจ

ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสู่ครูมืออาชีพ พัฒนาบุคลากรและระบบการบริหารจัดการให้สามารถดำเนินงาน กศน. เพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมพัฒนาชุมชนให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กลยุทธ์

พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษาอย่างทั่วถึง และจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรให้ชัดเจน และมีทิศทางการดำเนินการ และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 เสริมสร้างอุดมการณ์และจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู โดยการจัดหลักสูตรอบรมให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

แนวปฏิบัติที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นเลิศทางวิชาการและเป็นครูมืออาชีพ โดยการจัดประชุม อบรม สัมมนาทุกปี อย่างน้อยปีละครั้ง

แนวปฏิบัติที่ 3 สร้างจิตสำนึกของครู กศน.ทุกคน หน่วยงานต้นสังกัด ควรสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ ของแต่ละบุคคลและพัฒนาตามขั้นตอน กำหนดแผนนโยบาย จัดหางบประมาณรองรับ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีมาตรฐาน และพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจในการเป็นครูมืออาชีพ

6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

วิสัยทัศน์

มีการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และมุ่งมั่นพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีคุณภาพ

เป้าหมาย

สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในและพัฒนาคุณภาพตามเกณฑ์และมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ สามารถทำงานเป็นทีมในการบริหารจัดการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และผู้เรียนทุกคนจะได้รับการบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา

วัตถุประสงค์

เพื่อให้สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อรองรับการประเมินภายนอกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สอดคล้องกับ สมศ. ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของสถานศึกษาและนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพ

พันธกิจ

จัดทำระบบประกันและคู่มือการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และสามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีการพัฒนาความรู้ สู่ระบบการประกันคุณภาพภายใน

กลยุทธ์

แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษา และดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 การวางแผนระบบการทำงาน และสร้างความตระหนักของบุคลากรให้เห็นความสำคัญในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

แนวปฏิบัติที่ 2 กำหนดทิศทางในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งแจ้งเรื่องการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเข้าใจ แต่งตั้งคณะทำงานปฏิบัติงานปกติให้อยู่ในกรอบของการประกันคุณภาพภายใน

แนวปฏิบัติที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

7. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

วิสัยทัศน์

ประชาชนได้รับการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำที่มีคุณภาพ เพื่อให้เกิดสังคมฐานความรู้และการมีอาชีพ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมุ่งมั่นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมุ่งเน้นคุณภาพ

เป้าหมาย

ประชาชนวัยแรงงานมีระดับการศึกษาและคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น และมีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับในสังคม และครูสามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สามารถให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยกำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาจัดทำแผนเรียนรู้รายวิชา แผนการเรียนรายภาค ตามสาระการเรียนรู้ และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ

พันธกิจ

เตรียมความพร้อมของครูและบุคลากรในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาการสอนอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างหลากหลาย

กลยุทธ์

ครูใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม กำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์เต็มศักยภาพ สร้างและส่งเสริม การมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษา และมีกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 พัฒนาคู่มือให้เข้าใจในกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้อุ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์

แนวปฏิบัติที่ 2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิด คุณธรรมและจริยธรรม

แนวปฏิบัติที่ 3 ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนร่วมกันพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พัฒนาสื่อ จัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชาและรายภาคเรียนอย่างชัดเจน

8. การพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรที่มีการบริหารจัดการเป็นระบบ และมีคุณภาพ ให้บริการอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงาน มีระบบบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศและนำมาใช้วางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน และมีการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตามความต้องการ

เป้าหมาย

องค์กรมีการพัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีคุณภาพและมุ่งผลสัมฤทธิ์ ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันพัฒนาระบบบริหารจัดการและดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน และเสริมสร้างระบบการจัดการบริหารที่ดี มีระบบตรวจสอบที่โปร่งใส ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ และให้สถานศึกษามีระบบการให้บริการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

พันธกิจ

มีระบบการบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีระบบบริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ และติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้บรรลุวิสัยทัศน์

กลยุทธ์

พัฒนาระบบข้อมูล สารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ ดำเนินงาน การพัฒนาระบบบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามขั้นตอน และมีระบบการบริหารทรัพยากรเพื่อให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาระบบบริหารจัดการของ สถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ ให้ทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของระบบ ประกันคุณภาพภายใน

แนวปฏิบัติที่ 2 มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จัดอบรม พัฒนา ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

แนวปฏิบัติที่ 3 ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกฝ่ายทุกระดับ จัดทำคำสั่งมอบหมายงานและให้ทุกคนมีส่วนร่วมกำหนดความสำเร็จของงาน

9. การนิเทศการศึกษา

วิสัยทัศน์

ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นบุคลากรที่มีความรู้ สามารถนิเทศงานได้อย่างมีคุณภาพ มุ่งมั่นพัฒนาระบบและรูปแบบการนิเทศการศึกษาให้ เกิดประโยชน์สูงสุด และจัดให้มีการนิเทศการศึกษาตามแผนงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ เกิดคุณภาพเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

เป้าหมาย

การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของ สถานศึกษามีการบริหารจัดการได้ครบทุกงาน / โครงการ / กิจกรรม ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษา และจัด นิเทศการศึกษาอย่างทั่วถึงทุกกิจกรรมและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อนิเทศติดตาม พัฒนาให้คำแนะนำในการบริหารจัดการกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา กศน. ได้พัฒนาตนเอง แก้ปัญหาการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยมุ่งความสำเร็จ และสร้างขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติของครู

พันธกิจ

พัฒนาการนิเทศการศึกษาและส่งเสริมการนิเทศอย่างต่อเนื่องเพื่อเกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆ พัฒนาระบบนิเทศและรูปแบบนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และกำกับติดตาม ประเมินผลโครงการและกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการสรุปผล วิเคราะห์ และจัดทำรายงานต่อผู้อำนวยการ และนำมาสร้างประสิทธิภาพของการนิเทศต่อไป

กลยุทธ์

จัดกระบวนการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีระเบียบแบบแผนลำดับขั้นตอนในการดำเนินงานไว้ชัดเจน และสามารถดำเนินการได้ พัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ โดยเน้นการมีส่วนร่วม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และมีการจัดทำเกณฑ์ เครื่องมือการนิเทศ ครอบคลุมทุกกิจกรรม ทุกโครงการ

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่ 1 สถานศึกษาต้องมีแผนการนิเทศ และดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศอย่างเป็นระบบ

แนวปฏิบัติที่ 2 สร้างนวัตกรรมการนิเทศโดยการ “จัดระบบนิเทศทางระบบออนไลน์” พัฒนาและจัดทำเครื่องมือการนิเทศ

แนวปฏิบัติที่ 3 มีการนิเทศและรายงานผลการนิเทศ นำไปใช้นิเทศทุกกิจกรรม

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษา ผู้วิจัยได้พบข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อภิปรายผลตามข้อค้นพบ ดังต่อไปนี้

1. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ข้อเสนอเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มีแนวปฏิบัติดังนี้ สร้างความตระหนักในกระบวนการคิดเชิงวิจัยให้กับบุคลากรได้เห็น

ผลิตสื่อและนวัตกรรมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาครู กคน.ให้มีความรู้ทักษะในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย สอดคล้องกับกระบวนการทัศน์ใหม่ในการ จัดการเรียนการสอน และตรวจสอบคุณภาพและประเมินความเหมาะสมของสื่อการเรียนรู้อ และ จัดหาสื่อที่มีความทันสมัย และหลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อความต้องการการ เรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเกื้อ ควรหาเวช (2542, หน้า 12) กล่าวว่า การนำเสนอสิ่งใหม่ๆ เข้ามาเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมวิธีการที่ทำอยู่เดิม เพื่อให้ใช้ได้ผลดียิ่งขึ้น ฉะนั้นไม่ว่าวงการหรือกิจกรรมใดๆ ก็ตามเมื่อมีการนำเอาความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เข้ามา ใช้เพื่อปรับปรุงงานให้ดีขึ้นกว่าเดิมหรือมุ่งที่จะให้งานนั้นมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ก็เรียกได้ว่าเป็นนวัตกรรมของวงการนั้นๆ เช่น ถ้าในวงการศึกษานำเอาเข้ามาใช้เรียกว่า “นวัตกรรม การศึกษา” สำหรับผู้ที่กระทำหรือนำเอาความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ มาใช้เรียกว่า “นวัตกรรม” เช่นเดียวกับ วีรเทพ เนียมหัตถิ (2550, หน้า 10) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา และการใช้ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับ สถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ทั้ง ธีระพร आयวัฒน์ (2552, หน้า 222) กล่าวว่า วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการ ซึ่งสื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอด เนื้อหาจากผู้สอนไปยังผู้เรียน ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น รวมทั้งให้ครูสามารถ แบ่งเบาภาระการสอนและประหยัดเวลาได้โดยที่นักเรียนมีความรู้ความสามารถจากการ สอนเร็วขึ้น ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรเอาใจใส่ในการจัดหา จัดทำ จัดบริการ และส่งเสริม การสอนให้ครูรู้จักใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับแผนการสอนและคู่มือครูอย่างเพียงพอ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษามีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาพบว่า ข้อเสนอเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออก เฉียงเหนือ ด้านประสิทธิภาพการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา มีแนว ปฏิบัติดังนี้ วิเคราะห์ระบบการวัดผลประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน ศึกษาระเบียบ ข้อกฎหมาย และตรวจสอบเอกสาร หลักฐานในการวัดผล ประเมินผลให้ถูกต้องครบถ้วน พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ ในการวัดผลประเมินผลและการเทียบ โอนผลการศึกษา พัฒนาครูให้มีความสามารถในการออกข้อสอบที่มี สอดคล้องกับแนวคิด ของ กรมวิชาการ (2545, หน้า 24-26) กล่าวว่า การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผล

การเรียนรู้ เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญในการนำมาซึ่งคุณภาพการศึกษาของนักเรียน ถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาระดับต่างๆ เพราะผลมาจาก การวัดและประเมินผลการศึกษา ส่วนการเทียบโอนผลศึกษานั้น เป็นการสร้างโอกาสให้กับนักเรียนผู้มีความต้องการศึกษาตามสถาบันต่างๆ ตามวาระและโอกาสที่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับวีรเทพ เนียมหัตถ์ (2550, หน้า 10) กล่าวว่า การวัดผล ประเมินผล การเรียนรู้ และการเทียบโอนผล การเรียน เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอน ใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูล ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดการพัฒนาและเรียนรู้ อย่างเต็มศักยภาพ และการนำความรู้ทักษะที่ได้จากการศึกษา มาเทียบโอนเป็นผล การเรียนของหลักสูตรใด หลักสูตรหนึ่ง ในระดับที่กำลังศึกษาอยู่ การพิจารณาการเทียบโอน สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการได้ อีกทั้งการเทียบโอนผลการศึกษา คือ การนำผลการศึกษาและการเรียนรู้ที่เป็นความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากการศึกษาทั้งในระบบ นอก ระบบ และตามอัธยาศัยมาประเมินเข้าสู่หลักสูตรระดับใดระดับหนึ่ง การเทียบโอนผลการศึกษาประกอบด้วย 1) การเทียบระดับการศึกษา และ 2) การเทียบโอนผล การเรียน การเทียบระดับการศึกษา คือ การกำหนดความเท่าเทียมกันของมาตรฐานการศึกษาตามหลักสูตรในแต่ละระดับทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ หรือการนำผล การเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษาตามอัธยาศัยมาประเมินเพื่อให้ได้หรือสำเร็จระดับ การศึกษาระดับใดระดับหนึ่ง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, หน้า 24)

4. การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

จากการศึกษาพบว่า ข้อเสนอเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีแนวปฏิบัติดังนี้ วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นสากลที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน มีการประเมินหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน พัฒนาคู่มือให้มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษาและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความเข้าใจต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ Glickman and other (2001, pp. 344–345)

กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรนั้นผู้บริหารควรจะดูจากองค์ประกอบดังนี้ 1) นักเรียนควรเรียนรู้เรื่องอะไรบ้าง 2) ควรจะลำดับขั้นตอนเนื้อหาของการเรียนอย่างไร 3) จะประเมินผล การเรียนของนักเรียนอย่างไร 4) จะประเมินผลการเรียนของนักเรียนอย่างไร นอกจากนี้ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 42) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ประกอบด้วยงานหลายอย่าง สิ่งสำคัญของงานด้านวิชาการ คือหลักสูตรเป็นตัวกำกับของงานวิชาการ ความสามารถในการนำหลักสูตรไปใช้ในแต่ละสถานศึกษาขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างของสถานศึกษา เช่น การบริหาร จัดการ บุคลากร งบประมาณ และวัสดุ อุปกรณ์ เป็นต้น หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารโรงเรียน โดยเฉพาะงานวิชาการ เพราะเป็นงานหลักของโรงเรียน ผู้บริหารต้องใช้หลักสูตรเป็นตัวกำหนดนโยบาย ทิศทางการดำเนินงาน ตลอดจนทั้งแนวปฏิบัติด้านวิชาการ และสามารถบริหารหลักสูตรให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ผู้บริหารจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับหลักสูตรอย่างกระจ่างแจ้ง จึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารพึงกระทำ (ธีระพร อายุวัฒน์, 2552, หน้า 101) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คือ การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแบบแผน แนวทางหรือข้อกำหนดการจัดการที่จะได้พัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงระดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ ได้ประสบการณ์สำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตในโรงเรียน ชุมชน สังคมและโลกอย่างมีความสุข (วิเศษ พลอาจทัน, 2555, หน้า 57-58)

5. การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ

อาชีพ

จากการศึกษาพบว่า ข้อเสนอเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่มืออาชีพ มีแนวปฏิบัติดังนี้ เสริมสร้างอุดมการณ์และจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูโดยการจัดหลักสูตรอบรมให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นเลิศทางวิชาการและเป็นครูมืออาชีพ โดยการจัดประชุม อบรม สัมมนาทุกปี อย่างน้อยปีละครั้ง สร้างจิตสำนึกของครู กคน.ทุกคน หน่วยงานต้นสังกัดควรสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ ของแต่ละบุคคลและพัฒนา ตามขั้นตอน กำหนดแนวนโยบาย จัดหางบประมาณรองรับ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

และมีมาตรฐาน และพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจในการเป็นครูมืออาชีพ สอดคล้องกับแนวคิดของศุภลักษณ์ เศษระพานิช (2550, หน้า 55) กล่าวว่า การพัฒนาและการธำรงรักษาบุคลากร คือ สถานศึกษาส่งเสริมพัฒนาบุคลากร เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน เสริมสร้างขวัญและกำลังใจที่ทำให้บุคลากรทำงานในสถานศึกษาด้วยความสุขและพอใจในการทำงาน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนเอกชนมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานโดยส่งเสริมให้พัฒนาความรู้ทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นรวมทั้งการพัฒนาคุณลักษณะและกำลังใจในการปฏิบัติงานวิธีการพัฒนาใน 4 เรื่องได้แก่ 1) การจัดสวัสดิการและผลประโยชน์แก่บุคลากร 2) การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ 3) การจัดอบรมสัมมนา และพจน์ พจนพานิชย์กุล (2556, หน้า 11) ในการบริหารงานไม่ว่าภาครัฐ หรือเอกชน ผู้บริหารทุกคนล้วนมีความต้องการให้บุคลากรของตนได้รับการพัฒนา และต้องการให้บุคลากรของตนมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ซึ่งบุคคลที่มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาจะมีความพร้อมต่อการแข่งขัน และจะเป็นบุคคลที่พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หน่วยงานหรือองค์กรใดก็ตามที่บุคลากรมีการพัฒนาตนเอง ย่อมก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานและนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าขององค์กร และการพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะบุคลากรครูที่มีบทบาทความสำคัญในการศึกษาของชาติให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย จึงสมควรที่จะได้รับการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถตลอดจนทักษะในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลดีทั้งในระดับบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรและประเทศต่อไป

6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ข้อเสนอเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีแนวปฏิบัติดังนี้ การวางแผนระบบการทำงาน และสร้างความตระหนักของบุคลากรให้เห็นความสำคัญในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดทิศทางการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ชี้แจงเรื่องการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเข้าใจ แต่งตั้งคณะทำงาน ปฏิบัติงานปกติให้อยู่ในกรอบของการประกันคุณภาพภายใน ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่าง

ต่อเนื่องตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ Hayward (2001, p.20) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ คือ กระบวนการในการวางแผนและการตรวจสอบสถาบันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เชื่อได้ว่าได้มาตรฐานการจัดการศึกษา ความรู้ โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ของสถาบันมีคุณภาพและได้รับการส่งเสริมให้ดีขึ้น ซึ่งประกอบด้วยกลไกการควบคุมคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพและมีการตรวจสอบทั้งจากภายในสถาบันเอง และโดยหน่วยงานภายนอกกว่ามีสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับแนวคิดของอุทุมพร จามรมาน (2544, หน้า 2) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพภายในและโดยภายนอกแล้วตัดสินตามเกณฑ์ การประกันคุณภาพการศึกษามีความสำคัญ 3 ประการ คือ 1) ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้เกิดความเชื่อมั่นและสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน 2) ป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและเกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง 3) ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐานอย่างจริงจัง ซึ่งมีผลให้การศึกษามีพลังที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, หน้า 12)

7. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

จากการศึกษาพบว่า ข้อเสนอเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีแนวปฏิบัติดังนี้ พัฒนาครูให้เข้าใจในกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้อ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิด คุณธรรมและจริยธรรม และส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนร่วมกันพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พัฒนาสื่อ จัดทำแผนการเรียนรู้อ รายวิชาและรายภาคเรียนอย่างชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547, หน้า 8-9) ได้เสนอแนะวิธีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อ ดังนี้ 1) พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) วิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อเพื่อให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ 3) ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและยกระดับความสามารถในการอ่าน 4) สร้างรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยและการจัด

การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นต้นแบบ 5) ส่งเสริมและพัฒนาทางการศึกษาพิเศษโดยเน้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ร่วม 6) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษา ประสานสถานประกอบการชุมชน เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ 7) พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2549, หน้า 45-51) ได้กำหนดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยใช้รูปแบบกระบวนการเรียนรู้ 5 ลักษณะ คือ 1) การเรียนรู้ที่มีความสุข 2) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 3) การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด 4) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุขภาพด้านกีฬา 5) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุขภาพด้านการฝึกฝนกาย วาจา ใจ อีกทั้งเหรียญชัย วีรวรรณกุล (2551, หน้า 8) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือการดำเนินงานพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้การจัดการเรียนการสอน มีประสิทธิภาพสูงสุด บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

8. การพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์

จากการศึกษาพบว่า ข้อเสนอเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีแนวปฏิบัติดังนี้ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ ให้ทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของระบบประกันคุณภาพภายใน มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จัดอบรม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกฝ่ายทุกระดับ จัดทำคำสั่งมอบหมายงานและให้ทุกคน มีส่วนร่วมกำหนดความสำเร็จของงาน สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548, หน้า 27) กล่าวว่า การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Achievement Motivation-ACH) คือความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติราชการให้ดีหรือให้เกินมาตรฐานที่มีอยู่โดยมาตรฐานนี้อาจเป็นผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาของตนเองหรือเกณฑ์วัดผลสัมฤทธิ์ที่ส่วนราชการกำหนดขึ้น อีกทั้งยังหมายรวมถึงการสร้างสรรค์พัฒนาผลงานหรือกระบวนการปฏิบัติงานตามเป้าหมายที่ยาก และท้าทายชนิดที่อาจไม่เคยมีผู้ใดสามารถกระทำได้มาก่อน และสอดคล้องกับแนวคิดของยงยุทธ ทรัพย์เจริญ (2555, หน้า 49) กล่าวไว้ว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result-Based Management : RBM) เป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญต่อผลการดำเนินงาน และการตรวจวัดผลสำเร็จในการดำเนินงานขององค์การทั้งในแง่ของปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์ ซึ่ง

จะต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicator : KPIs) รวมทั้งการกำหนดเป้าหมาย (Targets) และวัตถุประสงค์ (Objectives) ไว้ล่วงหน้า โดยอาศัยการมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหาร สมาชิกขององค์การ และตลอดจนผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่างๆ (Stakeholders) ที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับแนวคิดของทิพาวดี เมฆสุวรรณ (2547, หน้า 21-23) ได้กล่าวว่า ลักษณะขององค์การที่บริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ดังนี้ 1) มีพันธกิจ วัตถุประสงค์ขององค์การที่ชัดเจน และมีเป้าหมายที่เป็นรูปธรรม 2) ผู้บริหารทุกระดับในองค์การต่างมีเป้าหมายของการทำงานที่ชัดเจน และเป้าหมายเหล่านั้นสั้นกระชับ ไม่คลุมเครือ และเป็นเป้าหมายที่มีฐานมาจากพันธกิจขององค์การนั้น 3) เป้าหมายจะวัดได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีตัวบ่งชี้ที่สามารถวัดได้ 4) การตัดสินใจ 5) เจ้าหน้าที่ทุกคนรู้ทำงานที่องค์การคาดหวังคืออะไร ทุกคนในองค์การจะคิดเสมอว่างานที่ตนทำอยู่นั้นเพื่อให้เกิดผลอย่างไร ผลที่เกิดขึ้นจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายของโครงการและองค์การอย่างไร และทุกคนรู้สึกรับผิดชอบต่อผลงานที่ได้กำหนดไว้อย่างเหมาะสมกับกำลังความสามารถของแต่ละคน 6) มีการกระจายอำนาจ การตัดสินใจ การบริหารเงิน บริหารคน สู่หน่วยงานระดับล่างเพื่อให้สามารถทำงานบรรลุผลได้อย่างเหมาะสม 7) มีวัฒนธรรมและอุดมการณ์ร่วมกันเพื่อการทำงานที่สร้างสรรค์ เป็นองค์การที่มุ่งมั่นจะทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และ 8) เจ้าหน้าที่มีขวัญและกำลังใจดี เนื่องจากมีโอกาสปรับปรุงและใช้ดุลยพินิจในการทำงานที่กว้างขวางขึ้น ทำให้ผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ ส่วนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเองก็จะได้รับการตอบแทนตามผลการประเมินจากผลสัมฤทธิ์ของงาน

9. การนิเทศการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ข้อเสนอเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการนิเทศการศึกษา มีแนวปฏิบัติดังนี้ สถานศึกษาต้องมีแผนการนิเทศ และดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศอย่างเป็นระบบ สร้างนวัตกรรม การนิเทศโดยการ “จัดระบบนิเทศทางระบบออนไลน์” พัฒนาและจัดทำเครื่องมือการนิเทศ มีการนิเทศและรายงานผลการนิเทศ นำไปใช้นิเทศทุกกิจกรรม สอดคล้องกับแนวคิดของGlickman (1990, p. 6) กล่าวว่า การนิเทศเป็นแนวความคิดกับการงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเรื่องหลักสูตร การจัดครูเข้าสอน การจัดสื่อการสอนสิ่งอำนวยความสะดวกเตรียมการสอน และการพัฒนาครู รวมทั้งการประเมินผลการเรียนการสอน สอดคล้องกับแนวคิดของ

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542, หน้า 86) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการ เป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยมี จุดมุ่งหมายให้ผู้รับการนิเทศเกิดการพัฒนามีผลให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และวิเศษ พลอาจทัน (2555, หน้า 70-72) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาที่รวมถึงการนิเทศภายในโรงเรียน คือ การดำเนินการใดๆ ที่ทำให้ครูมีความพึงพอใจและมีกำลังใจ ที่จะพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาการดำเนินงานใดๆ ของโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานใดๆ และของบุคลากรให้สูงขึ้นและรักษาไว้ จนส่งผลให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของผู้รับประโยชน์จากโรงเรียน ทุกฝ่ายอีกทั้งผ่านการประเมินทั้งภายใน ขณะที่วิเศษ พลอาจทัน (2555, หน้า 71) กล่าวว่า แนวทางการพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการนิเทศการศึกษา ควรมีแนวทางการปฏิบัติดังนี้ 1) จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา 2) ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในรูปแบบ หลากหลายและเหมาะสม 3) ประเมินการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา 4) ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ ประสพการณ์ การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เป็นผลมาจากข้อค้นพบในการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการนำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่พัฒนาขึ้น ไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สามารถนำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศที่ได้จากผลการวิจัยครั้งนี้ ไปเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางและนโยบายการ

พัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียควรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพ

1.3 สถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายและวางแผนการดำเนินงานพัฒนางานวิชาการให้เป็นไปอย่างถูกต้องทิศทาง (Do The Thing Rights) ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ไปปฏิบัติด้วยวิธีวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research)

2.2 ควรนำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปพัฒนาคุณภาพวิชาการโดยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research Development : R&D) ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด

2.3 ควรนำองค์ประกอบด้านการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ทั้ง 9 องค์ประกอบ ที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ให้มีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2549*.
กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*.
กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ
กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงการแบ่งส่วนราชการ*.
กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัญญา แซ่มซ้อย. (2552). *การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่
ถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสังกัดองค์การ
บริหารส่วนตำบล*. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมวิชาการ. (2545). *เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- ศษ.ดร. ฉันทประเสริฐ. (2553). *บทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร
โรงเรียนตามทัศนะของครูและผู้บริหาร สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพ
ใต้*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- คมสันท์ ขจรปัญญาไพศาล (2552) *แผนที่ยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏ
กาฬสินธุ์ ภายใต้อำนาจพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547*. วิทยานิพนธ์
ปร.ด.ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543) *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*.
พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- ครรชิต วรรณษา. (2556). *ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อความมี
ประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- คะเนิง สายแก้ว. (2549). *ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในจังหวัด
สุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คัมภีร์ สุดแท้. (2553). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียน*

- ขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ ค.ต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
 แศตทียา ครีมนอก. (2549). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของ
 โรงเรียนประถมศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนคันทนายาว กรุงเทพมหานคร.*
 วิทยานิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จงใจ เตโช. (2555). *ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อเสริมสร้างควมมีประสิทธิผลของ
 มหาวิทยาลัยนครพนม.* วิทยานิพนธ์ ปร.ต. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จรรยาพร ธรนิทร์. (2556) *ภาวะวิกฤตของการศึกษานอกระบบในสังคมไทย.*
 [ออนไลน์] สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2556 จาก [http://www.moe.go.th/
 charuoypon/work/ppt](http://www.moe.go.th/charuoypon/work/ppt).
- จรัส สุวรรณเวลา และคณะ. (2529). *บนเส้นทางสู่มหาวิทยาลัยวิจัย.* กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิจัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2535). “นโยบายและการกำหนดนโยบาย” *การวางแผนนโยบาย
 โครงการ และการบริหารโครงการ.* นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จิรพรรณ ปุณเกษม (2557). *รายงานผลการตรวจราชการกรณีปกติ งวดที่ 2/2557
 ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการเขตตรวจราชการที่ 11 และที่ 13.
 สำนักงานศึกษาธิการภาค 9. จังหวัดอุบลราชธานี. (อัตสำเนา)*
- จุฑามาศ เกิดแก้วฟ้า. (2532). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5.* ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี:
 มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาญชัย อาจิณสมอาจารย์. (2546). *การบริหารการศึกษาเบื้องต้น.* กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ชาติรี ไตรยราช. (2544). *สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา
 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร:
 สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- ชิตเชื้อ ชัยฤชา. (2550). *การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ:
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไชยา ภาวะบุตร. (2549). *ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับ
 บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ต. ขอนแก่น:

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์. (2552). *การจัดการทรัพยากรบุคคล*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เดช ดอนจันทร์โคตร. (2550). *การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด*

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น:

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ทรงพล เจริญคำ. (2552). *รูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*.

วิทยานิพนธ์ ปร.ด. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทวี ผึ้งผาย. (2554). *รูปแบบการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารงานวิชาการ:*

กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านหนองขามบ่อแก้ววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาสารคาม.

ทวีป ศิริรัศมี. (2544). *การวางแผนพัฒนาและประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน

กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกอ.).

ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2543). *การบริหารผลการดำเนินงาน (Performance Management).*

รวมบทความวิชาการ 100 ปี รัฐประศาสนศาสตร์ไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

ทิพาวดี เมฆสุวรรณค์. (2543). *ผู้บริหารการศึกษามืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพ

ผู้บริหารทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

_____. (2547). *การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ: สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.

ธนู วงษ์จินดา. (2556). *ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน*

ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม

เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ธีระพร आयวัฒน์. (2552). *แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา*

ขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นภดล พูลสวัสดิ์. (2551). *ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของ*

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. ขอนแก่น:

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นิติติล สิงห์เวียง (2556). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ต่อการบริหารงานแบบมุ่ง*

ผลสัมฤทธิ์ของบุคลากรเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์

- รป.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- บุญเกื้อ ควรรหาเวช. (2542). *นวัตกรรมทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บัวผัน สีหาจักษ์. (2555). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้ในวิทยาลัยโชนสมบัตินเทคโนโลยี แขวงสะพานเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. การบริหารการศึกษา สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญปลอด มุกดาใส. (2545). *แรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญเลี้ยง คำชู. (2544). *การดำเนินการสร้างแผนกลยุทธ์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2545). *นโยบายและการวางแผนหลักทฤษฎี*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ประพันธ์ ปิยะสุข. (2542). *ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กิ่งอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประยุทธ์ ชูสอน. (2548). *พฤติกรรมภาวะผู้นำและแนวทางการพัฒนาสู่ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประสาร ภูดี. (2535). *การจัดงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 9*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราณี จันทร์ประทัด. (2543). *การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: สถาบันราชภัฏสกลนคร
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซต.
- พงษ์ศักดิ์ ภูกาบขาว. (2553). *ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อควมมีประสิทธิผลของโรงเรียน*

เรียนร่วมจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. ขอนแก่น:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- พจน์ พจนพานิชย์กุล. (2556). การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคล.
[ออนไลน์] สืบค้นเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2557. จาก. <https://sites.google.com/site/potarticle/02>.
- พระมหาสุทนต์ กุณฺฐนทต. (2555). ข้อเสนอเชิงนโยบายในการจัดระบบบริหารและจัดการ
การศึกษาของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 11.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- พริ้มเพรา วราพันธ์พิพิธ. (2556). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. ขอนแก่น:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิธาน พันธ์ทอง. (2549). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิษณุ ตูลสุข. (2548). 3 มิติการพัฒนาสู่สถานศึกษาเข้มแข็ง. พิมพ์ครั้งที่ 2. สกจนคร:
สกจนครการพิมพ์.
- _____. (2548). การพัฒนารูปแบบและการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ กศ.ด.
พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2548.
- พิสสุดา บุญเกิด. (2548). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านโนน
ผาสุกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยบูรพา. สาระสังเขปจาก: ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.
- มณี สำราญจิตต์. (2546). รูปแบบการตัดสินใจการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 3.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยบูรพา. สาระสังเขปจาก: ฐานข้อมูล
วิทยานิพนธ์ไทย.
- ยงยุทธ ทรัพย์เจริญ. (2555). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ใน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การบริหารและนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ:
เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.
- รุ่งทิวา บาลยอ. (2555). การพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนห้วย

- หว่าวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1.
รายงานการศึกษาอิสระ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รุจิรา อุดรแก้ว. (2541). ปัญหาการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- วรรณถ เพ็ชรไกร. (2538). ความต้องการพัฒนาด้านวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสมุทรปราการ.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรรณณี แก้วเจียมวงศ์. (2539). ปัญหาและสาเหตุการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดเทศบาล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วสันต์ นาวเหนียว. (2550). แนวทางการจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนเร่งผู้ฝัน.
วิทยานิพนธ์ ค.ด. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2548). วิทยาการวิจัย. สกลนคร : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร.
_____. (2551). วิธีวิทยาการวิจัย. กรุงเทพฯ. สุวีริยาสาส์น.
- วิจิต กำมันตะคุณ. (2552). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาศักยภาพการวิจัยของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. ขอนแก่น:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2548). นโยบายและการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy and Policy Research).
ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น. อัดสำเนา.
- วิเศษ พลอาจทัน. (2555). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2.
วิทยานิพนธ์ ป.ร.ด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วีรเทพ เนียมหัตถิ. (2550). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วีรเทพ เนียมหัตถิ. (2553). ข้อเสนอเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ
ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์
ค.ด. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- แวววรรณ พงษ์สะอาด. (2554). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อเสริมสร้างควมมีประสิทธิผล

- ของการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศรีไพโร ตาอินทร์. (2554). รูปแบบการบริหารหลักสูตรภาษาแบบธรรมชาติ ซึ่งพัฒนาทาง
อารมณ์และภาษาของเด็กปฐมวัย สถานศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ ปร.ด.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศักดิ์ดา แดงเถิน. (2555) การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของ
ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครู ในสำนักงานเขตภาษีเจริญ สังกัด
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ธนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2548). วิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา. สกลนคร: คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ศุภลักษณ์ เศษชะพานิช. (2550). การพัฒนาระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของ
สถานศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
(2557). สรุปผลการสอบปลายภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ตามหลักสูตร
การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ. จังหวัดอุบลราชธานี. (อัดสำเนา)
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2547). กรณีศึกษา Best Practices TQA Winner 2002 Thai
Acrylic Fiber Co.,Ltd. กรุงเทพฯ: เรดเฟิร์นครีเอชั่น.
- สมพิส ไชยศิณี (2553). สภาพและความต้องการในการพัฒนาของครูและบุคลากรทางการ
ศึกษาโรงเรียนเอกชนในการกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สมภาร คีโล. (2552). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา:
กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. ขอนแก่น:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สวัสดิ์ สุวรรณศรี. (2556). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการควบคุม
สถานศึกษาขนาดเล็กของการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
วิทยานิพนธ์ ค.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- สันติสุข ภูศรีโสม. (2554). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของ
นักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). การเรียนรู้บูรณาการ: ยุทธศาสตร์

- ครูปฏิรูป. กรุงเทพฯ: อุกาการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการบริหารจัดการระบบพัฒนาคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *รายงานการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2549). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2559)*. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ*. กรุงเทพฯ : สหายบล็อกและการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.
- สินีนานฎ ศรีพัฒนะพิพัฒน์. (2545). *การพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก เพื่อประเมินความเหมาะสมของวิธีการประเมินภายในของโรงเรียน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี :มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุจิรา เจริญวงศ์. (2544). *การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแก่ง จังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุเทพ ชิตยวงษ์. (2551). *รูปแบบการพัฒนาบุคลากรที่กำกับติดตามการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ปจ.ด กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุนิสา วิทยานุกรณ์. (2552). *การพัฒนาแบบการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในโรงเรียนเอกชน*. วิทยานิพนธ์ ปจ.ด. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุพานี สฤทธิวานิช. (2553). *การบริหารเชิงกลยุทธ์ : แนวคิดและทฤษฎี*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุเมธ จันทร์เจ็จจุน. (2553). *คุณลักษณะของผู้บริหารกับการบริหารงบประมาณสถานศึกษา สังกัดเทศบาลภูมิภาคตะวันตก*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุรพล นิติไกรพจน์ และคณะ. (2556). *รายงานการวิจัยแนวทางและความเป็นไปได้ในการปรับเปลี่ยนภารกิจ บทบาท และอำนาจหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) ให้สอดคล้องกับแนวคิดในเรื่องการส่งเสริมการศึกษาดลอดชีวิต*. สำนักงาน กศน.กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

- สุรพล ภูลีธานันท์. (2540). *การศึกษางานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรณีศึกษาเบญจมาฆะมหาราชจังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เสริมศักดิ์ นิลวิสัย. (2549). *รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์โดยใช้การประเมินผลเชิงคุณภาพสำหรับสถานศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคใต้ 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เหรียญชัย วีรวรรธกุล. (2551). *ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อุกฤษณ์ พุ่งขจร. (2530). *ปัจจัยจูงใจที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อุทัย สิงโตทอง. (2538). *ปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ที่เปิดสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 12*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุทุมพร จามรมาน. (2544). *ความก้าวหน้าของการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา*. *วารสารการประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. ปีที่ 2, ฉบับที่ 1 (ม.ค.-มิ.ย. 2544), หน้า 25-27.
- Agthe, R.R. (1979). *The elementary principals perception of their own and the teacher roles In Curriculum decision making*. Dissertation Abstracts International, 40(6),3076-A.
- Cave, L.J. (1992). *The urban elementary principal as instructional supervisor (elementary principle, supervision)*. Dissertation Abstracts International, 92(12), 454-456.
- Cobb, C.G. (2003). *From quality to business excellence: A systems approach to management*. Milwaukee, WI: ASQ Quality Press.
- Collins, J. (2001). *Good to Great*. London: Random House.
- Goodhart, W.H. (1991). *The instrument and expressive characteristics of public secondary School and effectiveness*. Dissertation Abstracts

- International,51(7),2214–A.
- Goodnow.Frank,J. (1900). *Politics and Administration*. New York: McMillan Co.,
- Glickman, C., Gardon, S. & Ross–Grodon,J. (2001). *Supervision and instructional leadership: developmental approach*. 5thed. Needham Heights, MA: Allyn and Bacon.
- Hay, W.K, & Miskel, C.G.. (2001). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice*. 6thed. New York: McGraw–Hill.
- Hitt, A., Ireland, R. and Hoskisson, E. (2007). *Management of Strategy: Concepts and Cases*. China: Thomson South–Western.
- Innes Bob. (2014). “*join Electronic Submission How to Determine the Range of Web Browsers to Support*” Available online
:http://www.pparc.ac.uk/jes/early/JeSConsultationIssue5consultationAnnexesBandC.pdf – 01/01/58)
- Kao,R.R. & Jing,Y. (2006). *An Entrepreneurial Approach to Corporate Management*. 2nded. Jurong, Singapore: Pearson Education South Asia.
- McCathy, W.M. (1971). *The role of the secondary school principal in New Jersey*.
- Majchrzak, M. (1984). *Method for Policy Research*. California: SAGE. Office Standard in Education–OFSTED. (2007). *Effective Schools*. [online] Retrieved April 20, 2012, from <http://www.ofsted.gov.uk/>.
- Minudin,O.B. (1971) *The role of secondary school principal perceived by secondary school Principals in Sabah Malaysia*. Dissertation Abstracts International, 47(7),2403–A.
- Ozga, J. (2009). *Governing Education through Data in England: From Regulation to Self–Evaluation, Special Issue of Journal of Education Policy*, 24(2) 149–163.
- Spiripo,J.P. (1990). *The instructional behaviors of principals in middle school In California and impact of their implementation of academic achievement*. Dissertation Abstracts International, 51(12),3986–A.

The European Foundation for quality Management (cited in the Malcolm Baldrige National quality award. (2012).

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก ก

- รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ
- รายนามกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์
- รายนามผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์เชิงลึก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/ว ๑๐๑๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

๖๘๐ หมู่ ๑๑ ถนนสกลนคร - อุดรธานี
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาโร เพ็งสวัสดิ์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน ๑ ชุด
  ๒. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
  ๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายจรูญศักดิ์ พุดน้อย นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.จำนง วงษ์ชาชม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลิกา ฉลากบาง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์และประเมินเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ภคพล คติวิวัฒน์)

รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานและงบประมาณ รักษาการแทน

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๓๗๓๘

โทรสาร ๐ ๔๒๗๗ ๐๐๓๒

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๒/ว ๑๐๘๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ หมู่ ๑๑ ถนนสกลนคร - อุดรธานี
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๓ ชุด

ด้วย นายจรูญศักดิ์ พุดน้อย นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ไทย สุรภิจักร เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.จันทน์ วงษ์ชาวม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลิกา ฉลากบาง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ใครขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดให้นักศึกษาดังกล่าวเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำข้อมูลที่ได้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย โสพันนา)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๓๗๓๘

โทรสาร ๐ ๔๒๗๗ ๐๐๓๒

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/ว ๑๒๕๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

๖๘๐ หมู่ ๑๑ ถนนสกลนคร - อุดรธานี
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัด.....

ด้วย นายจรูญศักดิ์ พุดน้อย นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ข้อเสนอเชิงนโยบาย
เพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
(ปร.ด.) โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
รองศาสตราจารย์ ดร.จันทน์ วงษ์ชาชม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา ฉลากบาง เป็นกรรมการ
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดให้นักศึกษาดังกล่าวเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยวิธีการ
สัมภาษณ์ ในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....เพื่อนำข้อมูลที่ได้
ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย โสพันนา)

รักษาการผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๓๗๓๘

โทรสาร ๐ ๔๒๗๗ ๐๐๓๒

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/ว ๑๔๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ หมู่ ๑๑ ถนนสกลนคร - อุดรธานี
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายจรูญศักดิ์ พุดน้อย นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการในหัวข้อเรื่อง “ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภิตไทย สุรกิจบวร เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.จ่านง วงษ์ชาวม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลนิกา ฉลากบาง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในวันจันทร์ที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ณ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

ในการนี้ จึงขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสัมมนา ในวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

H. ummv

(รองศาสตราจารย์ ดร.หาญชัย อัมภาผล)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๓๗๓๘

โทรสาร ๐ ๔๒๗๗ ๐๐๓๒

ที่ ศธ ๐๕๔๒.๑๒/ว ๑๔๒๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

๖๘๐ หมู่ ๑๑ ถนนสกลนคร - อุดรธานี

อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน

ด้วย นายจรูญศักดิ์ พุดน้อย นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.จันทน์ รุ่งชัชวาล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา ฉลากบาง เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขออนุญาตให้นักศึกษาดังกล่าวได้สัมภาษณ์ท่าน ทั้งนี้ผู้สัมภาษณ์จะประสานวัน - เวลาที่ท่านสะดวกในการให้สัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

N. autumn

(รองศาสตราจารย์ ดร.หาญชัย อัมภามผล)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๓๗๓๘

โทรสาร ๐ ๔๒๗๗ ๐๐๓๒

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๒/ว ๑๐๓๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

๖๘๐ หมู่ ๑๑ ถนนสกลนคร - อุดรธานี
อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้แบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย นายจรูญศักดิ์ พุดน้อย นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและ
พัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ข้อเสนอ
เชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร เป็นประธานกรรมการ
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.จันทน์ วงษ์ชาวม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา
ฉลากบาง เป็นกรรมการ
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

นักศึกษามีความประสงค์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อหาความเชื่อมั่นในการศึกษาทำ
วิทยานิพนธ์ ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอำนวยความสะดวก
ในการทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าวแก่นักศึกษาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน
ด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย ไสพินนา)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๗๔ ๓๗๓๘

โทรสาร ๐ ๔๒๗๗ ๐๐๓๒

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ
เรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

.....

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาโร เพ็งสวัสดิ์	คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชไมพร รักษาสุข	ประธานหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
3. ดร.สุประณีต ยศกลาง	ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามจังหวัด สกลนคร
4. ดร.สมปอง วิมาโร	ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอุดรธานี
5. ดร.เพชรตะบอง ไพศุณย์	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ด้านซ้าย จังหวัดเลย
6. ดร.จักรวุฒิ ชนะพันธ์	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ
7. นางสาวบุศลิน ช่างสลัก	ครู วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

รายนามกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- .....
1. ดร.อัจฉรา สากระจาย	ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดขอนแก่น
2. ดร.จักรกริช บุญเดช	ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยโสธร
3. นางนลินี ศรีสารคามจันทร์ตรี	ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดหนองคาย
4. นางสาวนพกนก บุรุษนันท์	ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์
5. นายธนาวิวัฒน์ พงษ์เดชาตระกูล	ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ
6. นายบุญส่ง ทองเชื่อม	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัด ขอนแก่น
7. นายชูศักดิ์ ร้อยพิลา	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโพนนาแก้ว จังหวัด สกลนคร
8. นายพันธ์ทิพย์ แก้วบุตตา	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองนครพนม จังหวัด นครพนม
9. นายประมวล ดอนอามาต	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร
10. นางสาวปาริชาติ ไชยสถิตย์	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

.....

1. ดร.ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์	รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
2. ดร.ดิศกุล เกษมสวัสดิ์	ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
3. นายสุรพงษ์ จำจด	เลขาธิการ กศน.
4. รองศาสตราจารย์ ดร.ชนินทร์ วะสีนนท์	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
5. รองศาสตราจารย์ ดร.สายัณต์ บุญใบ	อาจารย์สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
6. รองศาสตราจารย์ จีระพันธ์ ห้วยแสน	รองอธิการบดี รักษาการอธิการบดี มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
7. ดร.วิเลชา ลีสุวรรณ์	ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพะเยา
8. ดร.ปรเมศวร์ ศิริรัตน์	ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษานอก ระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
9. ดร.ยุพิน บัวคอม	ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลำพูน
10. นางเกิ้ลดีแก้ว เจริญศักดิ์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงาน กศน.
11. นางนิมอรงค์ แพงมา	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงาน กศน.จังหวัดศรีสะเกษ
12. นางสาวบังอร ดวงดุขมิ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี

13. นางสาวบุญส่ง บุญทศ
ครู วิทยาลัยนະครุชำนานาญการพิเศษ
กศน.อำเภอเมืองมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร
14. นายธนารักษ์ อุตริรินทร์
ครู วิทยาลัยนະครุชำนานาญการพิเศษ
กศน.อำเภอเมืองมหาสารคาม
จังหวัดมหาสารคาม
15. นางอรินตี วันแก้ว
ครู วิทยาลัยนະครุชำนานาญการพิเศษ
กศน.อำเภอเมืองศรีสะเกษ
จังหวัดศรีสะเกษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

กำหนดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ

ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558

ณ ห้องประชุมสำนักงาน กศน.จังหวัดสกลนคร

เวลา	08.30 – 09.00 น.	ผู้เข้าร่วมสัมมนาลงทะเบียนและรับเอกสาร
	09.00 – 10.00 น.	ฟังคำชี้แจง การศึกษาบริบท/การพัฒนาร่างข้อเสนอ เชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (โดย ดร.ปารณทัตต์ แสนวิเศษ)
	10.00 – 10.15 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
	10.15 – 11.00 น.	อภิปรายกลุ่มตามข้อเสนอเชิงนโยบายแต่ละองค์ประกอบ
	11.00 – 11.30 น.	แต่ละกลุ่มนำเสนอผลจากการอภิปรายและผู้เข้าร่วม ประชุมอภิปราย
	11.30 – 12.00 น.	สรุปผลการอภิปราย และปิดการสัมมนา
	12.00–13.00 น.	พักรับประทานอาหาร

รายนามผู้เข้าร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ
ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ในวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558
ณ ห้องประชุมสำนักงาน กศน.จังหวัดสกลนคร

1. นายปารณทัตต์ แสนวิเศษ	ผู้อำนวยการโรงเรียนนาเพียงสว่างวิทยานุกูล ผู้ดำเนินรายการ
2. นายรังษี ทองพันธ์ุ	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอโคกศรีสุพรรณ
3. นางเตือนจิตร์ บงค์บุตร	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอบ้านม่วง
4. นายอเนก กลยณี	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภออากาศอำนวย
5. นายสมบูรณ์ มีระหงส์	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอภูพาน
6. นายปราศัย มณีวรรณ	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอดงเจริญ
7. นายตะวันฉาย เรืองศรี	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอเจริญศิลป์
8. นายชูศักดิ์ ร้อยพิลา	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอโพนนาแก้ว
9. นายชินกร คะอังกุ	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอกุสุมาลย์
10. นางพิมพ์ลดา ธีฎภรณ์พิพัทรกุล	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอพังโคน
11. นายณัฐกิตต์ ทุมถา	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอนิคมน้ำอูน
12. นางสาวกิตติยา โพนสูงเนิน	ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอเต่างอย
13. นายสามิตร แก้วท่า	ครู คศ.1 กศน.อำเภอพรรณานิคม
14. นางพรทิพย์ เดชไฮ้ม	ครู คศ.2 กศน.อำเภอพรรณานิคม
15. นางรุ่งฤดี ผิวยะเมือง	ครู คศ.2 กศน.อำเภวาริชภูมิ
16. นางดุจเตือน คำวัง	ครู คศ.1 กศน.อำเภอโคกศรีสุพรรณ
17. นายจิระเดช กล้าขยัน	ครู คศ.2 กศน.อำเภอกุสุมาลย์
18. นางประเสริฐ ตุลนีย์	ครู คศ.1 กศน. อำเภอพังโคน
19. นางสาวพรทิพย์ อมรสิน	ครู คศ.2 กศน.อำเภอกุสุมาลย์
20. นางสาวสุภาวดี ศรีษะเนตร	ครู คศ.1 กศน.อำเภอโพนนาแก้ว
21. นายคำจันทร์ เพียรประสงค์	ครูผู้ช่วย กศน.อำเภอดงเจริญ

22. นางสาวอรอุมา ศรีประทุมวงศ์	ครูผู้ช่วย กศน.อำเภอบ้านม่วง
23. นางสาวสุภาววรรณ โลหิตยา	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
24. นางสาวอรพิน ศรีบุญกุล	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
25. นางรัญจวน กิ่งพรมภู	ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน
26. นายธนากร วงศ์ษาเนา	นักวิชาการคอมพิวเตอร์
27. นางสาวอภิรดี หาญมนตรี	นักวิชาการศึกษา
28. นางนวพรรษ ศรีมุกดา	นักวิชาการศึกษา
29. นายสุพรรณ พรมภา	นักวิชาการศึกษา
30. นางสาวดรุณี ศรีชัยมูล	นักจัดการงานทั่วไป
31. นางธิดารัตน์ เอี่ยมเวียง	นักจัดการงานทั่วไป
32. นางอิทธิพร เสมอพิทักษ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
33. นายสุรพร จันทะหงส์	นักวิชาการศึกษา
34. นางสาวกรรณิการ์ แก้วขาว	นักจัดการงานทั่วไป
35. นางสาวมยุรี ผาสีดา	นักวิชาการเงินบัญชีและพัสดุ

แบบประเมินเครื่องมือ

เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ
ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง

โปรดอ่านคำถามในแต่ละข้อแล้วพิจารณาว่า ข้อความมีความถูกต้อง
สามารถใช้ประเมินระดับปัญหาและความคาดหวังของการบริหารงานวิชาการของศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยทำ
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

ความคิดเห็นที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น เพื่อนำกลับมาปรับปรุงให้เกิดความสมบูรณ์ต่อไป

+ 1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเครื่องมือ “แน่ใจว่าวัดได้”

0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเครื่องมือ “ไม่แน่ใจ”

- 1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเครื่องมือ “แน่ใจว่าวัดไม่ได้”

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้
ความอนุเคราะห์ในการประเมินแบบสอบถามในครั้งนี้

ลงชื่อ.....ผู้วิจัย

(นายจรูญศักดิ์ พุดน้อย)

นักศึกษานิเทศศาสตร์ เอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา 1. การสร้างความตระหนักในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารงานวิชาการใน ภาพรวมของสถานศึกษา				
2. การส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละ กลุ่มสาระการเรียนรู้				
3. การกำกับดูแล และส่งเสริมให้ดำเนินการ แก้ปัญหาในลักษณะของงานวิจัย				
4. การส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดเวที วิจัย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู ภายในสถานศึกษาหรือต่างสถานศึกษา				
ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ใน การจัดการศึกษาในศตวรรษที่21 5. การศึกษาและวิเคราะห์ความจำเป็นในการ ใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการ จัดการเรียนรู้และการบริหาร				
6. การส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาวิธีการ จัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลาย และต่อเนื่อง				
7. การจัดหาสื่อ และนวัตกรรมเพื่อการเรียน การสอนและการพัฒนางานวิชาการ				

รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
8. การส่งเสริมการใช้สื่อ นวัตกรรม และความช่วยเหลือทางการศึกษา				
9. การประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา บุคคลรอบครุวั หน่วยงาน หรือสถาบันอื่น ในการผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้				
10. การส่งเสริมให้ครูมีทักษะด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง				
11. การกำหนดให้ครูจัดทำชิ้นงานหรือนวัตกรรมที่พัฒนางานวิชาการ				
12. การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สื่อ และนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง				
13. การจัดทำทะเบียนสื่อ นวัตกรรม และระบบการให้บริการ				
ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษามีประสิทธิภาพ				
14. มีการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัด และประเมินผลของสถานศึกษา				
15. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนด้วยวิธีที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน				
16. จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่มีความเที่ยงตรงสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้				

รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
17. จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผลเพื่อใช้อ้างอิง และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนรู้และการตัดสินผล การเรียน				
18. มีการกำกับ ดูแล และการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษา				
ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 19. มีการศึกษาเอกสารหลักสูตรสภาพแวดล้อม ประเมินสภาพ เพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์				
20. การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ กลยุทธ์ และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยบูรณาการเนื้อหาสาระ และนำไปใช้ในการเรียน การสอน				
21. การนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการหลักสูตรให้เกิดความ เหมาะสม				
22. การกำหนดให้มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร				

รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
23. การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกล ยุทธ์				
24. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร หลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา และ มีการประชุมหารือเพื่อพัฒนางานอย่าง ต่อเนื่อง				
ด้านการพัฒนาศักยภาพของครูและ บุคลากรทางการศึกษาให้ป็นมืออาชีพ 25. การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรให้ชัดเจน และมีทิศทางการดำเนินการทั้งในระยะสั้น และระยะยาวอย่างเป็นระบบและมีการ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง				
26. การสร้างความมั่นคงให้บุคลากรโดยการ สนับสนุนและให้โอกาสบุคลากรที่อยู่เดิม ได้รับโอกาสบรรจุเข้าสู่ตำแหน่งก่อนโดยมี การประเมินผลงานและประสพการณ์เดิม อย่างเป็นธรรมและเหมาะสม				
27. การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรม จริยธรรม อย่างจริงจังในด้านการครองตน ครองคน และครองงาน				

รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
28. การพัฒนาความรู้ของครูให้มีความรู้ ความสามารถในเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษ การมีทักษะในการใช้ IT เพื่อการเรียนการ สอน การจัดระบบสารสนเทศและ การทำวิจัยเป็นอันดับแรกๆ				
29. การจัดโครงการพัฒนาและส่งเสริม ความรู้ให้กับครูด้านการถ่ายทอดความรู้ ให้แก่นักศึกษาเพื่อสามารถเข้าใจเนื้อหาที่ เรียนและมีทักษะเพิ่มขึ้น				
ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา 30. การจัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับ การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา				
31. การกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของ สถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและ ตัวชี้วัด				
32. การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่ สอดคล้องกับการประเมินของสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา				

รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
33. การดำเนินการตามแผนการพัฒนา คุณภาพการศึกษา และระบบประกัน คุณภาพภายในให้บรรลุเป้าหมาย ความสำเร็จของสถานศึกษา จัดทำ รายงานการพัฒนาคุณภาพของ สถานศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการ สถานศึกษาและต้นสังกัด				
34. การดำเนินการพัฒนาตามแผน การ ติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพ ภายในเพื่อปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง				
35. มีข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการ ที่มี มาตรฐานครอบคลุมทุกด้าน				
36. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา				
37. มีการมอบหมายงานตามระเบียบทาง ราชการและการจัดทำเครื่องมือ ดำเนินการที่ชัดเจน				
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 38. การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ รายวิชา แผนการเรียนรายภาค ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ				

รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
39. การส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้ สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของ ผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่าง หลากหลาย				
40. การกำหนดให้มีการนิเทศการเรียนการ สอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ				
41. การส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนา กระบวนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาการ สอนอย่างต่อเนื่อง				
42. การสร้างเครือข่ายพัฒนาการเรียนการ สอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้มีความรู้ ความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้และมีเวที ทางวิชาการหรือกิจกรรมต่างๆ				
ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่ง ผลสัมฤทธิ์				
43. สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการ ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงบริบทของ สถานศึกษาและมีการจัดการข้อมูล สารสนเทศให้เกิดประสิทธิผล				
44. สถานศึกษามีการกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกล ยุทธ์เพื่อการจัดการศึกษา				

รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
45. สถานศึกษามีระบบการให้บริการตาม เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ				
46. สถานศึกษามีระบบการประเมินคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา				
47. สถานศึกษามีระบบการบริหารทรัพยากร เพื่อให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด				
ด้านการนิเทศการศึกษา				
48. การจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การ เรียนรู้การติดตาม และการประเมินผลการ จัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้มี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล				
49. การดำเนินงานนิเทศงานวิชาการและการ เรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายและ เหมาะสม				
50. การกำกับติดตาม และประเมินผล โครงการและกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง				
51. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และ การจัดระบบนิเทศภายในของสถานศึกษา				
52. มีการสรุปผลการนิเทศ วิเคราะห์ และ การจัดทำรายงานต่อผู้อำนวยการ สถานศึกษาและนำผลมาสร้าง ประสิทธิภาพของการนิเทศต่อไป				
53. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตาม และประชุมหารือในระดับสถานศึกษา				

รายการประเมิน	ระดับความ คิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
54. มีการจัดทำเกณฑ์ เครื่องมือการนิเทศ ครอบคลุมทุกโครงการ/กิจกรรม				
55. มีการกำหนดปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน โดยกำหนดระยะเวลา สถานที่ ผู้รับผิดชอบงบประมาณและผลที่คาดว่าจะ จะได้รับ				

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ
ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา/ครูผู้สอน)

เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา/ครูผู้สอน

กระผม นายจรูญศักดิ์ พุดน้อย นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ 1) รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร 2) รองศาสตราจารย์ ดร.จ๋านง วงษ์ชาชม และ 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลนิกา ฉลากบาง ซึ่งการทำวิทยานิพนธ์จำเป็นต้องได้รับข้อมูลจากท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อระดับปัญหาและความคาดหวังต่อวิสัยทัศน์

เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์ ของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ทั้ง 9 องค์ประกอบ คือ

1) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
 2) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่
 ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

- 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
- 4) การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
- 5) การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นที่มืออาชีพ
- 6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 7) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 8) การพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ และ
- 9) การนิเทศการศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ
 ศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 ตามองค์ประกอบ ดังนี้ 1) วิสัยทัศน์ 2) เป้าหมาย 3) วัตถุประสงค์ 4) พันธกิจ และ
 5) กลยุทธ์

2. โปรดอ่านคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามแต่ละตอน กรุณาตอบ
 แบบสอบถาม ทุกข้อตามความเป็นจริง และตรวจความเรียบร้อยก่อนส่งคืนแบบสอบถาม
 โดยไม่ต้องระบุชื่อของผู้ตอบ ผู้วิจัยขอรับรองว่าคำตอบของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ
 ไม่มีผลกระทบใดๆ ทั้งสิ้นต่อสถานศึกษาและตัวท่านเอง และขอความกรุณาให้ท่านส่ง
 แบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัยภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2558 หากมีข้อสงสัยประการใด
 กรุณาติดต่อ นายจรูญศักดิ์ พุดน้อย โทร. 090-197-6619 ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่
 ให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นายจรูญศักดิ์ พุดน้อย

นักศึกษานิเทศศาสตร์ เอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

อายุ.....ปี

2. วุฒิการศึกษาของท่านอยู่ในระดับใด

( ) ปริญญาตรี ( ) ปริญญาโท ( ) ปริญญาเอก ( ) อื่นๆ

3. ตำแหน่งปัจจุบันของท่าน

( ) ผู้อำนวยการชำนาญการ

( ) ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

( ) ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

( ) ครูผู้สอน (ครู กศน.ตำบล)

4. ระยะเวลาที่ท่านปฏิบัติงานในตำแหน่ง

( ) ต่ำกว่า 5 ปี ( ) 5-10 ปี ( ) 11-15 ปี

( ) 16-20 ปี ( ) มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

**ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ**

เพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ กลยุทธ์ และ
ข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 9 องค์กรประกอบ โปรดเขียน
ข้อเสนอแนะในทัศนะของท่านในประเด็นต่อไปนี้

ข้อคำถาม

ท่านคิดว่าการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรมีวิสัยทัศน์ เป้าหมาย
วัตถุประสงค์ พันธกิจ กลยุทธ์ และข้อเสนอแนะสำคัญในแต่ละองค์ประกอบอย่างไร

1. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

1.1 วิสัยทัศน์

.....

1.2 เป้าหมาย

.....

1.3 วัตถุประสงค์

.....

.....

1.4 พันธกิจ

.....

1.5 กลยุทธ์

.....

1.6 ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาใน ด้าน
“การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควรดำเนินการ
เรื่องใดเป็นอันดับแรก.....

2. การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

2.1 วิสัยทัศน์

.....

2.2 เป้าหมาย

.....

2.3 วัตถุประสงค์

.....

2.4 พันธกิจ

.....

2.5 กลยุทธ์

.....

2.6 ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ในด้าน“การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควรดำเนินการเรื่องใดเป็นอันดับแรก.....

3. ประสิทธิภาพการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา

3.1 วิสัยทัศน์

.....

3.2 เป้าหมาย

.....

3.3 วัตถุประสงค์

.....

3.4 พันธกิจ

.....

3.5 กลยุทธ์

.....

3.6 ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในด้าน“ประสิทธิภาพการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควรดำเนินการเรื่องใดเป็นอันดับแรก

.....

4. การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

4.1 วิสัยทัศน์

.....

4.2 เป้าหมาย

.....

4.3 วัตถุประสงค์

.....

4.4 พันธกิจ

.....

4.5 กลยุทธ์

.....

4.6 ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในด้าน“การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควรดำเนินการเรื่องใดเป็นอันดับแรก.....

5. การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่มืออาชีพ

5.1 วิสัยทัศน์

.....

5.2 เป้าหมาย

.....

5.3 วัตถุประสงค์

.....

5.4 พันธกิจ

.....

5.5 กลยุทธ์

.....

5.6 ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาใน ด้าน “การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่มืออาชีพ” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควรดำเนินการเรื่องใดเป็นอันดับแรก

.....

6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

6.1 วิสัยทัศน์

.....

6.2 เป้าหมาย

.....

6.3 วัตถุประสงค์

.....

6.4 พันธกิจ

.....

6.5 กลยุทธ์

.....

6.6 ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาใน ด้าน “การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควรดำเนินการเรื่องใดเป็นอันดับแรก

.....

7. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

7.1 วิสัยทัศน์

.....

7.2 เป้าหมาย

.....

7.3 วัตถุประสงค์

.....

7.4 พันธกิจ

.....

7.5 กลยุทธ์

7.6 ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาใน ด้าน “การพัฒนากระบวนการเรียนรู้” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควรดำเนินการเรื่องใดเป็นอันดับแรก

8. การพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์

8.1 วิสัยทัศน์

8.2 เป้าหมาย

8.3 วัตถุประสงค์

8.4 พันธกิจ

8.5 กลยุทธ์

8.6 ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาใน ด้าน “การพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควรดำเนินการเรื่องใดเป็นอันดับแรก

9. การนิเทศการศึกษา

9.1 วิสัยทัศน์

9.2 เป้าหมาย

9.3 วัตถุประสงค์

9.4 พันธกิจ

9.5 กลยุทธ์

9.7 ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาใน ด้าน “การนิเทศการศึกษา” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควรดำเนินการเรื่องใดเป็นอันดับแรก

ขอขอบพระคุณทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ
ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(สำหรับผู้บริหารกลุ่มเป้าหมาย)

เรียน ผู้บริหารสำนักงาน กศน.จังหวัด/ผู้บริหารสถานศึกษา

กระผม นายจรูญศักดิ์ พุดน้อย นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมีคณะกรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ 1) รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ไทย สุรกีจาวร 2) รองศาสตราจารย์ ดร.จำนง วงษ์ชาชม และ 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลนิกา ฉลากบาง ซึ่งการทำวิทยานิพนธ์จำเป็นต้องได้รับข้อมูลจากท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยในครั้งนี้

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ทั้ง 9 องค์ประกอบ คือ

1) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
 2) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

- 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
- 4) การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
- 5) การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ
- 6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 7) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 8) การพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ และ
- 9) การนิเทศการศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อแนวทางเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นายจรูญศักดิ์ พุดน้อย

นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพของท่าน

1. ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
 ตำแหน่ง.....
 สังกัด.....
2. วุฒิการศึกษา
 ( ) ปริญญาตรี ( ) ปริญญาโท ( ) ปริญญาเอก ( ) อื่นๆ
3. ระยะเวลาที่ท่านปฏิบัติงานในตำแหน่ง
 ( ) ต่ำกว่า 5 ปี ( ) 5-10 ปี ( ) 11-15 ปี
 ( ) 16-20 ปี ( ) มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และ
กลยุทธ์ของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ระดับความคิดเห็นของท่าน

( ) เห็นด้วย

( ) ไม่เห็นด้วย ข้อเสนอแนะ.....

รายการสัมภาษณ์	ความคิดเห็น ผู้บริหาร		ข้อเสนอแนะ
	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา			
1. การสร้างความตระหนักในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารงานวิชาการในภาพรวมของ สถานศึกษา			
2. การส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละ กลุ่มสาระการเรียนรู้			
3. การกำกับดูแล และส่งเสริมให้ดำเนินการ แก้ปัญหาในลักษณะของงานวิจัย			
4. การส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดเวทีวิจัย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูภายในสถานศึกษา หรือต่างสถานศึกษา			

รายการสัมภาระ	ความคิดเห็น ผู้บริหาร		ข้อเสนอแนะ
	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	
<p>ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัด การศึกษาในศตวรรษที่21</p> <p>5. การศึกษาและวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้และการ บริหาร</p>			
6. การส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาวิธีการจัด กระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง			
7. การจัดหาสื่อ และนวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการ			
8. การส่งเสริมการใช้สื่อ นวัตกรรม และความ ช่วยเหลือทางการศึกษา			
9. การประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว หน่วยงาน หรือสถาบันอื่น ในการผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อใช้ในการส่งเสริม การเรียนรู้			
10. การส่งเสริมให้ครูมีทักษะด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง			
11. การกำหนดให้ครูจัดทำชิ้นงานหรือนวัตกรรมที่ พัฒนางานวิชาการ			
12. การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สื่อ และนวัตกรรม อย่างต่อเนื่อง			
13. การจัดทำทะเบียนสื่อ นวัตกรรม และระบบ การให้บริการ			
<p>ด้านประสิทธิภาพการวัดผล ประเมินผล และ เทียบโอนผลการศึกษา</p> <p>14. มีการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัด และประเมินผลของสถานศึกษา</p>			

รายการสัมภาระ	ความคิดเห็น ผู้บริหาร		ข้อเสนอแนะ
	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	
15. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนด้วยวิธีที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน			
16. จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่มีความเที่ยงตรงสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้			
17. จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผลเพื่อใช้อ้างอิง และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนรู้และการตัดสินใจผลการเรียน			
18. มีการกำกับ ดูแล และการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษา			
ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้			
19. มีการศึกษาเอกสารหลักสูตร สภาพแวดล้อม ประเมินสภาพ เพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์			
20. การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจกลยุทธ์ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยบูรณาการเนื้อหาสาระ และนำไปใช้ในการเรียนการสอน			
21. การนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการหลักสูตรให้เกิดความเหมาะสม			
22. การกำหนดให้มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร			
23. การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์			

รายการสัมภาษณ์	ความคิดเห็น ผู้บริหาร		ข้อเสนอแนะ
	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	
24. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา และมีการประชุมหารือเพื่อพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง			
ด้านการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่มืออาชีพ 25. การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรให้ชัดเจนและมีทิศทางการดำเนินการทั้งในระยะสั้นและระยะยาวอย่างเป็นระบบและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง			
26. การสร้างความมั่นคงให้บุคลากรโดยการสนับสนุนและให้โอกาสบุคลากรที่อยู่เดิมได้รับโอกาสบรรจุเข้าสู่ตำแหน่งก่อนโดยมีการประเมินผลงานและประสบการณ์ เดิมอย่างเป็นธรรมและเหมาะสม			
27. การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรม จริยธรรมอย่างจริงจังในด้านการครองตน ครองคน และครองงาน			
28. การพัฒนาความรู้ของครูให้มีความรู้ความสามารถในเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษ การมีทักษะในการใช้ IT เพื่อการเรียนการสอน การจัดระบบสารสนเทศและการทำวิจัยเป็นอันดับแรกๆ			
29. การจัดโครงการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ให้กับครูด้านการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษาเพื่อสามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียนและมีทักษะเพิ่มขึ้น			
ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 30. การจัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา			

รายการสัมภาษณ์	ความคิดเห็น ผู้บริหาร		ข้อเสนอแนะ
	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	
31. การกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัด			
32. การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่สอดคล้องกับ การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา			
33. การดำเนินการตามแผนการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และระบบประกันคุณภาพภายในให้ บรรลุเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา จัดทำ รายงานการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาเสนอ ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและต้นสังกัด			
34. การดำเนินการพัฒนาตามแผน การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง			
35. มีข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการ ที่มีมาตรฐาน ครอบคลุมทุกด้าน			
36. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบงาน ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา			
37. มีการมอบหมายงานตามระเบียบทางราชการและ การจัดทำเครื่องมือดำเนินการที่ชัดเจน			
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 38. การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชา แผนการเรียนรายภาค ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ			
39. การส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดย กำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับ ความสนใจความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิดอย่างหลากหลาย			

รายการสัมภาษณ์	ความคิดเห็น ผู้บริหาร		ข้อเสนอแนะ
	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	
40. การกำหนดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครู ในกลุ่มสาระต่างๆ			
41. การส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนากระบวนการ จัดการเรียนรู้และพัฒนาการสอนอย่างต่อเนื่อง			
42. การสร้างเครือข่ายพัฒนาการเรียนการสอน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้มีความรู้ความเข้าใจ กระบวนการเรียนรู้และมีเวทีทางวิชาการหรือ กิจกรรมต่างๆ			
ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์			
43. สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการข้อมูล สารสนเทศที่แสดงบริบทของสถานศึกษาและมีการ จัดการข้อมูลสารสนเทศให้เกิดประสิทธิผล			
44. สถานศึกษามีการกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์เพื่อการจัด การศึกษา			
45. สถานศึกษามีระบบการให้บริการตาม เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ			
46. สถานศึกษามีระบบการประเมินคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา			
47. สถานศึกษามีระบบการบริหารทรัพยากรเพื่อ เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด			
ด้านนิเทศการศึกษา			
48. การจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนรู้ การติดตาม และการประเมินผลการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล			
49. การดำเนินงานนิเทศงานวิชาการและการเรียนรู้ใน รูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสม			

รายการสัมภาระ	ความคิดเห็น ผู้บริหาร		ข้อเสนอแนะ
	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	
50. การกำกับติดตาม และประเมินผลโครงการ และกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง			
51. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และการ จัดระบบนิเทศภายในของสถานศึกษา			
52. มีการสรุปผลการนิเทศ วิเคราะห์ และการจัดทำ รายงานต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาและนำผลมาสร้าง ประสิทธิภาพของการนิเทศต่อไป			
53. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตาม และประชุมหารือในระดับสถานศึกษา			
54. มีการจัดทำเกณฑ์ เครื่องมือการนิเทศ ครอบคลุม ทุกโครงการ/กิจกรรม			
55. มีการกำหนดปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน โดยกำหนดระยะเวลา สถานที่ ผู้รับผิดชอบ งบประมาณและผลที่คาดว่าจะได้รับ			

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อแนวทางเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้อคำถาม

1. ข้อคิดเห็นเพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในด้าน“การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควรดำเนินการเรื่องใดเป็นอันดับแรก

.....
.....

2. ข้อคิดเห็นเพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในด้าน“การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควรดำเนินการเรื่องใดเป็นอันดับแรก

.....
.....

3. ข้อคิดเห็นเพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในด้าน“ประสิทธิภาพการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควรดำเนินการเรื่องใดเป็นอันดับแรก

.....
.....

4. ข้อคิดเห็นเพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในด้าน “การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควรดำเนินการเรื่องใดอันดับแรก

.....
.....

5. ข้อคิดเห็นเพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในด้าน
“การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่มืออาชีพ” ท่านคิดว่า
 สถานศึกษาของท่านควรดำเนินการเรื่องใดเป็นอันดับแรก

.....
 .....

6. ข้อคิดเห็นเพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในด้าน
“การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา” ท่านคิดว่าสถานศึกษา
 ของท่านควรดำเนินการเรื่องใดเป็นอันดับแรก

.....
 .....

7. ข้อคิดเห็นเพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในด้าน
“การพัฒนาระบบการเรียนรู้อัจฉริยะ” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควรดำเนินการเรื่องใด
 เป็นอันดับแรก

.....
 .....

8. ข้อคิดเห็นเพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในด้าน
“การพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่าน
 ควรดำเนินการเรื่องใดเป็นอันดับแรก

.....
 .....

9. ข้อคิดเห็นเพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในด้าน
“การนิเทศการศึกษา” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควรดำเนินการเรื่องใดเป็น
 อันดับแรก

.....
 .....

ขอขอบพระคุณทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

**แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา/ครูผู้สอนในสถานศึกษาดีเด่นเพื่อการวิจัย
เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ
ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา/ครูผู้สอนในสถานศึกษาดีเด่นเพื่อการ
บริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง ข้อเสนอ
เชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย
วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์ของการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา
ใน 9 องค์ประกอบ คือ 1) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 2) การ
พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษา
ในศตวรรษที่ 21 3) ประสิทธิภาพการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา 4)
การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 5) การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากร
ทางการศึกษาสู่มืออาชีพ 6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 7)
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 8) การพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ และ
9) การนิเทศการศึกษา โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

- ( ) ผู้บริหารสถานศึกษา
 ( ) ครูผู้สอน
 ( ) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ( ) นักศึกษา

เพศ

- ( ) ชาย
 ( ) หญิง

อายุ.....ปี

วุฒิการศึกษา

- ( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ( ) ปริญญาตรี
 ( ) ปริญญาโท
 ( ) ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานศึกษาดีเด่น

ชื่อสถานศึกษา

ศูนย์การเรียนนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ.....

สังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัด.....

สถานที่ตั้งเลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....ตำบล.....

ระดับชั้นที่เปิดทำการสอน.....

จำนวนนักศึกษาทั้งหมด.....คน

จำนวนครูผู้สอนทั้งหมด.....คน

วัน/เดือน/ปี ที่ให้สัมภาษณ์.....เวลา.....น. ถึงเวลา.....น.

ข้อมูลด้านเกียรติภูมิ/ผลงาน/โครงการดีเด่นของสถานศึกษา

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

1. ท่านกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์ในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอย่างไร

วิสัยทัศน์

.....

เป้าหมาย

.....

วัตถุประสงค์

.....

พันธกิจ

.....

กลยุทธ์

.....

2. จากสภาพที่เป็นจริงของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ท่านมีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ และมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมาย ความคาดหวัง และแนวทางการพัฒนาการดำเนินการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาทั้ง 9 องค์ประกอบ อย่างไร

2.1 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

ปัญหาและอุปสรรค

.....

เป้าหมาย

.....

ความคาดหวัง

.....

แนวทางการพัฒนา

.....

2.2 การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

ปัญหาและอุปสรรค

เป้าหมาย

ความคาดหวัง

แนวทางการพัฒนา

2.3 ประสิทธิภาพการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา

ปัญหาและอุปสรรค

เป้าหมาย

ความคาดหวัง

แนวทางการพัฒนา

2.4 การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

ปัญหาและอุปสรรค

เป้าหมาย

ความคาดหวัง

แนวทางการพัฒนา

2.5 การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่มืออาชีพ

ปัญหาและอุปสรรค

.....

เป้าหมาย

.....

ความคาดหวัง

.....

แนวทางการพัฒนา

.....

2.6 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ปัญหาและอุปสรรค

.....

เป้าหมาย

.....

ความคาดหวัง

.....

แนวทางการพัฒนา

.....

2.7 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ปัญหาและอุปสรรค

.....

เป้าหมาย

.....

ความคาดหวัง

.....

แนวทางการพัฒนา

.....

2.8 การพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์

ปัญหาและอุปสรรค

.....
เป้าหมาย.....
ความคาดหวัง.....
แนวทางการพัฒนา

2.9 การนิเทศการศึกษา

ปัญหาและอุปสรรค

.....
เป้าหมาย.....
ความคาดหวัง.....
แนวทางการพัฒนา

3. ท่านมีเป้าหมายและแนวทางในการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในด้านอื่นๆ อย่างไร

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

(นายจรูญศักดิ์ พุดน้อย)

นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ
ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)

เรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ

กระผม นายจรูญศักดิ์ พุดน้อย นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ 1) รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร 2) รองศาสตราจารย์ ดร.จำนง วงษ์ชาชม และ 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลนิกา ฉลากบวง ซึ่งการทำวิทยานิพนธ์ จำเป็นต้องได้รับข้อมูลจากท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยในครั้งนี้

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ทั้ง 9 องค์ประกอบ คือ

1) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

2) การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์

ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

- 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
- 4) การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
- 5) การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เต็มมืออาชีพ
- 6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 7) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 8) การพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ และ
- 9) การนิเทศการศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นต่อแนวทางเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นายจรูญศักดิ์ พุดน้อย

นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพของ
ท่าน

1. ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
ตำแหน่ง.....
สังกัด.....
2. วุฒิการศึกษา
( ) ปริญญาตรี ( ) ปริญญาโท ( ) ปริญญาเอก ( ) อื่นๆ
3. ระยะเวลาที่ท่านปฏิบัติงานในตำแหน่ง
( ) ต่ำกว่า 5 ปี ( ) 5-10 ปี ( ) 11-15 ปี
( ) 16-20 ปี ( ) มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และ
กลยุทธ์ของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ระดับความคิดเห็นของท่าน

- ( ) เห็นด้วย
( ) ไม่เห็นด้วย ข้อเสนอแนะ

รายการสัมภาษณ์	ความคิดเห็นทรงคุณวุฒิ		ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 1. การสร้างความตระหนักในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา			
2. การส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้			
3. การกำกับดูแล และส่งเสริมให้ดำเนินการแก้ปัญหาในลักษณะของงานวิจัย			
4. การส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดเวทีวิจัยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูภายในสถานศึกษา หรือต่างสถานศึกษา			
ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่21 5. การศึกษาและวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และการบริหาร			
6. การส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง			
7. การจัดหาสื่อ และนวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการ			
8. การส่งเสริมการใช้สื่อนวัตกรรม และความช่วยเหลือทางการศึกษา			

รายการสัมภาษณ์	ความคิดเห็นทรงคุณวุฒิ		ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
9. การประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว หน่วยงาน หรือสถาบันอื่น ในการ พัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อใช้ในการ ส่งเสริมการเรียนรู้			
10. การส่งเสริมให้ครูมีทักษะด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง			
11. การกำหนดให้ครูจัดทำชิ้นงานหรือนวัตกรรมที่ พัฒนางานวิชาการ			
12. การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สื่อ และ นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง			
13. การจัดทำทะเบียนสื่อ นวัตกรรม และระบบ การให้บริการ			
ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผล การศึกษาที่มีประสิทธิภาพ			
14. มีการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์และแนว ปฏิบัติเกี่ยวกับการวัด และประเมินผลของ สถานศึกษา			
15. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอนด้วยวิธีที่หลากหลายและ เหมาะสมกับผู้เรียน			
16. จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและ ประเมินผลที่มีความเที่ยงตรงสอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้			
17. จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดและ ประเมินผลเพื่อใช้อ้างอิง และใช้ประโยชน์ใน การพัฒนาการเรียนรู้และการตัดสินผลการ เรียน			
18. มีการกำกับ ดูแล และการวัดและประเมินผล ตามหลักสูตรสถานศึกษา			

รายการสัมภาษณ์	ความคิดเห็นทรงคุณวุฒิ		ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
ด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 19. มีการศึกษาเอกสารหลักสูตร สภาพแวดล้อม ประเมินสภาพ เพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์			
20. การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจกลยุทธ์ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ โดยบูรณาการเนื้อหาสาระ และนำไปใช้ในการเรียนการสอน			
21. การนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการหลักสูตรให้เกิดความเหมาะสม			
22. การกำหนดให้มีการนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการใช้หลักสูตร			
23. การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์			
24. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และวิชาการของสถานศึกษา และมีการประชุมหารือเพื่อพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง			
ด้านการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ป็นมืออาชีพ 25. การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรให้ชัดเจนและมี ทิศทางการดำเนินการทั้งในระยะสั้นและระยะยาว อย่างเป็นระบบและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง			
26. การสร้างความมั่นคงให้บุคลากรโดยการ สนับสนุนและให้โอกาสบุคลากรที่อยู่เดิมได้รับ โอกาสบรรจุเข้าสู่ตำแหน่งก่อนโดยมีการ ประเมินผลงานและประสบการณ์เดิมอย่างเป็น ธรรมและเหมาะสม			

รายการสัมภาษณ์	ความคิดเห็นทรงคุณวุฒิ		ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
27. การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรม จริยธรรม อย่างจริงจังในด้านการครองตน ครองคน และ ครองงาน			
28. การพัฒนาความรู้ของครูให้มีความรู้ ความสามารถในเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษ การมี ทักษะในการใช้ IT เพื่อการเรียนการสอน การ จัดระบบสารสนเทศและการทำวิจัยเป็นอันดับ แรกๆ			
29. การจัดโครงการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ ให้กับครูด้านการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษา เพื่อสามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียนและมีทักษะเพิ่มขึ้น			
ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา			
30. การจัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการ จัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา			
31. การกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของ สถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัด			
32. การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่สอดคล้อง กับการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา			
33. การดำเนินการตามแผนการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และระบบประกันคุณภาพภายในให้ บรรลุเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา จัดทำ รายงานการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาเสนอ ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและต้นสังกัด			
34. การดำเนินการพัฒนาตามแผน การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อ ปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง			
35. มีข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการ ที่มีมาตรฐาน ครอบคลุมทุกด้าน			

รายการสัมภาษณ์	ความคิดเห็นทรงคุณวุฒิ		ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
36. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา			
37. มีการมอบหมายงานตามระเบียบทางราชการ และการจัดทำเครื่องมือดำเนินการที่ชัดเจน			
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้			
38. การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชา แผนการเรียนรายภาค ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ			
39. การส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยกำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างหลากหลาย			
40. การกำหนดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ			
41. การส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาการสอนอย่างต่อเนื่อง			
42. การสร้างเครือข่ายพัฒนาการเรียนการสอน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้มีความรู้ความเข้าใจ กระบวนการเรียนรู้และมีเวทีทางวิชาการหรือกิจกรรมต่างๆ			
ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์			
43. สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศที่แสดงบริบทของสถานศึกษาและมีการจัดการข้อมูลสารสนเทศให้เกิดประสิทธิผล			
44. สถานศึกษามีการกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และกลยุทธ์เพื่อการจัดการศึกษา			
45. สถานศึกษามีระบบการให้บริการตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ			

รายการสัมภาษณ์	ความคิดเห็นทรงคุณวุฒิ		ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
46. สถานศึกษามีระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา			
47. สถานศึกษามีระบบการบริหารทรัพยากรเพื่อให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด			
ด้านการนิเทศการศึกษา			
48. การจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนรู้ การติดตาม และการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล			
49. การดำเนินงานนิเทศงานวิชาการและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสม			
50. การกำกับติดตาม และประเมินผลโครงการและกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง			
51. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และการจัดระบบนิเทศภายในของสถานศึกษา			
52. มีการสรุปผลการนิเทศ วิเคราะห์ และจัดทำรายงานต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาและนำผลมาสร้างประสิทธิภาพของการนิเทศต่อไป			
53. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามและประชุมหารือในระดับสถานศึกษา			
54. มีการจัดทำเกณฑ์ เครื่องมือการนิเทศครอบคลุมทุกโครงการ/กิจกรรม			
55. มีการกำหนดปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน โดยกำหนดระยะเวลา สถานที่ ผู้รับผิดชอบงบประมาณและผลที่คาดว่าจะได้รับ			

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นต่อแนวทางเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้อคำถาม

1. ข้อคิดเห็นเพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาใน ด้าน
“การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควรดำเนินการ
เรื่องใดเป็นอันดับแรก

( ) เห็นด้วย ( ) ไม่เห็นด้วย

1. ส่งเสริมครูและบุคลากรทุกคนให้มีการทำงานวิจัย นำเสนองานวิจัยในที่
ประชุมประจำเดือน ให้รางวัลแก่ผลงานวิจัยที่ดีเด่น เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแก่
นักศึกษาเพื่อนำผลการวิจัยสู่การปฏิบัติ

2. พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัย งานวิจัยชั้นเรียน โดยการ
อบรมให้ความรู้ การประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการวิจัยแก่บุคลากร

3. สร้างความตระหนักในกระบวนการคิดเชิงวิจัยให้กับบุคลากรได้เห็น
ความสำคัญของงานวิจัยและการนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

2. ข้อคิดเห็นเพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในด้าน
“การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัด
การศึกษาในศตวรรษที่ 21” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควรดำเนินการเรื่องใดเป็น
อันดับแรก

( ) เห็นด้วย ( ) ไม่เห็นด้วย

1. จัดหาสื่อที่มีความทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการการเรียนรู้ของ
ผู้เรียน

2. พัฒนาครู กศน. ให้มีความรู้ทักษะในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย สอดคล้อง
กับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21

3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อและนวัตกรรมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

.....
 .....
 .....

3. ข้อคิดเห็นเพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในด้าน “การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ” ท่านคิดว่า สถานศึกษาของท่านควรดำเนินการเรื่องใดเป็นอันดับแรก

( ) เห็นด้วย ( ) ไม่เห็นด้วย

1. วิเคราะห์ระบบการวัดผลประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน ศึกษา ระเบียบ ข้อกฎหมาย และตรวจสอบเอกสาร หลักฐานในการวัดผล ประเมินผลให้ถูกต้อง ครบถ้วน

2. พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ ในการวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการศึกษา

3. พัฒนาครูให้มีความสามารถในการออกข้อสอบที่มีประสิทธิภาพ การวัดผล ประเมินผลเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อเสนอแนะ

.....
 .....
 .....

4. ข้อคิดเห็นเพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในด้าน “การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควร ดำเนินการเรื่องใดเป็นอันดับแรก

( ) เห็นด้วย ( ) ไม่เห็นด้วย

1. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นสากลที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน มีการประเมินหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

2. สร้างความเข้าใจต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

3. พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษาและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

5. ข้อคิดเห็นเพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในด้าน“การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้มืออาชีพ” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควรดำเนินการเรื่องใดเป็นอันดับแรก

( ) เห็นด้วย ( ) ไม่เห็นด้วย

1. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นเลิศทางวิชาการและเป็นครูมืออาชีพ โดยการจัดประชุม อบรม สัมมนาทุกปี อย่างน้อยปีละครั้ง และสร้างจิตสำนึกของครู กคน.ทุกคน

2. หน่วยงานต้นสังกัดควรสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ ของแต่ละบุคคล และพัฒนาตามขั้นตอน กำหนดแนวนโยบาย จัดหางบประมาณรองรับ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีมาตรฐาน

3. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านการจัดการกระบวนการเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจในการเป็นครูมืออาชีพ

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

6. ข้อคิดเห็นเพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในด้าน“การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควรดำเนินการเรื่องใดเป็นอันดับแรก

( ) เห็นด้วย ( ) ไม่เห็นด้วย

1. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. กำหนดทิศทางการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ชี้แจงเรื่องการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเข้าใจ แต่งตั้งคณะทำงาน ปฏิบัติงานปกติให้อยู่ในกรอบของการประกันคุณภาพภายใน

3. การวางแผนระบบการทำงาน และสร้างวัฒนธรรมของบุคลากรให้เห็นความสำคัญในการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

7. ข้อคิดเห็นเพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในด้าน “การพัฒนากระบวนการเรียนรู้” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควรดำเนินการเรื่องใดเป็นอันดับแรก

( ) เห็นด้วย ( ) ไม่เห็นด้วย

1. พัฒนาครูให้เข้าใจในกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์

2. ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิด คุณธรรม และจริยธรรม

3. ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนร่วมกันพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พัฒนาสื่อ จัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชาและรายภาคเรียนอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

8. ข้อคิดเห็นเพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในด้าน “การพัฒนากระบวนการจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควรดำเนินการเรื่องใดเป็นอันดับแรก

( ) เห็นด้วย ( ) ไม่เห็นด้วย

1. ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพให้ทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตามหลักการด้วยความเป็นมาตรฐาน
2. จัดอบรม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
3. ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกฝ่ายทุกระดับ จัดทำคำสั่งมอบหมายงานและให้ทุกคนมีส่วนร่วมกำหนดความสำเร็จของงาน

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

9. ข้อคิดเห็นเพื่อให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในด้าน “การนิเทศการศึกษา” ท่านคิดว่าสถานศึกษาของท่านควรดำเนินการเรื่องใดเป็นอันดับแรก

( ) เห็นด้วย ( ) ไม่เห็นด้วย

1. สถานศึกษาต้องมีแผนการนิเทศ และดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศอย่างเป็นระบบ
2. สร้างนวัตกรรมการนิเทศโดยการ “จัดระบบนิเทศทางระบบออนไลน์” มีการนิเทศทุกกิจกรรม และรายงานผลการนิเทศ
3. พัฒนาและจัดทำเครื่องมือการนิเทศ นำไปใช้นิเทศทุกกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ค

ภาพประกอบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

การศึกษาพหุกรณี: กศน.อำเภอต่างอย
จังหวัดสกลนคร

การศึกษาพหุกรณี: กศน.อำเภอประจักษ์ศิลปาคม
จังหวัดอุดรธานี

การศึกษาพหุกรณี: กศน.อำเภอเมืองมุกดาหาร
จังหวัดมุกดาหาร

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ณ ห้องประชุมสำนักงาน กศน.จังหวัดสกลนคร

ภาคผนวก ง

ค่า IOC ของแบบสอบถามโดยการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ตาราง 16 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบสอบถาม(ค่า IOC) จำนวน 55 ข้อ

แบบสอบถาม ข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ							ΣX	ค่า IOC	ผลการ พิจารณา
	1	2	3	4	5	6	7			
1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	6	0.86	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
6	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.86	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	6	0.86	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
9	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.86	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
11	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.86	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	6	0.86	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	6	0.86	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	6	0.86	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้

ตาราง 16 (ต่อ)

แบบสอบถาม ข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ							ΣX	ค่า IOC	ผลการ พิจารณา
	1	2	3	4	5	6	7			
25	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	6	0.86	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	6	0.86	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
35	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.86	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	6	0.86	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
38	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.86	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
40	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	6	0.86	ใช้ได้
41	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
42	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	6	0.86	ใช้ได้
43	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
44	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
45	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
46	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	6	0.86	ใช้ได้
47	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
48	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้

ตาราง 16 (ต่อ)

แบบสอบถาม ข้อที่	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ							ΣX	ค่า IOC	ผลการ พิจารณา
	1	2	3	4	5	6	7			
49	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
50	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	6	0.86	ใช้ได้
51	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
52	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	6	0.86	ใช้ได้
53	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	1.00	ใช้ได้
54	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1	7	0.86	ใช้ได้
55	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	6	0.86	ใช้ได้

ตาราง 17 แสดงผลการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

Cronbach's Alpha	N of Items
.973	55

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	241.0333	526.861	.412	.973
a2	240.9333	522.547	.567	.973
a3	241.0667	522.133	.548	.973
a4	240.7333	529.582	.311	.974
a5	240.7000	529.390	.326	.974
a6	240.8333	520.075	.554	.973
a7	240.8333	517.454	.697	.973
a8	240.8333	527.523	.428	.973
a9	241.2333	507.564	.827	.972
a10	240.9667	519.895	.610	.973
a11	241.1333	520.395	.440	.973
a12	240.8333	526.213	.428	.973
a13	240.8333	520.557	.734	.973
a14	240.8667	525.223	.464	.973
a15	241.0667	521.030	.538	.973
a16	240.9000	517.197	.702	.973
a17	241.0333	516.378	.687	.973
a18	240.8000	521.062	.635	.973
a19	240.8667	520.464	.587	.973
a20	240.8667	521.223	.560	.973
a21	240.9333	519.237	.539	.973
a22	240.9000	523.059	.494	.973

ตาราง 17 (ต่อ)

a23	240.9000	517.886	.748	.973
a24	240.8667	516.947	.712	.973
a25	240.9000	520.852	.526	.973
a26	241.0000	518.000	.627	.973
a27	240.9000	515.059	.778	.972
a28	240.9667	518.516	.605	.973
a29	241.0000	514.138	.658	.973
a30	240.9000	514.783	.675	.973
a31	240.9333	516.823	.659	.973
a32	241.0333	518.171	.627	.973
a33	240.8667	514.120	.748	.973
a34	240.9333	511.237	.844	.972
a35	240.8333	514.695	.732	.973
a36	240.9667	514.102	.817	.972
a37	240.8667	511.982	.819	.972
a38	240.9667	510.378	.876	.972
a39	241.0667	510.961	.719	.973
a40	240.8333	538.489	-.042	.974
a41	241.0333	515.275	.672	.973
a42	241.1667	512.695	.742	.973
a43	240.9333	515.375	.706	.973
a44	241.1333	512.671	.784	.972
a45	241.0333	510.792	.813	.972
a46	241.0667	514.271	.767	.972
a47	241.0000	512.414	.813	.972
a48	240.9000	514.369	.886	.972
a49	241.0000	515.655	.704	.973
a50	240.7333	518.547	.757	.973
a51	240.9000	523.472	.480	.973
a52	241.0000	511.931	.722	.973
a53	240.7667	517.771	.775	.973
a54	240.9333	520.754	.530	.973
a55	241.0667	533.582	.082	.975

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายจรูญศักดิ์ พุดน้อย
วัน เดือน ปีเกิด	13 มกราคม 2506
สถานที่เกิด	อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 162 หมู่ที่ 2 ตำบลธาตุนาเวง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร 47000
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร
สถานที่ทำงาน	สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร ตำบลธาตุนาเวง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร 47000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2528	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาพืชกรรม วิทยาลัยเกษตรกรรมเพชรบุรี
พ.ศ.2530	ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมบัณฑิต (ค.อ.บ.) สาขาเทคโนโลยีการผลิตพืช สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ.2548	ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
พ.ศ.2558	ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาการบริหารและพัฒนากการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร